

Länsstyrelsen
Skåne

Årsredovisning 2019

Länsstyrelsen Skåne

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

Titel: Länsstyrelsen Skånes årsredovisning 2019
Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer: 106-6432-2020
Tryckår: 2020
Omslagsbild: Kommunikationsenheten

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LANDSHÖVDINGEN HAR ORDET	1
LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ORGANISATION	3
LÄNSSTYRELSEINSTRUKTION 2 §: VÅRT UPPDRAG.....	4
LÄNSSTYRELSEINSTRUKTION 3 §: VÅR VERKSAMHET	8
LÄNSSTYRELSEINSTRUKTION 4 §: LÄNSSPECIFIKA UPPGIFTER	82
LÄNSSTYRELSEINSTRUKTION 5 §: SEKTORSÖVERGRIPANDE UPPGIFTER.....	83
LÄNSSTYRELSEINSTRUKTION 6 §: MILJÖARBETE	101
LÄNSSTYRELSEINSTRUKTION 7 §: SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP	105
ÖVRIG VERKSAMHET	109
FINANSDEPARTEMENTET	121
JUSTITIEDEPARTEMENTET	129
KULTURDEPARTEMENTET.....	130
MILJÖ- OCH ENERGIDEPARTEMENTET	138
NÄRINGSDEPARTEMENTET.....	156
SOCIALDEPARTEMENTET	179
TABELLER ENLIGT BILAGA 2 TILL REGLERINGSBREV	183
ANNAT BESLUT FRÅN REGERINGEN	187
ÅRET I SIFFROR I ENLIGHET MED REGERINGSBESLUT S2012/4487/SFÖ	189
ÖVRIGA ÅTERRAPPORTERINGSKRAV.....	201
RESULTATRÄKNING	205
BALANSRÄKNING	206
ANSLAGSREDOVISNING	208
TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER.....	209
SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER	213
LANDSHÖVDINGENS UNDERSKRIFT AV ÅRSREDOVISNINGEN 2019	230

Landshövdingen har ordet

Länsstyrelsens aktiviteter under 2019 har, liksom alla andra år, varit många och olika samtidigt som vår omvärld har förändrats. En av de större förändringarna inom myndighetsvärlden var den av Arbetsförmedlingen. För vår del innebär det att olika samarbeten som vi har haft länge kan komma att påverkas. Det handlar också om kommunernas möjligheter att bistå de medborgare som av olika anledningar har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Larmrapporter om fisken i Östersjön har fortsatt vilket har fått till följd att fisket ytterligare har begränsats. Senaste beslutet att stoppa sillfisket från maj till augusti blev ett dråpslag för de som har fisket som sin näring i våra kustkommuner. Länsstyrelserna i Skåne, Halland och Blekinge har därför gemensamt uppmärksammat bland annat Havs- och Vattenmyndigheten på utmaningarna som detta innebär.

Det finns behov av en nationell havsplan. Det visar inte minst den påtagliga trängselproblematiken i Östersjön. Kablar och ledningar kräver utrymme men också befintliga och eventuella framtida vindkraftverk på en plats där tranor, fartygsleder, tumlare, torskar, alfvåglar, försvarsmaktsintressen och ålgräsängar också finns. Konflikter mellan olika intressen behöver lösas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Europas största vattenvårdsprojekt, *Life Connects*, har dragit igång. Budgeten ligger på drygt 100 miljoner kronor. Under sex år ska vattenkvaliteten förbättras samt hotade fiskbestånd och biologisk mångfald stärkas i sju vattendrag i Skåne, Blekinge och Kalmar län.

Vi har för handläggningen av jordbrukarstöden lyckats klara målet att 95% av direktstöden ska vara klara för utbetalning under december månad trots brister i IT-systemet. Under året har vi fattat beslut om utbetalningar av jordbrukarstöd på totalt 1,8 miljarder.

El-kapacitetbristen i Skåne har uppmärksamats mycket under 2019. Det resulterade bland annat i att Länsstyrelsen fick ett regeringsuppdrag i slutet av året. I uppdraget ingår att kartlägga och analysera el-situationen i Skåne. Detta gör vi i nära samarbete med Region Skåne och Kommunförbundet Skåne. En samlad lägesbild gör oss bättre rustade för framtiden och för den elförsörjning som är nödvändig för både verksamheter och bostadsbebyggelse.

Brottsligheten är en utmaning för Skåne. Det handlar om skjutningar och sprängningar som skapar rädsla och minskar tilliten i samhället. Länsstyrelsen arbetar aktivt i *Skåne tillsammans mot brott* och har etablerade kontakter med bland annat Polismyndigheten. En del av brottsligheten handlar om våld i nära relationer som vi har bidragit till att uppmärksamma flera gånger under året. Vi har bland annat startat telefonlinjen *Välj att sluta* dit man kan ringa för att få hjälp att bryta ett våldsamt beteende mot familj eller nära anhöriga. Sedan starten 4 februari har närmare 500 personer ringt.

Arbetet med totalförsvaret har intensifierats. *Regionala rådet för krisberedskap och totalförvar* har haft sina första möten i sin nya konstellation. Rådet ska vara Länsstyrelsens forum för en gemensam strategisk dialog om krisberedskap och totalförvar. I november gick startskottet för den största totalförvarsövningen i Sverige på över 30 år, *Totalförvarsövning 2020*. Länsstyrelsen har medverkat i att utbilda och öva kommunerna och att upprätta bra kontakter till de frivilliga försvarsorganisationerna. Vi har även aktivt deltagit i arbetet med ansvariga myndigheter på nationell nivå.

Länsstyrelsens bidrag till att minska matsvinnet och därmed också uppfylla mål 12 i FN:s Globala mål har fortsatt genom *Rädda maten*-aktiviteter. Vi har tillsammans med andra partners anordnat bland annat matsvinnfestival under Malmöfestivalen där besökare kunde rädda mat samt ett antal frukostseminarier för olika samhällsaktörer.

Mycket mer har naturligtvis hänt. Vi har haft talmansbesök i länet med anledning av att demokratin firar 100 år i Sverige. Vi har uppmärksammat skånska vardagshjältar och eldsjälarna som gör ovärderliga insatser i vardagen. Vi har uppmärksammat Milsas arbete och varit stolta över att WHO har gjort samma sak och vi har arbetat fram en skånsk skogsstrategi. Mycket annat går att läsa i denna årsredovisning. Jag vill tacka alla länsstyrelsens medarbetare för ett bra jobb. Det är ni som gör allt möjligt. Nu är vi redo för vad år 2020 har att bjuda på!

Anneli Hulthén

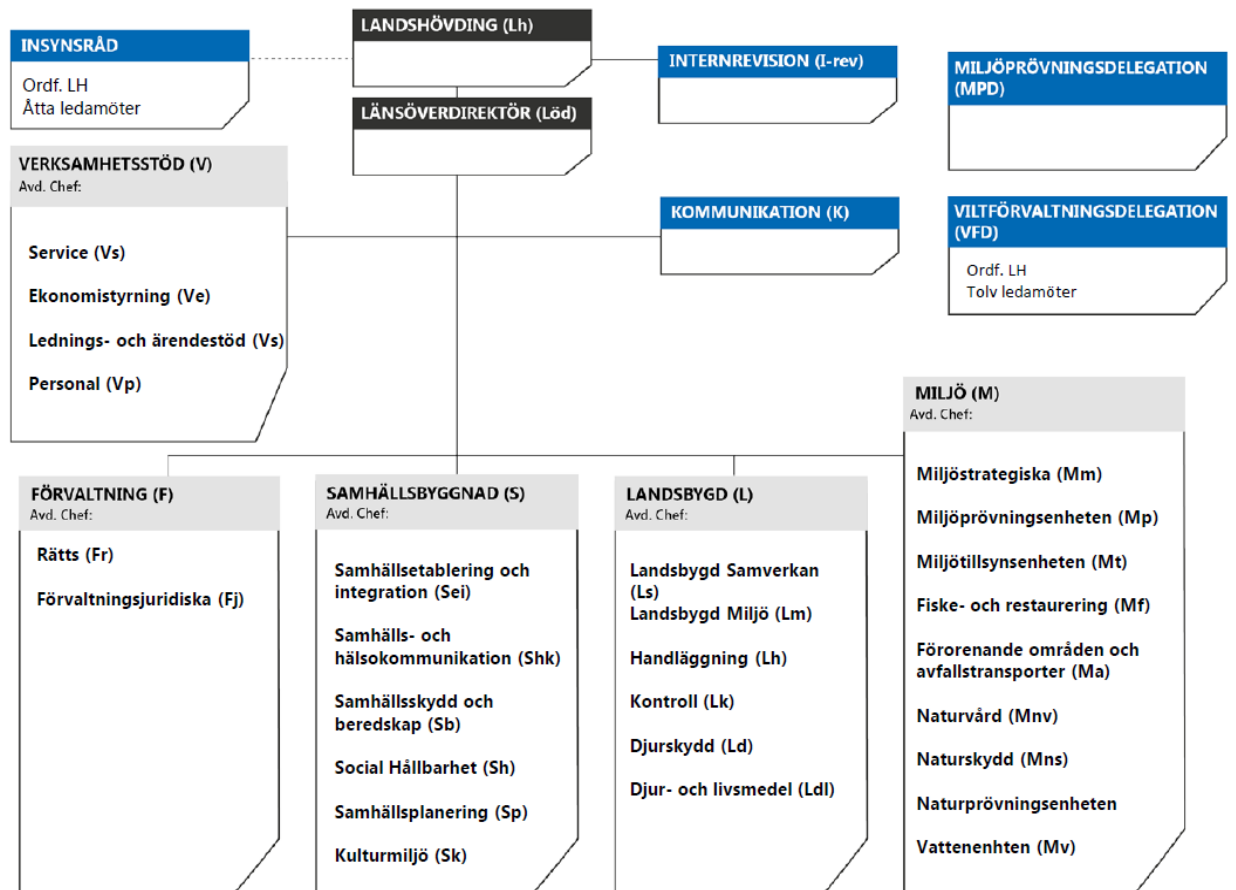
Länsstyrelsen Skånes organisation

Bild på organisationen per 31 dec 2019*

Länsstyrelsen
Skåne

Organisationsschema

*Ny organisation från 2020-01-01

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2e0f9f621636c84402724216/1535965543883/Organisationsschema.pdf>

Resultatredovisning - Uppgifter enligt Förordning (2017:868)

Länsstyrelseinstruktion 2 §: Vårt uppdrag

Länsstyrelsen ska

1. verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.
2. utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.
3. främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.
4. inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, landsting, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet, och
5. ansvara för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att de nationella målen ska få genomslag i länet. Det görs på olika nivåer, och i olika konstellationer, i samverkan och i samarbete med andra statliga myndigheter, kommuner, Kommunförbundet Skåne, Region Skåne, företrädare för näringslivet och ideella organisationer. Arbetet finns i huvudsak, och i sitt sammanhang, beskrivet under respektive sakområde. I årsredovisningen för 2018 exemplifierades det tvärsektoriella arbetssättet och avvägningsproblematiken med frågeställningar rörande behovet av ökat bostadsbyggande men också hur Länsstyrelsen genom Klimatsamverkan Skåne arbetar med avvägningar mellan olika intressen kring råvaruförsörjning och miljöpåverkan.

Nedan ges två andra exempel som visar på hög komplexitet med olika intresseperspektiv och med beroenden av olika aktörers samverkan. Dessa två exempel föranledde också Länsstyrelsen att under året, och i två olika skrivelser, uppmärksamma regeringen om situationen och samtidigt peka på vissa behov av nationella åtgärder.

Länsstyrelsen har under senare år erhållit ett flertal ärenden gällande etablering av storskaliga infrastrukturprojekt i den marina miljön runt om Skånes kust. Det handlar främst om vindkraftsetablering och nedläggning av elkablar och gasledning. Läget i södra Östersjön är komplicerat med flera och många gånger motstridiga intressen och potentiella målkonflikter. Därtill kompliceras prövningen av storskaliga infrastrukturprojekt av att den i lagstiftningen träffar flera olika lagrum. Denna typ av ärenden med olika samhällsintressen ställer således höga krav på såväl myndighetsintern samordning som samordnade insatser tillsammans med andra statliga myndigheter och regionala aktörer.

Under året har frågan om förekomst och konsekvenser av undermåliga bostäder i länets storstadsområden aktualiserats. I Länsstyrelsens lägesbild till regeringen rapporterades om akut bostadsbrist i länets större tätorter för personer med svaga ekonomiska inkomster eller nätverk vilket i kombination med oseriösa fastighetsförvaltare bidragit till förekomsten av svartbostäder i verkstäder, hygienlokaler och livsmedelslokaler. Behovet av information, samråd och dialog mellan kommunerna som rör bosättning och mottagande av nyanlända är stort. Länsstyrelsen bedriver därför, tillsammans med Kommunförbundet Skåne, Arbets- och miljömedicin och kommunerna i Skåne ett projekt för att öka kunskapen om gällande lagstiftning och rättspraxis samt tar fram bedömningsgrunder och rutiner för utdömmande av lokaler och bostäder som inte uppfyller kraven på god hälsa.

Länsstyrelsens arbete genomsyras av helhetstänk

Länsstyrelsen har fastställt en ny verksamhetsplan med prioriteringar som tvärasektoriellt involverar hela myndigheten för perioden 2019–2021. Huvudfokus ligger på områden och insatser som bidrar till en hållbar utveckling i Skåne. Länsstyrelsens verksamhetsplan bottnar därför i FN:s globala mål och Agenda 2030. Genom att i all vår verksamhet utgå från tre dimensioner i begreppet hållbar utveckling; den sociala, den ekonomiska och den miljömässiga kan Länsstyrelsen bidra till att målen i Agenda 2030 uppnås.

Länsstyrelsen har under året beslutat om en organisation för arbetet med agenda 2030 målen med en samordnare som är placerad direkt under länsledningen. Detta i syfte att utveckla ett samordnat och systematiskt arbetssätt för länsstyrelsens arbete med hållbar utveckling genom sektorsövergripande perspektiv i enlighet med länsstyrelseinstruktionen.

Länsstyrelsen har även bidragit regionalt i länet till att uppnå målen i samverkan med övriga regionala aktörer i den regionala samverkansgrupp Agenda 2030 som länsstyrelsen tagit initiativ till. Samverkansgruppen består av Region Skåne, Kommunförbundet Skåne och representanter från universitet och idéburen sektor. Syftet med gruppen är att stärka det regionala genomförande av Agenda 2030 i Skåne, skapa samsyn och agera som samlad kraft.

Strategisk samordning och samverkan

Samverkan med länets olika aktörer och samordning av insatser genomförs på olika nivåer och i olika konstellationer. Strategisk samverkan och samordning på högsta ledningsnivå är en viktig förutsättning för att med ett högre helhetsperspektiv hålla ihop de samverkansformer som finns inom olika verksamhetsområden och med olika aktörer. I detta syfte träffar länsledningen regionala ledningsföreträdare i olika konstellationer.

Under våren och hösten bjöd landshövdingen in länets kommunledningar till totalt fyra kommunledningsmöten för informationsutbyte och dialog om aktuella och för länet väsentliga frågor. Årets möten behandlade frågor såsom Skånes elförsörjning, det fortsatta totalförsvarsarbetet och utvecklingen av länets regionala råd samt flera aktuella frågor inom miljöområdet som exempelvis hur systematiskt arbete kan bedrivas för att minska avfallsmängder.

Som komplement till ledningsmötena skickade landshövdingen under 2019 ut fem nyhetsbrev adresserade till kommunledningarna med information om aktuella viktigare händelser och aktiviteter i länet.

Under 2019 har ledningarna för Kommunförbundet Skåne, region Skåne och Länsstyrelsen fortsatt samarbetet inom Skånskt ledningsforum. Under året har frågor om brottsförebyggande arbete och totalförsvarsfrågor varit i centrum för samverkande diskussioner och erfarenhetsutbyte.

Landshövdingen har vid två tillfällen under året bjudit in ansvariga befattningshavare för statliga myndigheter med verksamhet i länet till möten på strategisk nivå. Under året har mötesformen kunnat utgöra en arena för dialog och diskussion med Tillitsdelegationen i frågor som rör tillitsreformen, bl.a. delegationens tilläggsuppdrag rörande utformning av introduktionsutbildning för statsanställda. Vidare har en dialog kunnat föras kring länsstyrelsernas regeringsuppdrag att kartlägga och föreslå metoder för löpande uppföljning av statlig service och närvaro i kommuner och län. Under året har på mötets initiativ ett nytt nätverk för första linjens statliga chefer startats upp. Nätverket har under 2019 drivits som ett pilotprojekt och kommer under 2020 att utvärderas.

Genom Högnivågruppen för krisberedskap och Totalförsvaret samlar Landshövdingen regionpolischefen för Region syd, chefen för militärregion Syd, förbundsdirektören för Kommunförbundet Skåne, statsdirektören för Malmö stad samt företrädare för Region Skåne för samverkan inom området. Konstellationen har träffats två gånger under 2019.

Länets Regional råd har reformerats under 2019 och i sin nya utvidgade form haft två möten under 2019.

Länsstyrelsen, Region Skåne, Kommunförbundet, Polismyndigheten, Tullverket, Kriminalvården, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren undertecknade 2017 en regional programförklaring – Skåne tillsammans mot brott. Skåne är det första länet där berörda aktörer gemensamt tagit fram en regional strategi. Arbetet bedrivs inom sju olika delprojekt i syfte att utifrån olika insatser och metoder arbeta preventivt för att motverka brottslighet i Skåne. Malmö Universitet har under året knutits till initiativet och att följa och utvärdera arbetsprocesserna under hela 2020.

Tillsyn

Länsstyrelsen bedriver tillsyn inom ett flertal områden. Länsstyrelsen arbetar på olika sätt för att samordna tillsynsarbetet internt inom myndigheten men också för ökad samverkan med såväl övriga länsstyrelser som med andra tillsynsmyndigheter och aktörer på regional nivå. Här redovisas några exempel.

- Tillsyn vattenskyddsområden – Prioriteringsunderlag och metodutveckling har tagits fram i dialog med kommuner
- Kemikalienätverk – Under året har Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner och Miljösamverkan Skåne upprätthållit ett nätverk för miljötillsynspersonal och miljöstrateger
- Sevesotillsyn – Tillsynen samordnas med den tillsyn som utförs av räddningstjänsten och den tillsyn som enligt Miljöbalken åligger kommunerna
- Alkohol och tobak – fokus för tillsynsverksamheten har varit att öka graden av likvärdig tillsyn i länet samt bidra till likartad implementering och tillämpning av den nya tobakslagen.

Samlad bedömning av resultat

Utifrån fastställda strukturer, inte minst myndighetens verksamhetsplan för 2019-2021, säkerställer Länsstyrelsen att verksamhet genomförs av tvärsektoriella arbetssätt där Länsstyrelsens samlade kompetens tas i anspråk. Samordning och samverkan med länets olika aktörer genomförs på olika nivåer, från handläggarnivå till högsta ledningsnivå. Ovan redovisas exempel där Länsstyrelsen målmedvetet arbetar med olika metoder och i olika samverkansformer för att, utifrån länets förhållanden och förutsättningar, säkerställa nationella måls bästa möjliga genomslag i Skåne.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Länsstyrelseinstruktion 3 §: Vår verksamhet

De allmänna valen

Länsstyrelseinstruktion 3 §
Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

1. De allmänna valen

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Tidigt under våren 2019 upprättades Länsstyrelsens valkansli för att hantera bland annat utbildningar av valnämnderna och rösträknare samt anmälningar till och från den svenska röstlängden inför valet till Europaparlamentet den 26 maj.

Vалledningsgruppen har deltagit vid ett antal konferenser och utbildningar under året, bl.a. arrangerades en samverkansträff med ledningsgrupper från de övriga storstadslänen i februari och utbildning av valnämnderna hölls i början av mars.

Rekrytering av rösträkningspersonal har pågått under större delen av våren. En heldagsutbildning för den aktuella personalen inför valet till Europaparlamentet genomfördes i maj.

Den slutliga rösträkningen efter valet till Europaparlamentet den 26 maj pågick i externa lokaler den 27–30 maj vilket engagerade ca 100 medarbetare. Därtill kommer röstmottagningspersonal på valnatten, dels på Länsstyrelsen (ca 35 personer), dels på Rådhuset i Malmö (ca 20 personer).

En uppföljningskonferens med länets valnämnder genomfördes under september. Den 7–8 oktober var delar av valledningsgruppen på en uppföljningskonferens med Valmyndigheten i Stockholm.

Inför valet till Europaparlamentet har 17 beslut om rättelse i röstlängd fattats. Länsstyrelsen har under året genomfört 203 efterträdarval. Registerhållning av valdatasystemet och uppdatering av kommunernas behörigheter görs löpande. Många nya certifikat har skapats inför valet.

Resultatmått och resultatanalys – De allmänna valen

Verksamhetskostnadernas variation över åren följer tidpunkten för de allmänna valen. Beslutstakten för ärendeflödet är god.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 201*			
Årsarbetskrafter män	0,8	0,9	0,1
Årsarbetskrafter kvinnor	3,0	3,8	1,3
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	5 529	11 742	1 250
Antal ärenden, inkomna och upprättade	451	359	315
Antal beslutade ärenden	451	360	317
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Resultatindikator: Beslutstakt	100%	100%	101%

Samlad bedömning av resultat

Arbetet med valet till Europaparlamentet fortlöpte väl. Vi höll angivna tidsplaner, hade anlitat tillräckligt med personal med erfarenhet och kompetens och den externa lokalen vi hyrt fungerade väl för ändamålet.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

2. Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Livsmedel och foder

Länsstyrelsen utför kontroller i primärproduktionen av foder och livsmedel och ska utföra revision av den kommunala livsmedelskontrollen (se mer under rapportering av Regleringsbrevsuppdrag 1.18). Vi arbetar även med samverkan genom Miljösamverkan Skåne för att likrikta den kommunala kontrollen. Under 2019 utfördes inga revisioner av kommunal livsmedelskontroll på grund av oplanerad frånvaro.

Primärproduktionskontroller av foder och livsmedel genomfördes både i samband med ett 70-tal tvärvillkorskontroller och mer utförligt enligt särskilt riskuttag. Länsstyrelsen hade planerat att utföra 50 sådana riskbaserade livsmedelskontroller i primärproduktionen under året och har utfört 46 av dem. Se även redovisning av måluppfyllelse av de nationella målen, Regleringsbrevsuppdrag 1.18. Fullständiga kontroll av foder i primärproduktionen gjordes på 3 anläggningar. Kontrollerna samordnas delvis med andra kontroller, till exempel samordnades 10 av ovan nämnda kontroller med tvärvillkorskontroll. Målet med samordningen har bland annat varit att höja kompetensen hos inspektörerna, vilket bedöms givit bra resultat.

Groddproduktion har tagit mycket resurser

Det enda området inom primärproduktionen där länsstyrelsen ska lämna ett godkännande är produktion av groddar som har tagit väldigt stor andel av resurserna inom området. Det är en industriell produktion, olik annan primärproduktion, och kräver därför specialkunskap hos kontrollanterna. Skåne har för närvarande fyra anläggningar som tillsammans krävt över 500 timmar under året, vilket hade kunnat motsvara ca 35–40 kontroller av annan primärproduktion.

Samverkan med kommunerna och Livsmedelsverket har skett genom deltagande i länsmöte inom Miljösamverkan Skåne.

Djurskydd

För djurskyddskontrollen finns omfattande mål i nationella kontrollplanen. Arbetet i förhållande till målen finns beskrivet i redovisningen av regleringsbrevsuppdrag 1.18. Länsstyrelsen har under året minskat antalet gjorda kontroller totalt från 1342 st. 2018 till 1293 st. 2019. Resultat för år 2018 redovisas som referensmaterial inom parentes. Av dessa var 412 (307) normalkontroller och 521 (574) anmälningskontroller. Antalet gjorda uppföljande kontroller var 229 (311), antalet kontroller av 6 kap 4 §§ tillstånd är 131 (150). Antalet normalkontroller under året var markant högre än föregående år. Detta förklaras med att vi arbetat med att ha en tydlig planering och ambition att avsätta mer resurser till normalkontroller.

Samtidigt inkommer även fortsättningsvis ett stort antal anmälningar som enligt vår bedömning behöver kontrolleras även efter hård prioritering.

Det totala antalet kontroller var bara något lägre än föregående år, trots viss oplanerad frånvaro.

Allmänna veterinära frågor

Under året har resurserna för det aktuella området varit kraftigt reducerade på grund av oväntad personalfrånvaro. Insatserna inom området har därför varit mycket begränsade och endast enstaka kontroller och informationsinsatser har genomförts. (Se dock även redovisning av veterinärmedicinska preparat och rests substanser under Regleringsbrevsuppdrag 1.18).

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Vi har höjt både vår egen och andras beredskap inför risken att Afrikansk svinpest skulle drabba landet och länet. Inom Länsstyrelsen har en arbetsgrupp med representanter från flera områden (miljö, förvaltning, veterinär, beredskap och kommunikation) bildats. En länsveterinär deltar i ett nationellt projekt som leds av Jordbruksverket för att förbereda de insatser som kan bli aktuella om afrikansk svinpest introduceras i den svenska vildsvinspopulationen. Två länsveterinärer var på studiebesök i Estland, där sjukdomen bekämpats sedan 2015, för att lära av de erfarenheter som finns där. Vi har även gjort flera informationsinsatser med bland annat filmer i sociala medier och deltagit i en nationell övning. Vi har fått mycket respons på våra informationsinsatser som uppenbarligen har nått många och används även av andra aktörer.

Under året har 17 misstankar om epizootiska sjukdomar inkommit till länsstyrelsen, det har rört sig om ASF, rabies, mjältbrand, CWD, AI/ND, PRRS, Egg drop syndrom och paratuberkulos. Dessa anmälningar kräver oftast samverkan med praktiserande veterinär, Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) och Jordbruksverket. Den initiala samverkan som sker innebär att vi övar de första stegen i beredskapen flera gånger per år. Utöver de epizootiska sjukdomarna har ca 160 anmälningar om övriga anmälningspliktiga sjukdomar hanterats.

Salmonellakontroll har genomförts av samtliga 35 värphönsanläggningar. Sedan ett par år kan en tydlig förbättring av regelefterlevnaden ses. Vid årets kontroll fanns brister vid sju anläggningar varav två var så allvarliga att de förelades vid vite. Kontroll av elva hjorthägn för att kontrollera att journalföringen, en del av tuberkulos-övervakningen, fungerar har genomförts. Denna kontroll har stor effekt eftersom kunskapen om lagstiftningen är bristfällig hos många hägninnehavare och leder ofta till omedelbar förbättring.

Länsstyrelsen samverkar även med övriga länsstyrelser vad gäller smittskydd och animaliska biprodukter.

Under året har länsstyrelsen planerligt lagt knappt en årsarbetskraft inom smittskyddsområdet.

Animaliska biprodukter

Länsstyrelsens mål för året var att göra nio kontroller av transport och insamling av animaliska biprodukter, varav endast två delvis har genomförts.

Fler tillsynsärenden än förväntat

2019 har varit det första hela året som vi haft verkställighet av omhändertagande och tillsyn enligt Lagen om tillsyn över hundar och katter. Vi har lagt 0,9 årsarbetskraft på ca 180 verkställighetsärenden och 1,0 årsarbetskraft på handläggning av ärenden gällande tillsyn över hundar och katter. Antalet anmälningar om bristande tillsyn har ökat under året, kanske i takt med att det blivit mer allmänt känt att Länsstyrelsen hanterar denna typ av ärenden. Totalt har vi fått in ca 660 tillsynsärenden, vilket är ca 11% fler per månad än under 2018. Under året har vi hunnit avsluta 538. Eftersom området fortfarande är nytt har vi lagt viss tid på kompetens- och metodutveckling inom området vilket lett till att besluttakten ökat från 66% 2018 till 82% 2019.

Resultatmätt och resultatanalys – Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Under året har inga större förändringar skett inom området. Den positiva utvecklingen inom vissa delar av djurskyddskontrollen beror huvudsakligen på prioritering inom det området. En tillfällig nedgång i antalet länsveterinärer från 4,8 åa till ca 3,3åa har gjort att antal kontroller av bl. a. djurhälsopersonal och animaliska biprodukter varit lägre än planerat.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 28*			
Årsarbetskrafter män	7,4	8,8	9,1
Årsarbetskrafter kvinnor	26,2	25,5	22,1
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	37 992	36 569	31 998
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 891	6 649	7 184
Antal beslutade ärenden	6 519	6 612	6 996
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	17	23	26
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Resultatindikator: Kvot för normalkontroller per anmälningskontroll inom djurskyddskontrollen (mål: 1,0)	0,79	0,53	0,55
Resultatindikator: Andel kontrollplatser med livsmedelsproducerande djur som får djurskyddskontroll (%) (mål 10%)	3,4	2,8	3,4

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen utför mycket arbete som inte omfattas av de operativa målen i nationella kontrollplanen (som redovisas under Regleringsbrevsuppdrag 1.18). Vi har tagit ett stort ansvar för t.ex. de nya arbetsuppgifterna som överförts från polismyndigheten, att öka andelen normalkontroller i djurskyddskontrollen, kontroll av foder och livsmedel i primärproduktionen och i arbetet mot smittsamma sjukdomar. Oplanerad frånvaro och andra uppdrag för länsveterinärer under året har dock medfört att revision av den kommunala livsmedelskontrollen, kontroll av animaliska biprodukter och även kontrollen av djurhälsopersonal inte nått uppsatta mål. Resultatet inom stora delar av området, t ex djurskydd, smittskydd, primärproduktionskontroll har varit gott varför den samlade bedömningen är ett gott resultat även om några mindre delar har utvecklingsbehov.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Regional tillväxt

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

3. Regional tillväxt

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Under året har en väsentlig del av Länsstyrelsens arbete inom regional tillväxt utgjorts av nedanstående uppdrag:

- Länsstyrelseinstruktionen 2 § punkt 1, ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar.
- Regleringsbrevsuppdrag 1.2 om att redovisa i vilken utsträckning som vår verksamhet har bidragit till att uppnå målen i Agenda 2030.
- Regleringsbrevsuppdrag 1.12 om samverkan (vilka resultat denna samverkan har medfört eller förväntas medföra) och gemensam finansiering av insatser med Region Skåne (ska även omfatta genomförandet av de regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020 och territoriellt samarbete).
*Redovisas under **Fel! Hittar inte referenskölla.***
- Regleringsbrevsuppdrag 1.13 om beviljandet av medel från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder på ett sätt som bidrar till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin (redovisa även hur förutsättningar som råder i olika delar av länet påverkat fördelningen av medel), det regionala strukturfondsprogrammet och, i förekommande fall, de territoriella samarbetsprogrammen.

Redovisas under I våra yttranden har vi framfört önskemålet att regionen, gärna i samarbete med länsstyrelsen, prioriterar RUS målsättningar och skapar en formaliserad genomförandeorganisation för RUS. De befintliga samverkansplattformarnas (finns redovisade i 2017 och 2018 års redovisning för Länsstyrelsen Skåne) operativa roll i genomförandet av RUS:en behöver i detta sammanhang förtydligas.

Landsbygdsutveckling är exempel på ett viktigt område där Länsstyrelsen behöver ha dialog med Regionen. Ett annat viktigt område där samverkan med regionen behöver utvecklas är fysisk planering för bästa möjliga samarbete mellan staten och regionen i sin roll som regionplaneorgan.

- Gemensam finansiering.

- Länsstyrelseinstruktionen 5 §, punkt 6, att beakta folkhälsa.
*Redovisas under **Fel! Hittar inte referenskölla.***
- Länsstyrelseinstruktionen 5 § punkt 4, få genomslag för generationsmålet och miljö kvalitetsmålen i det regionala tillväxtarbetet.
*Redovisas under Övergripande kommentarer (nästa avsnitt) och **Fel! Hittar inte referenskölla.***
- Länsstyrelseinstruktionen 10 § informera motsvarande myndighet i nordiska länder i sådana insatser för regional tillväxt inom länsstyrelsens verksamhetsområde som kan antas ha betydelse för den utländska myndighetens verksamhet.
*Berör Öresunddirekt (Øresunddirekt). Redovisas under **Fel! Hittar inte referenskölla.***

Samverkan med Region Skåne har under 2019 fortsatt med en utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin (RUS), som nu är under remiss, och inom de olika samverkansplattformarna. För mer utförlig information se avsnitt om *Samverkan*.

På nationell nivå har Tillväxtverket flera uppdrag som handlar om ökat hållbarhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet. Länsstyrelsen Skånes tillväxtstrateg har under 2019 (som medarbetare i LEKS arbetsgrupp, Länsstyrelsernas Energi- och Klimatsamordning) bistått Tillväxtverket i:

- regeringsuppdraget att stödja regionalt utvecklingsansvariga när de tar fram handlingsplaner för att integrera miljö, energi och klimat i det regionala tillväxtarbetet.
- regeringsuppdraget om miljödriven näringslivsutveckling.
- regeringsuppdraget om hållbar regional utveckling.

Länsstyrelsen har agerat som planeringsstöd för Tillväxtverkets personal med ansvar för de ovan nämnda uppdragen deltagit som länsstyrelserepresentant i Tillväxtverkets erfarenhetsutbytes-träffar med regioner samt tillsammans med Tillväxtverket hållit länsstyrelserna (miljömålnätverket, chefsnätverket för hållbar tillväxt och energisamordnare samt deras chefer) informerade om deras roll i arbetet som pågår.

Under 2019 betalade Länsstyrelsen Skåne ut sammanlagt 800 781 kronor i 1:1 anslag till sju olika projekt. Som framgår av avsnitt Finansiering hade projekten en god spridning över Skånes geografi, en målsättning som länsstyrelsen har när medel beviljas och en stark koppling till Agenda 2030, den nationella tillväxtstrategin och den regionala utvecklingsstrategin. För mer detaljerad sammanställning över projekt som finansierats genom 1:1 anslag se avsnitt om Regionalt tillväxtarbete.

Integrering av sektorsövergripande uppgifter

Den som söker 1:1-anslag från Länsstyrelsen Skåne via Nyps (Tillväxtverkets ansökningsportal) måste beskriva hur hållbarhetsaspekter är integrerade i projektet.

Tillväxtgruppen granskar projektansökningar utifrån ett hållbarhetsperspektiv (dvs. ett Agenda 2030 perspektiv) där det anses vara positivt om projekten skapar samhällsnytta inom ett flertal områden. Länsstyrelsens sakkunniga inom relevanta områden konsulteras för att formulera krav på eller ge råd och tips om projektets jämställdhets-, jämlikhets- folkhälso- och miljöeffekter.

Resultatmått och resultatanalys – Regional tillväxt

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 30*			
Årsarbetskrafter män	1,0	1,0	1,3
Årsarbetskrafter kvinnor	2,9	3,8	3,3
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	6 698	8 897	7 647
Antal ärenden, inkomna och upprättade	28	39	27
Antal beslutade ärenden	17	35	33
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	2
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	7 116	7 089	6 896
Resultatindikator: Procent av beviljade 1:1 medel som gått till att medfinansiera EU projekt (ERUF, ESF, Interreg, Landsbyggsprogrammet)	29%	11%	-
Resultatindikator: Procent av beviljade 1:1 medel som ägnats åt gemensam finansiering av insatser med Region Skåne	64%	30%	-

Kommentarer till tabellen

En årsarbetskraft har lagts på att samordna Länsstyrelsens samverkan med Region Skåne, hanteringen av 1:1-medel och med energi- och klimatintegrering av det regionala tillväxtarbetet (genom konkreta projekt och som tillväxtansvarig i den nationella arbetsgruppen för Länsstyrelsernas Energi- och Klimatsamordning). En årsarbetskraft har lagts på arbetet med EU-projektfinansiering, egen kapacitetsutveckling för EU-projekt och Östersjöstrategin. Två årsarbetskrafter har lagts på gränsregionalt samarbete genom Öresunddirekt.

Länsstyrelsen har totalt 957 tkr i anslag för regional tillväxt (1:1-medel). Av dessa har 451 tkr betalats ut till externa aktörer. 350 tkr har finansierat projekt som drivs av Länsstyrelsen Skåne, 98 tkr har använts för projektuppföljning och 58 tkr (6% av vårt 1:1 anslag) är en obligatorisk administrationsavgift för Nyps-systemet.

Samlad bedömning av resultat

Alla länsstyrelsens sakområden samverkar med Region Skåne vid behov och det har också etablerats regionala samverkansplattformar där det finns störst behov att samverka. Det finns dock stor potential att prioritera och utveckla samverkan baserat på målsättningarna i den regionala utvecklingsstrategin.

Tillväxtgruppens projektverksamhet har fortsatt utvecklas positivt under 2019.

Länsstyrelsen Skånes tillväxtstrateg har som medlem i LEKS arbetsgrupp (Länsstyrelsernas Energi och Klimatsamordning) gjort en positiv insats för att förbättra länsstyrelsernas samarbete med Tillväxtverket inom insatsområdet koldioxidnsål ekonomi, hållbar utveckling och miljödriven näringslivsutveckling.

1:1 anslag har beviljats i linje med den regionala utvecklingsstrategin och Agenda 2030.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Infrastrukturplanering

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

4. Infrastrukturplanering

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Länsstyrelsen har uppgifter i planeringen av statliga väg- och järnvägar med rådgivning till och granskning av kommunerna i deras detalj- och översiktsplanering avseende infrastrukturplanering och riksintresse kommunikation.

Vi ska i vår handläggning enligt väglagen och lag om byggande av järnväg särskilt pröva att planerad väg/järnväg är väl avvägd gentemot andra allmänna intressen. Vår handläggning ska leda till att det intrång vägar/järnvägar gör tar hänsyn till platsens värden och planeras där behovet och nyttan är störst för att uppnå generationsmålet för miljöarbetet och miljö kvalitetsmålen.

Inom detaljplane- och översiktsplaneärenden enligt plan- och bygglagen ska vi bevaka så att områden av riksintresse för kommunikation skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Vi ska verka för rådgivning som leder Skånes fysiska planering mot omställningen till ett klimatneutralt samhälle.

Aktiviteter och prestationer har vi arbetat med under 2019

Regeringsuppdrag

Uppdrag att föreslå gemensamma arbetsmetoder vid omfattande transport-
infrastrukturinvesteringar, Fi2019/03570/SFÖ

Remisser

Trafikförsörjningsprogrammet

Längre lastbilar på det svenska vägnätet - för mer hållbara transporter

Samverkan

Trafikverket Region Syd, Överenskommelse om samverkan

Trafikverket Distrikt Syd, Överenskommelse om samverkan

Plan 33

Regionplan

Fi N 2017:08 Samordning för bostadsbyggande

Andra länsstyrelser

Klimatsmarta transporter

LRF

Höghastighetsjärnväg Hässleholm-Lund, *Kommunerna Eslöv, Hässleholm, Höör och Lund,*
Region Skåne, Trafikverket och Länsstyrelsen Skåne

Utbildning och information om höghastighetsjärnvägen för Länsstyrelsen Skåne

Samrådsmöten

Trafikverket

Kommunerna

Större infrastrukturprojekt

Höghastighetsjärnvägen Hässleholm-Lund

Väg 1022 och 1500 gång- och cykelväg Hammar-Skillinge

Väg E 22 ombyggnad av broar över Helge å

Väg E22 delen trafikplats Gastelyckan-trafikplats Lund Norra

Väg E22 delen Fjälkinge- Gualöv

Väg 23 Tjörnarpsandåkra

Resultatmätt och resultatanalys – Infrastrukturplanering

Vi ser att vårt fokus på bred *samverkan* med Trafikverket, Region Skåne, andra länsstyrelser och länets alla kommuner, LRF och inom vår egen Länsstyrelse leder till en handläggning av väg- och järnvägsplaner som driver Trafikverket att förbättra sin planering avseende infrastrukturens behov, utförande och hänsynstagande. Vår samverkan med Trafikverket har lett till att Trafikverkets förståelse för vår roll inom väg- och järnvägsplaneringen har ökat.

För att kunna göra avvägningar mellan olika allmänna intressen arbetar vi med väg- och järnvägsplaner i en tvärssektoriell grupp inom Länsstyrelsen så att vår rådgivning och

prövning blir så bred som möjligt. Vi har under våra *samrådsmöten* med Trafikverket tidigt lyft de allmänna intressenas och följdärendenas påverkan på anläggningens lokalisering, utformning och byggbarhet. Genom vår konstruktiva och lösningsfokuserade rådgivning har vi underlättat den fortsatta planeringsprocessen för genomförandet av anläggningen.

Vi har fortsatt vår *överenskommelse om samverkan* med Trafikverket Investering Distrikt Syd på en övergripande nivå och genom detta kommit en avsevärd bit på väg mot mer effektiva processer med kvalitativa handlingar. Målet är processer som på ett tydligt sätt beaktar handlingar som beskriver hur vägen eller järnvägen har getts ett sådant läge och utformning så att ändamålet uppnås med minsta intrång och olägenhet samt utan oskälig kostnad. Detta samtidigt som hänsyn tas till natur- och kulturvärden.

Vår rådgivning till kommunerna i sin fysiska planering har lett till att en stor del av ny bebyggelse planeras i goda kollektivtrafiklägen. En utmaning som vi har uppmärksammat under året är att kommunernas planering samtidigt ska leda till att kollektivtrafiken för befintlig bebyggelse utvecklas eller behålls. Genom vår seminariedag *Plan 33* ökade vi kommunernas kunskap om kollektivtrafikplanering.

Vår bevakning och rådgivning till kommunerna i deras detalj- och översiktsplaner har gjort att vi undvikit risken för påtaglig skada på riksintresse kommunikation inom Skåne. Den av oss initierade dialogprocessen med Trafikverket Region Syd har gjort att vi nått samsyn om vad riksintresse kommunikation innebär för kommunernas planering, vilket förbättrar vår rådgivning till kommunerna som i sin tur underlättar deras fysiska planering.

Vårt deltagande i *Fi N 2017:08 Samordning för bostadsbyggande* har stärkt kunskapsläget och dialogen mellan staten och Trelleborgs kommun.

I våra remissynpunkter på *Längre lastbilar på det svenska vägnätet - för mer hållbara transporter* och Skånes *Trafikförsörjningsprogram* synliggör vi vikten av helhetsgrepp om alla människors behov (barns, vuxnas, kvinnors, mäns, landsbygd, storstad) i infrastrukturplaneringen för att Skåne och Sverige ska planeras för omställningen till ett klimatneutralt samhälle.

VOLYMER OCH KOSTNADER			
Avser verksamhet 34*	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,0	0,0	0,0
Årsarbetskrafter kvinnor	2,3	2,1	1,8
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 712	2 406	2 131
Antal ärenden, inkomna och upprättade	121	113	119
Antal beslutade ärenden	121	112	118
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	58	0	0

Skälet till att inga resultatindikatorer redovisats inom området är något eller några av följande punkter:

- svårigheter att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Samlad bedömning av resultat

Vårt arbete under året har påverkat samhällsplaneringen i riktning mot mer hållbar infrastruktur genom bred samverkan med Trafikverket, Region Skåne, andra länsstyrelser, länets alla kommuner, LRF och inom vår egen Länsstyrelse. Vi har haft fokus på kollektivtrafik och att ny infrastruktur är motiverad samt har getts sådant läge och utformning så att ändamålet uppnås med minsta intrång och olägenhet med hänsyn tagen till natur- och kulturvärden.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Hållbar samhällsplanering och boende

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

5. Hållbar samhällsplanering och boende

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Antalet inkomna och beslutade ärenden har ökat vilket till största delen beror på att andelen ansökningar om statliga stöd för bostäder och energi har ökat under året med ca 23%.

Integrering av sektorsövergripande uppgifter

I vår handläggning av såväl översiktsplaner som detaljplaner ger vi råd kring den ”Vägledning för jämställd fysisk planering” som vi har tagit fram 2017 och som utgör ett stöd för kommunerna att beakta dessa frågor i sin fysiska planering.

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 40 och 41*	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	9,5	8,8	8,5
Årsarbetskrafter kvinnor	16,6	14,7	15,2
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	29 039	25 192	25 514
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 344	5 789	3 477
Antal beslutade ärenden	4 881	4 948	3 400
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	2	3
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	50	4 206

Skälet till att inga resultatindikatorer redovisats inom området är något eller några av följande punkter:

- svårigheter att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Kommentarer till tabellen

Inkomna ärenden är högre år 2019 än det var 2018. Detta handlar främst om beslut om statligt stöd för solceller.

Länsstyrelsens samverkan med övriga länsstyrelser

Länsstyrelserna samarbetar inom sakområdet Hållbar samhällsplanering och boende genom nätverket Samhällsbyggnadsnätverket.

Nätverket anordnar årligen konferensen *Plan – och bostadsdagarna*, som är en konferens för samtliga medarbetare inom området. Årets konferens arrangerades av Länsstyrelsen i Uppsala och temat var *Möten och Mötesplats*.

Under året har nätverket organiserats om vilket har inneburit starten på ett nytt och mer transparent nätverk där samverkan sker mer systematiskt och framåtsyftande.

Inom den nationella satsningen *Digitalt först – Obruten digital samhällsprocess* finns sedan hösten 2018 *Planeringskatalogen.se*, den länsstyrelsegemensamma plattformen som tillgängliggör statliga myndigheters planeringsunderlag som är relevanta i den kommunala planeringen. *Planeringskatalogen.se* möjliggör för berörda parter att tidigt ha en gemensam och kvalitativ kunskapsgrund att utgå ifrån, vilket ökar förutsebarheten i samhällsbyggnadsprocessen. Plattformen kräver ett aktivt och kontinuerligt arbete och Länsstyrelsen Skåne har under 2019 fokuserat på att etablera en intern arbetsuppdelning och rutiner för uppladdning och kvalitetssäkring av planeringsunderlagen.

Avslutade projekt under året

Projektet ”Uthålliga kommuner i Skåne 2020 - Stora och små framsteg genom fysisk planering” påbörjades 2016 och avslutades under 2019. Uthålliga kommuner i Skåne 2020 har syftat till att stödja och inspirera kommunerna i förändringsprocessen till en hållbar samhällsplanering. I projektet har vi velat visa på enkla och naturliga sätt att väga in klimat- och energifrågorna i den fysiska planeringen. Projektets primära målgrupp har varit offentlig sektor, men även privat och ideell sektor samt akademi har deltagit i aktiviteterna som arrangerats i projektet.

Länsstyrelsen Skåne har varit projektägare och projektledare. Projektet har genomförts tillsammans med Region Skåne och Energikontoret Skåne inom ramen för ”Klimatsamverkan Skåne”. Inom projektet har ett flertal arrangemang genomförts. Inom projektet har även enkätundersökningar, arbete med pilotkommuner, stödinsatser och kommunikationsinsatser genomförts. Vid en genomgång av projektets genomförda aktiviteter kan konstateras att över 600 personer deltagit på de olika arrangemangen och därmed tagit del av projektets budskap. Samtliga 33 kommuner har varit med vid ett eller flera tillfällen. Resultatet från översiktsplanering visade på en ökad implementering av klimat- och energifrågorna i den fysiska planeringen. I diskussionen tas flera förslag upp på hur arbetet med klimat- och energifrågor i den fysiska planeringen kan stärkas ytterligare framöver.

I enlighet med regleringsbrev 2019, uppdrag 3:38, har enheten för samhällsplanering undersökt kommunernas tillämpning av geotekniska risker för översiktsplan, detaljplan och lov och byggprocessen. Det har i år inneburit ett stort gemensamt arbete där även klimatrelaterade aspekter beaktats. Samhällsbyggnadsprocessens alla delar från översiktsplan till slutbesked i anmälanprocessen ingår i uppdraget och det har gjort att flera medarbetare deltagit i arbetet men framförallt att medvetenheten och kunskapen inom enheten ökat för de geotekniska riskerna.

Kommunal översiktsplanering

Mål/Syfte

Vi ska i vår handläggning av översiktsplaner enligt Plan- och bygglagen vara rådgivande, vägledande, tillhandahålla planeringsunderlag samt ta till vara och samordna statens intressen. Grundläggande är att prövningar enligt PBL ska syfta till att mark- och

vattenområden används för det ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt en användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. I vårt arbete ska vi även verka för att relevanta nationella och regionala mål vägs in i kommunens planeringsprocess. Vi ska särskilt verka för att riksintressen tillgodoses, att miljökvalitetsnormer följs samt att bebyggelse inte blir olämplig utifrån människors hälsa eller säkerhet eller utifrån risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Prestation och resultat

Handläggning av översiktsplanerärenden

Länets kommuner har generellt ett pågående arbete för sin översiktsplanering (ÖP), antingen kommunövergripande men framförallt med ändringar av översiktsplanen. Länsstyrelsen har handlagt 39 översiktsplaneärenden under året, vilket motsvarar antalet för 2018. Antalet formella ärenden har sjunkit något, till 14 lämnade yttranden, men den totala ärendeaktiviteten som avstannade något under hösten 2018 har nu ökat. Det märks framförallt genom att kommunerna åter igen anmält behov av planmöten. 26 planmöten har hållits jämfört med 15 förra året.

Tre kommunala översiktsplaner har kommit in för granskning och åtta för samråd. Det har antagits tre översiktsplaner eller ändringar av översiktsplan under året. Flera kommuner har signalerat att de under 2020 planerar att gå ut med översiktsplaner för samråd eller granskning för att kunna hinna ta beslut om ny översiktsplan innan valet 2022.

Samverkan

PLAN33: Länsstyrelsens seminarium för planfrågor och en av våra plattformar för den ständigt pågående stat-kommundialogen. Dagen arrangerades i samarbete med Kävlinge kommun och hade översiktsplanering som huvudsakligt tema. Totalt deltog ca 90 personer.

Från Länsstyrelse till Länsstyrelse: Som ett led i enhetens kompetensutveckling sker fortsatt ett särskilt kunskapsutbyte med kollegor från andra länsstyrelser. I år har handläggartreffen skett med Länsstyrelserna i Västra Götaland, Örebro, Uppsala och Halland.

Statliga myndigheter: Den fortsatta diskussionen och samverkan med Trafikverket har resulterat i att vi har kunnat tydliggöra riksintresseanspråken i de pågående översiktsplaneprocesserna. Detta gäller även samverkan med Forsvarsmakten. I samband med myndighetsmöten rörande Barsebäcksverket har samverkan skett med Svenska Kraftnät, Energimyndigheten, MSB och Strålskyddsmyndigheten.

Resultatmätt och resultatanalys

Fokus i de tidiga dialogerna med kommunerna ligger i likhet med tidigare år på diskussion kring strategiska frågor, till exempel hushållning med mark och vatten,

klimat- och översvämningsfrågor samt infrastrukturens förutsättningar för planeringen. Dessa frågor lyfts särskilt i de tidiga skedena av översiktsplaneprocessen – i den sammanfattande redogörelsen eller tidiga möten inför att kommunen går in i en aktiv översiktsplaneprocess. Vår rådgivning till kommunerna i sin fysiska planering har lett till en större medvetenhet om behovet av att hushålla med mark, ett effektivare markutnyttjande samt att tidigt i processen uppmärksamma mindre lämpliga områden med risk för t.ex. översvämning.

Kommunerna efterfrågar ofta rådgivning kring riksintressen och stöd vad gäller infrastrukturfrågor. Detta var därför i fokus på PLAN33. Vi har fått respons från kommunerna att detta var värdefullt för deras förståelse för frågorna och deras fortsatta planering. Hur de statliga riksintresseanspråken ska förtydligas, konkretiseras och hanteras i översiktsplaneringen har kunnat utvecklas ytterligare tack vare årets samverkan med andra länsstyrelser samt statliga myndigheter. Rådgivningen till kommunerna har under året utvecklats och vi har uppmärksammat Trafikverket på behov av att riksintresseanspråken för kommunikation behöver ses över för att bättre kunna hanteras av kommunerna.

I samtalen med kommunerna, såväl som internt på Länsstyrelsen, framgår ett kontinuerligt behov av att tydliggöra och diskutera översiktsplanens roll och betydelse för kommande prövningar. För att kunna konkretisera detta på ett bra sätt till kommunerna behöver planhandläggarna ha god kunskap om länsstyrelsens övriga prövningar. Då kan vi ha en konstruktiv och lösningsfokuserad rådgivning som underlättar kommunernas planeringsprocess.

I kontakten med flera andra länsstyrelser på handläggarnivå har vi fört samtal om, jämfört och tolkat våra uppdrag. Skillnader och likheter har uppmärksamats. Det har gett underlag för att förbättringar men också att vi i vår tur bidragit till andra länsstyrelsers arbete och framtagande av rutiner.

Kommunal detaljplanering

Mål/syfte

Vi ska i vår handläggning av detaljplaner enligt Plan- och bygglagen vara rådgivande kring tillämpningen av lagen utifrån allmän synpunkt och särskilt avseende att prövningar enligt PBL ska syfta till att mark- och vattenområden används för det ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företrädare ska ges ått en användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Vi ska ta tillvara och samordna statens intresse, verka för att riksintressen tillgodoses, verka för att miljökvalitetsnormer följs samt att bebyggelse blir lämplig utifrån människors hälsa eller säkerhet eller utifrån risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Prestation och resultat

Handläggning av detaljplaneärenden

Under 2019 har enheten för samhällsplanering avslutat 603 detaljplaneärenden. Av dessa avser 173 antagna detaljplaner som länsstyrelsen handlagt inom ramen för sin tillsyn (se vidare under rubriken *Ingripande vid Länsstyrelsens tillsyn över kommunernas planverksamhet* nedan), resterande ärenden (430 st) är fördelade enligt följande:

Ärendetyp	Antal	Andel
Samråd	196	45,6%
Granskning	168	39,1%
Planprogram	4	0,9%
Planmöte	40	9,3%
Miljöbedömning	13	3,0%
Underrättelse	7	1,6%
Planeringsbesked	2	0,5%
Totalt	430	100%

Enheten för samhällsplanering har under året fortsatt haft fokus på tidiga dialoger och rådgivning kring detaljplanering gentemot Skånes kommuner. Detta har bland annat resulterat i ett stort antal planmöten som huvudsakligen skett i planprocessens tidiga skeden.

Utvecklingsarbete och kompetensutveckling

Utvecklingsarbetet bygger vidare på den processkartläggning som genomfördes 2017 och syftar även till att skapa förutsättningar för ökad enhetlighet och förutsägbarhet i handläggningen.

Enheten sammanställer statistik kring de synpunkter och den rådgivning som tas upp i enhetens yttranden och kan på så sätt vid behov göra riktade utbildnings- och informationsinsatser, både internt och externt.

Länsstyrelsens tillsyn över kommunernas planverksamhet

Ingripande vid Länsstyrelsens tillsyn över kommunernas planverksamhet

Under verksamhetsåret har länsstyrelsen handlagt 174 detaljplaner i sin tillsyn. Länsstyrelsen har under året begärt in två detaljplaner från en av länets kommuner med anledning av att markens lämplighet inte utretts i planprocessen. Kommunen har därefter låtit extern konsult ta markprover och kommunens miljöavdelning bedömde rapporten och skrev ett utlåtande att marken kan anses lämplig för känslig markanvändning. Länsstyrelsen beslutade gällande båda detaljplanerna att överprövningen kunde avslutas utan upphävande.

- Länsstyrelsen har under året inte fått något avgörande beslut på de tre inneliggande upphävda detaljplanerna som överklagats till regeringen tidigare verksamhetsår (2016, 2017 och 2018):

Länsstyrelsens tillsynsvägledning enligt PBL

Länsstyrelsen har under flera år aktivt arbetat med Tillsynsvägledning Bygg, ett numera väl uppbyggt nätverk med färdigetablerade kanaler. Kommunerna har förtroende för Länsstyrelsens arbete med tillsynsvägledning och kommunala handläggare kontaktar ofta Länsstyrelsen via telefon och mail för råd och vägledning. Tillsynsvägledningen är uppbyggd kring såväl fysiska träffar som informationsmaterial och personlig kontakt.

Tillsynsvägledningen från Länsstyrelsen Skåne har under 2019 skett med olika insatser. Tre nätverksträffar i det som kallas ”Sydlov” har genomförts. Uppslutningen är stor vid dessa träffar och brukar ha ett 70-tal deltagare från ett 20-tal kommuner, såväl kommunala handläggare som inspektörer och administratörer. Det diskuteras dagsaktuella frågor om kommunal tillsyn och handläggning. Länsstyrelsen berättar om nyheter så som lagändringar, remisser och lagförslag. Årets första nätverksträff hölls i Helsingborg i februari där SGI medverkade och informerade om geotekniska risker vid handläggning av lov och förhandsbesked. Dessutom diskuterade vi olov och skyltar längs E6 samt om att funktionshinder är en rättighetsfråga.

Årets andra nätverksträff hölls i Sjöbo i maj där försvarsmakten medverkade och berättade om vilka ärenden de vill ha på remiss samt informerade om riksintresse totalförsvaret. Dessutom fick vi föreläsning om radon, radonbidrag och radonmätning samt hade diskussioner om svåra handlägningsfrågor och att lovplikten för altaner skulle ändras under sommaren med utgångspunkt från rättsfallsgenomgång av avgöranden om altaner.

Tredje nätverksträffen hölls i Lomma i november där Boverket medverkade och berättade om kontrollplaner. Det är viktigt att även byggnadsinspektörerna ser dessa träffar som kunskapshöjande och det ställdes många frågor. Solceller är inte lovbefriade inom eller i anslutning till områden som omfattas av riksintresset totalförsvarets anläggningar. Annat som togs upp var att barnkonventionen blir lag 1 januari 2020. Även denna gång berättade kommunala tjänstepersoner om vad som är problematiskt att hantera inom PBL.

Länsstyrelsen tog också initiativ till möte i april med berörda kommuner för hanteringen av tillsyn av skyltar längs med vägar. Det var främst skånska kommuner längs E6 som bjöds in tillsammans med Trafikverket. I oktober arrangerade länsstyrelsen ett seminarium om granskning av tillgänglighet i lovprocessen tillsammans med enheten för social hållbarhet. Det var stor uppslutning från kommunerna då sakkunniga konsulter i tillgänglighet stod för utbildningen och aktiva idrottare i FIFH Malmö berättade om självupplevda erfarenheter inom såväl fysisk som informativ tillgänglighet. Länsstyrelsen satsade extra mycket på detta som ett led i att leva upp till länsstyrelseinstruktionens krav att belysa, analysera och beakta de mänskliga rättigheterna i verksamheten. Årets tillsynsvägledande insatser återrapporteras via plan- och byggenkäten till Boverket.

Länsstyrelsen har också deltagit i länsstyrelsegemensamma tillsynsvägledningsdagar under året, i Karlskrona på våren och i Visby under hösten. Dessa träffar är värdefulla och ger mycket inspiration till det fortsatta arbetet med tillsynsvägledning i det egna länet.

Stöd till bostäder och energi

Länsstyrelsen har under 2019 arbetat med sex olika stödformer för bostäder och energi: Stöd till solceller, stöd till lagring av elenergi, investeringsstöd till hyresbostäder, investeringsstöd till bostäder för äldre, stöd till radonsanering samt stöd till renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden.

4 april 2019 justerades bidragsnivån för solcellsstödet till 20% av de stödberättigande kostnaderna (under 2018 var nivån 30%). Trots sänkningen av stödnivån ökade antalet ansökningar från 2653 stycken 2018 till 3147 ansökningar under 2019.

Investeringsstödet till hyresbostäder har genomgått flera förändringar under året. I december 2018 beslutade riksdagen att bemyndigandet för stödet under 2019 skulle sättas till noll, vilket i praktiken innebar att inga nya stöd kunde lovas ut.

Bemyndigandet korrigerades upp till 6 miljarder kronor i vårändringsbudgeten. En ändring i förordningen för stödet trädde ikraft 23 juli 2019 och innebar bland annat att endast de ansökningar som inkommit under 2018 kunde få beviljandebeslut under året. Ansökningar som inkommit 1 januari 2019 eller senare står för närvarande i kö hos Länsstyrelsen i väntan på de ytterligare förordningsförändringar som aviserades som en av de 73 punkterna i januariavtalet. Det fortsatt oklara läget gällande regelverket har bidragit till att radikalt minska antalet ansökningar. Under 2019 inkom 37 ansökningar om stöd till hyresbostäder och en ansökan om stöd till studentbostäder. Detta kan jämföras med 2018 då Länsstyrelsen Skåne fick 117 ansökningar om stöd till hyresbostäder och nio ansökningar om stöd till studentbostäder.

Intresset för radonbidraget är fortsatt förhållandevis lågt i Skåne. 32 ansökningar inkom till Länsstyrelsen i Skåne under året, under 2018 var antalet ansökningar 17. Den ökning som ändå kan ses jämfört med förra året beror troligen till stor del på att en förutsättning för att beviljas stöd är att en långtidsmätning av radonnivån genomförts. Eftersom sådana mätningar görs under vinterhalvåret var det få som kunde uppfylla det kravet 2018, då stödet återinfördes.

För stöd till hyresbostäder och studentbostäder har stöd utbetalats med 320 823 tkr. Inom äldreomsorgens stöd har stöd utbetalats med 66 559 tkr. Renoveringsstöd har utbetalats med 1 015 tkr. Solcellsstöd är utbetalt med 119 714 tkr. Lagringsstödet utbetalningar uppgick till 1 985 tkr. Slutligen har 482 tkr betalats ut i radonbidrag.

Resultatmått och resultatanalys – Hållbar samhällsplanering och boende

Det faktum att Länsstyrelsen inte behövt upphäva en enda detaljplan under året tyder på att de rådgivande satsningar, särskilt i tidigare skeden, har gett resultat. Tack vare omfattande och konstruktiv dialog med berörd kommun och andra myndigheter kunde Länsstyrelsen dessutom vid två tillfällen undvika att upphäva inkallad detaljplan. Vi får också återkoppling direkt från kommunerna där de anger att vår rådgivning både i tidiga skeden men också under planprocessens gång är uppskattat stöd för dem.

Bland annat genom att mallar och rutiner utvecklats har enhetens handläggning av detaljplaner under året blivit robustare och effektivare.

Samlad bedömning av resultat

Vårt arbete under året har särskilt bidragit till ett fortsatt fokus på hushållning med mark och vatten, att planeringen sker utifrån varje plats fysiska förutsättningar och att givna begränsningar vägs in tidigt i processerna. Relevanta frågeställningar lyfts tidigt så att de kan hanteras vid de översiktsplaner som antas vilket underlättar i framtagande av detaljplaner, bygglov och andra prövningar.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Energi och klimat

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

6. Energi och klimat

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Länsstyrelsen Skåne antog 2018 en ny regional klimat- och energistrategi för Skåne, vilken Region Skåne och Kommunförbundet Skåne också antog och som fungerar som styrdokument i samverkansplattformen Klimatsamverkan Skåne för våra tre regionala organisationer. Inför och under 2019 har Länsstyrelsen integrerat strategins mål och åtgärder i verksamhetsplaneringen. Inom ramarna för Klimatsamverkan Skåne har vi under 2019 följt upp, prioriterat och tydliggjort ansvarsfördelningen för åtgärder i strategin. Länsstyrelsen har deltagit i en mängd ämnesspecifika grupper och nätverk inom och utanför Klimatsamverkan Skåne. Där har frågor och aktiviteter inom bland annat konsumtion, drivmedel, solkraft och biogas samordnats.

Många projekt inom energi- och klimatområdet

Länsstyrelsen Skåne har som projektägare startat, drivit och/eller avslutat 10 projekt och deltagit i ytterligare 11 projekt inom energi- och klimatområdet under 2019. Genom projektformen förstärker, förankrar och växlar vi upp arbetet på området, alltid tillsammans med andra aktörer. Därför är projektarbetet ett viktigt verktyg för genomförandet och förankringen av klimat- och energistrategin och andra uppdrag. Exempelvis har samordning av fossilfria transporter genomförts inom projekten *Elbilslandet syd* och *Fossilbränslefria kommuner*.

Klimatklivet

För att utveckla arbetet med Klimatklivet gjorde Länsstyrelsen en omfattande genomgång av ansökningarna för att aktivera kopplingen mellan ansökningarna och GIS. I och med detta underlättas granskningen av länets många ansökningar och det blir enklare att upptäcka synergier mellan dem. Vi har även genomfört analyser av den geografiska spridningen för att se i vilka kommuner det finns anledning för ytterligare insatser.

Andra särskilda uppdrag

Länsstyrelsen Skåne har tagit fram en regional handlingsplan för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel. Planen fokuserar på de faktorer som påverkar köpbeteendet gällande fordon och en aktörsanalys visar att långsiktiga nationella

styrmedel är den i särklass viktigaste faktorn. Planen kommer tillsvidare vara ett levande dokument och vi kommer använda den i arbetet i relevanta regionala samverksamgrupper.

För att verka för mer vindkraft har Länsstyrelsen Skåne tillsammans med Energikontoret Skåne genomfört en informationsturné om repowering hos 11 relevanta skånska kommuner. Vid de flesta kommunbesöken informerades tjänstepersoner som arbetar med tillsyn av vindkraft men även strateger inom klimat och energi samt fysisk planering.

Under 2019 har Länsstyrelsen Skåne arbetat för att öka genomslaget av klimat- och energimålen inom berörda sakområden. Ett närmare utbyte har inletts mellan tillsyns- och prövningsenheterna och Länsstyrelsens strategiska klimat- och energiarbete. Projektet *Uthålliga kommuner i Skåne 2020* har förstärkt kunskapen bland kommuner och andra aktörer kring hur klimat- och energifrågor kan integreras i den fysiska planeringen.

Länsstyrelsen Skåne har lett ett länsstyrelsegemensamt projekt där SCB:s regionala energistatistik för 18 län har kvalitetssäkrats och bearbetats. Under 2019 har Länsstyrelsen Skåne fortsatt ett arbete som inleddes 2018 för att tillsammans med Region Skåne, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Region Västra Götaland och SCB att ta fram en modell för beräkning av konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp på regional nivå. Arbetet har tyvärr stött på hinder och i dagsläget är det oklart när en sådan modell kan finnas på plats.

Inom projektet *KOSAVA – Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution* arbetar Länsstyrelsen Skåne nationellt och har haft utbyte med många länsstyrelser vilket lett till effektiv förankring av projektet runtom i landet.

Samordning i elförsörjningsfrågan

Länsstyrelsen Skåne har arbetat aktivt inom och mellan berörda sakområden med frågan om bristen på kapacitet i det skånska elnätet. Vi har också inlett samarbete med de tre övriga länsstyrelser som har fått regeringsuppdrag i frågan. Vi har satt en plan för arbetet framåt och inlett arbetet med att identifiera och samla nyckelaktörerna i länet.

Bedömning av insatsernas effekter

Vi bedömer att Länsstyrelsen Skånes arbete på ett betydande sätt har påverkat såväl utsläppen av växthusgaser, energieffektiviseringen och andelen förnybar energi i länet i en positiv riktning. Här följer några exempel där vi närmare kan uppskatta vår påverkan:

- **Klimatklivet:** hittills har programmet beviljat investeringsstöd till åtgärder som av Naturvårdsverket beräknas leda till en minskning av de skånska växthusgasutsläppen med ca 3%.

- **Energieffektiviseringsnätverk:** företagen som ingår i de energi-effektiviseringsnätverk som vi driver hade till och med 2018 effektiviserat sin energianvändning med ca 5%, och arbetet har fortsatt och systematiserats under 2019.
- **Fossilbränslefria kommuner:** inom projekten Fossilbränslefria kommuner i norra/södra Skåne har kommunerna minskat sina utsläpp med drygt 13 kiloton koldioxidekvivalenter genom omställning till förnybara bränslen (14).

Integrering av sektorsövergripande uppgifter

Under året har den miljöstrategiska enheten, där majoriteten av energi- och klimatarbetet sker, arbetat med att integrera jämställdhets- och människorättsperspektiven i verksamheten. Man har genomfört en jämställdhetsanalys och en genomgång av aktiviteternas kopplingar till människorättsfrågor. Detta arbete har bidragit till miljöavdelningens sammanställning av arbetet för att nå målen i Agenda 2030.

De projekt som finansieras av medel från EU ligger generellt långt fram i arbetet att integrera det som kallas horisontella kriterier, utöver miljö även mångfald och jämställdhet. Till detta arbete har projektledare för klimat- och energiprojekt på Länsstyrelsen tagit hjälp av Länsstyrelsen Skånes jämställdhetssamordnare.

Resultatmätt och resultatanalys – Energi och klimat

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 42*			
Årsarbetskrafter män	8,1	8,9	7,2
Årsarbetskrafter kvinnor	7,9	7,4	5,6
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	20 905	18 225	12 666
Antal ärenden, inkomna och upprättade	174	413	221
Antal beslutade ärenden	148	402	193
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	1	3
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	766	0	0

Den stora minskningen beror på att klimatklivet försvann i budgetpropositionen 2019. Sen återinfördes den i vårändringsbudgeten.

De bidrag som betalats ut är externa projektmedel som Länsstyrelsen i sin roll som projektägare har förmedlat till olika projektpartner i fyra olika projekt.

Resultatindikatorer

	2019	2018	2017
Klimatklivet – antal inkomna ansökningar exkl. infrastruktur för laddning av elbilar	87	130	86
Regionala utsläpp av växthusgaser (tusen ton koldioxidekvivalenter)	-	-	5 605

Det viktigaste övergripande målet på området gäller de regionala utsläppen av växthusgaser, vilket för Skånes del är en minskning med 80% till 2030 jämfört med år 1990. Statistiken över regionala växthusgasutsläpp släpar efter, därför redovisas endast 2017 års siffra. De skånska växthusgasutsläppen har minskat för nästan varje år under 2010-talet, men minskningstakten har avtagit de senaste åren och är inte tillräckligt hög för att målet ska kunna nås.

Minskningen av antalet ansökningar till Klimatklivet från 2018 beror sannolikt på att Klimatklivet inte var öppet för ansökningar under första halvan av 2019. Räknat per ansökningsomgång var antalet inkomna ansökningar i nivå med eller högre än tidigare år.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen Skåne har samordnat och lett energi- och klimatarbetet i länet på ett effektivt sätt genom samverkan i en mängd nätverk, grupper och plattformar, inte minst Klimatsamverkan Skåne.

Genom projektverksamheten har energi- och klimatarbetet mer resurser, högre effektivitet och är mer välförankrat än det annars skulle vara. Vi har också upparbetat stor erfarenhet och högt förtroende som projektpartner. Vi har därför använt våra resurser väl under 2019.

Inom Klimatklivet presterar Skåne bäst av storstadslänen bland annat vad gäller utsläppsminskningar per capita, vilket bör ses som ett gott betyg.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Kulturmiljö

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

7. Kulturmiljö

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Länsstyrelsens kulturmiljöarbete utgår i stora delar från kulturmiljölagen (KML) (1988:950) och domineras av ärenden och tillsyn av objekt som omfattas av lagen. Kulturmiljöbidraget fungerar som ett stöd för lagtillämpningen samt som en möjlighet att fördjupa och styra kulturmiljöarbetet. Nedan redovisas huvuddragen i hur Länsstyrelsen under året arbetat med dessa styrsystem för att länets kulturmiljöer ska bevaras, användas och utvecklas. Redovisning av hur Länsstyrelsen i övrigt arbetat för att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet finns under Regleringsbrevsuppdrag 1.5.

Arkeologi kräver fortsatt stora resurser

Trycket på samhällsplaneringen är fortsatt stort i regionen och antalet arkeologiärenden ligger kvar på mycket höga nivåer. Arkeologiärendena utgör därigenom knappt 70% av den totala ärendemängden på kulturmiljöområdet. Till detta kommer ett stort antal internremisser som rör arkeologi, under året över 800 stycken. Flera stora ärenden har krävt arbete, bland annat fyra upphandlingar och flera projekt som rört samhällsviktig infrastruktur. Införandet av Digital Arkeologisk Process (DAP) och länsstyrelsernas handläggningsstöd ASK under hösten 2018 har även under 2019 tagit resurser i anspråk och inneburit att genomsnittliga handläggningstider för arkeologin ökat. För att klara belastningen har Länsstyrelsen under året ökat bemanningen avseende arkeologi.

Under året har en särskild tillsynsinsats genomförts för att följa upp saknad rapportering från arkeologiska undersökningar. Insatsen har lett till att de arkeologiska utförare i länet som har en rapportskuld har lämnat in en handlingsplan för hur denna ska åtgärdas och även börjat lämna in saknade rapporter. Tillsyn av den arkeologiska verksamheten har i övrigt framför allt bedrivits i anslutning till större undersökningar i fält, men en högre grad av tillsyn hade varit önskvärt. Särskilt i anslutning till ordinarie ärendehandläggning av skogsärenden saknar Länsstyrelsen resurser att utöva tillsyn i den utsträckning som skulle vara befogad.

Länsstyrelsen har under 2018 och 2019 arbetat för att uppdatera länets fornminnesinformation avseende fossil åkermark. Under året har 268 lokaler med fossil åker som tidigare saknat relevant avgränsning, beskrivning och antikvarisk bedömning inventerats. Information och antikvarisk bedömning har uppdaterats i Fornsök. Totalt

har 515 områden uppdaterats inom ramen för projektet, vilket förbättrar förutsättningen för att områdena ska hanteras korrekt i handläggning framöver.

Länsstyrelsen deltar i styrelsen för Stiftelsen Uppåkra arkeologiskt centrum. Stiftelsen verkar för att främja arkeologisk, kulturhistorisk, museal och kulturell verksamhet i anslutning till fornlämningarna i Uppåkra, som räknas som Skandinaviens största järnåldersbosättning. Under året har bland annat bidrag från Sparbanken Skåne möjliggjort för över 4000 skolbarn att ta del av Uppåkras historia genom Arkeologiskolan.

Länsstyrelsens årliga arkeologiseminarium arrangerades på temat *Ny spännande arkeologi*. Vid seminariet deltog ca 40 personer från konsultföretag, universitet och museivärld.

Arbetet med det kyrkliga kulturarvet utvecklas

Året har inneburit ett fortsatt starkt fokus på frågor som rör det kyrkliga kulturarvet. Det stora antalet kyrkor och begravningsplatser i länet gör att frågor om övertalighet, kostnader för underhåll med mera ofta aktualiseras i dialogen mellan Svenska kyrkan, församlingarna och Länsstyrelsen.

Regional samverkan kring frågorna har under 2019 utvecklats bland annat genom att nya former för den Regionala samverkansgruppens arbete har tagits fram och implementerats. De nya formerna för samverkan innebär att samtliga aktörer som uppbär statliga/regionala bidrag som företrädare för kulturmiljövården har bjudits in att delta på lika villkor. Gruppen har därför utvidgats till att omfatta fem museer samt hembygdsförbund i de ingående länen, vilket vitaliserar samarbetet kring frågorna. Samrådsgruppen har i enlighet med det nya arbetssättet under året bjudit in till en Kulturarvsdag med fokus på det kyrkliga kulturarvets förvaltning och utveckling. Dagen var öppen för såväl allmänhet som professionella och genomfördes i samverkan med Gärsnäs församling.

Det fördjupade arbetet med länets begravningsplatser har fortsatt, bland annat genom aktivt stöd till församlingarna i deras arbete med förvaltning och vård- och underhållsplanering. Ytterligare 8 planer avseende begravningsplatser har remisshanterats under 2019. Det innebär att totalt ca 300 planer, vilket omfattar ungefär hälften av regionens begravningsplatser, har färdigställts. De tillsynsbesök vid 24 begravningsplatser i länet som genomfördes 2018 har under 2019 följts upp med församlingsdialog och tillsynsbeslut.

Arbetet med vård- och underhållsplaner i kombination med en relativt omfattande oberoende tillsyn har gett en god kunskapsbas på området. Länsstyrelsen kan utifrån denna kunskap konstatera att länets begravningsplatser på grund av förändringar i gravskicket utarmas på kulturvården i mycket hög hastighet och att en förändrad tillämpning av kulturmiljölagen krävs för att hindra att delar av vår historia går förlorad för alltid. Som representanter för Kulturmiljöforum har Länsstyrelsen Skåne efter

beredning lyft frågan till Riksantikvarieämbetet, som nu genomför en översyn av föreskrifter och vägledning avseende tillämpningen av 4 kapitlet kulturmiljölagen.

Länsstyrelsen har även arbetat aktivt tillsammans med Skånes hembygdsförbund för att sprida kunskap om och förbättra förutsättningarna för förvaltningen av de kulturhistoriska och biologiska värden som kan knytas till begravningsplatserna, bland annat genom en gemensam seminariedag på temat *Kyrkogårdarnas många funktioner – begravningsplats, kulturmiljö, fornlämning, rekreation och lokalhistorisk plats*.

Länets byggnadsminnen tillgängliggörs och vårdas

Länsstyrelsen har under de senaste åren arbetat aktivt för att hålla nere antalet öppna frågor om byggnadsminnesförklaring. I nuläget finns tre öppna ärenden där utredning pågår. Inga nya byggnadsminnen har tillkommit under året, men fem frågor har utretts och avslagits och en byggnad har belagts med anmälningsplikt enligt 3 kapitlet 6 § kulturmiljölagen. Ett byggnadsminne har upphävts efter brand. Under 2019 har oberoende tillsyn genomförts av fyra byggnadsminnen.

Länsstyrelsen ser kulturmiljöbidraget som ett viktigt styrmedel för att stödja förvaltningen av våra byggnadsminnen och prioriterar varje år huvuddelen av byggnadsvårdsbidragen till miljöer som omfattas av byggnadsminnesskydd. Årets restaureringsarbeten har berört en varierad grupp av byggnadsminnen och åtgärder. I Ystad har konserveringsåtgärder av 1500- och 1600-talsbyggnaderna som ingår i byggnadsminnet Hans Raffns gård genomförts. Här finns profana dekorativa utvändiga listverk från 1600-tal med måleri. Vidare har det understrukna taket på delar av Bollerups borg från sent 1400-tal lagts om. I samband med takomläggningen utfördes även putsarbeten och färgundersökningar som lett fram till ny information och kunskap om byggnaden. På Tomelilla byagård pågår sedan några år tillbaka kontinuerliga restaureringsarbeten. I år har man för att skydda en utsatt fasad gjort en så kallad byrning med halm, vilket är ett skånskt traditionellt hantverk och ett exempel på hur lokala tillgängliga material blivit en del av byggnadskulturen. På Flyinge Kungsgård har omfattande restaureringsarbeten inletts. Under året har stallbyggnader från 1700- till 1900-tal fått omlagda tegeltak och nu fortsätter arbetet de närmsta åren med fasadrestaureringar. Kostnaden för underhållsarbetet uppskattas totalt till 119 miljoner kr, varav antikvariska merkostnader beräknats till minst 11 miljoner kr för den kommande tio-årsperioden.

I anslutning till Länsstyrelsens arbete med vattenanknutna kulturmiljöer har två byggnadsminnesförklarade kvarnar restaurerats under året. Sillaröds skvaltkvarn har restaurerats för att framöver kunna mala med vattenkraft. Skvaltän ägs och förvaltas av Albo Härads hembygdsförening och är tillgänglig för allmänheten. Byggnadsminnet Bålamöllan rymmer invändigt en välbevarad utrustning från den kvarnverksamhet som bedrevs fram till början av 1900-talet och på sikt önskar fastighetsägaren att öppna upp möllan för visningar. Kvarnen är del av det gamla brukssamhället Stockamöllan, som är av riksintresse för kulturmiljövården och som särskilt präglas av kvarnverksamhet.

Kulturmiljön med sin koppling till vattnet används aktivt för att profilera samhället som attraktiv plats för boende och besökande.

Länsstyrelsen har funnit att det för flera byggnadsminnen saknas sammanställda, tillgängliga och fördjupade kunskapsunderlag. Ett aktivt arbete med att ta fram kunskapsunderlag för byggnadsminnen har därför inletts och förväntas fortsätta under kommande år. Under 2019 har fem underlag beställts. Underlagen är väsentliga för att Länsstyrelsen ska kunna förklara och motivera skälen till att objekten är skyddade som byggnadsminnen och förutsägbarhet i förvaltningen och tillståndsprövningen. Materialet tas fram utifrån Riksantikvarieämbetets plattform för kulturhistorisk värdering och urval, vilket har inneburit att byggnadsminnens tillkomst och kulturhistoriska värde har satts i ett bredare sammanhang och att nya perspektiv har lyfts in och breddat synen på de skyddade objekten.

Kulturmiljöbidraget bidrar till delaktighet och engagemang

Bidragen skapar förutsättningar för att viktiga kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas, samtidigt som fastighetsägares och förvaltares engagemang och möjligheter att förstå och ta ansvar för kulturmiljön stärks. Länsstyrelsen kan även genom bidragsmedlen styra arbetet med kulturmiljön så att fler aspekter av kulturmiljön uppmärksammas och att fler nås av och involveras i kulturmiljöarbetet. Bidragen har fördelats till såväl kunskapsunderlag som byggnadsvård, fornvård och arkeologiska insatser. Under året betalades ca 24 miljoner kronor ut, vilket är väsentligt mer än tidigare år. Ökningen beror på ett större bidrag till arkeologiska insatser i kvarteret Sankt Mikael i Lund.

Projektet i kvarteret Sankt Mikael tilldelades särskilda medel för arkeologiska insatser inför en planerad exploatering för bostäder då arkeologikostnaden skulle fördyra bygget med mer än 10%. Kvarteren ligger i norra delen av vad som har uppfattats som staden Lunds äldsta bebyggelseområde med datering från 1000-talet och dominerades under medeltiden helt av kyrkliga institutioner. Den arkeologiska undersökningen har nu avslutats och en rapport kommer att ligga färdig om ca ett år. Undersökningen har gett en ny kunskap om det medeltida Lund och en betydligt bättre bild av markutnyttjandet (till exempel ekonomidelar och köksfunktioner) inom det medeltida dominikanerkonventet. Under undersökningarna har man dessutom bedrivit förmedlingsinsatser i form av visningar som under sommaren haft över 3000 besökare.

Kulturresevat

Arbetet med kulturresevat utvecklas inom ramen för miljöbalken. Länsstyrelsen arbetar med att värdena i länets enda statliga kulturresevat Örnans förvaltas, utvecklas och tillgängliggörs. Under 2019 har sedvanligt arbete med skötsel och restaurering av skog och marker samt bete bedrivits enligt avtal och skötselplan. Reservatets två äldsta byggnader har genom omfattande restaureringsarbete av timmerstommarna kunnat säkras för framtiden som en del av det byggda arvet i resevatet. Ett större arbete med att uppdatera information i form av skyltning,

kulturslingor och informationsfoldrar har inletts och kommer att färdigställas under 2020.

Arbetet med att utreda förutsättningarna för ett andra kulturresevat, Kulturens Östarp i Sjöbo kommun, har fortsatt genom förhandlingar med fastighetsägaren om ersättnings storlek.

Arbete med jämställdhet och mänskliga rättigheter

Under året har arbetet med integrering av jämställdhetsperspektiv och mänskliga rättigheter i kulturmiljöverksamheten fortsatt genom att relevansen av frågorna i olika ärendegrupper/ärendetyper har analyserats. Analyserna har genomförts i seminarieform på enheten. Baserat på analysen har mål fastställts för vilka ärendetyper som föranleder ett fördjupat arbete för att tillgodose perspektiven samt hur detta arbete ska dokumenteras. Flera medarbetare har genomgått intern utbildning i frågorna.

Nationell samverkan

Länsstyrelsen deltar genom länsstyrelsernas kulturmiljöforum i det gemensamma nationella samarbetet kring kulturmiljöfrågorna och i relation till Riksantikvarieämbetet. Genom Kulturmiljöforum diskuteras och drivs frågor av betydelse för hur vi gemensamt kan arbeta för att bättre nå de nationella kulturmiljömålen. Arbetet fördjupas i de strategiska grupperna och handläggarnätverken. Under året har Länsstyrelsen bland annat deltagit i arbetet med de strategiska grupperna för ekonomi och lagstiftning samt företrätt forumet i arbetet med samordning av frågor som rör kulturmiljöer vid vatten. Länsstyrelsen Skåne har även deltagit i såväl referens- som arbetsgrupp i samverkansprojektet med Boverket kring webbutbildningar med fokus på kulturmiljö inom ramen för PBL Kompetens. Vidare drivs frågor i anslutning till våra kyrkogårdar av Skåne för forums räkning.

Resultatmätt och resultatanalys – Kulturmiljö

VOLYMER OCH KOSTNADER			
Avser verksamhet 43*	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	4,0	5,0	4,8
Årsarbetskrafter kvinnor	6,8	6,3	7,0
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	12 811	12 040	12 358
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 026	1 954	2 184
Antal beslutade ärenden	2 016	1 828	2 116
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	17	15	13
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	22 205	0	0
Resultatindikator: Ansökan om tillstånd till ingrepp i fornlämning (antal ärenden 43111)	726	-	-

Kommentar till Tabell: Kulturmiljö

Antal årsarbetskrafter har minskat något under 2019. Förändringen är beroende av en längre oplanerad frånvaro och pensionsavgångar, där rekrytering dragit ut på tiden. Minskningen är alltså inte ett resultat av neddragna resurser på området, och totalt har personalstyrkan ökat under hösten 2019.

En stor del av verksamhetskostnaderna inom Länsstyrelsens kulturmiljöarbete utgörs av myndighetsutövning i form av tillståndsprövning och fördelning av bidrag, vilket registreras i form av inkomna/beslutade ärenden. Omfattningen av tvärspektoriell samverkan inom Länsstyrelsen i form av internremisser inför granskning och prövning inom andra sakområden framgår inte av tabellen (ca 800 remisser 2019). Inte heller framgår omfattningen av det kulturmiljöarbete som bedrivs av personal med kulturmiljökompetens som arbetar med vatten- och landsbygdsfrågor på andra enheter på Länsstyrelsen.

Ärendemängden är fortsatt stor. Fornminnesärenden (verksamhetskod 431) är den ojämförligt största gruppen (1349 ärenden 2019), där omkring hälften utgör ansökningar om tillstånd till ingrepp i fornlämning (726 ärenden) och i övrigt av bland annat samråd vid skogsbruksåtgärder (ca 252 ärenden), övriga samrådsärenden och ansökningar om tillstånd att använda metallsökare. Fyra upphandlingar genomfördes under året och ett stort antal ärenden har hanterats med kostnader mellan 5 och 20 prisbasbelopp.

Samlad bedömning av resultat

Utvecklingstakten i länet är hög vilket märks genom en fortsatt hög ärendeingång på kulturmiljöområdet. Till följd av förändringar i handläggningen genom införandet av Fornreg, ASK och övertagandet av bidragshanteringen från Riksantikvarieämbetet

under hösten 2018 har handläggningstiderna ökat något. På byggnadsminnessidan finns tre öppna ärenden om byggnadsminnesförklaring. Avseende det kyrkliga kulturarvet har utrymme skapats för ett relativt omfattande utvecklingsarbete. Avseende 3 och 4 kapitlet i kulturmiljölagen (KML) bedrivs även ett planerat oberoende tillsynsarbete. Inom arkeologin har den ständigt mycket höga belastningen tillsammans med vakanser bland handläggarna lett till en ansträngd situation, och en förstärkning av handläggningsresurser har därför skett under året. Trots hög press bedrivs den arkeologiska verksamheten med hög vetenskaplig ambition och fokus på att driva arkeologin framåt. Arbetet med kulturmiljöbidraget bedrivs med gott resultat och bidrar till att öka engagemang och tillgänglighet till kulturmiljön. Fornvårdsarbetet i länet är omfattande och sker i nära samverkan med kommuner och andra aktörer.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

8. Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Det har varit ett bra år med stark utveckling inom flera områden. Relationerna med länets aktörer har förbättrats och samarbetet med statliga myndigheter såsom Försvarsmakten, Myndighetens för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polisen, Länsstyrelserna och övriga bevakningsansvariga myndigheter har fördjupats.

Skåne är ett län med ett säkerhetspolitiskt strategiskt läge, känslighet för klimatförändringar och en stor livsmedelsproduktion. Här finns också flera stora importnoder i form av hamnar och Öresundsbron samt potentiella sårbarheter rörande el- och vattentillgång. Det krävs stora resurser för att skydda såväl regionalt som nationellt samhällsviktig verksamhet samt tillgodose ett gott skydd för cirka 1,5 miljon skåningar, särskilt som länet dessutom har stora problem med organiserad brottslighet, utanförskap och risk för social oro.

Jämställdhet, Mänskliga rättigheter och Folkhälsa

Länsstyrelsen har fortsatt sitt arbete med att integrera och tillgodose mänskliga rättigheter och ett jämställdhetsperspektiv inom krisberedskapsområdet. I syfte att

utreda vilka uppdrag som skall prioriteras i arbetet med jämställdhet och mänskliga rättigheter har enheten för samhällsskydd och beredskap gjort en verksamhetsanalys där samtliga uppdrag har analyserats. Analysen omfattade också planering för hur jämställdhet och mänskliga rättigheter ska integreras.

Länsstyrelsen har påbörjat arbetat med integrering för ett flertal uppdrag under året. Övergripande har enheten för samhällsskydd och beredskap verkat för att nå en jämn könsfördelning i samtliga arbets- och referensgrupper samt vid anlitan av föreläsare, kursledare, moderatorer etc. För ett fåtal uppdrag finns konkreta åtgärder som genomförts omgående. Ett exempel på sådan åtgärd är att verka för könsneutrala arbetsuppgifter genom att ändra befattningen ”tjänsteman i beredskap” till ”tjänsteperson i beredskap”.

Enheten har också arbetat med att få med ett jämställdhetsperspektiv i Länsstyrelsens krisledningsorganisation och vid samverkan med andra aktörer. Det har handlat om att inkludera riktlinjer för bemötande och förhållningssätt ur ett jämställdhetsperspektiv i krisledningsplanen. Länsstyrelsen har också anordnat en kunskapshöjande insats i form av en föreläsning för skånska kommuner, räddningstjänster med flera. Föreläsningen handlade om makt och normer inom krishantering och betydelsen av att arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv vid samverkan för att hantera kriser.

Vidare har Länsstyrelsen påbörjat ett arbete att verka för att kommunerna ska inkorporera och tillgodose olika perspektiv i sitt krisberedskapsarbete. I ett första steg har Länsstyrelsen gjort en inventering av om hänsyn tagits till dessa perspektiv i de kommunala risk- och sårbarhetsanalyserna. Nästa steg kommer Länsstyrelsen arbeta med kunskapshöjande insatser för att stötta kommunerna att få med perspektiven.

Folkhälsa

Länsstyrelsen har fortsatt sitt arbete med att öka förmågan att hantera händelser som har sitt ursprung i sociala förhållanden, så kallade sociala risker. Upplevelse av trygghet och att slippa känna stress och oro har betydande effekt på hälsan.

Under 2019 har ett antal händelser inträffat som räknas till risker av social karaktär. Det handlar bland annat om ett ökat antal explosioner och skjutningar, hot mot förtroendevalda och indikationer på att flyktingströmmar till Sverige kan komma att öka. Länsstyrelsen har arbetat aktivt för att ta sitt samordningsansvar då det funnits behov av samverkan mellan aktörer i länet.

Turkiets militära angrepp på Syrien under hösten 2019 gav indikationer på att flyktingströmmarna till Sverige kan komma att öka. Länsstyrelsen Skåne startade med anledning av detta upp en bevakningsansvarig organisation med syfte att omvärldsbevaka med särskilt fokus på flyktingströmmarna och på så sätt kunna agera och påbörja krishantering i tidigt läge. Länsstyrelsen har också arbetat för att öka

beredskapen i frågan genom att delta i projektet SÖM (Samhällsberedskap vid ökat antal migranter) som drivs av Migrationsverket och MSB.

Program för kontinuitet och resiliens (PKR)

Länsstyrelsen i Skåne län medverkar i ett länsstyrelsegemensamt treårigt utvecklingsprogram (PKR). Programmet leds av Länsstyrelsen i Uppsala län och syftet är att under perioden 2018-2020 utveckla länsstyrelsernas förmågor avseende krisberedskap och totalförsvaret. Programmets förväntade förmågeökningar har 2017 av länsstyrelsekollektivet beskrivits i fem effektmål. Dessa omfattar informationssäkerhet, kontinuitetsplanering, upprättande och spridning av lägesbilder, delning av information med hög säkerhetsklass samt förmåga till regional ledning från en alternativ ledningsplats. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är en viktig samverkanspart i länsstyrelsernas utvecklingsarbete inom PKR.

Länsstyrelsegemensam ansats för att öka totalförsvarsförmågan

Programmets förändringsstrategi är att utveckla gemensamma lösningar som införs av länsstyrelsernas linjeorganisationer. Förmågeökningarna utgörs av utvecklade arbetssätt och uppgradering av tillhörande säkerhetstekniska lösningar. PKR har fram till och med 2019 också bidragit till anpassningar av den länsstyrelsegemensamma organisationen samt tydliggjort ansvarsförhållanden i densamma. Förmågeökningarna är nödvändiga för att varje länsstyrelse ska klara av uppgiften att bygga upp det civila försvaret och kunna fullgöra sin uppgift som högsta regionala totalförsvarsmyndighet.

Samtliga länsstyrelser bidrar till utvecklingen

Utvecklingsarbetet utförs i form av både små och stora insatser som initieras från PKRs programledning på Länsstyrelsen i Uppsala län. Samtliga länsstyrelser deltar i olika grad i programmets arbete.

Resultatmått och resultatanalys – Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Länsstyrelsen bedömer att förutsättningarna för en effektiv tillsyn och stöd inom skydd mot olyckor klart förbättrats genom årets verksamhet, arbete återstår med att påbörja implementering.

Inom krisberedskap ser vi att såväl stöd till kommunerna, samverkan samt identifiering av samhällsviktig verksamhet nått en förbättrad nivå jämfört med tidigare år i form av såväl höjd kompetens, metodförbättring, effektiv hantering och gott samarbete mellan aktörer. Flera kommuner har tydligt förbättrat sina risk- och sårbarhetsanalyser vilket

är en bra grund för att bygga upp en effektiv krisberedskap och skydd av samhällsviktig verksamhet.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 45*			
Årsarbetskrafter män	10,2	9,4	6,7
Årsarbetskrafter kvinnor	8,8	10,4	8,3
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	23 497	29 714	18 138
Antal ärenden, inkomna och upprättade	283	270	319
Antal beslutade ärenden	177	219	323
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	3	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	106	180	0

Skälet till att inga resultatindikatorer redovisats inom området är något eller några av följande punkter:

- svårigheter att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Samlad bedömning av resultat

Det är glädjande att tidigare års höga personalomsättning avstannat då kontinuitet i bemanningen är förtroendeskapande i förhållande till externa aktörer och ökar effektiviteten i samverkan.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

9. Naturvård, samt miljö och hälsoskydd

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Den plötsliga neddragningen med 65 mkr inom miljötillsyn som aviserades i budgetpropositionen för 2019 innebar en stor påfrestning på verksamheten. För Länsstyrelsen Skåne innebar neddragningen ett besparingskrav med 7,1 mkr, vilket resulterade att tre tillsvidare tjänster inom vardera vatten-, natur- och industritillsyn har hållits vakanta, att vikariat fått anstå och att vi behövt omfördela anslag mellan olika sakområden. Återinförandet av 42 mkr i budgetpropositionen för 2020 innebär viss återställning men de tre vakanta tillsynstjänsterna kommer att bestå även under 2020. Neddragningen inom Länsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken har inneburit färre tillsynsbesök, försämrade service vid anmälan om klagomål, längre handläggningstider av anmälningsärenden och utebliven tillsynsvägledning.

Tillsyn vattenskyddsområden (7 kap MB)

Ett omfattande arbete har genomförts avseende tillsyn av vattenskyddsområden. Ett prioriteringsunderlag har tagits fram liksom metodutveckling i dialog med kommuner plus resultatredovisningar. Pådrivande arbete gentemot kommuner för att bilda nya vattenskyddsområden har resulterat i att antalet ärenden ökat väsentligt. Nya rutiner för handläggning, mallar och informationsmaterial till kommuner har utvecklats för att effektivisera arbetet.

Tillsyn gröna områdesskydd (7 kap. MB)

Länsstyrelsen har slutfört tillsynskampanjen inom strandskydd vid Osbysjön som inleddes 2018. Ett flertal fastighetsägare har fått förelägganden om att ta bort byggnader, bryggor m.m. En dialog har förts med kommunens handläggare och projektet visar på ett stort behov av tillsynsvägledning och stöd.

Antalet klagomål där vägar stängts av för allmänheten har ökat. Markägare får sätta upp bom på enskild väg för att stänga biltrafik ute, men många gånger försämras även framkomligheten för cyklister, ridande, barnfamiljer och funktionsnedsatta. Länsstyrelsen driver ett tillsynsärende för att klargöra lagstiftningen kring allemansrätten och tillgänglighet. Länsstyrelsens beslut är överklagat och vi väntar på dom som då kan bli prejudicerande.

Tillsyn av invasiva främmande arter har inletts genom ett utskick kring gudaträd till länets 33 kommuner samt Lunds Stift. Gudaträd fördes upp på EU:s lista i augusti 2019. Länsstyrelsen har begärt in uppgifter kring förekomst och plan för utrotning.

För att underlätta tillsyn och prövning samt för att få tydligare och ensade formuleringar i reservatsföreskrifter pågår en stor genomlysning av länets alla reservatsföreskrifter. Genomgången avser de föreskrifter som berör allmänheten, de så kallade C-föreskrifterna.

Vi har drygt 10 naturvårdsvakter i länet som bistår oss i upptäckt av överträdelser mot naturreservatsföreskrifter.

Miljötillsyn (9 kap. MB)

Under året har Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner och Miljösamverkan Skåne upprätthållit ett kemikalienätverk för miljötillsynspersonal och miljöstrategier. Länsstyrelsens egna kemikalietillsyn har haft fokus på hantering av fluorerade växthusgaser, så kallade köldmedier. Detta tillsynsfokus omfattade både framtagande av checklista och genomförande av tillsyn på tillämpliga företag där 21 anläggningar har omfattats av besöken. Genom kemikalienätverket har länsstyrelsen aktivt delat med sig av det material som tagits fram vid tidigare års tillsynsfokus.

Samtliga aktiva livsmedelsindustrier med Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet har besökts under året, totalt har 16 tillsynsbesök utförts på 15 livsmedelsindustrier. Utöver generell tillsyn har avfallsfrågor varit i fokus på en del anläggningar.

Tillsyn av länets större avloppsreningsverk har genomförts inom ramen för antagen tillsynsplan. Alla 27 reningsverk har fått platsbesök och vi har färdiggjort tillsynen med checklistan för uppföljning av provtagning och flödesmätning enligt NFS 2016:6 samt påbörjat tillsyn av kemikalieförvaring. Länsstyrelsen ingår i en nationell samverkansgrupp för rapportering till EU enligt avloppsreningsdirektivet samt i ett miljösamverkans Sveriges projekt om provtagning och flödesmätning vid avloppsreningsverk.

Länsstyrelsen driver sedan 2014 ett tillsynsprojekt för att få tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter att genomföra energikartläggningar och vidta åtgärder för energieffektivisering. Projektet är avslutat och resulterade i att ca 60 företag genomförde en energikartläggning och inkom med en åtgärdsplan.

Länsstyrelsen driver även ett förebyggande energieffektiviseringsarbete inom ramen för det nationella tillsynsprojektet ”Incitament för energieffektivisering” tillsammans med miljöstrateger, kommunala miljöinspektörer samt energi- och klimatrådgivare. I projektet har både länsstyrelsen och kommunerna genomfört företagsbesök i syfte att ge små och medelstora företag kunskap och verktyg för sitt fortsatta energieffektiviseringsarbete. Totalt har det genomförts 261 företagsbesök i Skåne,

varav Länsstyrelsen utfört 121. 79 företag har påbörjat effektiviserings-arbete utifrån en flerårig åtgärdsplan för energieffektivisering. 54 företag uppfyller sex av energimyndighetens tio kriterier för energieffektivisering.

Tillsyn förorenade områden (10 kap. MB)

Arbetet med förorenade områden har under 2019 bedrivits i enlighet med länsstyrelsens regionala program för efterbehandling för 2019. Tillsynen av förorenade områden är i första hand inriktat på objekt i riskklass 1 och i vissa fall riskklass 2. Många av de högst prioriterade objekten är idag pågående miljöfarliga verksamheter där länsstyrelsens strategi är att dessa ska ta ett så stort ansvar som möjligt för undersökningar och åtgärder trots pågående industriverksamhet. Detta för att öka andelen privatfinansierade undersökningar och åtgärder. Inom den bidragsfinansierade delen av efterbehandlingsarbetet fortsätter länsstyrelsen att aktivt driva prioriterade projekt och stötta huvudmännen i deras arbete. Under 2019 har sanering av en fd. bekämpningsmedeltillverkning i Getinge avslutats med gott resultat. Arbetet med efterbehandling av förorenade områden för bostadsbyggande redovisas under Regleringsbrevsuppdrag 1.8”Efterbehandling av förorenade områden för bostadsbyggande”.

Länsstyrelsen ska i januari redovisa till länsstyrelsernas samordnare hur medel från anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård har använts och hur många objekt som är utredda respektive åtgärdade till följd av tillsynen.

Tillsyn vattenverksamhet (11 kap. MB)

En särskild tillsynsinsats har genomförts avseende vattenuttag från åar och från grundvatten, som kan negativt påverka dricksvattenintresset men även känsliga ekosystem. En stor mängd verksamheter har identifierats och arbete med dessa pågår.

En stor insats har gjorts inom vattenförvaltningen genom statusklassning av alla vattenförekomster. Underlaget är viktigt i det löpande arbetet med tillsyn och prövningar av olika verksamheter, inte minst vattenkraft.

Tillsyn lagen om allmänna vattentjänster (LAV)

Under året har Länsstyrelsen utfört löpande uppföljning av pågående tillsyns-projekt gällande LAV samt gjort en förnyad utvärdering av kommunernas VA-planer. Arbetet kommer att fortsätta under 2020. Länsstyrelsen har även handlagt inkomna förfrågningar om kommunalt VA från enskilda fastighetsägare.

Tillsyn Seveso

Under 2019 har vi genomfört 30 tillsynsbesök, varav 15 besök på verksamheter på den högre kravnivån.

Vi försöker alltid samordna vår tillsyn med den tillsyn som utförs av räddningstjänsten och tillsynen enligt miljöbalken då den ligger på kommunen. Inför varje besök bjuds dessa myndigheter in till tillsynsbesöket och vi efterfrågar även information som framkommit i deras tillsyn och som kan vara relevant för vår tillsyn enligt Sevesolagen.

Tillsyn över gränsöverskridande transporter av avfall (GRÖT)

Under 2019 har bemanningen inom GRÖT-tillsynen utökats från två till tre tjänster på länsstyrelsen Skåne (Region Syd). Detta har inneburit att tillsynsarbetet har kunnat intensifieras med bland annat fler kontroller och mer kontakter med andra relevanta aktörer. Länsstyrelsen har även kunnat utöka tillgängligheten. En fördjupning redovisas under Regleringsbrevsuppdrag 1.9”Gränsöverskridande transporter”,

Tillsynsvägledning

Tillsynsvägledning sker inom ramen för Länsstyrelsens Tillsynsvägledningsplan och Plan för uppföljning och utvärdering av kommunernas operativa tillsyn.

Under året har vi genomfört åtta kommunbesök för uppföljning av den operativa tillsynen enligt miljöbalken. Uppföljning och utvärderingen har skett enligt metodik utarbetad av Miljösamverkan Sverige och föregicks av en enkät till alla länets kommuner.

Länsstyrelsen har under året besökt fem av länets miljökontor och miljöförbund för att informera om prövningsprocessen och på vilket sätt miljökontoren kan bidra till en bra process i Miljöprövningsdelegationen respektive Mark- och miljödomstolen samt ge bra information till bolagen vid tillsynsbesök.

Dessutom har vi genomfört besök av 21 kommuner för att informera om vikten av att arbeta strategiskt med sanering av förorenade områden i fysisk planering och vid exploatering.

Under året har vi genomfört två tillsynsvägledningsträffar för miljöinspektörer som handlägger små avlopp och en för miljöinspektörer med tillsyn på tillståndspliktiga avlopps-reningsverk. Information om områdesskydd hölls i samband med HaV:s vägledningsträff för kommunernas handläggare av små avloppsanläggningar.

På grund av budgetnedskärningarna i budgetpropositionen 2019 har många tillsynsvägledande insatser fått skjutas på framtiden. Tillsynsvägledning (TVL) angående strandskydd har på grund av minskade resurser fått skjutas upp till våren 2020. Under året har inga nya TVL-info publicerats. Tidigare TVL-info har i vissa fall uppdaterats.

Miljöprövning

I Sverige finns ca 6 000 tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, varav ca 50 A- och 500 B-verksamheter är etablerade i Skåne. Detta innebär att på mindre än 2,5% av Sveriges yta bedrivs nära 10% av landets miljöfarliga verksamheter.

Länets särskilda förutsättningar medför höga krav på verksamhetsutövarnas miljökonsekvensutredningar och skyddsåtgärder för att säkerställa att miljö och människors hälsa inte tar skada. Vid tillståndsprövningarna i länet är det vanligen flera specialfrågor och intressen såsom riksintressen, Natura 2000-områden, art och habitat-skydd, MKN-vatten och riskbedömningar m.m. som måste utredas och tas hänsyn till.

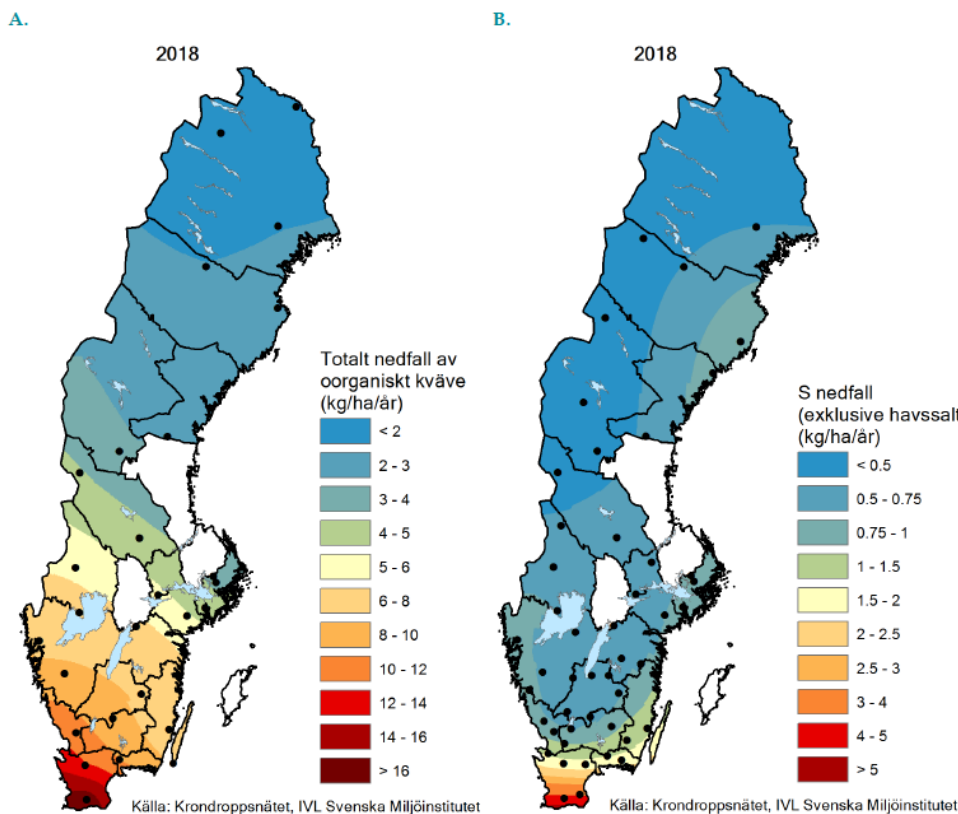
Skåne har speciella förutsättningar. På 2,5% av landets yta bor 13% av Sveriges befolkning. Endast Stockholms län är mer tätbefolkat än Skåne. Dessutom finns ca 17% av landets åkermark i Skåne, varav en stor del utgör klass 10⁺, dvs den mest bördiga i landet.

Inget annat landskap i Sverige har en lika stor biologisk mångfald som Skåne. Här finns ovanliga naturtyper som torra sandhedar och kalkrika kärr (rikkärr). Här finns även flera växter och djur som knappt går att hitta någon annanstans i landet. Länet har fler rödlistade arter än något annat län i Sverige. Samtidigt är nästan hela länet klassat som ett nitratkänsligt område.

Skånes läge medför att området är extra utsatt för luftföroreningar. Stor intransport av föroreningar kommer från kontinenten och från fartygstransporter längs med länets kuster i tre väderstreck.

Skåne har fortsatt problem med luftkvalitet, försurning och övergödning vilket åskådliggörs genom nedanstående bild som visar situationen avseende svavel och kväve. (Rapport C445, Länsvis totalt nedfall av oorganiskt kväve och svavel till barrskog, IVL).

Beslutade ärenden 2013-2019

Figur 2. A. Totalt oorganiskt kvävenedfall till barrskog i Sverige under 2018. B. Totalt nedfall av svavel till barrskog i Sverige under 2018. Kartorna är framtagna med hjälp av geografisk interpolation (Kriging). Enskilda mätpunkter som interpoleringen baseras på är markerade med svarta punkter på kartorna.

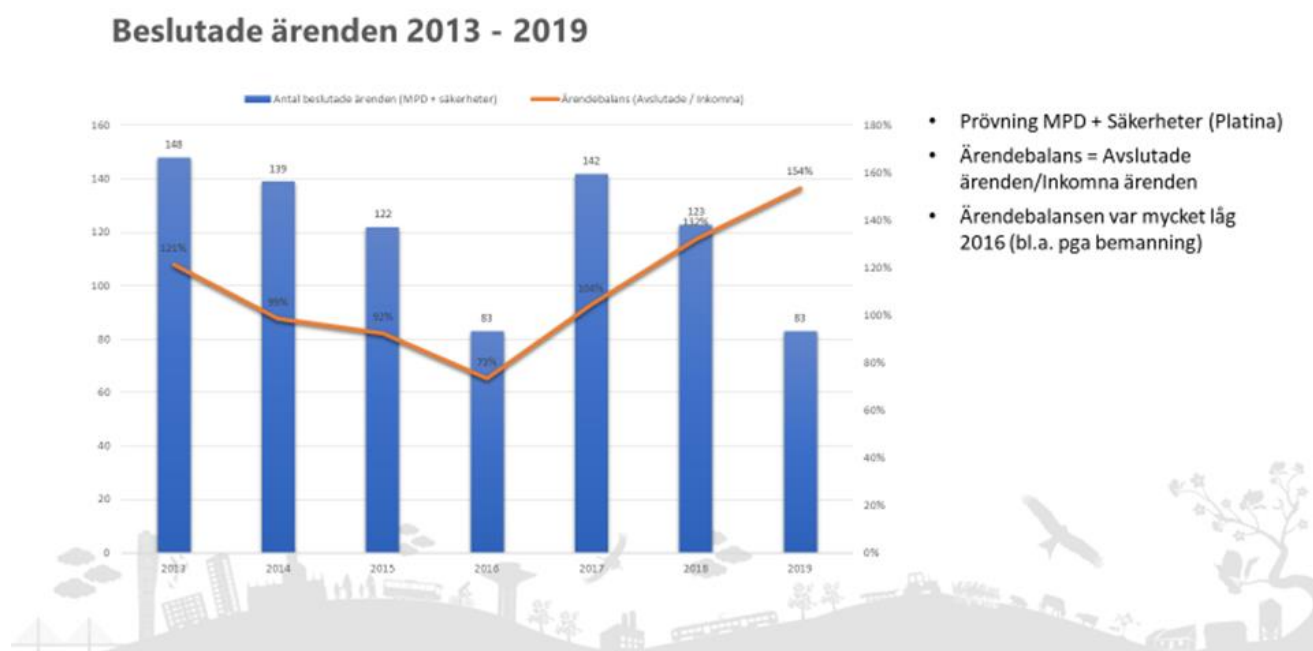
Under året har Länsstyrelsen fokuserat på åtgärder för att bidra till en snabbare och effektivare prövningsprocess med beaktande av länets komplexa förutsättningar, utan att ge avkall på kvalitet och rättssäkerhet. Uppföljning av LISA-målet för handläggningstid från komplett ärende till beslut visar att vi når målet i 52% av besluten. En annan prioriterad åtgärd har varit att avsluta äldre ärenden. Antalet ärenden som är äldre än tre år och som måste förklaras för Justitiekanslern (JK-ärenden) har halverats jämfört med föregående år, från 12 till 6 ärenden. Avgörande av äldre beslut inverkar på uppfyllandet av LISA-målet under samma år men möjliggör en bättre förutsättning att nå målen kommande år.

Länsstyrelsen har under hösten arrangerat en välbesökt Miljöprövningsdag där konsulter och företag från Skåne och Blekinge var inbjudna. Dagen handlade om att ge information och kunskap om prövningsprocessen, specialområden såsom, Natura 2000, Seveso, MKV vatten etcetera, samt att möjliggöra en direkt kontakt mellan intressenter och de som arbetar på Länsstyrelsen. Utvärderingen visade att Miljöprövningsdagen var mycket givande och uppskattad.

Länsstyrelsen har under året tagit fram vägledande dokument för att underlätta tillståndsprövningen, bl.a. en vägledning som riktar sig till företagen om hur man söker tillstånd. Dokumentet har även översatts till engelska.

Länsstyrelsen har tagit fram en metod för att bolagen i samband med miljökonsekvensbeskrivningen på ett jämförbart sätt ska kunna redovisa utsläpp av klimatgaser. Metoden har lämnats på remiss till Miljöprövningsdelegationens nätverk för utvärdering av metodens användning i hela landet.

Statistik för miljöprövningsärenden

För att få ner antalet öppna ärenden anställdes tillfälligt två handläggare år 2018 framför allt för att handlägga lättare ärenden såsom återkallelser och upphävanden. Detta påverkade antalet avslutade ärenden positivt. Halvvägs in i 2018 slutade flera erfarna handläggare och nya anställdes. Cirka hälften av enhetens personal byttes ut. Detta medförde att en inlärningsperiod om normalt 2 år inleddes. Trots en förlust av erfarna handläggare och upplärning av nya har enheten lyckats minska antalet öppna ärenden och låg vid årsskiftet på låga 83 st och besluts-takten låg på över 150 %.

Redovisning av inkomna och avgjorda ärenden 2019 enligt typ av ärende

	Inkomna	Avgjorda
Helprövningar	17	38
Ändringstillstånd	10	5
Prövotidsredovisningar	4	14
Villkorsändring	6	10
Återkallelser och upphävanden	8	19
Dispensansökan	1	2
Bankgarantier	5	4
Förlängd igångsättningstid	3	0

MPD-samverkan

Under året har de tolv miljöprövningsdelegationerna (MPD) fortsatt med samverkansarbetet. Två nätverksträffar för samtliga ordföranden och sakkunniga har genomförts. Vid träffarna har fokus legat på kompetensutveckling. Samverkansgruppen, bestående av en företrädare för varje miljöprövningsdelegation, har träffats två gånger under året och haft nio Skype-möten. Samverkansgruppen har bl.a. arbetat med att revidera beslutsstöd och att se över behovet av nya besluts- och handlägningsstöd. Diskussioner har även förts om branschspecifika frågor, rättspraxis och handlägningsformer.

I början av 2019 genomfördes det senaste samverkansmötet mellan Länsstyrelsen och medlemmar i Sydsvenska Industri- och Handelskammaren ("Dialoggruppen"). Målsättningen med arbetet inom Dialoggruppen har varit att skapa en ökad förståelse och kunskap kring tillståndprocessen samt hitta möjligheter till effektiviseringar. Regelbundna möten har hållits sedan 2013, men i år togs beslutet att upphöra med samverkans-möten inom Dialoggruppen eftersom något behov av dialog och samverkan i denna form inte längre ansågs föreligga. Länsstyrelsen och Sydsvenska Handelskammaren har dock fortsatt samarbete kring bland annat anordnandet av Miljö tillståndsdagen, som handlar om miljö tillståndet i Skåne samt miljö tillstånd för miljöfarlig verksamhet som riktar sig till bl.a. företag, konsulter och jurister.

Länsstyrelsen har deltagit i MPD-nätverkets vår- och höstmöte, chefsnätverk inom ramen för Miljönätverket (MNV), länsstyrelsernas energi- och klimat-samverkan (LEKS) samt Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS). Länsstyrelsen träffar regelbundet övriga storstadslän inom ramen för MABO-samverkan. Vi har även deltagit i handläggartäffar för bland annat invasiva arter, art- och områdesskydd, grön tillsyn, biotopskydd, Natura 2000, nationella prövningsplanen för vatten, miljöprövning, täkter, avloppsreningsverk, gränsöverskridande avfall, enskilda avlopp, dagvatten, seminarium om vattenförvaltning, nya våtmarksstödet inom LONA, miljömåls-uppföljning samt hållbar konsumtion.

Resultatmått och resultatanalys – Naturvård samt miljö- och hälsoskydd

Antalet årsarbetskrafter har minskat på grund av utfallet av budgetpropositionen för 2019. Att verksamhetskostnaderna minskat beror på de kraftiga neddragningarna inom främst skötsel och förvaltning av skyddade områden och miljö tillsyn. Till följd av ett minskat antal årsarbetskrafter och det merarbete som de plötsliga omkasterna i budgeten medförde har ärendebalanserna ökat.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 5*			
Årsarbetskrafter män	58,3	66,4	65,5
Årsarbetskrafter kvinnor	86,3	87,2	79,9
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	182 451	190 324	172 804
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 249	6 122	5 730
Antal beslutade ärenden	5 989	6 193	5 804
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	114	107	219
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	102 176	88 168	109 633

Nedan har Länsstyrelsen valt att analysera och presentera ett antal resultat-indikatorer som beskriver våra olika delsakområden, varav de fem första är gemensamma inom miljönätverket.

Resultatindikatorer

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

	2019	2018	2017
Median (%) för handläggningstid för anmälningssärenden för vattenverksamhet ¹⁾	48%	42%	51%
Antal beslutade anmälningssärenden för vattenverksamhet ¹⁾	198	191	166
Tillsyn av miljöfarlig verksamhet: ²⁾			
- Kostnader (tkr)	3 184	4 002	-
- Intäkter (tkr)	9 473	9 247	-
- Andel (kostnader/intäkter)			-
Antal 12:6-samråd ³⁾	426 in 396 ut	418 in 336 ut	379 in 320 ut
Måluppfyllnad (%) för Lisa-målet (42 dagar) för 12:6-samråd ³⁾	56%	51%	72%
Andel utförd planerad tillsyn i förhållande till total tid för operativ tillsyn (%) inom:			
- Seveso ⁴⁾	44%	-	-
- Områdesskydd ⁵⁾	31%	-	-
- Vattenskyddsområden ⁶⁾	97%	-	-
- Artskydd ⁷⁾	61%	-	-
- Meddelade tillstånd och villkor ⁸⁾	13%	-	-
- 12:6 samråd ⁹⁾	62%	-	-
- Miljöfarlig verksamhet ¹⁰⁾	59%	-	-
Nedlagd tid för tillsyn över miljöfarlig (timmar)	10 650	11 150	10 750
Behov av tid enl. länets behovsutredning (timmar)	20 300	21 300	15 250
Andel nedlagd tid / behov	52%	52%	70%
Anlagda våtmarker (slutbesiktigade och slututbetalda) inom landsbygdsprogrammet (ha)	39,73	61,14	66,75
Andel vattenskyddsområden med moderna föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken ¹¹⁾	20%	-	-
Antal vattenkraftverk med moderna miljövillkor	1	1	1
Antal miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen, totalt:	247	-	-
- Länsstyrelsen tillsynsmyndighet		-	-
- Kommunen tillsynsmyndighet	188	-	-
- Försvarsmakten tillsynsmyndighet	1	-	-
Antal besök på naturum			
- Söderåsen	107 000	135 000	122 000
- Stenshuvud	95 000	101 000	102 000
- Kullaberg	104 000	130 000	113 000
Andel (%) av befolkningen i Skåne som bor inom en zon av 1 km till skyddad natur ¹²⁾	-	24%	23%
Areal (ha och %) skyddad natur (NP, NR, NVO, BSO, N2000) ¹³⁾			
- Tot. Skåne inkl. N2000	304 600 (17,8%)	303 628 (17,8%)	303 228 (17,7%)

- Tot. Skåne exkl. N2000	101 010 (5,9%)		
- varav hav	58 178 (10,1%)	57 668 (10%)	57 668 (10%)
- varav sjö & vattendrag	2 943 (8,7%)	2 612 (7,8%)	2 610 (7,8%)
- varav land	39 888 (3,6%)	39 043 (3,5%)	38 645 (3,5%)
- varav land+sjö & vattendrag	42 831 (3,8%)	41 655 (3,7%)	41 252 (3,6%)

¹⁾ VHT 535 Tillsyn av vattenverksamhet

²⁾ Kostnader för tillsyn av miljöfarlig verksamhet (VHT 5551, 553, 5554, 556, 55572, 55573, 5558) i förhållande till länsstyrelsens del av tillsynsintäkter (tkr) i FAPT (MSS-modell).

³⁾ VHT 525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken

⁴⁾ VHT 4582 och 4581

⁵⁾ VHT 5152 Planerad tillsyn av områdesskydd / 5151 Händelsestyrd tillsyn av områdesskydd

⁶⁾ VHT 5162 Planerad tillsyn av vattenskyddsområden / 5161 Händelsestyrd tillsyn av vattenskyddsområden

⁷⁾ VHT 5272 Planerad tillsyn av skydd för djur- och växtarter / 5721 Händelsestyrd tillsyn av skydd för djur- och växtarter

⁸⁾ VHT 5282 Planerad tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd / 5281 Händelsestyrd tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd

⁹⁾ VHT 5352 Planerad/egeninitierad tillsyn / 5353 Händelsestyrd tillsyn

¹⁰⁾ VHT 5553 Planerad/egeninitierad tillsyn av miljöfarlig verksamhet / 5556 Händelsestyrd tillsyn av miljöfarlig verksamhet

¹¹⁾ Antalet VSO som har moderna föreskrifter har totalt sätt inte ändrats över åren 2017-2019 (ett har tillkommit och ett har upphävts) – däremot är den procentuella andelen inte detsamma då det totala antalet VSO har ändrats genom upphävande av äldre skyddsområden både 2017 och 2018. Att ange procentandel för 2017-2018 blir därför missvisande

¹²⁾ http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0603__MI0603P/FmangdAvst/?rxid=b9494b14-9ef2-4865-abf9-0dcb4f9ba7fa

¹³⁾ Mål enligt Nagoya: marina miljöer (10% vilket motsvarar 57 529 ha i Skåne) respektive land & sötvatten (17% vilket motsvarar 192 938 ha i Skåne) Obs! i utfallet ingår även Natura 2000 utanför skyddade områden

Samlad bedömning av resultat

Beslutad budgetneddragning i budgetproposition 2019 bidrog till minskade förutsättningar att uppnå antagna mål inom miljö kvalitet, biologisk mångfald, friluftsliv, hållbar tillväxt, arbetsmarknad samt energi- och klimat. De stora omsvängningarna i medelstillelningen har skapat svårigheter i att behålla och rekrytera kvalificerad personal. Utlysning av fasta tjänster har ersatts med tidsbegränsade tjänster på grund av osäkerhet kring den långsiktiga finansieringen av verksamheten, vilket har bidragit till arbetsrelaterad stress och en allmän oro/otrygghet i frågan om arbetsmiljön. Budget- och personalsituationen har bidragit till längre handläggningstider, vilket leder till minskat förtroende för myndigheten, ökat behov av administrativt arbete samt ökat behov av informationsinsatser internt och externt.

Till följd av det turbulenta budgetåret har Länsstyrelsen utöver ordinarie ärendehandläggning valt att fokusera på ett mindre antal tillsynsinsatser. Till exempel har en större tillsynsinsats genomförts inom vattenskyddsområden i syfte att skapa en säkrare dricksvattenförsörjning. Vidare har länsstyrelsen utfört oanmäld kontroll av vattenuttag för att bedöma om förekommande bevattning sker med nödvändiga tillstånd eller inte. Tillsyn avseende miljöfarliga verksamheter har huvudsakligen skett inom livsmedelsindustrin, avloppsreningsverk och avseende industrins kemikalielagring och användning av farliga kemiska ämnen. Tillsyn inom områdes-skydd och artskydd har

främst varit inriktad på strandskydd och klagomål från allmänheten gällande intrång i allemansrätten.

Större avvikelser mot uppsatta mål:

- Länsstyrelsen har inte uppfyllt uppsatta mål i antagen tillsynsplan enligt miljöbalken på grund av färre tillsynsbesök (vakanta tjänster).
- Länsstyrelsen har inte uppfyllt IED direktivet (2010/75/EU) där tillsynsfrekvensen är skärpt och ställer krav på fler tillsynsbesök än vad vi förmår genomföra med befintlig personal
- Länsstyrelsen har inte uppnått 180-dagars målet för tillståndsprovning av miljöfarlig verksamhet på grund av vakanser och handledning av visstidsanställda samt minskat verksamhetsstöd (otillräckliga resurser).
- Handläggningstiderna ökar inom flera områden dels på grund av vakanta tjänster dels på grund av underbemanning, vilket påverkar länets möjligheter till hållbar tillväxt och förtroendet för myndigheten.
- Antalet besökare på våra tre naturum har varit lägre än tidigare år på grund av minskade öppettider.
- Servicenivån gällande skötsel och underhåll samt fastighetsförvaltning har minskat på grund av färre medarbetare och minskad driftbudget.
- Vi har inte kunnat genomföra planerade investeringar, skötsel- och förvaltningsåtgärder inom ramen för antagna skötselplaner, handlingsplanen för grön infrastruktur respektive friluftsliv.
- Arbeten inom hotade arter har inte kunnat genomföras enligt plan och de åtagandeplaner som finns upprättade för att restaurera utarmade livsmiljöer
- Arbetet med bekämpning av invasiva arter har inte kunnat genomföras enligt intentionerna med den nya förordning och EU gemensamma krav
- Att LONA upphörde som statligt stöd har inneburit att det lokala naturvårdsarbetet tagit skada, projekt har fått avbrytas och kommunerna är inte lika benägna att initiera fleråriga projekt/åtaganden
- Vi tappade fart i energi- och klimatarbetet på grund av att KlimatKlivet upphörde som statligt stöd för näringsliv, kommuner och organisationer.
- Arbetsmarknadsinsatsen ”Gröna jobb” tappade fart (indraget stöd och färre skötselåtgärder inom skyddade områden pga minskade resurser) även om Länsstyrelsen tillsammans med Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen valt att behålla en slimmad organisation i Skåne trots att den nationella satsningen upphört

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Integrering av sektorsövergripande uppgifter (fr a jämställdhet och mänskliga rättigheter) - Sektorsövergripande prioriteringar

Avdelningskoordinator för jämställdhetsintegrering och MR-perspektiv

Miljöavdelningen har en avdelningskoordinator för bl.a. jämställdhetsintegrering och MR-frågor (mänskliga rättigheter). Koordinatorn har till uppgift att identifiera processer i vår verksamhet och hjälpa till vid tertiärluppföljningar av jämställdhetsarbete, lika rättigheter, folkhälsa och miljöledning.

Jämställdhetsanalyser

Jämställdhetsanalyser har genomförts av samtliga miljöavdelningens nio (9) enheter. Naturvårdsenheten har gjort jämställdhetsanalyser utifrån specifika områden som berör deras verksamhet. Det har även Vattenenheten och Fiske- och restaureringsenheten gjort och de har utgått från VÄS-koder i sitt arbete. Miljötillsyn har utgått från VÄS-koder. Miljöprövningsenheten har utgått från 551-ärenden Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken (inkl. samråd).

Könsuppdelad statistik

Miljöavdelningen redovisar statistik efter kön där det är motiverat, till exempel gällande besökare inom naturum och deltagande vid naturguidningar.

Miljöavdelningen bidrar till att uppfylla Agenda 2030

Delmål 5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

- Miljöprövningsenheten ställer krav på verksamhetsutövare att klargöra risken för skada och olägenhet på mäns, kvinnors och barns intressen i miljökonsekvensbeskrivningen. Ett jämställdhetsperspektiv ligger till grund för prövning av verksamheters miljö- och hälsopåverkan.
- Miljöavdelningen har i årsredovisningen påtalat behovet av en lagändring i syfte att förändra begreppet fisketillsynsman till att avse fisketillsynsperson. Lagändringen är genomförd under år 2018. Fiske- och restaureringsenheten verkar för att få fler kvinnor att anmäla sig till Länsstyrelsens utbildning om fisketillsyn genom ett nära samarbete med yrkesfiskare samt sportfiskeklubbar som anordnar målgruppsinriktade projekt för att nå exempelvis kvinnor.
- Naturvårdsenheten, Naturskyddsenheten, Naturprövningsenheten har genom riktad information försökt få fler kvinnor inom Länsstyrelsen Skåne att anmäla sig till utbildningen för naturvårdsvakter och jakttillsyn.
- Miljöavdelningen arbetar för att så långt möjligt säkerställa att könsfördelningen mellan såväl egna som inbjudna föreläsare är jämnt fördelad vid utformningen av internt arrangerade seminarier och konferenser.
- Vattenenheten beaktar jämställdhetsaspekten vid anordnandet av konferenser/ seminarium tex att man har lika många kvinnliga talare som manliga, personer

från olika grupper etc. Enheterna håller även i egna utbildningar för främjandet av hållbar utveckling tex inom motiverande samtal för att säkerställa jämställdhet, icke-våld mm.

- Miljöavdelningens arbete med jämställdhet redovisas i årsredovisningen. I samband med rapportering av projekt inom Nationella Regionalfonden (EU) redovisas hur de horisontella kriterierna beaktas vid olika aktiviteter. Utvecklingsinsatserna följs upp vid tertialuppföljning.

Delmål 5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjlig-heter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet:

- Naturskyddsenheten eftersträvar en jämn könsfördelning i samrådsgruppen för naturvård. vid nyval och fyllnadsval uppmanas deltagande organisationer att nominera representanter från båda könen.
- Naturskyddsenheten eftersträvar en jämn könsfördelning vid beslut om tillsättande av ledamöter och ersättare i Viltförvaltningsdelegationen (9 § Fo VFD). Vid nyval och fyllnadsval uppmanas deltagande organisationer att nominera representanter från båda könen.

Delmål 5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer:

- Naturvårdsenheten adresserar arrendeavtalet till alla som berörs, om det finns flera, och inte endast till exempelvis mannen.

Delmål 10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

- Miljöavdelningen beaktar vissa grupper som äldre, funktionshindrade och nyanlända samt barnperspektivet i prioriteringar av ansökningar gällande statligt bidrag inom lokala naturvårdsinsatser LONA.
- Miljöavdelningen arbetar för att anordna praktikplatser, i mån av tid, för nyanlända och personer med funktionsvariationer.
- Miljöavdelningen anordnar moderna beredskapsarbeten för långtidsarbetslösa och nyanlända. Miljöavdelningens kansli och Miljöprovningseenheten anordnade platser under 2018.
- Miljöavdelningen bidrar att den icke-tekniska beskrivningen i Miljökonsekvensbeskrivningen som ska inges i samband med tillståndsprövning är tillräckligt omfattande men lättförståelig.
- Naturvårdsenheten främjar tillgängligheten till objektiv samhällsinformation för besökare i anslutning till naturum och naturguidningar samt samhällsinformation till medborgare som inte talar flytande svenska. Naturum informerar på enkel svenska och engelska på sina utställningar.
- Naturvårdsenheten/naturum samverkar i nätverk samt arbetar med uppsökande verksamhet med SFI.
- Miljöavdelningen har i samarbete med Naturvårdsverket tagit fram ett informationsmaterial på engelska om miljömålen. En kort sammanfattning av

den skånska energi – och klimatstrategin är översatt på engelska ”A climate neutral and fossil fuel free Skåne. Climate and energy strategy for Skåne”.

- Naturvårdsenheten ska sprida information om tillgänglighetsanpassat friluftsliv i Skåne bland annat genom att lägga ut information om vilka statligt skyddade områden som är tillgänglighetsanpassade.

Mänskliga rättigheter

Under året har avdelningskoordinatören genomfört workshops runt mänskliga rättigheter för samtliga miljöavdelningens nio (9) enheter. Workshopen som aktivitet bidrog till att utvidga perspektiv i Agenda 2030 målet Minskad **ojämlikhet**:

- Enheten för förorenade områden och avfallstransporter arbetar med de olika MR-perspektiven integrerat i den vanliga verksamheten och bidrar således till att nå länsstyrelsens gemensamma sektorsövergripande mål inom mänskliga rättigheter som; rätt till delaktighet och att ta del av information, rätten till högsta möjliga hälsa/folkhälsa, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, icke-diskriminering, barnets bästa. I inbjudningar till seminarium frågar man om speciella önskemål om tillgänglighet samt lyfter fram att det tex finns hörselslinga och andra tillgänglighetsaspekter.
- Miljöstrategiska enheten arbetar med de olika MR-perspektiven integrerat i den vanliga verksamheten och bidrar således till att nå länsstyrelsens gemensamma sektorsövergripande mål inom mänskliga rättigheter då enheten arbetar i olika projekt och med samverkan som bidrar till att ge kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling samt möjliggör att personer aktivt kan delta i diskussioner som berör miljöarbete och miljötillstånd. Aktiviteterna främjar god folkhälsa samt rätten till delaktighet och att ta del av information.

Miljöprövningsenheten arbetar med de olika MR-perspektiven integrerat i den vanliga verksamheten och bidrar således till att nå länsstyrelsens gemensamma sektorsövergripande mål inom mänskliga rättigheter som; rätt till delaktighet och att ta del av information, rätten till högsta möjliga hälsa/folkhälsa, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, icke-diskriminering, rätt till kultur och fritid. Detta gör vi genom att:

- ha tydlig information på hemsida och använda klarspråk samt se till att allmänna handlingar finns tillgängliga, för allas rätt till delaktighet och att ta del av information och icke-diskriminering.
- utveckla vägledningen ”Att söka tillstånd” som sedan ska delas ut på samråden. Åtgärden har betydelse för allas rätt till delaktighet och att ta del av information samt för att öka tillgängligheten och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
- arbeta med projektet ”Industri vs bostad” som är ett stöd till kommunernas planläggning. Åtgärden har betydelse för rätt till högsta möjliga hälsa, icke-diskriminering och rätt till kultur och fritid.
- bevaka industriexpansion i närheten till skola/förskola för barnets bästa och rätten till kultur och fritid.

- Naturskyddsensheten arbetar med de olika MR-perspektiven integrerat i den vanliga verksamheten och bidrar således till att länsstyrelsens gemensamma sektorsövergripande mål inom mänskliga rättigheter som; rätt till delaktighet och att ta del av information, rätten till högsta möjliga hälsa/folkhälsa, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, icke-diskriminering, rätt till personlig säkerhet, rätt till kultur och fritid. Detta gör vi genom att:
  - arbeta med klarspråksgranskning, kommunicera lättbegripligt och utan svåra fackord samt att skapa tillgänglighet via webb/digitala publikationer, för allas rätt till delaktighet och att ta del av information och icke-diskriminering.
  - arbeta med grön infrastruktur, utbetalning av LONA- bidrag och med att bilda nya och utvidga befintliga naturreservat. Detta bidrar till att alla ska få tillgång till naturområde, friluftsliv för rätt till folkhälsa, rätt till kultur och fritid, barnets bästa, icke-diskriminering, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionshinder.
  - arbetar med tidig upptäckt och bekämpning av nya främmande invasiva arter med att skydda människor från invasiva nya arter och dess konsekvenser, vilket bidrar till rätt till personlig säkerhet, barnets bästa, folkhälsa.
- Naturvårdsensheten arbetar med de olika MR-perspektiven integrerat i den vanliga verksamheten och bidrar således till att länsstyrelsens gemensamma sektorsövergripande mål inom mänskliga rättigheter som; rätt till delaktighet och att ta del av information, rätten till högsta möjliga hälsa/folkhälsa, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, icke-diskriminering, rätt till kultur och fritid. I inbjudningar till föreläsning i ny anläggning lyfter man fram att det finns hörselslinga. På Söderåsens naturum översätter man under våren allemansrätten till arabiska.

Miljöledning

Under året har skett ett utökat samarbete mellan handläggare på avdelningen, myndighetens miljöledningssamordnare och upphandlingsgrupp för att se om Länsstyrelsen kan ställa än mer relevanta och mer långtgående miljökrav i sina upphandlingar. Även uppföljningen av de krav som ställts har fått ökad uppmärksamhet.

Dialog om möjligheten att höja kvaliteten i ställda sociala krav i upphandlingar har förts mellan utvecklingsstrateg mänskliga rättigheter samt de som svarar för upphandlingar på bland annat miljöområdet. Redan idag finns förslag på sociala krav i avtalsmallar och

nu även ett förslag på allmän kravspecifikation som berör mänskliga rättigheter, jämställdhet, barnarbete etc.

Lantbruk och landsbygd

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

10. Lantbruk och landsbygd

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Kompetensutveckling av Skånes landsbygdsföretagare

2019 fortsatte arbetet med att erbjuda kompetensutveckling till länets landsbygdsföretagare. Förutom att öka kunskapsnivån förväntas de genomförda aktiviteterna även att öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för de investeringar, och övriga insatser, som beviljats stöd inom landsbygdsprogrammet.

Inom *ekologisk produktion* har utbudet av kurser och fältvandringar varit stort och drygt 300 personer har deltagit i upphandlade, eller Länsstyrelsens egna, aktiviteter inom området. Efterfrågan på kurser inom småskalig produktion har ökat, vilket kan förklaras av att intresset för lokala marknader, såsom Reko-ringar och gårdsbutiker, idag är mycket stort. För att möta behovet har kurser hållits i bland annat äggproduktion och äppelodling, vilka har lockat många deltagare. Endast 20 rådgivningar, med fokus på omläggning till ekologisk produktion, har genomförts under året. Förklaringen till det sjunkande antalet finns förmodligen i att efterfrågan på många ekologiska "bulkprodukter" stagnerat. Intresset för enskild rådgivning bland befintliga ekologiska producenter har däremot varit stort och drygt 40 lantbrukare har fått hjälp att trimma sin produktion ytterligare. Andelen ekocertifierad åkerareal ökar långsamt; 2018 var andelen i Skåne 8.4%.

Inom åtgärden *Ett rikt odlingslandskap* är målet att det ska vara ett brett utbud som täcker in natur- och kulturvärden i odlingslandskapet. Under året har det genomförts aktiviteter i allt från fönsterrenovering, ympning av äldre fruktträd, nya grödor och skötsel av betesmarker. Cirka 430 personer har ökat sin kunskap och därmed bidragit till att natur- och kulturvärden i odlingslandskapet bibehålls och förstärks. I det nationella projektet *"Ökad skötsel av betesmarker och slåtterängar"* har Skåne valt att fokusera på att dokumentera värdefulla betesmarker. Det har genomförts informationsmöten och träffar med fokus på erfarenhetsutbyte, och även startats en

betesförmedling mellan djurhållare och markägare. Cirka 100 personer har deltagit i någon aktiviteterna.

Greppa Näringen ska inspirera och motivera lantbrukare och rådgivare att använda kunskap så att gårdens miljö- och klimatpåverkan minskar och lönsamheten förbättras. Enskild rådgivning är kärnan i verksamheten och under året har det genomförts ca 400 gårdsbesök med rådgivning. Rådgivningen har de senaste åren minskat, men under 2019 har vi, genom riktade informationsinsatser, lyckats vända trenden. Växtnäringsbalanser står för ca en tredjedel av all rådgivning, för övrigt är det ganska jämt fördelat mellan de andra ca 40 rådgivningsalternativen.

Utöver rådgivning har vi under året satsat stort på olika gruppaktiviteter som kurser, fältvandringar och fältdagar. Totalt har det genomförts 23 gruppaktiviteter med 539 deltagare.

Inom *Skapa nya jobb* drivs pilotprojektet Smart Business, som är inriktat på affärsutveckling hos de skånska landsbygdsföretagen. Deltagarna får hjälp av idécoacher, för att se vad som är värt att satsa på och vilka konkreta verktyg som behövs, för att vässa verksamheten ytterligare. Företagen har därmed fått en tydligare bild av sin verksamhet och, i vissa fall, även ökad försäljning redan under hösten. Projektet förväntas bidra till det övergripande målet; att utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden.

Ca 14 000 skånska landsbygdsföretagare har, via tidningen *Smart Landsbygd*, inspirerats till att delta i de kurser och rådgivningar som arrangeras inom ramen för landsbygdsprogrammet. Under 2019 har två nummer publicerats och vi märker en ökad anmälningsfrekvens, till de aktiviteter som marknadsförs, i samband med att tidningen landar i brevlådan.

En annan kanal är vår Facebooksida; *Skånsk Landsbygd*. Den har till syfte att visa upp vad landsbygdsprogrammet kan erbjuda men lyfter även andra aktörer som arbetar med att utveckla landsbygden.

Länsstyrelsen hade ett eget tält på den stora lantbruksmässan *Borgeby fältdagar*. 456 utställare och ca 20 000 besökare fanns på plats. Årets tema var vatten, vilket hade koppling till 2018 års svåra torka. Landsbygd samverkan samordnade länsstyrelsens budskap; *"Vattnets väg"*. Syftet var att ge besökaren inblick och kunskap i en mängd olika delar, alla med anknytning till hållbar vattenförsörjning.

Tillsynsvägledning

Tillsynsvägledningen ska fortbilda och stödja kommunernas miljöinspektörer i växtnärlings- och växtskyddsfrågor. Under året lanserades ett tillsynsprojekt, genom Miljösamverkan Skåne, där fokus låg på biologisk mångfald och vad som kan göras för att gynna detta utan att påverka produktionen. Att främja biologisk mångfald är ett sätt att göra växtskyddsarbetet mindre sårbart och mer hållbart, vilket faller in under begreppet *Integrerat växtskydd*. Projektet startade i september med en dag för miljöinspektörerna där det både fanns information i sal och praktiska exempel i fält. För mer information se redovisning från Miljösamverkan Skåne.

I november arrangerades en tillsynsdag för miljöinspektörerna. Fokus låg på att öka kunskapen gällande slamspridning och möjligheten att använda drönare, som ett verktyg, för att förenkla miljötillsynen. 25 personer deltog.

Dispenser inom biotopskyddsområden

Relativt få ärenden (12 st) har kommit in under året och handläggningstiden är knappt 180 dagar. Fler besök i fält, före beslut, har resulterat i ökad förståelse från de sökande för såväl avslagsbeslut som bifallsbeslut. Den minskade mängden ärenden kan förklaras med att det blivit en ökad förståelse för hur biotopskydds-lagstiftningen fungerar. Inkomna ansökningar är, tack vare informationsinsatser, överlag mer ”relevanta”.

Landsbygdsstöden

Ett stort antal ansökningar saknar väsentliga underlag för handläggning, främst pga. att det standardiserade ansökningsformuläret i Jordbruksverkets e-tjänst, inte efterfrågar alla de underlag som krävs. Detta innebär att det krävs stora insatser för att komplettera inkomna ansökningar. På webben har vi publicerat ett stort antal mallar och hjälpdokument för att höja kvalitén på ansökningarna. Ett exempel på detta är den s.k Ansökningshjälpen. Dessutom har nyhetsbrev (Landsbygdsnytt) och informationsblad använts för att förmedla information gällande landsbygdsstöden. För att säkerställa att ansökan är uppdaterad, inför handläggningen, kontaktas alla sökande via telefon. Detta för att ge den sökande möjlighet att uppdatera uppgifter, ställa frågor och få en direktkontakt med handläggaren. Projektägare till omfattande projekt, vilka beviljats stöd, ges möjligheten att komma på informationsmöten, där frågor om kommande utbetalningsansökningar, dokumentation etc. diskuteras. Syftet är att skapa en god dialog och minimera risken för felaktiga redovisningar i samband med ansökan om utbetalning.

Jordbruksverkets förenklingsarbete gällande handläggningsrutiner började få effekt i slutet av 2018, och den positiva effekten har fortsatt under 2019. Ärendebalanserna för ansökan om stöd har sänkts under året. Ärendeinflödet för ansökan om utbetalning har ökat men ärendebalansen har hållits låg. Vi har även bistått Länsstyrelsen i Jönköping

med handläggningshjälp under hösten 2019.

Övrigt

Under året har ett omfattande arbete genomförts för att bibehålla och utveckla grundläggande betaltjänster, kommersiell service samt bredband på den skånska landsbygden. Arbetet med länets regionala skogsstrategi har fortskridit och en dialogplattform har skapats: www.skogsstrategi.se.

Integrering av sektorsövergripande uppgifter

Landsbygdsavdelningen uppdaterar årligen arbetsplaner för Jämställdhetsintegrering och integrering av MR-frågor

Exempel på aktiviteter är insatser för att informera om bredbandsstödet och ha en effektiv handläggning av inkomna ärenden kopplat till detta. Målet är att utbyggnaden av fiberinfrastrukturen i Skåne ska gynna företagande och öka tillgängligheten för alla boende i länet. Vidare görs insatser för att uppmärksamma läget när det gäller betaltjänster och tillgängligheten till dessa. Målen är att säkerställa en tillgång till grundläggande betaltjänster som motsvarar samhällets behov, att öka kunskapen om *vilka* behov som finns samt att höja kunskapsnivån (bland t.ex. nyanlända) om betalningssystemet i Sverige.

En inventering pågår av för vilka beslutstyper det är relevant att göra en särskild jämställdhetsanalys, och inom vilka VÄS-koder det kan vara relevant att jobba med integrering av MR-frågor. Två enheter har genomfört metodstödsträffar, med målet att identifiera och medvetandegöra frågor/områden där enheterna arbetar eller skulle kunna arbeta för att främja lika rättigheter. Informationsmaterial i form av broschyrer och webb granskas ur ett JÄM- och MR-perspektiv.

Resultatmått och resultatanalys – Lantbruk och landsbygd

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 60*			
Årsarbetskrafter män	26,5	21,8	22,4
Årsarbetskrafter kvinnor	53,6	51,9	53,1
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	85 113	76 164	76 273
Antal ärenden, inkomna och upprättade	31 979	31 874	22 367
Antal beslutade ärenden	38 307	28 799	20 862
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7 917	89	86
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	4	9
Resultatindikator: "Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder" (VHT 602)			
- Beslut om utbetalning (tkr)	160 519	91 511	38 080
Resultatindikator: "Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar" (VHT 601)			
- Beslut om utbetalning (tkr)	1 820 505	1 677 694	-

¹⁾ Under 2019 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, vilket medför att delar av handläggningen ännu ej gått att genomföra och att rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) därmed inte är möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd och miljöersättning för betesmarker och slätterängar. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2019 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar

Samlad bedömning av resultat

Trots fortsatt stora brister i centrala IT-system har vi för handläggningen av jordbrukarstöden även 2019 lyckats klara målet att 95% av direktstöden ska vara klara för utbetalning under december månad. Problem med bristande IT-funktionalitet (tillsammans med bristfälliga ansökningar) har däremot gjort att vi inte lyckats hålla de målsatta handläggningstiderna för landsbygdsstöden. Ett rikt utbud av rådgivnings- och kompetensutvecklingsinsatser har lockat många deltagare.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Fiske

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

11. Fiske

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Yrkesfiske

Den dramatiska utvecklingen i Östersjön med akut torskfiskestopp under 2019 samt beslut om fiskestopp för torsk och även sill under 2020 har tvingat fram extraordinära åtgärder för att bistå näringen. Länsstyrelsen har utöver en omfattande dialog med kustkommuner och den drabbade näringen, tillskrivit Havs- och Vattenmyndigheten om vikten av att utifrån bästa tillgängliga kunskap nyttja försiktighetsprincipen för att stärka torskbeståndet. Vi har sedan flera år drivit kravet på en omställning av fisket mot att fisken ska generera den största möjliga samhällsnyttan. Detta är nödvändigt om levande fiskehamnar inte ska försvinna från Östersjökusten. Länsstyrelsen kan efter en bred dialog, bl.a. inom det länsstyrelseinterna Landsbygdsnätverket och på vår konferens Östersjöfiske 2020, konstatera att det finns en bred uppslutning inom den statliga fiskerid administrationen för denna inriktning och att rädda kvar fisket på Östersjökusten. Utmaningarna har dock aldrig varit så omfattande och uttalade föresatser måste omgående omsättas i handling. Länsstyrelsen ser med oro på om det hållbara fisket i Öresund kan bevaras. Kgotnedskärningar, exploatering, ökad konkurrens om fiskeplatserna från Östersjöfiskare samt det faktum att gråsälen expanderar in i sundet äventyrar detta fiske.

Ålfiskestoppet under 2019 slog hårt mot Skånes fiskare och Länsstyrelsen förordade i yttrande att en inlösen av dessa tillstånd sker.

Vattenbruk

Länsstyrelsen driver på en positiv utveckling av det miljövänliga recirkulerande vattenbruket genom direkt stöttning av aktiva företag och genom att ta fram kunskap som behövs för att skapa relevanta villkor för denna nya vattenbruksinriktning. Länsstyrelsen har också haft en dialog kring behovet av slutna, recirkulerande odlingar som av smittskyddsskäl kan komma att krävas vid odling av utsättningsfisk i framtiden.

Europeiska havs- och fiskerifonden

Efter omfördelningen av medel inom Europeiska havs- och fiskerifonden tillfördes nya medel till *Startstöd för vattenbruk* och *Miljöinvesteringar inom vattenbruk* samt till *Investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk* och *Diversifiering inom fiske*. Omfördelningen resulterade i 14 ansökningar till Länsstyrelsen Skåne. Av dessa avsåg sex startstöd till vattenbruk, fyra miljöinvesteringar inom vattenbruk, två investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk, en diversifiering och en selektiva redskap. Total summa sökt stöd uppgick till 12 516 000 kr. Samtliga inkomna ansökningar utom till dem som avsåg miljöinvesteringar inom vattenbruk beviljades. Därefter har under resterande ansökningsomgångar under 2019 inkommit sex ansökningar om stöd till miljöinvesteringar inom vattenbruk, vilka samtliga har avslagits p g a medelsbrist.

Länsstyrelsen har under 2019 arbetat med att ta fram egna projekt inom ramen för insatsområdena *Bevarandeprojekt för skyddade områden*, *öka kunskapen om havsmiljön* samt *skydd av havsmiljön*.

Fiskevårdsåtgärder

Länsstyrelsen har under året satsat 2 170 000 kr av anslag 1:11 i restaurering av framför allt vattendrag. Dessutom har LOVA-stöd lämnats för reduktionsfiske i två övergödda sjöar i Skåne.

Länsstyrelsen har som partner till Lunds universitet startat upp en omfattande inventering av fiskbestånden i de skånska vattendragen. Inventeringen har tidigare gjorts 1960 och 1990 och fokuserar på att beskriva utvecklingen i fiskbestånden utifrån de stora fiske- och vattenvårdande insatser som gjorts, klimatpåverkan, brunifieringen, havsmiljö, mm. Undersökningar av e-DNA kommer inkluderas i projektet.

Länsstyrelsen beviljades stöd för LIFE Connect och av budgeten på 10M€ kommer 15% avsättas till forskning.

Integrering av jämställdhet och mänskliga rättigheter

Fiskeområdet är av tradition ett mycket mansdominerat område och Länsstyrelsen riktar sig särskilt mot kvinnor i sitt arbete med att utbilda och rekrytera fisketillsynspersoner.

Vi har under året tagit fram en folder med de viktigaste fiskereglerna på olika språk för att tillgängliggöra de fria fiskemöjligheterna vi har i Skåne. I vårt samarbete med Sportfiskarna har ungdomar getts möjlighet att pröva på att fiska. Fiske genererar förutom en fritidssysselsättning dessutom ett ökat intresse för naturen och ett bidrag till folkhälsan.

Resultatmått och resultatanalys – Fiske

Vår prioritering av situationen för Östersjöns fiskbestånd och fiskerinäring har skett i nära samverkan med centrala verk, berörda kommuner och länsstyrelser. Länsstyrelsen har varit drivande i frågor kopplade till åtgärder för att hantera krisen, som med stor sannolikhet kommer att slå ut fisket i Östersjöns hamnar. Utöver detta fokus så har ett stort engagemang lagts på att utveckla ett gemensamt nationellt register för fisketillsyn och nya tjänstetecken. Även utformningen av nya fiskföreskrifter i skyddade områden har fått prioriteras.

VOLYMER OCH KOSTNADER			
Avser verksamhet 62*	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	2,0	1,6	1,7
Årsarbetskrafter kvinnor	1,0	1,0	1,1
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10 708	9 942	10 913
Antal ärenden, inkomna och upprättade	333	233	262
Antal beslutade ärenden	323	234	266
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 046	2 999	3 954

Resultatindikatorer

	2019	2018	2017
Antalet beviljade tillstånd för utsättning av fisk	52	60	44
Antal yrkesfiskare	123	133	139
Antal fiskare med dispens för ålfiske	39	39	45

Samlad bedömning av resultat

En ökad ärendemängd beror på fler sälskador och fisketillsyn. Trots en ökad ärendemängd har ärendebalanserna kunnat hållas låga.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Folkhälsa

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

12. Folkhälsa

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Under året har en väsentlig del av Länsstyrelsens arbete inom folkhälsa utgjorts av regional samordning inom det brottsförebyggande området, samordning av ANDT-politiken, stöd till huvudmännen i det utökade ansvaret för spelmissbruk, alkohol- och tobakstillsyn samt utveckling av ett samlat regionalt stöd kring folkhälsofrågor.

Nedan görs en kortfattad bedömning av verksamhet inom Folkhälsa (VÄS 70*). För utförligare beskrivning av respektive uppdrag hänvisas till särskilda redovisningar.

Regional samordning inom brottsförebyggande

Länsstyrelsen bedömer att uppdraget om regional samordning inom det brottsförebyggande området har utvecklats väl med resultat inom bland annat regional samverkan, lokalt stöd och kompetensutveckling. Exempelvis har vi tillsammans med Center mot våldsbejakande extremism anordnat två workshops på temat lokal lägesbild våldsbejakande extremism. Detta har resulterat i att de deltagande kommunerna tagit fram lokala lägesbilder samt att de initierat lokala utbildningar och samverkans-forum.

Skåne tillsammans mot brott är en samverkan mellan Länsstyrelsen Skåne, Polisen, Region Skåne, Kriminalvården, Tullverket, Kommunförbundet Skåne och Sydsvenska industri- och handelskammaren. Under året har arbetet i de sju arbetsgrupperna utifrån handlingsplanen fortsatt. Arbetsgrupperna, som under hösten påbörjat en jämställdhetsintegrering av verksamheten, arbetar bland annat med utveckling av avhopparverksamheten i Skåne, ökad samverkan för att minska risken för återfall i brott, och ökad kvalitet på överenskommelser om samverkan för ökad trygghet som polis och kommun tecknar. Arbetsgruppernas insatser har bidragit till utveckling av kunskaps- och problembaserat brottsförebyggande arbete, utvecklat samarbete och erfarenhetsutbyte och gemensamma tvärssektoriella utbildningsinsatser. Som en del i det kunskapsbaserade arbetet påbörjades i september en utvärdering av Skåne tillsammans mot brott.

Regional samordning inom alkohol, narkotika, doping, tobak och spel

Länsstyrelsens samordningsfunktion för ANDT-frågor har under året huvudsakligen arbetat med stöd till länets kommuner, samordning av det regionala arbetet och kompetensutveckling.

Länsstyrelsen Skåne driver och sammankallar den regionala arbetsgruppen Skånesamverkan mot brott och droger (SMD), övriga parter är Polismyndigheten, Tullverket, Kriminalvården, Region Skåne, Kommunförbundet Skåne, Lärosäten syd och Nätverket idéburen sektor Skåne. Deltagarna anger i en utvärdering som genomfördes under året att de i stor eller ganska stor utsträckning tycker att de får kunskapspåfyllnad, och omvärldsbevakning samt att SMD stimulerar en ökad samverkan mellan de regionala aktörerna. Ett utvecklingsområde är att få med skolans perspektiv i gruppen, vilket har visat sig svårt då det inte finns en regional aktör med en samlad bild av länet.

Tillsyn inom alkohol och tobak

Fokus för tillsynsverksamheten har varit att öka graden av likvärdig tillsyn i länet samt bidra till en likartad implementering och tillämpning av den nya tobakslagen; lag om tobak och liknande produkter (SFS 2018:2088).

Under året har Länsstyrelsen arbetat med att ta fram stöd och material för landets kommuner om praktisk hantering av den nya lagstiftningen. Vi har utbildat de grupper i kommunerna som berörs av den nya lagstiftningen vilket resulterat i att länets kommuner haft möjlighet att utbilda sin personal och sina beslutsfattare i hanteringen av den nya lagstiftningen.

Samlat regionalt stöd kring folkhälsofrågor

För att nå en mer jämlik hälsa behöver vi förbättra villkoren för de grupper som är socialt och ekonomiskt mest utsatta. Ett långsiktigt, systematiskt och tvärsektorielt folkhälsoarbete skapar förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Folkhälsoarbetet är nära sammankopplat med brotts- och våldsförebyggande arbete, föräldraskapsstöd, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Alla, oavsett kön, könsidentitet, klasstillhörighet, etisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder ska ges samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor. Det breda arbetet med frågor som kan bidra till god och jämlik folkhälsa kan därför med fördel samordnas i överlappande processer och initiativ.

Länsstyrelsen har under året inlett ett utvecklingsarbete för ett samlat regionalt stöd kring folkhälsofrågor. Vi har inspirerats av Länsstyrelsen Stockholms och Länsstyrelsen Västerbottens arbete inom ramen för uppdraget att genomföra ett pilotprojekt avseende samordnat folkhälsoarbete på regional nivå. Under året har Länsstyrelsen Skåne bildat en intern samordningsgrupp, vi har inlett dialoger med regionala aktörer

och potentiella samarbetspartners. Vi har påbörjat en lägesbild över risk- och skyddsfaktorer med fokus på barn och ungas uppväxtvillkor. Statistik som presenteras i lägesbilden kommer vara uppdelad på kön.

Arbetet under året har resulterat i en ökad förståelse hos medarbetare kring hur Länsstyrelsen Skånes olika uppdrag inom folkhälsoområdet kan samlas i ett regionalt stöd till kommunerna.

Resultatmätt och resultatanalys – Folkhälsa

Länsstyrelsens regionala samordning inom det brottsförebyggande området har resulterat i att en övervägande majoritet av kommunala brottsförebyggande samordnare uppger att de fått stöd av Länsstyrelsen med att utveckla det brottsförebyggande arbetet, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte med andra aktörer. Arbetet med att nå näringslivet har påbörjats genom den arbetsgrupp inom Skåne tillsammans mot brott som arbetar med att få med näringslivet som en naturlig del i det brottsförebyggande arbetet. Detta arbete behöver dock utvecklas då vi i dagsläget endast når en mindre del av det skånska näringslivet. Vi behöver även bli bättre på att nå civilsamhället, även om samarbeten har initierats under året.

Genom introduktionsträffar och grundutbildning för nya kommunala ANDT-samordnare, spridning av goda exempel, omvärldsbevakning samt regelbundna nätverksträffar har Länsstyrelsen skapat förutsättningar för ett kunskapsbaserat arbete och ökad samverkan mellan kommunerna. Kommuner som deltagit i nätverksträffar för ANDT-samordnare anser, i stor utsträckning, att nätverksträffarna gav stöd i det förebyggande arbetet enligt Folkhälsomyndighetens länsrapport.

En analys som Länsstyrelsen har gjort är att det blir färre och färre tjänstepersoner i kommunerna med ett uttalat uppdrag kring ANDT(S), och att de som innehar dessa tjänster får fler olika uppdrag på sin tjänst. Statistik hämtad från Folkhälsomyndighetens indikatorlabb visar att den samlade arbetstiden för ANDT(S)-frågor har gått ner under hela perioden 2011-2018. För riket skedde en minskning av arbetstid med 9%, motsvarande siffror för Skåne är en minskning med nästan 48%. Länsstyrelsen kommer under 2020 fördjupa lägesbilden över ANDT-arbetet i Skåne för att kunna rikta ett relevant stöd. ANDT-uppdraget är också en viktig del av det samordnade regionala stöd inom folkhälsa som vi utvecklar.

Länsstyrelsens arbete med att utveckla ett samordnat regionalt stöd kring folkhälsofrågor är i uppstartsfasen. Lägesbild över risk- och skyddsfaktorer med fokus på barns och ungas uppväxtvillkor, erfarenhetsinhämtning samt vår interna samordning av folkhälsofrågor kommer ligga till grund för arbetet under nästa år.

Vi har en viktig roll att spela men är inte ensamma i ambitionen att minska den ojämlika hälsan i Skåne, vi behöver fortsätta utveckla dialog och samverka med kommuner, idéburen sektor och regionala aktörer.

Verksamhetskostnaderna har ökat jämfört med tidigare år. Detta förklaras bland annat av det fanns oförbrukade medel över från 2018 inom det brottsförebyggande uppdraget. Samtliga tjänster inom folkhälsa har varit besatta hela året vilket inte var fallet 2018. Tjänsten som folkhälsastrateg har under året ökat från 60 till 100 procent av en heltid. Bidragsutbetalningen utgörs av en sista utbetalning till Kommunförbundet Skåne inom anhörigstöd utifrån ett uppdrag som Länsstyrelsen haft tidigare år.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 70*			
Årsarbetskrafter män	2,4	2,0	0,9
Årsarbetskrafter kvinnor	6,5	5,9	4,8
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	11 370	9 468	6 853
Antal ärenden, inkomna och upprättade	138	151	142
Antal beslutade ärenden	148	105	152
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	503	314	511
Resultatindikatorer: Andel kommunala brottsförebyggande samordnare uppger att de får stöd av Länsstyrelsen med:			
- Att utveckla det brottsförebyggande arbetet	-	79%	-
- Kompetensutveckling/utbildning inom det brottsförebyggande området	-	79%	-
- Erfarenhetsutbyte med andra aktörer	-	79%	-

Källa: Brottsförebyggande rådets enkätundersökning riktade till kommunala samordnare¹⁾

¹⁾ Statistik för 2019 är tillgänglig först våren 2020. Länsstyrelsen fick uppdrag kring det brottsförebyggande arbetet år 2017. 2018 gjorde Brottsförebyggande rådet den första enkätundersökningen riktad till kommunala samordnare.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen bedömer att uppgifter i fråga om folkhälsa (§3, punkt 12) har utvecklats väl med resultat inom bland annat regional samverkan, lokalt stöd och kompetensutveckling. Med stöd av alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt lag om tobak och liknande produkter bedömer vi att länsstyrelsen bidragit till att utveckla tillsynsverksamheten i länets kommuner. Under året har vi lagt grunden för ett samlat regionalt stöd kring folkhälsofrågor.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Jämställdhet

Länsstyrelseinstruktion 3 §

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

12. Jämställdhet

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Arbetet länsstyrelsen Skåne gör inom jämställdhet och de uppdrag vi har återfinns i länsstrategin *Ett jämställt Skåne* och *länsstyrelsens handlingsplan 2018-2020* samt i våra respektive årliga verksamhetsplaner. Strategin och dess innehåll rapporteras under RB-uppdrag 1.27 om jämställdhetsintegrering. *Länsstyrelsens handlingsplan för Ett jämställt Skåne* kommer framförallt att redovisas under §5 och delar av arbetet med systematisk uppföljning och spridning redovisas under könsuppdelad statistik.

Under §3 redovisas de delar som rör några utvalda indikator, ägarskapet kring jämställdhetsmålen i länsstrategin i Skåne, kommunernas användning av standardiserade bedömningsmetoder rörande våldsutsatta samt det arbete Länsstyrelsen Skåne bedrivit nationellt. För mer utförliga redovisningar, se hänvisningarna ovan samt redovisningen i särskild ordning av uppdraget om mäns våld mot kvinnor.

Standardiserade bedömningsmetoder

Ett prioriterat område i genomförandet av den nationella strategin för att bekämpa mäns våld mot kvinnor har varit stärkt upptäckt. En rad insatser och utbildningar såsom FREDA-kortfrågor, uppdragsutbildning och utbildning med fokus på barn har genomförts. Målgrupperna har framförallt varit kommun, hälso- och sjukvård samt idéburna organisationer. De insatser som genomförts bedömer vi har ökat kapaciteten i länet för att upptäcka och utreda våld i nära relationer, framförallt vad gäller barn då detta varit ett fokusområde för arbetet. Länsstyrelsen har under flera år arbetat för att främja användandet av standardiserade bedömningsmetoder vid utredning av stöd och skydd hos våldsutsatta vuxna. Bland annat genom att kontinuerligt erbjuda utbildning i FREDA till de skånska kommunerna. Samtliga svarande kommuner i länet uppger i Socialstyrelsen Öppna Jämförelser för 2019 att de använder en standardiserad bedömningsmetod.

Skånes ägarskap för de jämställdhetspolitiska målen

För att skapa ett aktivt ägarskap och främja jämställdhetsintegrering i länet och bidra till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen på länsnivå har vi ett anslutningssystem till

länsstrategin. Som ansluten åtar man sig att bidra till att uppnå målsättningarna i strategin. Under året har 29 anslutit sig och det totala antalet är nu 105 stycken. 55% av Skånes kommuner är anslutna, vårt mål var 60%

Nationell samverkan och samordning

Länsstyrelsens sakkunnig är en av två kontaktpersoner för sakkunnignätverket nationellt. Vi har träffats fyra gånger under året då även jämställdhetsmyndigheten närvarat. Fokus är att använda våra resurser på ett effektivt sätt och att hjälpas åt att genomföra våra uppdrag genom att ta fram gemensamma riktlinjer och material för integrering av jämställdhet. Länsstyrelsen Skåne deltar också i flera av de nationella arbetsgrupper som finns inom området mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen har deltagit i samverkansgrupp på handläggarnivå tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Jämställdhetsmyndigheten och Regeringskansliet. Samverkansgruppen fungerar som ett forum för dialog kring nya uppdrag, överenskommelser och andra initiativ inom respektive organisation.

Telefonlinjen välj att sluta

Under året har telefonlinjen *Välj att sluta* startats, där Skåne är ett av två pilotlän. Stödtelefonen riktar sig till personer som utövar eller upplever sig riskera att utöva våld i nära relationer. Uppstarten av *Välj att sluta* innebär att arbetet riktat till personer som utövar våld i nära relationer har stärkts. Sedan starten har drygt 500 personer ringt telefonlinjen *Välj att sluta*. Kriscentrum i Skåne har tagit emot fler samtal än tidigare från personer som vill få samtalsstöd för sitt våldsamma beteende. Kampanjen har bidragit till att synliggöra problematiken och att hjälp finns att få för våldsutövare. Lanseringen av telefonlinjen har också fungerat som en plattform för länsstyrelsens arbete med att stärka samverkan kring denna fråga i Skåne, bland annat inom Skåne tillsammans mot brott (se folkhälsa kap 15 för närmare beskrivning av Skåne tillsammans mot brott) och i dialog med kommunerna.

Infogeneratoren och Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer

Infogeneratoren är ett verktyg utvecklat av länsstyrelserna som hjälper kommuner, regioner och idéburen sektor att ge kvalitetsgranskad översatt information om föräldraskapsstöd och rättigheter vid våldsutsatthet. Infogeneratoren har nu använts 13 800 gånger. Länsstyrelsen har under året också fortsatt sprida metodstödet intersektionella perspektiv på våld i nära relationer samt hållit nio utbildningar (16-15) och spridit metodstödet i 4000 exemplar.

Jämställdhetsintegrering av Totalförsvarsövningen 2020 (TFÖ 2020)

Länsstyrelsens sakkunnig ingår i den länsstyrelsegemensamma nationella samordningsgruppen för TFÖ 2020 för att bidra med sakkunskap kring jämställdhetsintegrering av TFÖ:n. Sakkunnig har tagit fram PM:et *Jämställdhet i TFÖ 2020 för länsstyrelserna* som ett stöd för länsstyrelserna i sitt arbete att få med

jämställdhet i sina övningsaktiviteter och utvärdering av de aktörsgemensamma målen för TFÖ:n. Alla sakkunniga har utbildats i materialet och alla länsstyrelsens lokala utvärderare och lokala övningsledare har fått del av handledningen. Sakkunnig har också samarbetat med MSB och Försvarsmakten för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i TFÖ:n. Samarbetet har resulterat i PM:et *Prioriteringar avseende jämställdhets- och genusperspektivet i TFÖ 2020*.

Resultatmått och resultatanalys – Jämställdhet

Under §3 redovisas som tidigare nämnts endast en del av länsstyrelsens arbete med jämställdhet med fokus på det som rör de utvalda indikatorerna för §3. För mer utförliga resultatmått och analys se RB 1.27 samt §5 om jämställdhet. Länsstyrelsens fleråriga arbete med att främja användandet av standardiserade bedömningsmetoder vid utredning av stöd och skydd hos våldsutsatta vuxna har gett resultat. Under året uppger samtliga kommuner för första gången att de använder standardiserade bedömningsmetoder. Vår utökade arbetsårskraft (sedan mitten av 2018) gör också att vi kan bidra mer till det nationella länsstyrelsegemensamma arbetet. Vi upplever att ägarskapet kring målsättningarna i Ett Jämställt Skåne har ökat till följd av våra utbildningar och nätverksträffar samt statistikdragningar kring uppföljning av strategin (se RB 1.27 samt individbaserad statistik). Fler kommuner, organisationer och företag har anslutit sig till målsättningarna i strategin under året.

Bidragsutbetalningarna är lägre än tidigare år vilket beror på att under 2018 betalade Länsstyrelsen även ut slututbetalningar för 2017 års projekt. Under 2019 beviljade vi medel till 16 organisationer för våldsförebyggande insatser och totalbeloppet var i samma nivå som det som beviljades för 2018. Länsstyrelsen har även fortsatt att stödja Kompetenscentrum mot våld i nära relation.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 80*			
Årsarbetskrafter män	0,2	0,2	0,2
Årsarbetskrafter kvinnor	5,9	5,2	4,6
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	8 292	8 515	6 237
Antal ärenden, inkomna och upprättade	73	91	82
Antal beslutade ärenden	76	99	43
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	5 720	9 099	6 693
Resultatindikator: Andel kommuner som uppger i Öppna jämförelser att de har standardiserade riskbedömningar	100%	90%	89%
Resultatindikator: Antal anslutningar till länsstrategin Ett Jämställt Skåne	105	73	26

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen bedömer att uppgifter i fråga om jämställdhet (§3, punkt 13) har utvecklats väl med resultat inom bland annat regional samverkan, lokalt stöd och kompetensutveckling. I förhållande till de uppdrag länsstyrelserna har, och med hänvisning till den analys som görs i olika kapitel om jämställdhet i årsredovisningen, bedömer vi att vi genomfört verksamheten med ett gott resultat.

Resultatbedömning

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Integration

Länsstyrelseinstruktion 3 §
Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

14. Integration

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Målet för regeringens integrationspolitik är, lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Målet uppnås främst genom generella åtgärder för hela samhället, vilket innefattar åtgärder inom områden som arbetsmarknad, utbildning, hälsa- och sjukvård och bostad/ bostadsförsörjning. För att nå målet behöver de generella åtgärderna kompletteras med riktade åtgärder (som bl.a. finansieras inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering i budgetprop. 2018/19:1).

Länsstyrelsen Skåne arbetar för att stärka integrationen i Skåne och nyanländas etablering, genom allas rätt till hälsa, delaktighet och utveckling. Våra huvudsakliga uppdrag är att:

- verka för att kommunerna har beredskap och kapacitet för mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn och unga.
- besluta om kommunal utifrån regeringens fastställda länstal.
- främja samverkan mellan kommuner, myndigheter och idéburen sektor på regional nivå.

- följa upp mottagandet av nyanlända i länen, tex samhällsorienteringen, lägesrapporter mm.
- fördela utvecklingsmedel som utvecklar kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända (§§37 och 37a förordning 2010:1122)
- samordna tidiga insatser för asylsökande och fördela statsbidrag till verksamhet för asylsökande (TIA).

Verksamheten under året framgår till stora delar av de redovisningar av regleringsbrevsuppdrag som lämnas till Länsstyrelsen i Jönköpings län som har ansvaret för att till regeringen lämna en samlad redovisning för de 21 länsstyrelsernas arbete.

Nedan redovisas väsentlig information om verksamhetens genomförande och resultat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat.

Beredskap och kapacitet för mottagandet i länet

Allmän lägesbild

Året har inneburit stora utmaningar för kommunerna i länet när mottagningsmönster förändras, ekonomin försämras, och myndigheternas närvaro beskrivits. Mottagandet i kommunerna förskjuts mot långsiktigare integration med fokus på arbete och utbildning. Samtidigt har det framkommit en brist på samsyn mellan kommunerna kring hur långt ansvaret för nyanländas etablering sträcker sig. Ett ökat antal vidarebosatta (kvotflyktingar) har för kommunerna krävt mer resurser och insatser under längre tid än vad som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Få kommuner arbetar aktivt med gruppen självbosatta trots att denna målgrupp ökat under 2019, främst på grund av anhöriginvandring. Bristen på bostäder är en fortsatt utmaning, även om Länsstyrelsens bedömning är att kommunerna klarar av att hantera mottagandet. Länsstyrelsen bedömer även att kommunerna generellt har god kunskap när det gäller mottagandet av ensamkommande barn och att det finns en beredskap att ta emot de barn som blir anvisade. Antalet vuxna asylsökande i Skåne har under året minskat från 3882 personer till 2998 personer. Merparten bor i eget boende koncentrerat till Malmö, nordvästra och nordöstra Skåne. Länsstyrelsens bedömning är att det finns en god kapacitet inom idéburen sektor i Skåne att erbjuda insatser för asylsökande.

Nyanlända barn och unga

I ljuset av att barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020 har länsstyrelsen haft som målsättning att tydliggöra och stärka barnperspektivet i mottagandet av barn och familjer. Länsstyrelsen har t ex arrangerat två seminarier under året i samverkan med BRIS med fokus på jämställt föräldraskap i nyanlända familjer. Föräldraskapsstöd till asylsökande och nyanlända har varit ett gemensamt fokusområde både inom

Partnerskap Skåne och vid utlysning av statsbidragen. Länsstyrelsen har beviljat utvecklingsmedel till projekt fokuserade på mottagandet av barn och deras föräldrar i flera kommuner, vilket lyft den lokala kapaciteten på flera håll i länet. Barn som kommer med sina vårdnadshavare är dock en målgrupp som behöver belysas ytterligare. Länsstyrelsen har därför initierat ett projekt tillsammans med Kommunförbundet Skåne med syfte att höja kunskapen om nyanlända barns villkor i Skåne och att bidra till öka kvalitet i mottagandet i kommunerna.

Bosättning

Under 2019 har Länsstyrelsen vidareutvecklat intern och extern samverkan kring mottagande och bosättning av nyanlända. Samhällsbyggnadsavdelningen och Miljöavdelningen har tillsammans tagit fram en lägesrapport till regeringen om förekomst och konsekvenser av undermåliga bostadslösningar i länets storstadsområden. Länsstyrelsen har genomfört kommundialoger med syfte att öka kunskapen hos kommunerna om helheten i mottagandeprocessen samt för att få fördjupad kunskap om hur kommunerna arbetar med mottagande av nyanlända och bosättningsfrågor. Under året har samarbetet i länet fördjupats kring mottagandet av kvotflyktingar där Länsstyrelsen haft en samordnande roll. I samband med dialoger och samarbeten lyfter Länsstyrelsen viktiga jämställdhetsaspekter i systemet för mottagande och etablering av nyanlända som bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen.

Medel för stärkt beredskap och kapacitet

För att stärka kapaciteten i tidiga insatser för asylsökande (TIA) fördelar Länsstyrelsen statsbidrag till verksamheter för vuxna asylsökande. Syftet med statsbidraget är att motverka passivisering under asyltiden, att underlätta kontakter med den svenska arbetsmarknaden och att främja en framtida etablering för dem som beviljas uppehållstillstånd. Verksamheten bedrivs främst inom idéburen sektor. I Skåne har söktrycket på dessa medel varit mycket stort, vilket vittnar om att det finns ett stort engagemang och kapacitet inom den idéburna sektorn för att bedriva verksamhet med asylsökande och att samarbetet och dialogen kring insatserna fungerar väl.

I syfte att initiera ett sammanhållet arbete mellan tidiga insatser och etableringsinsatser har Länsstyrelsen under 2019 ökat samordningen mellan TIA och utvecklingsmedlen 37 och 37a §§ förordningen (2010:1122). Detta har bland annat skett genom gemensamma utlysningmöten och erfarenhetsutbyten mellan idéburna organisationer och kommuner för att synliggöra mervärdet av att olika insatser samverkar istället för att verka parallellt. Ett särskilt fokusområde har varit att integrera jämställdhetsperspektivet genom hela processen, från utlysning och beredning av ansökningar till uppföljning och avslut av beviljade insatser. Länsstyrelsen har även initierat en regional dialog för att få bättre underlag kring aktuella behov och prioriteringar samt ett bättre gemensamt regionalt utbyte av lärande och kunskapsutveckling.

Partnerskap Skåne – långsiktigt arbete för beredskap och kapacitet i länet

Partnerskap Skåne är sedan 2008 en modell för samverkan och metodutveckling i syfte att stödja nyanländas samhälls-etablering i hela Skåne med fokus på hälsa, delaktighet och egenmakt. Kärnverksamheterna är SHK (Samhälls- och hälsokommunikation på deltagarnas modersmål inom samhällsorientering), NAD (etablering via föreningslivet) och MILSA (forskningsbaserad stödplattform för migration och hälsa).

En utökad samhälls- och hälsokommunikation genom programmet *Välkommen till Skåne* har utvärderats av Uppsala universitet. Resultaten visar bland annat på förbättrad självskattad hälsa, ökad delaktighet och tillit samt ett upplevt närmande till utbildning och arbetsmarknad.¹ SHK har under året genomfört en pilotverksamhet med samhälls- och hälsokommunikation för asylsökande i samverkan med Migrationsverket på anläggningsboendet i Jägersro i Malmö. Piloten utvärderas av Uppsala universitet. SHK har påbörjat en systematiserad enskild dialog med samtliga ingående kommuner i syfte att ta fram ett underlag för behov av revideringar inför kommande programperiod 2020–2023. Under året har SHK även arbetat med metodutveckling kring miljö och hälsa tillsammans med Miljöavdelningen samt HUT, Hållbar utveckling Skåne.

NAD har under året informerat och matchat nyanlända till föreningslivet genom Arbetsförmedlingen, Välkommen till Skåne, Plats för engagemang samt SFI runt om i Skåne. Ett arbete för att öka synergin dels mellan NAD och TIA, men även SHK har påbörjats.

MILSA har presenterat resultaten av fem forskningsstudier i MILSA 2.0, ett forskningsprojekt finansierat av Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Resultaten visar bland annat på samband mellan socialt kapital och hälsa, låg tillit till andra och psykisk ohälsa samt att ohälsa, språksvårigheter, bristande socialt kapital kvarstår för många några år efter avslutad etablering. Vidare visar resultaten att man genom en kvalitativ samhälls- och hälsokommunikation i kombination med programbesök kan förebygga ohälsa och främja psykisk hälsa, delaktighet och ett närmande till utbildning och arbete.

Regional samverkan för nyanländas etablering

Länsstyrelsen ska verka för regional samverkan kring insatser för asylsökande och mottagande av nyanlända och ensamkommande barn. Länsstyrelsen ska även verka för att stärka det civila samhällets roll när det gäller dessa insatser.

---

¹ Se MILSA 2.0

För att organisera tidiga insatser för asylsökande har Länsstyrelsen, baserat på Partnerskap Skånes principer, tecknat överenskommelser om partnerskap med fem idéburna organisationer för delregional samordning av verksamhet för asylsökande. Denna samverkansform har bidragit till att stärka civilsamhällets roll och förhållande till den offentliga och underlättat för planering, organisering och genomförande av insatser för asylsökande.

Samarbetet med skånskt bostadsnätverk har bidragit till en ökad förståelse och kunskap om nyanländas bostadssituation hos kommuner, inom byggbranschen och andra aktörer som berörs. Länsstyrelsen har utifrån sin rådgivning erbjudit arenor för dialog och samverkan i mottagandekedjan, spridit kunskap om lagstiftning och riktlinjer för kommunmottagande och bostadsförsörjning samt fördjupat samverkan med akademien för bättre kunskapsunderlag kring nyanländas bostadssituation.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med ensamkommande barn och unga som försvinner genom att sprida kunskap om den samverkansplan som togs fram 2018 samt att fortsätta leda arbetet i den regionala samverkansgrupp som funnits sedan 2015.

Den regionala samverkansöverenskommelsen för att främja etablering av asylsökande och nyanlända i Skåne, RÖK, har genom åren resulterat i ett naturligt samverkansfokus. Då förutsättningarna för samverkan kring nyanlända numera delvis ser annorlunda ut har en översyn av RÖK skett under året. Syftet har varit att belysa de behov och utmaningar som karakteriserar den regionala samverkan idag. Resultatet blev att RÖK inte kommer att förlängas i nuvarande form utan kommer att ta nya former genom strategisk närvaro i andra forum efter intresse, behov eller i specifika frågor.

Länsstyrelsen har som projektägare genomfört kompetensutvecklingsinsatser och förändringsarbete inom det RÖK-initierade ESF-projektet Bred kompetens i Skåne i syfte att skapa fler vägar till arbete och säkra kompetensförsörjning hos offentliga organisationer i regionen. Projektet utgår ifrån ett arbetsgivarperspektiv där breddad rekrytering bidrar till att säkra offentliga organisationers tillgång till kompetens och samtidigt inkludera fler nyanlända, utrikesfödda och unga. Projektet Bred Kompetens i Skåne pågår till och med februari 2020.

Nationella och internationella projekt och samarbeten

MILSA Utbildningsplattform för samhälls- och hälsokommunikation, ett ESF-finansierat nationellt projekt där Länsstyrelsen Skåne är projektägare, har genomfört en slutexamination och konferens för 100 av de 200 deltagare i utbildningsplattformen för samhälls- och hälsokommunikation. Samtliga samhälls- och hälsokommunikatörer i Skåne har deltagit i utbildningen. Inom projektet har även fem filmer producerats i syfte att utgöra ett dialogstöd för en fördjupad samhälls- och hälsokommunikation runt

psykisk hälsa och föräldraskapsstöd riktat till nyanlända i etableringsprogram. Arbetet med jämställdhetsintegrering i MILSA utbildningsplattform har inneburit både stöd i framtagandet av utbildningens innehåll men också utbildning i jämställdhetsintegrering som metod för deltagande kommunikatörer. Sammantaget har jämställdhetsperspektivet i samhällsorientering och hälsokommunikation stärkts nationellt. Projektet håller på att ta fram en metodhandbok för samhälls- och hälsokommunikatörer, där Länsstyrelsen Skåne har bistått med dels ett kapitel om jämställdhetsintegrering och stöd i att lyfta jämställdhet i övriga metoder som beskrivs i boken.

Partnerskap Skåne och dess modell för hälsa och delaktighet bland nyanlända flyktingar har publicerats av WHO Europa som Sveriges exempel (av totalt sex länder) på modeller för att möjliggöra en god hälsa för flyktingar i boken "Health diplomacy – spotlight on refugees and migrants". I samband med att Folkhälsomyndigheten i juni släppte rapporten "Från frisk till sjuk – rapport om sjukdomar bland utlandsfödda" presenterades Partnerskap Skåne som det enda exemplet på hur man praktiskt kan förebygga och bemöta risker för ohälsa bland nyanlända.

Partnerskap Skåne har gått in som part i EU projektet "REGIN", som leds av bland andra Region Skåne i Conference of Peripheral and Maritime Regions, med syfte att ta fram en modell för stödjande miljö runt samhälls- och hälso-kommunikationen. Partnerskap Skåne har även lyfts in som Best Practice i Baltic Sea Forum for Integration av Region Skåne.

Resultatmått och resultatanalys – Integration

Resultat från Partnerskap Skånes verksamhet visar en positiv progression för deltagarna vad gäller självskattad psykisk och fysisk hälsa, vilket ger goda förutsättningar för en etablering i samhället och för att närma sig arbetsmarknaden. Många nyanlända till Skåne får en kvalitetssäkrad samhällsorientering med ett integrerat hälsoperspektiv. Antalet som deltar i samhällsorientering avser mätningar oktober tom september månad nästkommande år. Resultatet bygger på kommunernas svar på en nationell webbenkät, statistiken finns uppdelad på kön och målgrupp. Tidiga insatser för asylsökande (TIA) bidrar till att främja en framtida etablering för de som beviljas uppehållstillstånd och motverkar passivisering under asyltiden. Söktrycket på utvecklingsmedel visar på ett stort engagemang och länsstyrelsen har stimulerat nya lösningar i kommunernas bosättning-/mottagningsarbete och i civilsamhällets insatser för asylsökande.

Tabellen nedan visar en ökning av söktrycket på TIA 2019. Motsvarande ökning gäller även för övriga utvecklingsmedel.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 85*			
Årsarbetskrafter män	12,0	12,3	14,2
Årsarbetskrafter kvinnor	16,9	17,0	18,1
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	37 351	33 182	30 605
Antal ärenden, inkomna och upprättade	218	192	234
Antal beslutade ärenden	215	240	195
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	1
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	9 524	6 915	3 762
Resultatindikator: Antalet inkomna ansökningar om statsbidrag till verksamhet för asylsökande (TIA)	101	68	96
Resultatindikator: Antal som deltar i SO i skånska kommuner	2 600	2 500	4 400

Samlad bedömning av resultat

Utifrån en samlad bedömning visar verksamhetens resultat att ett långsiktigt och hållbart samverkansarbete, i breda partnerskap med civilsamhälle, kommuner, region, akademi och statliga myndigheter, klarar av att hantera omställningar på systemnivå och upprätthålla beredskap och kapacitet för mottagandet i länet. Översynen av RÖK har varit en viktig process för att svara upp mot parternas behov av samverkan och vidareutveckla nya former för dialog och samarbete. Kommundialogerna har bidragit till ökad kunskap om kommunernas differentierade förutsättningar och behov i mottagandet av nyanlända som tillvaratas i det fortsatta samverkansarbetet med kommunerna. Ett ökat fokus på föräldraskapsstöd och barns rättigheter i mottagandet, har stärkt den lokala kapaciteten på flera håll i länet. Länsstyrelsens samlade bedömning är att kommunerna klarar av att hantera mottagandet, trots bristen på bostäder. Partnerskap Skåne har bidragit till att vidareutveckla metoder för en inkluderande etablering med ett integrerat hälsoperspektiv. Resultaten från Välkommen till Skåne visar på möjligheten att nyanländas etablering kan underlättas genom en utökad samhälls- och hälsokommunikation som involverar flera olika samhällsarenor. Den stabila samverkan med idéburen sektor som pågått under flera år inom Partnerskap Skåne har fördjupats och breddats genom TIA, NAD och Välkommen till Skåne, vilket bidragit till stärkt kapacitet och ökad tillgång till integrationsinsatser genom föreningslivet. Resultaten bekräftas bland annat genom WHO:s publicering av den skånska modellen som internationellt föredöme för att främja hälsa och delaktighet bland nyanlända flyktingar i Europa. Som projektägare för MILSA utbildningsplattform bidrar Länsstyrelsen även till en nationell kapacitetsförstärkning för samhälls- och hälsokommunikation till nyanlända i hela landet.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Länsstyrelseinstruktion 4 §: Länsspecifika uppgifter

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas

Länsstyrelseinstruktion 4 §
Länsstyrelsen i Skånes län omfattas av

1. Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Om ett dödsbo äger en lantbruksfastighet, måste dödsboet avveckla innehavet senast fyra år efter utgången av året då dödsfallet inträffade. Regeln ska minska dödsboägandet, eftersom det kan leda till att brukandet och förvaltningen av fastigheterna försvåras.

Två år efter dödsfall skickar Länsstyrelsen ut information om reglerna. Kvarstår ägandet efter ytterligare ett år utfärdas föreläggande. Hörsammas inte föreläggandet utfärdas vitesföreläggande. Under 2019 skickade vi ut 13 stycken informationsbrev, utfärdade åtta förelägganden samt utfärdade ett vitesföreläggande.

Samlad bedömning av resultat

Den beskrivna rutinen fungerar utmärkt. Dödsbona får gott om tid att uppfylla regelverket och konflikter är sällsynta. I de fåtal fall som går ända fram till vitesföreläggande finns normalt en bakomliggande orsak som arvstvister eller annat. Länsstyrelsen har då möjlighet att bevilja dispens tills det aktuella problemet har blivit löst.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Länsstyrelseinstruktion 5 §: Sektorsövergripande uppgifter

Länsstyrelsen ska vidare

1. integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor,
2. genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta,
3. vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och då ta särskild hänsyn till barns bästa,
4. vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning,
5. integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering,
6. verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak,
7. i sin verksamhet verka för att förenkla för företag,
8. samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat, och
9. i sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet

Länsstyrelseinstruktion 5 §

Länsstyrelsen ska vidare

1. Integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Länsstyrelsen har fortsatt arbeta utifrån handlingsplan för att uppfylla målen i länsstrategin samt Landshövdingebeslutet utifrån internrevisorns rapport förra året om att samtliga chefer ska:

- ha påbörjat ett arbete med att tillämpa länsstyrelseinstruktionens krav att belysa, analysera och beakta de mänskliga rättigheterna och jämställdhet i verksamheten innan året är slut.
- ha påbörjat arbete med att, utifrån målen i handlingsplanen, ta fram jämställdhetsanalyser i myndighetens beslutsunderlag innan året är slut.
- ha påbörjat arbete med att, utifrån målen i handlingsplanen, ta fram jämställdhetsanalyser i myndighetens styrdokument och skrivelser innan december 2019.

Liksom tidigare år har avdelningarna utifrån direktiven för verksamhetsplanering tagit fram insatser för jämställdhetsintegrering (§5) i sina avdelningsplaner för 2019. Dessa återfinns i LISA-verktyget som används för verksamhetsplanering och tertialuppföljningar. Utöver ordinarie tertialuppföljning följs insatserna upp i särskilda avstämningar mellan sakkunnig och avdelningschef tillsammans med MR-strategen för att kunna identifiera utmaningar och behov av stöd.

Tillsammans med länsstyrelsens miljöstrateg och mänskliga rättigheters strateg (MR) har sakkunnig tagit fram ett workshopmaterial rörande §5-frågorna miljö, MR och jämställdhet. Materialet kan användas av chefer och medarbetare för att identifiera relevanta problem och frågor utifrån sitt eget verksamhetsområde rörande dessa perspektiv. Det har gått igenom med stora chefsgruppen, ledningsgruppen och med flera enheter, bland annat avdelningen för verksamhetsstöd. Även enhetskoordinatorerna för jämställdhet har fått särskild utbildning i materialet så att de kan fungera som stöd till enheten och cheferna. Materialet har använts på flera enheter och avdelningar i arbetet med att ta fram målsättningar rörande perspektiven i verksamhetsplaneringen samt för att göra jämställdhetsanalyser. Många enheter har gjort en inventering av vilka beslutstyper som det är relevant att göra en jämställdhetsanalys på. Under året har enhets/avdelningskoordinatorerna träffats fem gånger för utbildning och erfarenhetsutbyte rörande §5 jämställdhetsintegrering och MR. Alla nyanställda har fått en halv dags basutbildning i länsstyrelsens jämställdhetsuppdrag, strategin och handlingsplanen. Basutbildningen är obligatorisk för nyanställda men öppen för alla.

Nyanlända

Jämställdhetsintegrering av arbetet i MILSA utbildningsplattform innebär en möjlighet att nationellt stärka kunskapen om och samverka kring jämställdhet och

jämställdhetsintegrering både för de som arbetar som samhälls- och hälsokommunikatörer för nyanlända och de som ansvarar för verksamheterna runt om i landet. Ca 100 kommunikatörer har under 2019 deltagit på fysiska utbildningsträffar runt om i Sverige. Utbildningen i jämställdhet ger en djupare förståelse för jämställdhet, jämställdhetsintegrering, svensk jämställdhetspolitik, samt vilket stöd som finns för att nya i Sverige ska kunna tillgodose sina rättigheter. Tillsammans med kommunikatörerna har sakkunnig tagit fram ett häfte med de vanligaste frågorna kommunikatörerna möter kring jämställdhet i samhällsorienteringen samt hur de kan svara på dessa. Samhälls- och hälsokommunikatörerna liksom övriga lärare på utbildningen har fått stöd av länsstyrelsen Skåne i hur de ska jämställdhetsintegrera sin undervisning. Projektet har tagit fram en handbok i de pedagogiska metoderna för samhälls- och hälsokommunikatörerna och vi har bistått med ett kapitel om jämställdhetsintegrering samt stöd i att lyfta jämställdhet i övriga metoder som beskrivs i boken.

För konkreta insatser för jämställdhetsintegrering i Länsstyrelsens verksamhet, se texter under Fiske: År-nummer 14, Naturvård samt miljö- och hälsoskydd: ÅR-nummer 12, Lantbruk och Landsbygd: ÅR-nummer 13, Samhällsskydd och beredskap: ÅR-nummer 11.

Samlad bedömning av resultat

Det sammanlagda resultatet är gott, en god struktur finns på plats med enhetskoordinatorer, utbildningar och workshopmaterial samt planering och uppföljning i ordinarie system. Det finns fortfarande utvecklingsbehov framförallt gällande tillgång till könsuppdelad statistik och efterfrågan från chefer på jämställdhetsanalyser av beslut. Länsstyrelserna gemensamt behöver som internrevisorers rapport påpekade 2018 fortsätta det nationella länsstyrelsegemensamma arbetet med att ta fram riktlinjer eller gemensamt material för integrering av jämställdhet och mänskliga rättigheter. På Länsstyrelsen Skåne har vi tagit fram ett gemensamt material i form av det workshopmaterial som finns beskrivit ovan.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Genomgående analysera och presentera individbaserad statistik baserad på kön

Länsstyrelseinstruktion 5 §

Länsstyrelsen ska vidare

2. Genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Jämställdhetsstatistik i Skåne 2019

Under året har länsstyrelsen Skåne med hjälp av SCB tagit fram könsuppdelad statistik för länet; *Jämställdhetsstatistik i Skåne 2019* utifrån de jämställdhetspolitiska målen. Statistiken utgör också ett underlag för uppföljningen av länsstrategin. Av statistiken från SCB har länsstyrelsen tagit fram en folder samt ett presentationsmaterial som illustrerar statistiken. Statistiken har presenterats på landshövdingens kommunledningsträffar och på nätverksmöten. Vi har även haft kommunspecifika presentationer i Skånes fyra hörn för politiker, tjänstemän och idéburen sektor. Statistiken har skickats ut till alla kommunstyrelseordföranden tillsammans med ett *följebrev från landshövdingen* samt *inbjudan till de kommunspecifika träffarna*. Intresset och efterfrågan från kommunerna för att få statistiken presenterad är stort.

Jämställdhetsstatistik internt

Landshövdingens beslut utifrån internrevisionen 2018 ger länsöverdirektören i uppgift att fortsätta samarbetet och diskussionerna med övriga län för att få bättre statistikuppgifter i Platina samt gällande könsuppdelad statistik. Under året har sakkunnig i jämställdhet haft kontakt med handläggare på jämställdhetsenheten på regeringskansliet samt med olika handläggare på länsstyrelsen för att reda ut vilka andra myndigheters system som länsstyrelsen använder sig av där det inte går att registrera eller ta ut könsuppdelad statistik. Tidigare har nämnts Jordbruksverkets och Boverkets system. I de flesta fall går det att få ut könsuppdelad statistik från andras system men länsstyrelsen behöver efterfråga det från respektive myndighet.

Vad gäller länsstyrelsens eget ärendedatabassystem Platina har det trots många bra och klargörande diskussioner nationellt inte skett några förändringar från föregående år. Sakkunnig har fört dialog med dataskyddsbudens nationella samordnare, även tillsammans med handläggare på jämställdhetsenheten på regeringskansliet kring

möjligheterna att ta in könsuppdelad statistik i förhållande till GDPR lagstiftningen. Det som är avgörande för att länsstyrelserna får samla in könsuppdelad statistik utifrån GDPR lagstiftningen är att vi själva har användning för den. Det har vi utifrån instruktionen om att verka för att de jämställdhetspolitiska målen får genomslag i länet, att integrera ett jämställdhetsperspektiv i vår verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor. Instruktionsuppgifterna gäller alla verksamhetsområden och det bör därför endast vara i undantagsfall som könsuppdelad statistik inte behövs. Varje verksamhetsområde behöver ändå gås igenom för att säkerställa att inget samlas in på ett sätt som inte är i enlighet med GDPR.

Samlad bedömning av resultat

Könsuppdelad statistik är ett viktigt och nödvändigt kunskapsunderlag både för att synliggöra problemen som jämställdhetspolitiken ska lösa och för att motivera till att använda sig av jämställdhetsintegrering som strategi. Länsstyrelsen Skåne ser vikten av att tillgängliggöra statistiken för yrkesverksamma både inom kommunal-, statlig-, och idéburen sektor som näringslivet för att kunna ha en faktabaserad diskussion om vilka problem vi ser i vårt samhälle och vilka förändringar som behövs. Dessa diskussioner har ägt rum under de statistikpresentationer vi haft i de fyra hörnen, under nätverksträffar samt på kommunledningsträffar.

Gällande länsstyrelsens eget ärendedatabassystem Platina har det trots klagande diskussioner och mycket arbete från både regeringskansli och länsstyrelse på handläggarnivå med att ta fram underlag ännu inte skett någon länsstyrelseintern beställning till berört förvaltningsobjekt; generellt handläggarstöd.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Analysera konsekvenserna för barn och ta särskild hänsyn till barns bästa

Länsstyrelseinstruktion 5 §

Länsstyrelsen ska vidare

3. Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och då ta särskild hänsyn till barns bästa.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Under 2019 har länsstyrelsen arbetat med att förstärka systemet för integrering av mänskliga rättigheter i verksamheten. Prioriteringar och strategiska mål för att öka integreringen av mänskliga rättigheter finns i den övergripande verksamhetsplanen för åren 2019–2021. Kravet på praktisk tillämpning av länsstyrelsernas metod för ett rättighetsbaserat arbetssätt har stärkts liksom rättighetsanalyser av myndighetens styrdokument och skrivelser. Detta förstärker förutsättningarna för barns perspektiv och rättigheter i planering, analyser, beslut och utförande av olika verksamheter. Någon konsekvent eller systematiserad prövning av barnets bästa görs inte idag. Samtidigt har länsstyrelsen flera uppdrag och verksamheter som har barnets rättigheter i fokus. Det handlar bl.a. om uppdrag för föräldraskapsstöd, insatser för asylsökande, tillsyn av överförmyndare, jämställdhet, samhällsplanering och boende, naturvård och friluftsliv.

Det har genomförts kunskapshöjande insatser om rättighetsbaserat arbetssätt med fokus på barn som rättighetsinnehavare i flera av länsstyrelsens verksamheter under året. I samband med höstens personalinformation fick alla anställda information om barnkonventionen, vad det betyder för länsstyrelsen att den blir lag och hur vi kan förbereda oss. Länsstyrelsens MR-strateg har också gjort analyser av verksamhetsplaner, projektplaner, regionala strategier och analyser utifrån ett barnrättsperspektiv.

Skydd, stöd och må bra är viktiga barnrättsområden i flera av Länsstyrelsens uppdrag

I flera av Länsstyrelsens uppdrag finns särskilda kopplingar till barnkonventionens bestämmelser som rör skydd mot kränkningar av olika slag, stöd för barn som kommer som flykting och stöd och hjälp att få må bra. Det handlar om uppdragen som rör

mottagande av ensamkommande barn och unga, föräldraskapsstödssamordningen, samordningen av alkohol, narkotika, doping och tobakspolitiken (ANDT-samordningen) och mäns våld mot kvinnor. Dessa uppdrag rapporteras i särskild ordning. I dessa uppdrag görs ett viktigt barnrättsarbete och för att ge några korta exempel har Länsstyrelsen inom integrationsuppdragen i år särskilt fokuserat på barn som kommer med sina familjer, då detta är en grupp som har svårt att få sina rättigheter tillgodosedda, bland annat vad gäller rätten till bostad, hälsa och fritid. Länsstyrelsen har initierat en studie för att kartlägga hur kommunerna arbetar med barns etablering i samhället och vilka hinder som finns för att nyanlända barn ska kunna ta del av de insatser och aktiviteter som finns för andra barn i kommunerna. Kopplat till kartläggningen gör Lunds universitet en kunskapsöversikt. Studien avslutas i maj 2020 och målet är ökad kunskap regionalt kring hur man kan jobba med mottagande av barn. Frågan om föräldraskapsstöd till nyanlända föräldrar är inkluderat i studien och något som Länsstyrelsen också på annat sätt haft ökat fokus på under året, bland annat genom att anordna seminarier för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte. Länsstyrelsen har också fortsatt att sprida kunskap kring andra utsatta grupper av barn, som ensamkommande barn, särskilt flickor, barn som bor i nätverkshem samt unga med missbruksproblematik. Den samverkansplan kring ensamkommande barn som försvinner och som togs fram i slutet av 2018 har spridits i länet och är ett stöd till länets aktörer i samband med försvinnanden.

I uppdraget gällande mäns våld mot kvinnor har bland annat en särskild uppdragsutbildning, med Ersta Sköndal Bräcke högskola, genomförts för att stärka förutsättningarna för yrkesverksamma inom socialtjänsten att utveckla sitt arbete vad gäller barn som upplever våld. 80% av deltagarna på uppdragsutbildningen anger att kunskapen de fått genom utbildningen bidragit till att utveckla arbetssättet kopplat till målgruppen. Vidare har länsstyrelsens fördelning av statsbidrag möjliggjort flera projekt i länet med barn och unga som direkt målgrupp. Till exempel har Rädda Barnen beviljats medel vilket resulterat i att skolveckor kunnat genomföras i åtta kommuner, med fokus på förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck ur ett rättighetsperspektiv.

Samverkan och kompetensutveckling för barnets rättigheter

Kommunförbundet Skåne är huvudman för *Barnrättsforum Skåne*, ett forum för offentlig och idéburen sektor som verkar för stöd och utveckling av hållbara strategier för att stärka det regionala och lokala barnrättsarbetet. Länsstyrelsen har fortsatt vara en drivande aktör i forumet. Efterfrågan på kunskap om barnkonventionen och dess tillämpning i praktiken är och har varit stort under flera år. För att möta denna efterfrågan har Kommunförbundet Skåne och Sveriges Kommuner och Regioner även under 2019 utbildat personer som arbetar i kommuner, regionen, myndigheter och idéburen sektor i barnkonventionen. Det finns idag runt 300 personer i Skåne som fått denna utbildning, dessa *barnrättsstrateger* utgör ett nätverk för erfarenhetsutbyte och

lärande som träffas två gånger per år. Det finns ett stort behov av verktyg, arbetsstöd, goda exempel och inspiration i barnrättsarbetet. Den digitala plattformen *Barnrättskompassen* möjliggör för barnrättsstrateger att delge varandra kunskap och inspiration utifrån erfarenheter i barnrättsarbetet. Flera lärande exempel har tillkommit under året.

Som ett ytterligare led i att möta efterfrågan på kunskap och erfarenhetsutbyte fokuserade Barnrättsforum under 2019 huvudsakligen på att planera en konferens för att uppmärksamma att barnkonventionen fyllde 30 år och blir lag 1 januari 2020. Av det stora intresset för konferens att döma finns det fortsatt ett stort behov av kunskapspåfyllnad i barnrättsfrågor.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsens arbete med barns bästa utvecklas positivt, fler anställda har fått kunskapspåfyllnad om barnkonventionen, fler verksamheter har fått kunskaper om metoden för ett rättighetsbaserat arbetssätt vilket stärker förutsättningarna för att analysera barns perspektiv och behov relaterat till verksamheten. Länsstyrelsen har också bidragit aktivt till det regionala kunskaps- och erfarenhetsutbytet. Länsstyrelsen behöver emellertid bli bättre på att använda barnkonventionen och se vad den säger om barnets rättigheter i de beslut vi fattar.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelseinstruktion 5 §

Länsstyrelsen ska vidare

4. Vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att uppmana cheferna att beakta tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning i sin planering. Under 2019 har systemet för integrering av mänskliga rättigheter i verksamheten förstärkts ytterligare. Prioriteringar och strategiska mål för att öka integreringen av mänskliga rättigheter finns i den övergripande verksamhetsplanen för åren 2019–2021. Detta förstärker förutsättningarna för ett stärkt funktionsrättsperspektiv i planering, analyser, beslut och utförande av olika verksamheter.

Under 2019 var det några insatser som identifierats ha en särskild funktionsrättskoppling, utöver funktionshindersuppdraget som är ett regeringsuppdrag med funktionsrättsfokus. En sådan insats riktade sig till bygglovhandläggare, byggnadsinspektörer, administratörer samt planarkitekter. Den gav konkret utbildning om hur man kan förbättra arbetet med tillgänglighet i lovprocessen. Det var stor uppslutning från kommunerna.

Ett annat exempel är rätten till delaktighet och inflytande i uppdraget om att bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster i länet. Under hösten genomfördes vid flera tillfällen samråd med personer med funktionsnedsättning och organisationer som företräder dem. Mötena inkluderade också bl.a. banker och utbildningsanordnare för att tillgängliggöra funktionshindersrörelsens särskilda kompetens och på det viset få kunskap om vilka hinder människor möter. Genom samrådet har länsstyrelsen fått värdefull input i arbetet med att utforma och genomföra regionala stöd- och utvecklingsinsatser. En annan samrådsinsats sker genom en referensgrupp som etablerats inom funktionshindersuppdraget, i vilken bland annat funktionshindersorganisationer är representerade. Referensgruppen ger tillgång till funktionshindersorganisationernas perspektiv på arbetet inom uppdraget.

Insatser i handlingsplanen för lika rättigheter och möjligheter som förbättrar länsstyrelsens interna arbete med tillgänglighet

Krav ställs på myndigheten i relation till olika aspekter av tillgänglighet. EU:s webbtillgänglighetsdirektiv förtydligades i svensk lag under början av 2019. Under 2019 har Länsstyrelsen utvecklat processer, verktyg och utbildningsstöd för att möta de krav som ställs på oss som myndighet.

I länsstyrelsens svar på Myndigheten för delaktighets årliga enkät lyfter vi att myndigheten håller en god nivå gällande arbetsmiljöarbetet men att det också finns brister i arbetet. Att utse någon eller några med ansvar för att internt samordna arbetet med att förbättra tillgängligheten pekas ut som ett viktigt steg för att integrera tillgänglighetsarbetet i hela organisationen. Det finns också behov av särskilda utbildningsinsatser och ett förstärkt kunskapsstöd om funktionshinderperspektivet för alla anställda. Vi kan också konstatera att vi i vår arbetsmiljöpolicy inte särskilt berör tillgänglighet för anställda med funktionsnedsättning. Länsstyrelsen har inkluderat ett antal insatser i handlingsplanen för lika rättigheter och möjligheter.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen har en hög ambition när det gäller att göra service och tjänster mer tillgängliga och anpassade för personer med funktionsnedsättning och därmed möjliggöra ökad delaktighet. Genom det strategiska målet i länsstyrelsens övergripande verksamhetsplan om att tillämpa länsstyrelsernas metod för ett rättighetsbaserat arbetssätt, ökar också förutsättningarna för ett förstärkt funktionsrättsperspektiv i planering, analyser, beslut och utförande av olika verksamheter. Fler kapacitets- och kunskapshöjande insatser behövs för ett förbättrat resultat.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet

Länsstyrelseinstruktion 5 §

Länsstyrelsen ska vidare

5. Integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Förstärkning av det systematiska arbetssättet för ökad rättighetsintegrering

Länsstyrelsen har en betydelsefull roll när det gäller att förbättra förutsättningarna för mänskliga rättigheter i länet. För att förstärka vår förmåga och kapacitet att ta ett större ansvar för verksamhetens konsekvenser för de mänskliga rättigheterna behövs kunskapspåfyllnad och ett hållbart system som stödjer tillämpning av det rättighetsbaserade arbetssättet i myndighetens verksamheter.

Sedan flera år tillbaka belyses, analyseras och beaktas mänskliga rättigheter i samband med planering och uppföljning av verksamheten. Strategin i mänskliga rättigheter erbjuder processtöd, kunskapshöjande insatser och vägledning i arbetet med att integrera mänskliga rättigheter i verksamheten.

I en granskning av arbetet som blev klar 2018 och som genomfördes av internrevisionen, framkom att det görs en ambitiös satsning från myndighetens sida som också har förstärkts under de senaste åren, men att det finns en del att arbeta vidare med. Med anledning av granskningsrapporten fattade landshövdingen beslut om prioriteringar och strategiska mål i den övergripande verksamhetsplanen för åren 2019–2021 som syftar till att öka integreringen av mänskliga rättigheter på myndigheten. Kravet på praktisk tillämpning av länsstyrelsernas metod för ett rättighetsbaserat arbetssätt har stärkts liksom rättighetsanalyser av myndighetens styrdokument och skrivelser.

Med syfte att stödja cheferna i att öka integreringen av bl.a. mänskliga rättigheter i verksamheten har ett självinstruerande stödmaterial tagits fram. Materialet kan användas för att identifiera aktiviteter på enhetsnivå till de tre sektorsövergripande områdena jämställdhet, mänskliga rättigheter och miljöledning.

Länsstyrelsens uppföljning visar att prioriteringarna och målen har fått genomslag i myndighetens verksamheter, några avdelningar har arbetat med rättighetsanalyser i delar eller hela verksamheten eller i relevanta styrdokument och skrivelser. Flera enheter har arbetat med workshopmaterialet. Exempelvis handlar aktiviteter som identifierats om att se över beslut och beslutsmallar så att de blir mer tillgängliga, göra rättighetsanalyser av regionala strategier eller handlingsplaner eller att utforma mer målgruppsanpassad information. Flera chefer har önskat ett tydliggörande av prioritering och mål. I den pågående VP-processen för 2020 görs formuleringar av mål och prioriteringar skarpare vad gäller sektorsövergripande frågor.

Kontinuerlig kompetensutveckling förbättrar länsstyrelsens förutsättningar att arbeta rättighetsbaserat

Genom kompetenshöjande insatser ökar kunskapen om mänskliga rättigheter och därmed förutsättningar för en ökad tillämpning av det rättighetsbaserade arbetssättet. Genom de obligatoriska introduktionsutbildningarna för nyanställda på länsstyrelsen får deltagarna en ökad kännedom om länsstyrelsens MR-uppdrag. Basutbildningen som i år har hållits två gånger bedömer vi resulterar i att deltagarna efter utbildningen har grundläggande kunskaper om mänskliga rättigheter och rättighetsbaserat arbetssätt. Utgångspunkt i utbildningarna är det nationella målet för mänskliga rättigheter. När vi identifierar sambanden mellan verksamheten och de mänskliga rättigheterna är det främst konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, om barnets rättigheter samt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som har aktualiserats.

Myndighetens enhets- eller avdelningskoordinatorer i mänskliga rättigheter och jämställdhet finns på samtliga avdelningar. Syftet är att effektivisera arbetet med integrering av mänskliga rättigheter och jämställdhet vid myndigheten. Koordinatorerna har bl.a. fått kunskapspåfyllnad om barnkonventionen och innebörden av att den blir lag, den förändrade minoritetslagstiftningen och andra aktuella frågor inom området. De har också fått stöd i arbetet med integrering av frågorna i verksamheten. Flera av koordinatorerna har genomfört MR-integreringsinsatser för sina verksamheter. Nästan samtliga enheter på miljöavdelningen och landsbygdsavdelningen har haft sådana workshops under året. På förvaltningsavdelningen har en MR-analys av styrdokument gjorts.

Samlad bedömning av resultat

Genom att besluta om prioriteringar och strategiska mål i den övergripande verksamhetsplanen samt självinstruerande stödmaterial har länsstyrelsens handlingsförmåga avseende mänskliga rättigheter stärkts. Vi har förbättrade förutsättningar att arbeta rättighetsbaserat och därigenom leva upp till internationella

MR-åtaganden, nationella mål och länsstyrelseuppdrag. Samtidigt är det flera verksamheter som ännu inte tillämpar länsstyrelsernas metod för ett rättighetsbaserat arbetssätt eller har gjort rättighetsanalyser av styrdokument och skrivelser. Det krävs fortsatt kunskapspåfyllnad, utformning av mer verksamhetsnära arbetsstöd och en förstärkt efterfrågan på resultat.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås

Länsstyrelseinstruktion 5 §
Länsstyrelsen ska vidare

6. Verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Genom att beakta folkhälsan i flera av våra verksamheter har Länsstyrelsen under året verkat för att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. I Länsstyrelsens interna Handläggarforum diskuteras varje vecka ärenden som berör flera enheter. Folkhälsa och det sociala hållbarhetsperspektivet lyfts kontinuerligt i ärenden rörande exempelvis fysisk planering. De verksamheter som redogörs för nedan är de som omnämns i Länsstyrelseinstruktion 5 §, punkt 5.

Regional tillväxt

Förutsättningar att skaffa ett arbete och få tillgång till sociala nätverk skiljer sig mycket mellan olika grupper i samhället samt mellan kvinnor och män. De grupper som i större utsträckning står utanför arbetsmarknaden är till exempel ungdomar, särskilt om de saknar högre utbildning, grupper av utlandsfödda och personer med funktionsnedsättning. Att ha ett arbete innebär inte enbart ekonomisk och social trygghet utan också möjlighet att vara delaktig i samhället vilket i sin tur har positiv

påverkan på hälsan. Ohälsa är en stor samhällsekonomisk börda medan en god och jämlik hälsa i befolkningen är en drivkraft för tillväxt och utveckling.

Ett exempel med bäring på folkhälsa och regional tillväxt är Länsstyrelsens deltagande i samarbetet Kompetenssamverkan Skåne (KoSS). Ett annat exempel är beviljande av medel från anslag 1:1 Regional tillväxt där folkhälsa är ett horisontellt kriterium vid beviljande av projektmedel. Dessa två exempel beskrivs mer detaljerat i Länsstyrelseinstruktion 3§ avsnitt ”Regional tillväxt”.

Samhällsplanering

Det faktum att inte alla Skånes invånare har tillgång till en lämplig bostad är ett betydande problem i arbetet för en jämlik hälsa i Skåne. Konsekvensen är trångboddhet, bostäder som är undermåliga ur hälsosynpunkt, frekventa flyttningar mellan andra- och tredjehandskontrakt samt hemlöshet. I förlängningen inverkar detta ogynnsamt på i synnerhet barnens uppväxt, förutsättningarna för att klara studier och arbete, på hälsa och socialt liv.

Vi har lyft folkhälsofrågor och det sociala hållbarhetsperspektivet i arbetet med klimatanpassning, granskning av kommunala översiktsplaner, riktlinjer för bostadsförsörjning och i planering av bostadsmarknadsanalys för 2020. Inledande träffar i ett tvärsektorielt team med kompetenser inom samhällsplanering, folkhälsa och integration har resulterat i kunskapsutbyte och resonemang kring särskilt utsatta grupper på bostadsmarknaden.

Beskrivning av insatser och resultat finns att hämta under redovisningen av Länsstyrelseinstruktion 3§ avsnitt ”Hållbar samhällsplanering och boende”, och 3§ avsnitt ”Integration”, Länsstyrelseinstruktion 5§, punkt 8 ”Verka för att behovet av bostäder tillgodoses” samt Länsstyrelseinstruktion 5§, punkt 8 ”Anpassning till ett förändrat klimat”.

Krisberedskap

Inom ramen för arbetet med krisberedskap har Länsstyrelsen fortsatt sitt arbete med att öka förmågan att hantera händelser som har sitt ursprung i sociala förhållanden, så kallade sociala risker. Våldsbejakande extremism, antagonistiska händelser och upplopp är exempel på sociala risker. Trygghet, att slippa känna stress och oro, har betydande effekt på hälsan och tilliten till samhället behöver skyddas, inte minst i krissammanhang.

Under året har Länsstyrelsen även påbörjat ett utvecklingsarbete för att kunna analysera sociala risker på en mer strategisk nivå. Arbetet har resulterat i ökad samverkan mellan verksamhetsområdena krisberedskap, folkhälsa, brottsförebyggande arbete och

integration. Beskrivning av arbetet med krisberedskap finns i Länsstyrelseinstruktion 3§ avsnitt ”Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap”.

Alkohol och tobak

Länsstyrelsens verksamhet inom alkohol och tobaksområdet genomsyras av ett folkhälsoperspektiv och sammanfattas i avsnittet ”Folkhälsa” i årsredovisningen.

Samlad bedömning av resultat

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att vi genom att beakta folkhälsan i relevanta delar av vår verksamhet har lämnat ett betydande bidrag i arbetet med att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

I sin verksamhet verka för att förenkla för företag

Länsstyrelseinstruktion 5 §
Länsstyrelsen ska vidare

7. I sin verksamhet verka för att förenkla för företag.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

En betydande del av arbetet med att förenkla för företagen innebär samarbete med andra myndigheter och regionala aktörer och är därför en integrerad del i arbetet inom olika sakområden. För att arbeta mer enhetligt även nationellt deltar Länsstyrelsen i samarbetet med övriga länsstyrelser.

En samlad redovisning över Länsstyrelsens arbete med att verka för att förenkla för företag återfinns nedan i återrapporteringen av regleringsbrevsuppdrag 3.34 under rubriken förenklingsarbete för företag.

Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat

Länsstyrelseinstruktion 5 §

Länsstyrelsen ska vidare

8. Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Enligt länsstyrelseinstruktion 5§ ska länsstyrelsen redovisa hur uppgiften att samordna det regionala och lokala klimatanpassningsarbetet genomförs. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:10 Klimatanpassning under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Länsstyrelsen Skåne har under 2019 tagit fram en ny Regional Handlingsplan för klimatanpassning för Länsstyrelsen i Skåne 2020-2024, inklusive myndighetsmål och klimat- och sårbarhetsanalys som redovisas till SMHI och Näringsdepartementet, januari 2020. I handlingsplanen följs också de insatser upp som beslutades i 2014 års regionala handlingsplan för klimatanpassning. Flertalet av insatserna har genomförts. Majoriteten av de insatser som inte genomförts finns med i den nya handlingsplanen som en del av de insatser som länsstyrelsen genomför i uppdraget att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning, enligt Förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete 5§. Handlingsplanen visar också på vikten av att fortsätta samverka inom folkhälsofrågorna med Region Skåne, som även tidigare har arbetat med problematiken kring stigande temperatur, torka och värme som bland annat drabbar äldre.

Genom ovan nämnda förordning har länsstyrelsens uppdrag breddats vilket innebär att ytterligare insatser har tillkommit inom ramen för det regionala samordningsansvaret och att handlingsplanen nu också omfattar länsstyrelsens egna myndighetsarbete. En stor utmaning är länsstyrelsens roll vid klimatanpassning i egenskap av förvaltare av naturvårdsverkets fastigheter.

Resultatbedömning

Generellt har det i länet under året varit stort fokus på kustproblematik så som stigande havsnivå och erosion. Här har Länsstyrelsen Skåne bland annat bidragit både med kunskapshöjande insatser och samordning genom initiativet Regional Kustsamverkan

samt långtgående dialog med flertalet skånska kustkommuner i olika sammanhang. Länsstyrelsen Skåne deltar också i flera internationella samarbeten genom EU finansierade projekt såsom Building with nature, FAIR och LIFE COASTadapt. Vårt arbete har bidragit till en höjd medvetenhet/kunskap i kommunerna och vi ser att klimatanspassningsfrågan har utvecklats i kommunernas översikts- och detaljplaner.

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

I sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Länsstyrelseinstruktion 5 §
Länsstyrelsen ska vidare

9. i sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Bostadsmarknadsanalysen är viktigaste produkten under året

Länsstyrelsen har fortsatt samverka med kommuner och regionala aktörer för att verka för att behovet av bostäder tillgodoses och få en bostadsmarknad i balans. Två sätt är att dels ta fram den årliga bostadsmarknadsanalysen och dels att medverka i Skånskt bostadsnätverk.

Grunden är befolkningens ekonomiska förutsättningar

Bostadsmarknadsanalysen (BMA) är en bas för att diskutera frågan med bland annat kommuner och är ett underlag till kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning. I årets BMA synliggör vi rätten till bostad som en mänsklig rättighet. För att beskriva skåningars ekonomiska förutsättningar och visa var resursstarka och resurssvaga kvinnor och män bor på generell kommunnivå, använder vi statistik om medianinkomster samt andelen personer med skulder hos Kronofogden.

Ett uppslag per grupp samt jämställdhetsperspektiv

I BMA har vi ett uppslag för varje grupp som finns med i bostadsmarknadsenkäten (ungdomar, studenter, nyanlända, personer med funktionsnedsättning och äldre). I bostadsmarknadsanalysen finns även information om hemlöshet. Genom att belysa olika

grupper förutsättningar på bostadsmarknaden synliggörs ojämlikheten på bostadsmarknaden. Överlag har vi i år mycket mer könsuppdelad statistik än tidigare för att fånga jämställdhetsperspektivet.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen har begränsad rådighet över situationen på bostadsmarknaden. Många saker som påverkar bostadsförsörjning och bostadsbyggande, exempelvis ekonomisk konjunktur, inkomster, finansiering, normer och värderingar ligger utanför länsstyrelsens rådighet.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Länsstyrelseinstruktion 6 §: Miljöarbete

Länsstyrelseinstruktion 6 §

Länsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,
2. utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,
3. stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, och
4. verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet.

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Verka för att generationsmålet för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås

Länsstyrelsen deltar i nationella nätverk och grupper inom miljömålsområdet. På nationell nivå deltar vi i styr- och arbetsgrupp samt i projekt inom RUS (Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet) samt är sammankallande för chefsnätverket för miljömålen. RUS finansieras av anslag från Naturvårdsverket och är samverkansorgan för miljömålsarbetet. I styrgruppen ingår berörda länsstyrelseverksamheter, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges kommuner och regioner. I arbetsgruppen ingår personer från olika länsstyrelser och Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen Skåne har under 2019 genomfört uppföljningen av miljömålsåtgärderna i ”Skånska åtgärder för miljömålen 2016-2020” med hjälp av den så kallade

Åtgärdswebben. Åtgärdswebben är ett länsstyrelsegemensamt webbverktyg för administration och uppföljning av åtgärder inom länsstyrelsernas strategiska program och planer rörande miljömål, klimat, energi, grön infrastruktur, klimatanpassning och vattenförvaltning. Åtgärdswebben har utvecklats av RUS, där länsstyrelsen Skåne har deltagit både som pilotlän och genom länsstyrelsens representant i RUS arbetsgrupp. Åtgärdswebben underlättar arbetet väsentligt genom att länets aktörer matar in uppgifter om sitt åtgärdsarbete direkt i Åtgärdswebben. Resultatet visas publikt i form av diagram och tabeller. Länsstyrelsen Skåne är drivande i arbetet med att använda åtgärdswebben, med ambitionen att webben ska bli ett relevant och viktigt verktyg för andra länsstyrelser och aktörers uppföljning av åtgärdsprogram såväl som andra strategiska program.

Vi har slutfört RUS-projektet *Näringslivet och Miljömålen* i samverkan med näringslivet. Flera vägledningar har publicerats, dels riktade till företag om arbete med miljömålen och den miljömässiga dimensionen i Agenda 2030, dels till myndigheter om hur dessa kan stödja företagen i detta arbete.

Vi har också medverkat i RUS referensgrupp med länsstyrelser och kommuner för att utveckla olika sätt att stödja kommunerna i det lokala miljömålsarbetet samt medverkat i RUS referensgrupp kring konsumtion/giffri vardag.

Länsstyrelsen har varit med i arbetsgruppen för genomförandet av Miljömålsrådets åtgärd ”Skapa stabila strukturer och hjälpmedel för kommuners arbete med hållbara livsstilar”. Vi har deltagit i framtagandet av en workshop med kommuner inom projektet samt gjort inspel till slutrapporten. Länsstyrelsen deltar i referensgruppen till Delegationen för cirkulär ekonomi och har under året deltagit i två workshops för att ta fram kostnadseffektiva styrmedelsförslag till regeringen.

Miljömålsarbetet kommuniceras på olika sätt, dels digitalt till exempel genom nyhetsbrev, sociala medier (främst Facebooksidan *Miljön i Skåne* och twitterkontot *Miljömål Lst Skåne* och Länsstyrelsens webbplatser), dels genom filmer, pressmeddelande, möten med kommuner och näringslivsarrangemang och dels genom konferenser och seminarier. Länsstyrelsen har föreläst om miljötilståndet i länet för olika aktörer och därvid beskrivit utmaningarna för att nå miljömålen.

Samordning av det regionala mål- och uppföljningsarbetet

Länsstyrelsen deltar också i regionala grupper och nätverk. Vi sitter i styrelsen för HUT (Hållbar Utveckling Skåne) som är en ideell förening vars vision är att driva den hållbara utvecklingen framåt genom samverkan mellan olika parter och aktiva nätverk i Skåne. Vi deltar i de regionala nätverken för avfallsförebyggande respektive cirkulär ekonomi som drivs av HUT.

Länsstyrelsen samordnar och driver en regional konsumtionsgrupp där konsumtionsprojekt diskuteras och olika aktörer kopplas samman.

Länsstyrelsen driver projektet Regional strategi för minskad miljöpåverkan från plast i Skåne med finansiering från Naturvårdsverket. I projektet ingår *Tänk om plast*, ett nätverk för skånska aktörer som arbetar för att minska mängden plast som hamnar i naturen. Hittills har ungefär 40 aktörer (både företag, kommuner, universitet, konsulter och föreningar) anslutit till nätverket och under året har vi hållit nätverksträffar och spridit goda exempel på hur man kan jobba med plastproblematiken. Vi har även coachat 3 kommuner att arbeta med avfallsförebyggande med fokus på plast samt tar fram en skånsk plaststrategi.

Under 2019 har Länsstyrelsen varit partner i projektet *Rädda Maten*. Rädda Maten inspirerar och katalyserar aktörer att tillsammans hitta nya vägar för att minska matsvinnet. Rädda maten har jobbat med att skapa kontakter i hela livsmedelskedjan och diskuterat vilka möjligheter och utmaningar det finns i arbetet med att halvera matsvinnet till 2030. Under 2019 har bland annat arrangerats en matsvinnfestival, flera seminarier, studiebesök och nätverksträffar samt två politikermöte. Det har även skett samverkan med Västra Götaland kring matsvinn.

Utveckling och samordning samt genomförande av regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet

Under våren anordnades, under Lunds kommuns och Lunds universitets hållbarhetsvecka, seminariet *Hur kan Skånes kommuner arbeta för hållbar konsumtion?* Under seminariet redovisade vi miljöläget i Skåne och presenterade vad som skedde i kommunerna och diskuterade vad vi behövde göra framöver för att minska vårt miljö- och klimatavtryck. På seminariet deltog även forskare och målgruppen var de skånska kommunerna.

Stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljökvalitetsmålen

Länsstyrelsen driver ett nätverk för kommunernas miljö- och klimatstrategier eller motsvarande i syfte att informera, dela goda exempel och höja kunskapen om regionalt och lokalt miljömålsarbete. Under året har det ordnats två möten med strategerna. Kommunerna stöttas bland annat i att ta fram och uppdatera miljömålsprogram.

Länsstyrelsen har tillsammans med Lunds kommun drivit RUS-projektet *Vägledning för stöd till lokalt arbete med miljömålen*. Projektet har inneburit en uppdatering av RUS vägledning *Guide till lokalt arbete med miljömål* från 2014 och har bl.a. kompletterat guiden med Agenda2030. Genom att kommunicera den blivande guiden i olika fora har drygt

80 kommuner haft inflytande över utformningen. Guiden blir ett viktigt underlag när kommunerna tar fram egna miljömålsprogram.

Effekten av att stötta aktörer i att genomföra åtgärder för att nå miljömålen visas genom uppföljning av det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen *Skånska åtgärder för miljömålen 2016-2020*. Uppföljningen visar att tre fjärdedelar av kommunernas 56 åtgärder i åtgärdsprogrammet är mer eller mindre genomförda.

Verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet

Länsstyrelsen har deltagit i dialoger om den reviderade Regionala utvecklingsstrategin (RUS:en) som Region Skåne kallat till. Vi har bland annat bidragit med miljömålsperspektiv på ett nytt ställningstagande om miljöfrågorna.

Länsstyrelsen är med i en samverkansgrupp som Region Skåne sammankallar om miljöhälsa som syftar till att få in frågor kring miljöhälsa i samhällsplaneringen. Under 2019 har den nationella miljöhälsoenkäten förtätats i Skåne med ca 11500 enkäter.

En utvecklad version av den årliga miljömålsuppföljningen presenteras på webbplatsen *Miljötilståndet i Skåne*.

Samlad bedömning av resultat

Den samlade bedömningen av våra egna insatser utifrån våra rapporteringar för de olika delarna av uppdraget är att resultatet är Utmärkt. Länsstyrelsen Skåne arbetar på många områden för att generationsmål och miljökvalitetsmål ska uppnås. Länsstyrelsen Skåne har också ett gediget åtgärdsprogram för att nå miljömålen, *Skånska åtgärder för miljömålen*, och har under året följt upp dessa åtgärder. Ovan beskrivs mer i detalj vad som genomförts på ett strategiskt plan men flera andra områden i årsredovisningen syftar också till att uppnå miljökvalitetsmål och generationsmål. Trots att vi vid uppföljning av miljökvalitetsmålen kan konstatera att vi inte når målen i Skåne, måste måluppfyllelsen för att verka för, vilket är vårt uppdrag, att dessa mål uppfylls anses Utmärkt.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Länsstyrelseinstruktion 7 §: Samhällsskydd och beredskap

Länsstyrelseinstruktion 7 §

Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig myndighet enligt förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap och den högsta civila totalförvarsmyndigheten inom länet.

Genom sin verksamhet ska länsstyrelsen minska sårbarheten i samhället, bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen samt utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Väsentlig information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål

Totalförsvaret

Uppbyggnaden av totalförsvaret och civil-militär samverkan har varit en högt prioriterad arbetsuppgift som kommit att genomsyra stora delar av verksamheten. Länsstyrelsen ser tydliga tecken på att gjorda ansträngningar börjar ge resultat i form av ökat engagemang och kunskap hos många aktörer på såväl handläggare- som beslutsfattarnivå. Området och redovisningen av det är relativt omfattande, länsstyrelsen redovisar det för sig i särskild ordning. Här vill vi dock särskilt lyfta fram att genomförandet av regional övning Flinta samt att engagera länets aktörers högsta ledningar i Regionalt Råd har varit lyckade satsningar som drivit utvecklingen framåt på ett positivt sätt.

Skydd mot olyckor

Under året har samtliga räddningstjänster besökts i syfte att analysera deras behov av stöd och hur tillsyn av kommunal räddningstjänst kan förbättras. Denna process har förstärkts genom att även Landshövdingen har besökt ett flertal räddningstjänster för dialog och erfarenhetsutbyte. Länsstyrelsen har med ledning av den input och feedback vi fått från dessa besök påbörjat utveckling av ett nytt sätt att kombinera ihop stödverksamhet och tillsyn för att ge större effekter i framförallt det förebyggande arbetet än vad som tidigare uppnåtts. Länsstyrelsen gör detta för att, i avsaknad av ett sanktionssystem kopplat till tillsynen, lättare få till stånd erforderliga förändringar av kommunal räddningstjänst när avvikelser observeras. Parallellt med detta arbete har Länsstyrelserna inrättat ett nationellt samverkansforum för att gemensamt utveckla

tillsynen av kommunal räddningstjänst. Därtill genomförs ett projekt som syftar till att hitta indikatorer för att värdera den operativa räddningstjänstens effektivitet.

Enheten för Samhällsskydd och beredskap har under året bidragit med risk- och beredskapsbedömningar i Länsstyrelsens arbete med samhällsplanering i samband med ärenden kopplade till detaljplaner och översiktsplaner.

Krisberedskap

Inom ramen för Lagen om extraordinära händelser och kommunöverenskommelsen inom detta område har Länsstyrelsen bedrivit ett omfattande stödarbete i förhållande till länets kommuner. Länsstyrelsen har utvecklat uppföljningsprocessen i länet till att under året genomföra uppstartsmöten i samtliga 33 kommuner som en del av att kunna erbjuda riktade stödinsatser samt följa kommunernas krisberedskapsarbete under hela mandatperioden. Länsstyrelsen har också genomfört två kommundagar med fokus på samverkan och utökat samarbete såväl mellan kommuner som mellan kommun och Länsstyrelse. Genom denna utökade kontakt med kommunerna och länsstyrelsens övriga stödansträngningar har vi fått genomslag även hos kommuner som tidigare haft svårt att uppfylla sina åtaganden enligt kommunöverenskommelsen.

Länsstyrelsen har deltagit i Transportstyrelsens projekt rörande storskalig utrymning och bland annat med gott resultat genomfört en övning tillsammans med kommuner, Polisen, räddningstjänst och Försvarmakten.

Samverkan

Länsstyrelsen har fortsatt föregående års ansträngningar att fördjupa samverkan med nationella och regionala aktörer. Nya riktlinjer för regional samverkan har tagits fram tillsammans med aktörerna i länet. Kopplat till dessa har även konceptet för Regional Samverkanskurs (RSK) modifierats i samverkan med länets aktörer. Länsstyrelsen bedömer att de nya riktlinjerna tillsammans med det nya kursupplägget kommer leda till en stärkt förmåga till samverkan.

En särskild satsning har gjorts på regional och lokal uppföljning av inträffade händelser, After Action Review (AAR). AAR har genomförts efter flera av de händelser som inträffat under året, t ex Skogsbranden i Hästveda som hotade bebyggelse och befolkning samt incidenten på Malmö central med hotfull person. Metoden har visat sig vara ett kraftfullt verktyg för att identifiera såväl framgångsfaktorer som utvecklingsområden inom regional samverkan. Förmågan till samverkan bedömer Länsstyrelsen ha förstärkts betydligt det senaste året.

Klimathotet

Hotet om klimatförändring, extremt väder, havsnivåhöjning och risk för såväl översvämning som vattenbrist är ett område som likt totalförsvarssatsningarna i allt större omfattning genomsyrar verksamheten. Exempelvis ledde erfarenheterna från sommaren 2018 med omfattande vattenbrist till att Länsstyrelsen under vintern och våren 2019 följde utvecklingen med påfyllnad av grundvattenmagasin och ytvattentäkter nog. I förebyggande syfte genomfördes också dialogmöten med länets vattenproducenter och flera av de större konsumenterna i syfte att förbereda länet i händelse av en ny torka 2019. Länsstyrelsen bedömer det fortsatt som viktigt att upprätthålla arbetet med att trygga såväl dricksvatten som produktionsvatten till enskilda och framförallt lantbruket men även övrig näringsverksamhet.

Länsstyrelsen har deltagit aktivt som pilotlän i SMHI:s projekt för framtagande av konsekvensbaserade vädervarningar. Länsstyrelsen kommer därigenom snabbt kunna implementera de nya vädervarningarna när de införs vilket är ett sätt att i tidigare skeden och mer nyanserat kunna hantera extremt väder

Risk- och sårbarhetsanalys

I syfte att skapa en strategisk och systematisk process för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys har Länsstyrelsen under året drivit ett utvecklingsarbete på området. Målsättningen för arbetet är att underlaget som risk- och sårbarhetsanalysen genererar i större utsträckning ska kunna användas som stöd vid strategisk planering samt för beslut om prioriteringar och robusthetshöjande åtgärder.

Utvecklingsarbetet har bland annat handlat om att skapa en struktur för ökad samverkan inom en rad olika verksamhetsområden och få fler personer involverade i arbetet. Exempelvis har personer med kompetens inom verksamhetsområdena brottsförebyggande arbete, integration och klimatanpassning på ett mer systematiskt sätt än tidigare blivit involverade i RSA-arbetet.

Arbetet har också handlat om att skapa en systematik för att kontinuerligt identifiera och analysera risker och sårbarheter på en strategisk nivå. Det gäller i samband med inträffade händelser, övningar, uppföljnings- och tillsynsbesök etc.

Samhällsviktig verksamhet

Under året har Länsstyrelsen stöttat kommunerna i deras arbete att identifiera och analysera samhällsviktig verksamhet på lokal nivå. Länsstyrelsen har fortsatt sitt arbete att sektorsvis identifiera samhällsviktig verksamhet inom de sju sektorer som MSB föreslår ska prioriteras i den nationella risk- och förmågebedömningen för 2018 (MSB1221). Det innebär att Länsstyrelsen samordnat kunskap från relevanta aktörer inom sektorerna från både offentlig och privat sektor. Under 2019 har länsstyrelsen

bistått med underlag och anordnat två kunskapshöjande aktiviteter för sektorerna hälso- och sjukvårdssektorn samt information- och kommunikationssektorn.

Inom ramen för arbetet med samhällsviktig verksamhet har Länsstyrelsen också medverkat i det MSB-finansierade projektet CCRAAAFFFTING (Creating Collaborative Resilience Awareness, Analysis and Action for Finance, Food and Fuel Systems in INteractive Games). Tillsammans med Högskolan i Skövde anordnade Länsstyrelsen två heldagars workshop för att studera vad som händer i samhället om betalsystemet kollapsar. Det var en rad olika aktörer som deltog på dessa workshoppar: kommuner, polisen, Sveriges radio, region Skåne, Svensk handel, banker, värdetransportbolag och drivmedelsbolag.

Populärversion

Länsstyrelsen har under året arbetat med att ta fram en länsgemensam populärversion av den regionala risk- och sårbarhetsanalysen. Tanken är att populärversionen ska kunna användas av länets kommuner. Versionen kommer bestå av en regional del som kommer vara samma för alla kommuner och en kommunal del anpassad för respektive kommun utifrån lokala förutsättningar.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen har fått en starkare roll både i proaktivt såväl som i reaktivt hänseende i länet under det senaste året. Förmågan att axla det geografiska områdesansvaret i länet har därigenom stärkts. Arbetet med att bygga upp totalförsvaret har lett till kompetenshöjning och ökad samverkan inom ett flertal områden som också är användbara vid fredstida samhällsstörningar.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Övrig verksamhet

Övrig förvaltning

Sakområdena VÄS 20-21 Övrig förvaltning avser ärenden om tillstånd, tillsyn och överklaganden av annan myndighets beslut. Ärendemässigt störst område är stiftelser tätt följt av bevakningsföretag. Mål för handläggningstider och tillsynsintervall har uppnåtts inom samtliga områden. Låg ärendebalans ger förutsättning för fortsatt kostnadseffektivt resultat kommande år. Ett digitalt leaninspirerat arbetssätt skapar förutsättningarna för måluppfyllelse.

Länsstyrelsernas chefsjuristnätverk har samverkansgrupper för överförmyndare, begravningsfrågor, stiftelser samt bevakningsföretag. Nämnade uppdrag är koncentrerade till sju länsstyrelser. Samverkansgrupperna tar fram Nationell Inriktning för tillsyn som följs upp årligen. Även penningtvättfrågorna har en aktiv samverkansgrupp, omfattande de tre storstadslänen, med nationell tillsynsinriktning. För övriga områden som behöver samverka har chefsjuristnätverket bildat tillfälliga ”pop-up-grupper” för rättsutredning eller ensning av specifik fråga mm exempelvis inom områdena bilskrot, deponering, borgerliga vigsselförrättare, delgivningsärenden.

Anmälan om svenskt medborgarskap för nordiska medborgare har som varje valår medfört en stor andel ärenden. Funktionen Mina Meddelanden har börjat användas vid expediering av beslut.

Tillsyn av överförmyndare har uppmärksammats medialt de senaste åren och under våren har de sju koncentrationslänsstyrelserna efter ett regeringsuppdrag levererat Riktlinjer som stöd för kommunernas tillsynsverksamhet. Länsstyrelserna lämnade också kommentarer avseende vissa bestämmelser i föräldrabalken. Regeringen har nu tillsatt en utredning om översyn av reglerna om gode män och förvaltare. Det lagstadgade kravet på årliga inspektioner för varje överförmyndare har genomförts i Skåne, Blekinge och Kronobergs län.

Begravningsombuden har efter valet 2018 förordnats och erbjudits utbildning via länsstyrelsen, både avseende grunderna inom begravningslagstiftningen samt inom ekonomiredovisning. Samverkansgruppen har tagit fram en gemensam broschyr: Att vara begravningsombud.

För området stiftelser har sammanställts en länsstyrelsegemensam skrivelse till regeringen med behov av ändring i lagstiftningen.

Lönegaranti

Länsstyrelsen verkställer utbetalningar av lönegaranti. Ansvarig för att besluta dessa ärenden om utbetalning är för konkursen eller rekonstruktionen utsedd konkursförvaltare.

Länsstyrelsens handläggningssmål gällande lönegaranti är att inkomna ärenden ska betalas ut inom tio arbetsdagar. Det målet klarar vi under merparten av året. Vi är för närvarande mitt i en digitaliseringsprocess vilket framöver kommer att effektivisera arbetet ytterligare.

Arbetet med penningtvätt och finansiering av terrorism har intensifierats efter resurstillskott vid halvårsskiftet. Länsstyrelsen har genomfört åtta platsbesök, hållit fem informationsträffar för tillsynsobjekten och andra målgrupper, två seminarier för banker och växlingskontor samt kontanthandlare. Länsstyrelsen har gjort skrivbordstillsyn i 118 ärenden. Ytterligare 562 verksamhetsutövare inom vårt tillsynsområde har anmält sin verksamhet till Bolagsverkets register mot penningtvätt. Denna stora ökning är ett direkt resultat av uppsökande verksamhet som genomförts med anledning av ökade resurser.

För bevakningsföretag har inspektioner av företagen genomförts enligt det lagstadgade kravet på vartannat år.

Borgerliga vigsselförrättare har i flera fall förordnats på nytt efter utgång av tidsbegränsat förordnande. Ofta följer förordnandena politiska mandatperioder och arbetstopp inträffar därför efter allmänna val.

Jaktfrågorna har med stöd av JaktAdmin och Älgdatabasen digitaliserat och effektiviserat handläggningen.

Jämställdhet: Statistik om kön förs i ärendehanteringssystemet Platina, som underlag till jämställdhetsanalys.

Resultatmått och resultatanalys – Övrig förvaltning

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 20* och 21*, exkl 201* ¹	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	9,8	10,2	9,5
Årsarbetskrafter kvinnor	11,9	10,6	11,6
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	24 636	22 714	22 140
Antal ärenden, inkomna och upprättade	12 662	13 229	11 629
Antal beslutade ärenden	13 063	12 783	11 245
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	286	66	45
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	306 942	277 542	264 564
Resultatindikator: Beslutstakt	103%	97%	97%

¹) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21). Detta gör att uppgifterna för år 2017 inte stämmer överens med vad som redovisades under Övrig förvaltning i årsredovisningarna för år 2017.

Antal årsarbetskrafter ökar med ca 1 årsarbetskraft, vilket till största del beror på en utökning inom tillsyn av åtgärder mot penningtvätt. Detta återspeglas också i en ökad kostnadsmassa.

Hög beslutstakt för ett ärendeflöde med förväntad och normal variation mellan åren.

Lämnade bidrag avser i princip uteslutande utbetalning av lönegarantimedel. Trenden med fler konkurser håller dessvärre i sig. Liksom under 2018 ökar omfattningen av utbetalningarna 2019. Under året har Länsstyrelsen betalat ut lönegaranti med 305,8 miljoner kronor till 3 444 personer.

Samlad bedömning av resultat

Beslutstakten inom området är god. Beslutstakten bör över tid ligga på 100%. Efter två år med en beslutstakt på 97% har vi under 2019 lyckats öka den till 103%, dvs vi har hanterat och avslutat fler ärenden än vad som inkommit under året.

Mål för handläggningstider och tillsynsintervall uppnås. För året specifika aktiviteter har genomförts. Kvaliteten på rättssäkerheten och bedömningar är god och följs upp löpande, bland annat genom avgöranden i överinstans.

Lönegarantiverksamheten har under merparten av året betalt ut lönegarantimedel inom utsatt måltid, dvs 10 dagar.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Trafikföreskrifter

Handläggningen av ärenden avseende normbeslut såsom lokala trafikföreskrifter och sjötrafikföreskrifter, har under årets setts över, uppdaterats och effektiviserats utifrån den nya förvaltningslagen. Samtliga länsstyrelser har via chefsjuristnätverket och dess samverkansgrupp för trafikfrågor, varit engagerade i utvecklingsarbetet.

Mål för handläggningstider har uppnåtts inom området. Låg ärendebalans ger förutsättning för fortsatt kostnadseffektivt resultat kommande år. Ett digitalt leaninspirerat arbetssätt skapar förutsättningar för måluppfyllelsen.

Tävling och uppvisning på väg har numera reglerad ansökningstid om fyra månader före aktiviteten, vilket ger förutsättningar för handläggning i god tid.

Ordnings- och säkerhetsföreskrifter för väg avser ofta tillstånd att sätta upp reklamskylt i vägområdet. Intresset för solcellsanläggningar nära väg har också medfört en ökning av ärenden.

Antalet ärenden om överklagande av kommuns beslut om parkeringstillstånd ökar. En anledning är förändrad lagstiftning som innebär att fler får avslag på sin ansökan hos kommunen.

Jämställdhet: Statistik om kön förs i ärendehanteringssystemet Platina som underlag till jämställdhetsanalys.

Resultatmätt och resultatanalys – Trafikföreskrifter

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 25*			
Årsarbetskrafter män	0,2	0,3	0,2
Årsarbetskrafter kvinnor	2,5	2,0	1,8
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 678	2 213	1 916
Antal ärenden, inkomna och upprättade	852	703	617
Antal beslutade ärenden	889	707	593
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Resultatindikator: Beslutstakt	104%	101%	96%

Ärendevolymens ökning har ökat antalet årsarbetskrafter samt verksamhetskostnaderna. Ärendeökningen avser främst lokala trafikföreskrifter samt överklaganden om kommuns beslut om parkeringstillstånd. Beslutstakten är god.

Samlad bedömning av resultat

Ökningen av antal ärenden avser dels lokala trafikföreskrifter samt överklagande av kommuns beslut om parkeringstillstånd. Mål för handläggningstider hålls och beslutstakten är god.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Nationella minoriteter

Kunskap stärker Länsstyrelsens kapacitet att efterleva nationella minoriteters rättigheter

En viktig och återkommande insats är att alla nyanställda får information, om de nationella minoriteternas rättigheter och länsstyrelsens ansvar och skyldigheter för att förverkliga minoritetspolitiken, i samband med den obligatoriska introduktionsutbildningen och grundutbildningen för mänskliga rättigheter. Detta bedömer vi stärker myndighetens kapacitet att leva upp till lagkraven och främja det nationella målet på området.

Myndighetens enhets- och avdelningskoordinatorer i mänskliga rättigheter och jämställdhet utgör ett stöd i att effektivisera arbetet med integrering av dessa perspektiv vid myndigheten. Koordinatorerna har fått särskild kunskapspåfyllnad om den förändrade minoritetslagstiftningen.

Att uppmärksamma de nationella minoriteternas högtids- och minnesdagar, genom flaggning och publicering av webbartiklar internt och externt, är främst ett symboliskt sätt för myndigheten att stärka de nationella minoriteternas ställning i samhället. Det är också ett tillfälle att öka kunskapen om minoriteterna och deras kultur, språk och rättigheter samt om Sveriges minoritetsåtaganden, lagstiftningen och Länsstyrelsens ansvar. Detta arbete har fortlöpt under 2019.

Kapacitets- och kunskapshöjande insatser om nationella minoriteters rättigheter på regional nivå

Även under 2019 har Länsstyrelsen sammankallat nätverket för tjänstepersoner i länet med kontakt- eller samordningsansvar i frågor som gäller de nationella minoriteternas rättigheter på lokal och regional nivå. Nätverket är ett forum för lärande och erfarenhetsutbyte. För att engagera fler kommuner i nätverket har vi kontaktat samtliga kommuner i Skåne och gjort en statusuppdatering av nätverket. Under höstens nätverksträff diskuterades form och innehåll för kommande nätverksträffar under 2020 och bl.a. lyftes behovet av mer kunskap om hur samråd kan organiseras och hur mål, riktlinjer och handlingsplaner kan utformas.

Under året har Länsstyrelsen arrangerat två kunskapshöjande insatser om nationella minoriteters rättigheter. I samarbete med Region Skåne arrangerades under våren en regional konferens med särskilt fokus på barn och unga och hur vi kan arbeta tillsammans. Målgruppen var bred och kunskap och inspiration varvades med erfarenhetsutbyte. Den andra konferensen hölls under hösten och var ett samarrangemang med Malmö stad (Romskt informations- och kunskapscenter). Detta var en utbildningsdag med fokus på den romska minoritetens mänskliga rättigheter. Båda arrangemangen lockade ett stort antal deltagare, varav övervägande andel var kommuner. Utifrån utvärderingsresultatet bedömer Länsstyrelsen att det finns fortsatt behov av kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyte samt förstärkt samverkan och samarbete.

Samverkan stärker den sverigefinska minoritetens möjligheter till inflytande och delaktighet

Tillsammans med Region Skåne har vi etablerat en gemensam samrådsprocess med den sverigefinska minoriteten. Denna samverkan är nu inne på sitt fjärde år och vi fortsätter utveckla och fördjupa den för att förstärka förutsättningarna för den sverigefinska minoriteten att använda sina rättigheter och då särskilt rätten till inflytande och delaktighet. Vi har arrangerat två samråd under året. Teman för dessa samråd har bestämts i förberedande möten med minoriteten. Vårens samråd handlade om hur vården av svårt sjuka i livets slutskede fungerar och hur behov hos personer med annan kulturell eller språklig bakgrund möts. Höstens samråd hade fokus på språkrevitalisering där SISU radion berättade om deras arbete för att bevara den finska kulturen och språket. Region Skånes aktivitetsplan för minoriteten har följts upp och vi har haft en diskussion om behov av insatser år 2020. De signaler vi får från den sverigefinska minoriteten är att de uppskattar att vi har ett gemensamt regionalt samrådsförfarande och att det förenklar kontakt och dialog med den regionala nivån.

Som ett resultat av vårens samråd har vi påbörjat ett arbete tillsammans med Region Skåne och representanter för den sverigefinska minoriteten för att hitta en möjlig form och upplägg för en workshop eller motsvarande med unga sverigefinnar om ungas inflytande. Vid ett av mötena deltog även några sverigefinska ungdomar som kom med uppslag och idéer kring hur ett sådant arrangemang skulle kunna se ut. Ambitionen är att genomföra workshopen under senvåren 2020.

Vi har också arrangerat ett gemensamt öppet samråd för alla fem nationella minoriteter i december kring Regional kulturplan för Skåne 2021–2024. Länsstyrelsen hade en kort informationspunkt om vårt kulturmiljöuppdrag och de bidrag som finns tillgängliga. Under året har vi tillsammans med Region Skåne medverkat på den nationella konferensen *Delaktighet och inflytande ger mer*, som arrangerades av Sametinget och Länsstyrelsen Stockholm. På konferensen höll vi i en workshop där vi delade med oss av våra erfarenheter av regional samverkan kring samråd med den sverigefinska minoriteten. Konferensen gav många uppslag till hur vi tillsammans kan utveckla vårt

gemensamma samrådsförfarande. Exempelvis skulle vi på ett mer strukturerat sätt kunna ta reda på hur samrådsdeltagarna upplever vår samverkan kring samråden.

Resultatmått och resultatanalys – Nationella minoriteter

Utifrån de behov och önskemål som bland annat har lyfts i samband med samråd och regionala nätverksträffar, vad gäller kunskapshöjande insatser och erfarenhetsutbyte, har Länsstyrelsen växlat upp detta arbete jämfört med tidigare år.

Verksamhetskostnaderna samt årsarbetskraften har ökat något och vi har ökat antalet kunskapshöjande insatser och samråd. Samtidigt har vi svårt att bedöma vilken effekt dessa insatser har fått i den praktiska tillämpningen. Det vi har kunskap om, bland annat baserat på resultat från utvärderingarna av insatserna, är att deltagarna tyckt att insatserna gett en förhöjd kunskap i frågorna och försett dem med idéer som de kan utveckla och använda i det fortsatta arbetet. Utvärderingarna visar också på ett fortsatt behov av kunskapspåfyllnad, erfarenhetsutbyte och samverkan. Denna bild bekräftas också av det regionala nätverket.

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 81* ¹	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,00	0,00	0,01
Årsarbetskrafter kvinnor	0,08	0,04	0,07
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	132	57	98
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1	1	2
Antal beslutade ärenden	1	1	1
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Resultatindikator: Antal informations- och kunskapshöjande insatser för att förstärka efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter	12	8	9
Resultatindikator: Antal samråd med och inflytandedialoger för de nationella minoriteterna	3	2	1

¹ I årsredovisningen för år 2017 redovisades volymer och kostnader för nationella minoriteter (VÅS 81*) tillsammans med volymer och kostnader för mänskliga rättigheter (VÅS 82*). I denna tabell redovisas volymer och kostnader för endast nationella minoriteter (VÅS 81*), varför uppgifterna för år 2017 är omräknade jämfört med vad som uppgavs i årsredovisningen för år 2017.

Samlad bedömning av resultat

Vår bedömning är att vi genom de insatser som beskrivs ovan har bidragit till att förstärka kunskap och kapacitet i länet att arbeta med nationella minoriteters rättigheter. Vi uppskattar också att den sverigefinska minoriteten har fått goda förutsättningar att påverka i frågor som berör minoriteten samtidigt som arbetet med att organisera samråd för fler nationella minoriteter behöver stärkas.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Mänskliga rättigheter

Under året har en väsentlig del av Länsstyrelsens arbete inom mänskliga rättigheter utgjorts av integrering av mänskliga rättigheter i verksamheten inklusive barnets rättigheter och tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt stöd till kommunerna i arbetet med mänskliga rättigheter. Det har också utgjorts av uppdraget om utsatta EU-medborgare, föräldraskapsstödssamordning, statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud samt stöd och samordning i enlighet med funktionshinderuppdraget.

Nedan görs en kortfattad bedömning av verksamhet inom mänskliga rättigheter (VÅS 82*). För utförligare beskrivning av respektive uppdrag hänvisas till särskilda redovisningar.

Utsatta EU- medborgare

I uppdraget om utsatta EU-medborgare har länsstyrelsen i enlighet med uppdraget levererat en lägesbild till den nationella samordnaren på Länsstyrelsen Stockholm. Länsstyrelsen Skåne har även anordnat en kompetenshöjande insats utifrån önskemål och behov som identifierats i samband med informationsinsamlingen inför de tidigare lägesbilderna. Insatsen riktade sig till kommuner, myndigheter och aktörer inom civilsamhället med syfte att öka kunskapen om målgruppens livsvillkor och lyfta regionala och lokala exempel på samverkan. Länsstyrelsen Skåne har även spridit information om webbplatsen www.eumedborgareisverige.se. Samtidigt har efterfrågan på kompetenshöjande insatser varit relativt låg vilket gör att vi endast nått en mindre andel aktörer i länet.

Funktionshindersuppdrag

Länsstyrelsen har under 2019 arbetat vidare inom funktionshindersuppdraget baserat på den lägesbild som togs fram under 2018. För att ytterligare förstärka kunskapen om situationen i Skåne har Länsstyrelsen låtit genomföra två ytterligare kartläggningar. Dessa har involverat samtliga Skånes 33 kommuner och Region Skåne. Den första kartläggningen visade att de skånska kommunerna behöver utveckla tydliga och långsiktiga strategier för sitt funktionshinderspolitiska arbete, vilket i sin tur förutsätter kompetensutvecklingsinsatser både för politiker och tjänstemän. Den andra kartläggningen visade att det finns system för delaktighet i nästan samtliga skånska kommuner men att formerna behöver justeras både vad gäller systematiskt förhållningssätt och representation. Först då kan samråden skapa en möjlighet för kommunerna att fånga upp fler grupper av hinder i förväg så att det går att *”göra rätt från början”*.

Länsstyrelsen har också genomfört ett antal kunskapsutvecklande insatser som har varit kopplade till metodstöds-material som utvecklats av Myndigheten för delaktighet

(MFD) för förbättring av strategiskt arbete och samråd/aktiv involvering. Bland annat genomförde vi fyra delregionala konferenser och en större konferens som sammantaget nådde 31 av 33 kommuner samt Region Skåne.

Personligt ombud

Länsstyrelsen har ansvar för fördelning av statsbidrag till de kommuner i Skåne som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar. Länsstyrelsen ska även bidra till utveckling av verksamheten och har därför anordnat två regionala kunskapsdagar. Den ena var ett samarrangemang med övriga länsstyrelser i södra Sverige och målgruppen var ombud, verksamhetsansvariga och deltagare i ledningsgrupper. Vidare har Länsstyrelsen Skåne medverkat i de nätverksträffar som anordnats av ombuden och i ledningsgruppsmöten i kommunerna. Under 2019 har ytterligare en kommun i länet startat upp verksamhet med personligt ombud, vilket innebär att 28 av länets 33 kommuner har sådan verksamhet.

Stöd i föräldraskapet – för barnens skull

Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla vårt regionala stöd inom föräldraskapsstöd med bas i ett barnrättsperspektiv samt jämlikhet och jämställdhet. Ett särskilt fokus under 2019 har varit föräldrar som är utrikesfödda, vilket var ämnet för två seminarier för föräldrastödjande aktörer i Skåne. Ytterligare en nätverksträff har fokuserat på föräldraskapsstöd på webben, i relation till barnrättslagen, funktionsvariationer samt utrikesfödda föräldrar.

Resultatmätt och resultatanalys – Mänskliga rättigheter

För uppdraget om mänskliga rättigheter, enligt regleringsbrevsuppdrag 1.7, samt uppdragen i enlighet med länsstyrelseinstruktionen 5 § som rör barns bästa, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och att integrera mänskliga rättigheter har en resultatindikator valts.

Det är andel verksamheter som har integrerade mål för mänskliga rättigheter i avdelningarnas verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning. Målen har stor betydelse för möjligheten att mäta MR-effekter av de förändringar som beror av verksamheten. 80 procent av avdelningarna har integrerade mål för mänskliga rättigheter. Detta är en ökning från tidigare år. Vår bedömning är myndighetens förutsättningar att leva upp till MR-åtaganden i verksamheten stärks genom detta och därigenom efterlevnaden av nationella mål och länsstyrelseuppdrag.

Inom funktionshinderområdet bedömer Länsstyrelsen att gensvaret på våra insatser har varit mycket gott. Detta visar på att insatserna har varit angelägna för kommunerna samt att det finns ett stort behov av mer kunskap och stöd inom området. Länsstyrelsen kommer under 2020 bland annat svara upp mot det här behovet genom ett upphandlat

konsultstöd. Stödet har erbjudits kommuner i Skåne som vill arbeta mer strategiskt med funktionshinderspolitiken, med utgångspunkt i MFDs metodstöd.

Länsstyrelsen Skåne har under året upplevt att den nya nationella föräldraskapsstödsstrategin har inneburit en ännu större efterfrågan på och behov av kunskap och samverkan i länet, vilket vi delvis har kunnat svara uppemot med de resurser som finns tillgängliga. Utifrån Malmö stads förfrågan har Länsstyrelsen även utvecklat och faciliterat etablerandet av ett storstadssamarbete för att dela erfarenheter och kunskaper i det föräldraskapsstödjande arbetet utifrån Göteborg, Malmö och Stockholms stads behov och förutsättningar.

Verksamhetskostnader och årsarbetskraft inom 82* har ökat jämfört med 2018. Detta beror på att de uppdrag som var nya under 2018 – funktionshindersuppdraget och utsatta EU-medborgare – har varit fullt bemannade under 2019. Uppdragen har även använt oförbrukade medel från 2018.

VOLYMER OCH KOSTNADER	2019	2018	2017
Avser verksamhet 82*¹			
Årsarbetskrafter män	0,14	0,11	0,08
Årsarbetskrafter kvinnor	3,87	2,81	1,33
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	5 898	3 436	1 637
Antal ärenden, inkomna och upprättade	60	50	46
Antal beslutade ärenden	59	46	47
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	14 219	14 112	13 557
Resultatindikator: Andel verksamheter som har integrerade mål för mänskliga rättigheter i avdelningarnas verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning.	80%	-	-

¹⁾ I årsredovisningen för år 2017 redovisades volymer och kostnader för mänskliga rättigheter (VÅS 82*) tillsammans med volymer och kostnader för nationella minoriteter (VÅS 81*). I denna tabell redovisas volymer och kostnader för endast mänskliga rättigheter (VÅS 82*), varför uppgifterna för år 2017 är omräknade jämfört med vad som uppgavs i årsredovisningen för år 2017.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten inom mänskliga rättigheter fortsatt har utvecklats väl. Insatserna under året har bidragit till förbättrad kunskap om rättighetsinnehavarnas livsvillkor och till utveckling av verksamheterna på dessa områden samt till fler verktyg och metoder för genomförandet, liksom till ett ökat strategiskt och systematiskt arbete. I förhållande till de uppdrag Länsstyrelsen har bedömer vi att vi har genomfört verksamheten med ett gott resultat.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll (ISK) handlar om att säkerställa att myndigheten genomför sina uppdrag, uppfyller sina mål och förhåller sig till bland annat Myndighetsförordningen (2007:515).

Länsstyrelsen Skånes process och miljö för ISK startar i verksamhetsplaneringen genom en myndighetsövergripande Verksamhetsplan för året och slutar i landshövdingens intyg och bedömning om huruvida den interna styrningen och kontroller varit tillfredsställande under året.

Processen för ISK

Verksamhetsplan med gemensamma prioriteringar med mera

Inför och i början av 2019 arbetades årets verksamhetsplan fram. Verksamhetsplanens centrala delar är gemensamma prioriteringar 2019-2021, framgångsfaktorer för en bra verksamhetsutveckling, sektorsövergripande uppgifter samt den övergripande budgeten.

Verksamhetsplanering och uppföljning i LISA

Verksamhetsplanering på avdelningsnivå görs i planeringsverktyget LISA (Hypergene). Detta medför att både planering och uppföljning av målsättningar och aktiviteter går att följa digitalt och är tillgänglig för hela ledningsgruppen och samtliga chefer på myndigheten. Både verksamhet och budget planeras och följs upp i LISA.

Tertialuppföljningar per avdelning och i ledningsgruppen

Länsledningens planerade uppföljning sker per tertial i form av samtal mellan Länsöverdirektören och respektive avdelningschef. Mötet modereras av verksamhetscontroller. Deltar gör även internrevisionschefen.

Tertialuppföljningen fokuserar på hur väl avdelningen uppfyllt målsättningarna utifrån verksamhetsplanen, men även på uppdrag utanför verksamhetsplanen exempelvis regleringsbrevsuppdrag och liknande.

Uppföljningen görs i LISA i rapporten ”Tertialuppföljning Tx 2019”. Ekonomicontrollers bistår avdelningscheferna med ekonomiska analyser och verksamhetscontrollers med verksamhetsanalyser.

Riskanalysarbete

Risicanalysarbetet bygger på analyser i två nivåer, avdelningsvisa och myndighetsövergripande. Båda genomförs i samband med tertialuppföljningarna och görs i LISA. Respektive avdelningschef uppdaterar befintliga risker samt noterar

eventuella nya. Hen rapporterar även genomförda åtgärder samt lägger till eventuella nya åtgärder.

Utifrån avdelningarnas riskanalyser sammanställer Enheten för ekonomistyrning en gemensam riskanalys för myndigheten – den myndighetsövergripande riskanalysen.

Internrevisionens rekommendationer och landshövdingens beslut utifrån dessa

Internrevisionschefen granskar valda delar av verksamheten och formulerar rekommendationer till åtgärder. Landshövdingen beslutar om vilka rekommendationer som ska genomföras och fördelar uppdraget till ansvarig chef. Uppföljning av landshövdingens beslut gjordes under 2019 av Enheten för lednings- och ärendestöd.

Landshövdingens undertecknande av årsredovisningen

Processen inför att landshövdingen skriver under ÅR och därmed intygar huruvida den interna styrningen och kontrollen varit god för året genomförs i två steg och bygger på ovan beskriven ”Processen för ISK”.

Första steget innebär att Enheten för ekonomistyrning sammanställer ett underlag för Länsöverdirektören. Underlaget baseras primärt på avdelningschefernas bedömning om ISK på respektive avdelning, avdelningarnas riskanalyser samt en beskrivning av viktiga händelser under året.

Andra steget är en föredragning för Landshövdingen där länsöverdirektören ger sin syn på ISK. Vi föredragningen deltar även internrevisionschefen som presenterar sin bedömning av ISK för året. Vid detta tillfälle går också ekonomichefen igenom den finansiella redovisningen i årsredovisningen.

Noterade högre verksamhetsrisker under 2019

Under 2019 är de högsta identifierade riskerna som både påverkar Skånes bästa och Länsstyrelsens anseende menligt:

- Bristfällig operativ tillsyn med anledning av resursbrist.
- Risk för uteblivna jordbrukarstöd med anledning av resursbrist och bristfälliga stödsystem.
- Uteblivna investeringar i länet med anledning av långa handläggningstider inom miljöprövningsverksamheten.
- Försenade processer inom exploatering för byggande av nya bostäder och infrastruktur med anledning av långa handläggningstider inom naturprövningsverksamheten.
- Risk för ökad vanvård av djur med anledning av resursbrist.

Riskerna hanteras i huvudsak på avdelningsnivå genom löpande riskanalysarbete.

Gemensamma åtgärder för riskerna är att:

- Tillsammans med övriga länsstyrelser äska om medelsförstärkning i flerårsbudgeten.
- Aktivt arbeta med verksamhetsutveckling och effektivisering.
- Göra interna budgetprioriteringar.

Finansdepartementet

Arbetsmiljön i staten

Regleringsbrevsuppdrag 1.1

Arbetsmiljön i staten ska vara god. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att minska sjukfrånvaron i myndigheterna.

Myndigheten bedriver ett proaktivt och systematiskt arbetsmiljöarbete med årliga skyddsronder, regelbundna möten med myndighetens skyddsorganisation samt aktivt rehabiliteringsarbete med stöd av företagshälsovården.

Under året har myndighetens återkommande arbetsmiljöutbildning hållits under vår och höst. Utbildningen är obligatorisk för alla nya chefer, ställföreträdande chefer, samordnare samt skyddsombud. Omfattningen av utbildningen är två heldagar med avslutande skriftlig tentamen. Syftet med arbetsmiljöutbildningen är att säkerställa att samtlig personal med någon form av arbetsledande ansvar eller som inom ramen för sitt uppdrag har ansvar för arbetsmiljöfrågor, har tillräckliga kunskaper inom området. Från och med 2019-års omgångar av utbildningen har utbildningen kompletterats med särskilt avsnitt gällande våld i nära relationer.

Skillnaden i den totala sjukfrånvaron mellan könen minskade något under året jämfört med tidigare år. Trots minskningen är avståndet fortsatt stort mellan de juridiska könen. För gruppen kvinnor var den totala sjukfrånvaron för 2019 4,5% och för gruppen män 2,9%.

Friskvård och stresshantering

Under året har en särskild insats riktats mot stress med föreläsningar om stress/stresshantering, öppet för all personal, på myndighetens kontor. Investeringarna i friskvård har fortsatt med möjlighet till en timmes friskvård under arbetstid per vecka, organiserade och kostnadsfria träningspass varje tisdag och torsdag i Malmö och tillgång till välutrustat gym i Kristianstad samt upp till 2000 kronor i friskvårdsbidrag per medarbetare och kalenderår.

Våld i nära relationer

Som ett led i att öka medvetenheten om möjliga anledningar till skillnad i sjukfrånvaro mellan könen har, utöver kompletteringen i arbetsmiljöutbildningen, även myndighetens personalenhet genomgått en webbutbildning om våld i nära relationer genom Nationellt centrum för kvinnofrid (NOC). Våld i nära relationer är ett område som myndigheten fortsatt kommer arbeta kunskapshöjande för att på sikt vara bättre rustad att möta arbetsmiljömässiga utmaningar som våld i nära relationer kan innebära. I arbetet samverkar myndighetens personalenhet, skyddsorganisation, lokala fackliga företrädare samt sakkunniga.

Nytt koncept för medarbetarundersökningar

Under året har även ett arbete med att utveckla ett koncept med frekventa mätningar avseende medarbetarnas upplevda arbetsmiljö, startats upp. Tanken med täta, återkommande mätningar är att tidigt kunna sätta in anpassade insatser för att på bästa sätt hantera uppkomna och befarade arbetsmiljöutmaningar. En pilot av konceptet kommer att genomföras under 2020.

Resultatbedömning

En samlad bedömning är att det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklats ytterligare under året men att det fortsatt återstår arbete för att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Agenda 2030

Regleringsbrevsuppdrag 1.2

För att regeringen ska kunna redovisa hur Sverige genomför Agenda 2030 behöver information inhämtas från berörda myndigheter. Länsstyrelserna ska därför redovisa i vilken utsträckning som deras verksamhet har bidragit till att uppnå målen i Agenda 2030

Länsstyrelserna har tagit ett samlat grepp om att implementera och verka för att nå de globala målen, och sedan hösten 2017 finns ett nationellt länsstyrelsegemensamt arbete kring Agenda 2030. Under 2018 utvecklades och förtydligades arbetet, och under 2019 togs en tydlig verksamhetsplan fram.

Inom ramen för det gemensamma arbetet finns en styrgrupp, en referensgrupp där länsstyrelsernas chefsnätverk är representerade samt ett arbetsutskott som utför mycket av det operativa arbetet. Förutom dessa grupper finns utsedda kontaktpersoner på alla 21 länsstyrelser. Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte

att underlätta för länsstyrelserna att klara sitt regeringsuppdrag avseende Agenda 2030 och fylla rollen som regional huvudaktör i arbetet med de globala målen.

Under 2019 har en rad aktiviteter anordnats utifrån den handlingsplan som lades fast inför året. Aktiviteterna har bland annat handlat om kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning och externa dialoger. Konkreta exempel på aktiviteter är en inspirationsdag som genomfördes under hösten, tematiska Skypemöten utifrån regeringens handlingsplan för Agenda 2030, kommunikationsinsatser såsom framtagande av ett nyhetsbrev och en samarbetsyta, och samverkan och dialog med andra aktörer såsom FN-förbundet, Statskontoret och Statistikmyndigheten (SCB). Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA). Länsstyrelserna finns även representerade i forum för statliga generaldirektörer, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Effekter av det gemensamma arbetet har varit fördjupad kunskap om de globala målens koppling till länsstyrelsens verksamhet, spridning av goda exempel och metoder länsstyrelserna emellan och en bättre omvärldsbevakning. Den nationella samordningen har även bidragit till att länsstyrelserna på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer, liksom till ökat samspel mellan de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Länsstyrelsen Skåne

Agenda 2030 är en viktig utgångspunkt i länsstyrelsens verksamhetsplanering. Länsstyrelsens gemensamma prioriteringar utgår från hållbarhetsutmaningar och Agenda 2030 och styr verksamhetens sektorsövergripande arbete. Länsstyrelsen har under året beslutat om en organisation för arbetet med agenda 2030 målen med en samordnare som rapporterar direkt till länsledningen i syfte att utveckla ett samordnat och systematiskt arbetssätt för länsstyrelsens arbete med hållbar utveckling genom sektorsövergripande perspektiv i enlighet med länsstyrelseinstruktionen. Länsstyrelsen arbetar med att säkerställa att dessa perspektiv i instruktionen och Agenda 2030 är integrerade i myndighetens styrande och uppföljande dokument och instruktioner. En tvärsektoriell grupp utgör tillsammans med samordnaren kärnan i strukturen. Arbetsgrupper sätts samman efter behov.

Tonvikten på länsstyrelsearbetet under året har varit insatser inåt organisationen. Samtliga enheter har genomfört workshops där verksamheten har kartlagts i relation till agendan. Ett gott exempel på dokumentation från kartläggningen är skriften AGENDA 2030 Så här arbetar Miljöavdelningen. Kartläggningarna har bidragit till förståelse för agendans innehåll för myndighetens medarbetare samtidigt som det synliggjort synergier och samband mellan den egna verksamheten och andra sakområdens verksamhet. Arbetet har varit en början till integrering av agendans mål i det länsstyrelsegemensamma strategiska arbetet. Nästa steg för länsstyrelsen är att använda

den kunskapen till att utveckla nya arbetssätt och metoder som möjliggör att på ett övergripande sätt ta hänsyn till samtliga hållbarhetsperspektiv. Detta eftersom målen i agendan är odelbara, och initialt för ärenden och projekt gäller att ha med sig agendans perspektiv och mål. Det är dock för tidigt att redovisa konkreta exempel på hur länsstyrelsen utvecklat sina arbetssätt och metoder för att bidra till att genomföra de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

Länsstyrelsen har bidragit i flera regionala sammanhang och verkat för agendans mål och relaterat våra uppdrag till målen i Agenda 2030. Arbetet har bidragit till att uppnå målen inom de sex tvärspektoriella fokusområdena ett jämlikt och jämställt samhälle; hållbara samhällen; en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi; ett stärkt näringsliv med hållbart företagande; hållbar och hälsosam livsmedelskedja; stärkt kunskap och innovation.

Ett urval tillfällen där länsstyrelsen deltagit regionalt och bidragit till genomförande av Agenda 2030 är:

- Region Skånes framtagandet av den nya Regionala utvecklingsstrategin (RUS) där Agenda 2030 varit ett ramverk för diskussionerna,
- Anordnat en konferens med temat Hälsofrämjande Samhällsplanering i syfte att presentera den regionala Miljöhälsoenkäten och diskutera ”Ställ om för framgång – med hälsofrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling”
- Arrangerat workshop ”Framtidens regionala transportsystem för ett nytt, hållbart och mer hälsosamt regionalt transportsystem” i samverkan med HUT-nätverket (Hållbar Utveckling i Skåne)
- Arrangerat seminarium om ”Legala förutsättningar för en cirkulär ekonomi möjligheter och utmaningar” i samarbete med Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Malmö stad och Sydsvenska miljörettsföreningen
- Partnerskapet för Skåne och Blekinge, då ansökningar om projektfinansiering har prioriterats bl.a utifrån Agenda 2030, inom ERUF och Socialfonden.
- ERUF-projektet ”Fiber till alla i Blekinge och Skåne”.
- Granskning av projektansökningar 1:1 anslag utifrån Agenda 2030,
- I arbetet med betaltjänster och annan samhällsservice på landsbygden
- I kompetensutveckling inom områden som ekologisk produktion, skapa nya jobb, förbättrad markskötsel och ökad avkastning, och bevara och öka den biologiska mångfalden

Länsstyrelsen har även bidragit regionalt i länet till att uppnå målen i samverkan med övriga regionala aktörer i den regionala samverkansgrupp Agenda 2030 som länsstyrelsen tagit initiativ till. Samverkansgruppen består av Region Skåne, Kommunförbundet Skåne och representanter från universitet och idéburen sektor. Syftet med gruppen är att stärka det regionala genomförande av Agenda 2030 i Skåne,

skapa samsyn och agera som samlad kraft. Länsstyrelsen har också samverkat runt konkreta kompetenshöjande insatser i Skåne.

Länsstyrelsen Skåne har i samarbete med Naturvårdsverket genomfört fem workshops, där samtliga länsstyrelser deltagit i syfte att utveckla länsstyrelsernas arbetsätt och metoder för att utifrån regionala förutsättningar utveckla en arbetsplan för hur ekosystemtjänster kan hanteras i kommunernas planprocesser och ekosystemtjänster vilka ska granskas och implementeras i länsstyrelsernas arbete med kommunala planremisser och regionala planeringsunderlag. Erfarenheterna från det arbetet är att det fortfarande saknas samsyn kring tvärssektoriella frågor och att ansvarsfördelningen kring tvärssektoriella uppdrag kopplade till agenda 2030 är oklart vilket gör att det är svårt att få genomslag i handläggningen av ärenden. Länsstyrelserna behöver utveckla sina vägledande uppdrag.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har rapporterat det som Statskontoret har efterfrågat.

Länsstyrelsen ser att det finns ytterligare utvecklingsbehov, såväl inom den egna organisationen som hos andra organisationer i länet, för att få Agenda 2030 att bli en naturlig utgångspunkt i myndighets- och förvaltningsarbete. Utvecklingsbehovet gäller inte minst att proaktivt arbeta för att nå målen i tid men också att arbeta mer tvärssektoriellt. Varje del av organisationen måste hitta incitament och motivation till att förändra, utveckla och förstå sitt bidrag i helheten och vad det innebär att målen är odelbara.

Länsstyrelsen har i uppdrag att verka proaktivt för många av agendans perspektiv. Utmaningen för länsstyrelsen är att kunna hantera dessa samlat och samordnat. För detta krävs utvecklade arbetsätt och metoder, bland annat behöver länsstyrelsen i sina regionala lägesbilder synliggöra samtliga perspektiv på ett samlat och samordnat sätt.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Digitaliseringsarbetet

Regleringsbrevsuppdrag 1.3

Länsstyrelsernas samverkan kring digitaliseringsarbetet ska, i den utsträckning som det är ändamålsenligt, bidra till enhetliga och samordnade processer. Samverkan ska ta sin utgångspunkt i regeringens mål för digitalisering om en enklare vardag för medborgare och företag, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten, och i den för länsstyrelserna gemensam digitala strategi.

Länsstyrelserna i samverkan – ett program för nationell digital samordning

Regeringen har varit tydlig att 21 länsstyrelser ska samverka med varandra inom digitaliseringsarbetet. Den nationella digitala strategin beslutades av landshövdingemötet i november 2018. Strategin är utgångspunkten för länsstyrelsernas digitala utveckling. Länsråden beslutade i juni 2019 att starta ett program för nationell digital samordning. Syftet med programmet är att få till en samlad styrning av nationella utvecklingsprojekt för att skapa en nödvändig förflyttning i enlighet med inriktningarna i länsstyrelsernas nationella digitala strategi.

Strategin ska bidra till att förbättra vår arbetsmiljö med mer användarvänliga verktyg och även en mer effektiv och rättssäker handläggning. Ett arbete som bedrivs utifrån gemensamma utgångspunkter underlättar också för oss att gå in i nationella utvecklingsprojekt tillsammans med andra myndigheter men också andra aktörer. Strategin ska sätta användaren i fokus genom en behovsdriven utveckling. Den gemensamma målbilden handlar i hög utsträckning om att förenkla kontakten för medborgare och företag.

Länsstyrelsernas utvecklingsarbete

Länsstyrelserna har tillsammans arbetat vidare med digitalisering i ett antal olika utvecklingsinitiativ. Under året har följande projekt avslutats där alla bidrar till ökad kvalitet och enhetlig hantering hos länsstyrelserna:

- *Handläggarsöd Nikita* - Nytt handläggarsöd för tillsyn och prövning för miljöfarlig verksamhet.
- *Lönegaranti* - Nytt handläggarsöd inkl e-tjänster.
- *Svenska Fiskekartan* – Verktuget underlättar för Länsstyrelsernas myndighetsutövning, ärendehantering och möjlighet att hålla ett uppdaterat register över fiskevårdsområdesföreningar inom länet.

Programmet för nationell digital samordning omfattar en rad pågående projekt där följande kan nämnas:

- *Pilotprojekt Robotiserad processautomation* - Införande av en plattform för robotisering med två pilottester från verksamheten.
- *Kompetenssatsning om digitaliseringens möjligheter i plan- och byggprocessen* - Projektet ska genomföra utbildningsinsatser för kommuner och länsstyrelsernas ledningsgrupper för att höja kompetensen kring digitaliseringens möjligheter. Genomförs i samverkan och på uppdrag av Lantmäteriet.
- *Projekt Vattenarkiv* - Projektet digitaliserar länsstyrelsernas vattenarkiv.
- *Pilotprojekt Öppen data* - Projektet har ökat länsstyrelsernas förmåga att tillgängliggöra data.
- *Pilotprojekt digitaliserad samverkan med kommunerna* - Projektet syftar till en effektivare planprocess och är ett av tre projekt inom samhällsområdet. Tillsammans med kommunerna ska en digital tjänst utvecklas för samspelet mellan kommuner och länsstyrelsen.
- *Handläggarsöd Plan- och bygglagen* - Projektet syftar till ett processtödd för länsstyrelsehandläggare av översiktsplaner, detaljplaner samt överklagade kommunala bygglov och förhandsbesked med syfte att kunna möta digitala detaljplaner och översiktsplaner.

Under året har IT-avdelningen genomfört en kartläggning och inlett ett samarbete med Göteborgs universitet. Arbetet ledde till en rad insikter och förslag på förändringar för att skapa bättre förutsättningar för innovation på länsstyrelserna. Dessa erfarenheter tas med i det fortsatta arbetet i programmet som kommer att fortgå under hela 2020 och fler projekt kommer att startas upp inom programmets ram.

Arbete för effektiva arbetssätt

Länsstyrelsen Skånes digitaliseringsarbete har under 2019 fortsatt enligt en handlingsplan för effektivt arbetssätt. Handlingsplanen sätter fokus på ökad digital hantering av ärendehandläggningen och kommunikationen med våra målgrupper och intressenter.

Digitala arbetsprocesser

Det interna arbetet har bestått av att standardisera arbetsprocesser och se över arbetsfördelningen för att med hjälp av digitala verktyg stödja ett mer teambaserat arbetssätt. Sedan tidigare har myndigheten beslutat att fatta digitala beslut och att använda digitala funktioner för internremisser.

Under 2019 har fokus varit att få en samlad bild av var vi befinner oss i digitaliseringsarbetet samt identifiera vad vi behöver vidareutveckla. Utvärderingen visar bland annat att utvecklingen har skett i delar av verksamheten och att vi framöver behöver ha en helhetssyn på arbetsflödena. Planering har skett för att under 2020 arbeta med en mer övergripande processkartläggning. Ett tydligare medborgarfokus kan då få genomslag. Dialog och samordning kommer att ske med andra länsstyrelser.

Konkreta exempel

Nedan följer några exempel på lösningar och insatser som visar hur länsstyrelsen möter våra målgruppers behov och där digitala lösningar bidrar till nytta:

- Länsstyrelserna är anslutna till den myndighetsgemensamma tjänsten Mina meddelanden som gör det möjligt för privatpersoner och företag att få sin myndighetspost digitalt istället för på papper om de är anslutna till en digital brevlåda. Drygt 2,8 miljoner svenskar har nu digital brevlåda, som är en bas för digital förvaltning.
- En ny hemsida lanserades förra året. Den är länsstyrelsegemensam och fokus har varit att lyfta fram våra e-tjänster och digitala kanaler. Användaren och dess behov står i fokus och hemsidan är helt tillgänglighetsanpassad enligt EU-direktiv. För detta vann de 21 länsstyrelserna det nationella priset Guldhanden 2018 i kategorin ”bästa offentliga webbplats”. Under året har den nya hemsidan utvärderats och anpassats ytterligare.
- I ökad utsträckning väljer vi möten via Skype/Face-time istället för att resa till andra orter eller åka ut på kontroll.
- Länsstyrelsen är aktiv i sociala medier via Facebook, Instagram, twitter osv. Medborgare tar i allt högre utsträckning kontakt via dessa kanaler.
- Vi erbjuder öppna data inom många områden och hoppas att våra datamängder leder till nya insikter och innovationer för ett hållbart samhälle. Vår ambition är att kunna publicera öppna data från samtliga av våra sakområden. Det kan gälla olika typer av mätdata, men också dokument och rapporter.
- Samarbete för digitalt överlämnande till domstolar har lett till att vi under året tagit fram och utvecklat nya rutiner för att digitalt, effektivt och säkert lämna över handlingar till domstol.

Resultat och effekter

I vår egen verksamhet ser vi idag positiva effekter av digitaliseringen och på sikt kommer effekterna bli än större. Det möjliggör en snabbare handläggning och högre kvalitet. Genom ökad effektivitet har vi kunnat öka resurserna till andra områden, exempelvis tillsyn.

Det underlättar också för våra målgrupper som får snabbare besked om beslut. Vi sparar tid genom att vi effektivare kan vägleda användaren att göra rätt från början. Digitala kontakter underlättar diarieföring, arkivering och hantering av handlingar i ärendet. Förutom att det underlättar vårt administrativa arbete bidrar det också till ökad transparens genom att ett ärende kan följas genom hela sin livslängd.

Digitaliseringens utmaningar

Den digitala utvecklingen ger oss helt nya möjligheter att tillgängliggöra och effektivisera vår verksamhet. Samtidigt ger den oss också utmaningar som vi behöver

hantera för att kunna förverkliga våra visioner och mål. Några sådana utmaningar kan vara:

Ökade krav på organisationens förändringsvilja och anpassningsförmåga – Förändrade arbetsätt ställer nya krav på våra medarbetare. Omställning tar tid och är dessutom ständigt pågående. Likaså har olika målgrupper olika krav och behov vad gäller service och tillgänglighet.

Ökade krav och volymer – Medborgare ställer högra krav på snabbhet och volymen av exempelvis e-postmeddelanden ökar.

Datasäkerheten i våra system utmanas – Ökat antal digitala lösningar ökar exponeringen för fientligt intrång och manipulering av data.

Sårbarheten för verksamhetsstörningar – Vi behöver säkerställa att nödvändig verksamhet fungerar även vid långvariga störningar i våra system, exempelvis vid elbortfall.

Resultatbedömning

Länsstyrelserna samverkar väl i digitaliseringsarbetet och under året har en gemensam struktur i form av den nationella digitala agendan etablerats. Länsstyrelsernas komplexa verksamhet är dock en utmaning i digitaliseringsarbetet. Arbete återstår med att bli effektiva, mindre sårbara och ytterligare förenkla vardagen för medborgare och företag. Den samlade bilden utifrån redovisning ovan bedöms vara god.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Justitiedepartementet

Beredskapsplanering för civilt försvar

Regleringsbrevsuppdrag 3.4

Länsstyrelserna ska redovisa vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna med att påbörja beredskapsplaneringen för civilt försvar. Återrapporteringen ska utgöra en del av den redovisning som länsstyrelserna ska göra i enlighet med regeringens beslut den 10 december 2015 om planeringsanvisningar för det civila försvaret (Ju2015/09669/SSK). En kopia av återrapporteringen ska skickas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Denna redovisning sker separat.

Prioriterade områden i arbetet med civilt försvar

Regleringsbrevsuppdrag 3.5

Länsstyrelserna ska i arbetet med civilt försvar särskilt prioritera följande områden: Planering för stöd åt Försvarsmakten under höjd beredskap avseende försörjning av kritiska förödenheter, egendom och tjänster, Stärkta arbetsformer, inklusive utsustning och tekniska system, för samverkan som möter de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap, planering för att kunna verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats, och ett utvecklat samarbete med näringslivet. Vidtagna åtgärder och uppnådda resultat ska redovisas som en del av redovisningen enligt regeringens beslut den 10 december 2015 om planeringsanvisningar för det civila försvaret (Ju2015/09669/SSK)

Denna redovisning görs separat.

Kulturdepartementet

Kulturmiljöarbetet och kulturmiljömålen

Regleringsbrevsuppdrag 1.5

Länsstyrelserna ska redovisa hur myndigheterna, inom de olika delarna av sstyrelserna ska redovisa hur kulturmiljöarbetet och arbetet för att uppnå de nationella kulturmiljömålen (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273) har genomförts och utvecklats.

Varje år arbetar Länsstyrelsen på en mångfald av sätt inom den egna organisationen och med andra aktörer för att de nationella kulturmiljömålen ska få genomslag. Arbetet är komplext och en insats ger ofta effekter inom flera mål. Centrala delar i arbetet är tillämpningen av kulturmiljölagen och fördelningen av bidrag till värdefulla kulturmiljöer. Särskilda insatser inom dessa områden redovisas under återrapporteringen av länsstyrelseinstruktionen 3 § pkt 7 under rubriken Kulturmiljö.

För att kulturmiljömålen ska kunna nås krävs en utvecklad samverkan mellan olika sakområden och kompetenser inom länsstyrelseorganisationen. För detta arbete finns väl utarbetade rutiner och varje år deltar Kulturmiljöenheten i en stor mängd processer och ärenden som drivs inom andra sakområden. Under 2019 har Kulturmiljöenheten bland annat svarat på ca 800 internremisser som rör prövningar enligt miljöbalken, samråd och överklaganden enligt plan- och bygglagen med mera. För att skapa större tyngd i kulturmiljöarbetet har Länsstyrelsen sedan flera år arbetat med

kulturmiljökompetens som integrerats i andra sakområdets verksamhet. För närvarande finns kulturmiljökompetens i arbetet med tillsyn av vattenverksamhet samt med fördelning av medel enligt landsbygdsprogrammet. Kompetens vid Naturskyddsenheten rörande reservatsförvaltning används även för förvaltningen av länets kulturresevat.

Nedan redovisas ett antal exempel på tvärsektoriella insatser inom länsstyrelseorganisationen och med andra aktörer som Länsstyrelsen bedömer varit särskilt viktiga för måluppfyllelsen på kulturmiljöområdet.

Länets kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas

Stödet till länets kommuner har utvecklats

Av stor betydelse för kulturmiljöarbetet i stort är kommunernas ambitioner och förmåga att tillämpa plan- och bygglagens bestämmelser avseende kulturmiljön inom ramen för sin planering och lovgivning. Skånes kommuner skiljer sig starkt åt i storlek och resurser och många saknar såväl tillgång till antikvarisk kompetens som aktuella kunskapsunderlag på kulturmiljöområdet och Länsstyrelsens stöd i frågor som rör kulturmiljön kan spela en avgörande roll. Därför har stödet till kommunerna förstärkts under 2019 genom ny egen kompetens och större resurser till arbetet. Under året har vi bland annat deltagit i flera arbetsgrupper och referensgrupper inom arbetet med webbaserade utbildningar avseende kulturvärden inom ramen för PBL kompetens, nya bidragsmöjligheter till kommunala kulturmiljöunderlag samt inlett arbete med en översyn av kunskapsunderlagen för länets riksintressen för kulturmiljöområdet. En nationell konferens om pågående riksintresseöversyner har ordnats med deltagare från Riksantikvarieämbetet och ett flertal andra län. Åtgärderna för att stödja det kommunala kulturmiljöarbetet beskrivs närmare i rapportering till Kulturdepartementet den 31 januari 2020 i enlighet med regleringsbrevsuppdrag 6. Vid sidan av det utvecklade arbetet har Länsstyrelsen hanterat kulturmiljöperspektivet inom ramen för ordinarie arbete gentemot kommunerna, bland annat vid samråd enligt plan- och bygglagen, inom ramen för dialogen i översiktsplanprocessen samt i anslutning till överklagade bygglov.

Arbetet med kulturmiljöer vid vatten drivs vidare

I länet pågår ett långsiktigt arbete med att uppmärksamma, dokumentera och värdera vattenanknutna kulturmiljöer. Arbetet föranleds bland annat av den miljötillsyn avseende vattenverksamhet som hänger samman med Vattendirektivets genomförande och har inneburit stora utmaningar för kulturmiljöarbetet.

Länsstyrelsen arbetar löpande för att utveckla samverkan internt och hitta samförstånd kring rimliga avvägningar mellan natur- och kulturmiljövärden. Sedan tidigare finns en resurs med kulturmiljökompetens som arbetar direkt i processerna med tillsyn av vattenverksamhet, vilket starkt förbättrat det interna arbetet.

Kompetensförstärkningen och en ökad tvärssektoriell samverkan i frågorna har underlättat samförstånds lösningar där miljökvalitetsmål för vattenarbetet kan uppnås samtidigt som hänsyn i högre grad tas till kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Arbetet med kunskapsuppbyggnad kring vattendragens kulturarv har under 2019 fortsatt i samverkan med länsstyrelserna i Kronoberg och Blekinge. Tidigare har 71 kraftverksmiljöer i länet inventerats och rapporterats och under 2019 har ytterligare 11 vattenanknutna kulturmiljöer inventerats. Miljöerna finns dokumenterade i rapporten *Ett urval vandringshinder i Skåne län 4*. Årets insatser innebär att de flesta av de kvarnar som kommer att omfattas av den nationella planen för vattenkraft i länet nu har försetts med fördjupade kunskapsunderlag och värdering avseende kulturhistoriska värden. Erfarenheter från samråd i samband med pågående tillståndsprövningar visar att de kulturhistoriska underlagen är nyckelkomponenter för att kulturhistoriska värden ska kunna omhändertas i processerna. Kunskapsunderlagen är även viktiga underlag för Länsstyrelsens egeninitierade arbete med restaurering av vattendrag och i prioriteringar av arbetet. Under året har tillstånd till verksamhet i sju kvarnanläggningar hanterats i förhandling i mark- och miljööverdomstolen. Vid samråd, beredning av ärenden samt vid domstolsförhandlingar deltar länsstyrelsepersonal med kulturmiljökompetens. Kulturmiljöbidrag har även fördelats till byggnadsvård kopplad till kvarnbyggnader (se avsnittet Kulturmiljö, 3 § pkt 7 länsstyrelseinstruktionen).

För att förbättra samarbetet nationellt med frågor kring kulturmiljö och vattenförvaltning och underlätta genomförandet av den nationella planen för vattenverksamhet har en nationell arbetsgrupp bildats inom ramen för länsstyrelsernas Kulturmiljöforum. Arbetsgruppen har samordnats av Länsstyrelsen Skåne och har regelbundet haft avstämningar med Riksantikvarieämbetet, bidragit med underlag till Havs- och vattenmyndigheten i deras arbete med den nationella planen för vattenkraft (NAP), aktivt deltagit vid konferenser och samråd om vattenförvaltning och ordnat ett nationellt seminarium om kunskapsunderlag avseende kulturmiljöer vid vatten. En särskilt viktig fråga för gruppens fortsatta arbete bedöms vara hur kulturmiljövårdens kunskapsunderlag och värderingar kan samordnas och samspela med övriga underlag under samverkansprocesser inför kommande prövningar inom ramen för NAP.

Kulturmiljöarbetet bidrar till delaktighet och inkludering

Kulturmiljön används i introduktionen för nyanlända

Länsstyrelsen samordnar utvecklingsplattformen Partnerskap Skåne som arbetar för ett behovsbaserat och inkluderande mottagande och etablering av nyanlända flyktingar. En av grundverksamheterna i Partnerskap Skåne är Samhälls- och hälsokommunikation (SHK) som förmedlar grundläggande och kvalitetssäkrad samhälls- och hälsoinformation på modersmålet till nyanlända i Skåne inom ramen för etableringsprogrammet. Kulturliv, föreningsliv och historia används i SHK:s program genom projektet Välkommen till Skåne som en del i det övergripande syftet att skapa

delaktighet och göra samhällslivet tillgängligt för nyanlända. Bland annat har Fredriksdals slott, Kulturen i Lund, Skånes Hembygdsförbund, Malmö museer och Landskrona museum varit involverade i arbetet med att tillgängliggöra museernas verksamhet för nyanlända och deras familjer. Kulturmiljöer i länet har även använts för att introducera nyanlända till den svenska naturen. I slutet av 2019 presenterades resultaten från den omfattande utvärdering av projektet som genomförts av Uppsala universitet i form av en jämförande studie med fokus på aspekter som bidrar till stärkta förutsättningar för integration och hälsa. Resultaten visar dels att deltagarna i hög utsträckning återvänder till arenorna samt att det utökade programmet förlagt till samhällsarenor påverkat faktorer så som tillit till samhället och psykisk hälsa positivt. Välkommen till Skåne har nu avslutats i projektform och implementeras i det ordinarie programmet för samhälls- och hälsokommunikation i Skåne.

Kulturmiljöbidraget samverkar med landsbygdsprogrammet

Inom ramen för arbetet med Landsbygdsprogrammet arbetar Länsstyrelsen på flera sätt för att uppmärksamma, sprida kunskap om och bidra till vård av kulturhistoriska värden. Den historiska dimensionen i landskapet används som utgångspunkt för information och diskussion om utformning av åtgärder och framtida skötsel. Länsstyrelsen arbetar med kurser och rådgivning för brukare både i egen regi och genom upphandling. Målsättningen har varit att utforma ett kursprogram med ett brett utbud av aktiviteter inom kulturmiljöområdet, även innefattande det biologiska kulturarvet. Aktiviteter har gjorts inom områdena ekonomibyggnader, stenmurar, alléer och hamling. Insatser inom landsbygdsprogrammet stödjer även bibehållande av kulturvärden i landskapet som genom bland annat betesstöd bidrar till att bevara äldre kulturlandskap och biologiskt kulturarv.

Stöd till restaurering och återskapande av kulturmiljöer finns inom projektstödet till utveckling av natur- och kulturmiljöer, Landsbygdsprogrammet delåtgärd 7.6 inom fokusområde 6b. Tack vare att det även under 2019 varit möjligt att erbjuda stöd till företagare utan att det finns offentlig medfinansiering, har vi under året hanterat flera ansökningar som avser restaurering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt anläggande av alléer och läplanteringar.

För att underlätta för hembygdsföreningar att ta del av det stöd som är anpassat för hembygdsgrändar har vi under 2019 haft fortsatt samverkan med Skånes hembygdsförbund. Bland annat har Länsstyrelsen erbjudit medfinansiering genom kulturmiljöbidraget. Trots ansträngningarna är antalet inkomna ansökningar fortfarande lågt, och under året har medfinansiering mellan kulturmiljöbidraget och landsbygdsprogrammet bara utnyttjats i enstaka fall.

Ett exempel på samfinansiering mellan kulturmiljöanslaget och landsbygdsprogrammet är restaureringen av gården Boketorp i anslutning till Hovdala slott. Här skapar Hässleholms kommun en lokal som ska kunna utnyttjas för friluftsliv, skolverksamhet mm. I projektet har kommunen visat att man kan utveckla nya verksamheter samtidigt som en miljö kan stärkas utifrån sina kulturhistoriska värden. Projektet har genomförts

i samarbete med Arbetsförmedlingen och har involverat nyanlända med vana av praktiskt arbete. Projektet har hittills fått stort lokalt genomslag. Kommunen kommer fortsätta att utveckla miljön och projektet beräknas att vara klart under 2020.

Genom forn- och landskapsvård involveras fler i kulturmiljöarbetet

Länsstyrelsen verkar långsiktigt för informationsspridning i anslutning till kulturmiljöer och för att fler skyddade objekt förses med tillgänglig information samt blir funktionshinderanpassade. En viktig del av arbetet utgörs av forn- och landskapsvård, där de vårdade platserna ofta är viktiga för lokal tradition och identitet och dessutom fungerar som en pedagogisk resurs för skolor och andra utbildningsinstitutioner. Åtgärderna är därför viktiga bidrag till målen om inkludering och delaktighet i kulturmiljöarbetet. De bidrar dessutom positivt till länets utveckling genom att stödja turism och besöksnäring. Genom Länsstyrelsens fornvårdsprogram har vi ett samarbete med 16 kommuner där vi tillsammans sköter om cirka 240 fornlämningsmiljöer. Avtal finns även med ett tiotal privata markägare och entreprenörer som sköter om vård av fornlämningar och skyltning på sin egen eller annans mark. Länsstyrelsen ansvarar även för ca 470 skyltar i anslutning till skyddade miljöer. Under 2019 har ca 58 informationsskyltar reviderats eller nyproducerats. För att säkerställa att fornvårdsarbetet fungerar inkluderande och upplevs som berikande och angeläget för så många som möjligt sker arbetet med revideringar av informationsmaterial utifrån resultatet av projektet "Gamla och nya berättelser" som genomfördes 2012 och som innebar en utvärdering av informationen utifrån ett inkluderingsperspektiv. Inom ramen för fornvårdsarbetet arbetar kommunerna för att förbättra tillgängligheten till miljöerna.

Ett exempel på hur fornvården kan fungera för att fördjupa kulturmiljöarbetet utgör projektet "Se och vårda" som bedrivs vid Österlens museum med stöd från Länsstyrelsen. Projektet knyter ihop museets samlingar med besök i fält genom bland annat välbesökta kulturarvsvandringar och fornfadderprojekt där intresserad allmänhet, markägare och byalag bjuds in att vara med för att kunna påverka och sköta om fornlämnings tillgänglighet. I år har man invigt Jätteleden, en promenad som knyter ihop olika fornlämningar.

Fornvården bidrar även på andra sätt till delaktighet i kulturmiljöarbetet. Bjärnums fornminnesförening äger och vårdar järnåldersgravfältet Mala stenar i Vankiva socken norr om Hässleholm med bidrag från Länsstyrelsen. I Östra Sallerup har föreningen Jöns Henrikssons minne fått bidrag för vård av prästgårdsparken från 1600-talet. Föreningen försöker med hjälp av den riksintressanta kulturmiljön utveckla landsbygden och turismen i området.

Genom bidrag till kulturmiljövård stödjer Länsstyrelsen projektet Ängaliv, som handlar om ängsskötsel, ängens växter och deras betydelser för biologisk mångfald. Projektet har drivits av Skånes hembygdsförbund sedan 2016 och involverar förvaltare av kulturmarker som också skyddas som byggnadsminnen eller kulturreservat. Under 2019 har man inom projektet genomfört slätter på ängar vid flera byggnadsminnen och

hållit föredrag om ängsbruket. Genom projektet kan människor engageras i vården av en hotad kulturföreteelse samtidigt som äldre tiders bruk och kunskaper förs vidare och den biologiska mångfalden gynnas.

Helhetssyn på landskapet

Den Skånska landskapsdagen fokuserar på helheten i landskapet

För att stödja helhetssyn på förvaltningen av landskapet i enlighet med intentionerna i den europeiska landskapskonventionen är Länsstyrelsen årligen medarrangör till Den skånska landskapsdagen. Arbetet med landskapsdagen drivs i samverkan mellan Länsstyrelsens olika enheter, Högskolan Kristianstad, Region Skåne, Regionmuseet Skåne, Skånes hembygdsförbund, Hässleholms kommun och Kommunförbundet Skåne. 2019 års landskapsdag hölls i samverkan med Helsingborgs kommun på temat *Grönskans plats i stadslandskapet* och samlade ett 100-tal beslutsfattare, tjänstemän, forskare och politiker med intresse för landskapsfrågor.

Arkeologiska lämningar påverkas av klimatförändringarna

Klimatet förändras med höjda havsvattennivåer och extremt väder som trolig konsekvens. Skåne är särskilt utsatt genom bristen på landhöjning i kombination med starkt erosionskänsliga kustlinjer. I anslutning till utsatta områden finns ett stort antal kulturmiljöer med stora arkeologiska och landskapsmässiga värden som riskerar att skadas eller gå förlorade. Många kommuner arbetar idag för att förbättra sina strategier för att bemöta effekter av framtida klimatförändringar. I samband med detta är det viktigt att hitta rimliga strategier för att hantera värden även hos de kulturmiljöer som berörs av skador eller åtgärdsförebyggande arbeten. Länsstyrelsen har därför inlett ett arbete som syftar till att öka kunskapen om klimatförändringars påverkan på kulturlämningar i Skåne, främst avseende hur faktorer relaterade till vatten påverkar arkeologiska lämningar och kulturlandskap. Genom en förbättrad kunskap om risker och riskområden i länet kan beredskapen öka och frågor som rör preventiva åtgärder kan hanteras i ett tidigt skede och genom medvetna val.

Det regionala kulturmiljöarbetet utvecklas

Under året har stora framsteg gjorts i arbetet med att samordna kulturmiljöarbetet i regionen. Med bakgrund i att arbetet med ny kulturplan pågår och med anledning av propositionen 2016/17:116 Kulturarvspolitik har Regionen och Länsstyrelsen gemensamt sett behovet av en fördjupad dialog kring det regionala kulturmiljöarbetet. Ett arbete har därför genomförts för att involvera den regionala kulturmiljövårdens viktigaste aktörer i en diskussion kring hur våra roller kan förtydligas och hur våra respektive resurser och styrkor kan användas på bästa sätt. Syftet är att skapa utgångspunkter för ett mer samlat och strategiskt förhållningssätt till hur verksamheterna kan stödja varandra för att bidra till målen för kulturmiljöarbetet och ta tillvara den potential som kulturmiljön utgör för ett hållbart samhälle. Dialogen har utmynnat i bildandet av ett nytt nätverk, Kulturmiljö Skåne. Nätverket har formaliserats under 2019 och ska fungera som en plattform för fortsatta diskussioner

och beslut om hur kulturmiljövården i regionen kan samordnas. Region Skåne avser även basera beslut om och uppföljning av de regionala bidragen till kulturmiljöarbete på de uppgörelser som träffas inom nätverket.

En särskilt viktig aktör för kulturmiljövården i Skåne och för Länsstyrelsens arbete är Skånes Hembygdsförbund, som har mycket god bemanning och kompetens och som stöttar de lokala föreningarna i deras engagemang. För Länsstyrelsen fungerar Hembygdsförbundet ofta som en länk till föreningarna, och varje år genomförs många arrangemang och aktiviteter i samverkan. Under 2019 är exempel på sådana aktiviteter arbete med länets kyrkogårdar och deltagande i Länsstyrelsens arbete med Välkommen till Skåne (se ovan rubriken *Kulturmiljön används i introduktionen för nyanlända* samt under avsnittet *Kulturmiljö*, 3§ 7 pkt).

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har väl utvecklade rutiner för hur kulturmiljöperspektivet ska fångas upp och hanteras i olika ärendetyper inom myndigheten, och ett fördjupat arbete med kulturmiljöfrågor bedrivs i samverkan mellan Kulturmiljöenheten och en rad andra sakområden. Det gäller bland annat kommunalt kulturmiljöarbete, kulturmiljöer vid vatten och stöd till kulturmiljöarbete inom ramen för landsbygdsprogrammet. Möjligheterna till tvärsektorielt arbete inom myndigheten begränsas dock av tillgängliga resurser, vilket får konsekvenser för möjligheten att utveckla kulturmiljöarbetet ytterligare. Trots det bedömer vi att arbetet i dagsläget bedrivs med goda resultat och hög grad av måluppfyllelse.

Länsstyrelsen har även ett mycket väl utvecklat externt samverkansarbete med organisationer och myndigheter på såväl lokal och regional som nationell nivå. Arbetet under året har särskilt gått framåt genom den regionala kulturdialog som genomförts och som lett fram till bildandet av ett regionalt kulturmiljönätverk, Kulturmiljö Skåne.

Sammantaget görs bedömningen att kulturmiljöarbetet på myndigheten bedrivs med hög kvalitet och med fokus på såväl kundnytta som på möjligheten att bidra till att de nationella kulturmiljömålen uppnås i länet

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter

Regleringsbrevsuppdrag 1.7

Länsstyrelserna ska redovisa resultatet av hur Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62) och icke-diskriminering belysts, analyserats och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Länsstyrelserna ska redovisa samarbetet med andra berörda myndigheter och de åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med ovanstående frågor. De åtgärder som har vidtagits för att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete för mänskliga rättigheter ska redovisas särskilt av respektive länsstyrelse

Länsstyrelsens systematiska arbete för att integrera mänskliga rättigheter i den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen beskrivs i avsnittet om länsstyrelseinstruktionen 5§ p.5 ”Integrera mänskliga rättigheter”. Här beskrivs också insatser som genomförts för att öka kunskap om mänskliga rättigheter och rättighetsbaserat arbetssätt.

Nedan beskrivs länsstyrelsens insatser som rör samverkan, stöd till kommunerna och insatser inom länsstyrelsernas samordningsuppdrag för mänskliga rättigheter.

Insatser inom uppdraget om samordning och utveckling av arbetet med mänskliga rättigheter på länsstyrelserna

Strategen i mänskliga rättigheter har fortsatt bidra aktivt till samordningsuppdraget för mänskliga rättigheter genom bl.a. deltagande i analysgrupp och arbetsgrupp för barnrättsuppdraget. Strategen har bl.a. undersökt möjliga former för ett förstärkt kollegialt erfarenhetsutbyte för länsstyrelsernas nätverk för mänskliga rättigheter. En form för kollegialt erfarenhetsutbyte har testats vid något nätverksmöte och nätverket har beslutat att fortsatt använda denna form vid nätverksträffarna.

Förutsättningarna för mänskliga rättigheter i länet har förbättrats

Under året har Länsstyrelsen Skåne och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samarbetat kring ett pilotprojekt med syfte att hitta lämpliga och hållbara former för en kompetensplattform för lärande och erfarenhetsutbyte i arbetet med mänskliga rättigheter i Skåne. Projektet har sin utgångspunkt i den nationella strategin för arbetet med mänskliga rättigheter. Ett förslag till kompetensplattform togs fram under hösten 2018. Förslaget bygger på input från offentliga aktörer på lokal och regional nivå samt civilsamhället. Under våren 2019 har kompetensplattformen testats genom två plattformsträffar. På respektive träff deltog ett 40-tal personer med strategisk eller mer verksamhetsnära roll i offentlig verksamhet inom området mänskliga rättigheter, social

hållbarhet eller annat. Vi har utvärderat träffarna och resultatet visar att deltagarna har tyckt att träffarna i stor utsträckning varit intressanta, lärorika och bidragit till bättre kontaktnät på området. Utvärderingen visar också att kompetensplattformens syfte att möjliggöra för lärande, erfarenhetsutbyte och gemensam problemlösning i hög grad har utgjort ett värdefullt stöd i arbetet med mänskliga rättigheter. Hösten har använts till att formulera syfte, arbetsform och styrning för det fortsatta arbetet. Planen är att fortsätta med kunskaps- och erfarenhetsutbyten för strategier med utgångspunkt i det rättighetsbaserade arbetssättet samt komplettera och stärka redan existerande nätverk inom ex. folkhälsa, barnrätt, jämställdhet med MR-teman.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att vi fortsatt har utvecklat arbetet med mänskliga rättigheter väl under året, internt inom organisationen, i länet och genom bidrag till den nationella samordningen och metodutvecklingen. Samtidigt finns det utvecklingsbehov när det gäller mål- och resultatstyrning. Vi behöver ökad kunskap om vilken effekt insatserna får på institutionell, policy och villkorsrelaterad nivå. Länsstyrelsernas rapport på tal om mänskliga rättigheter och statistik är ett viktigt underlag i ett sådant utvecklingsarbete.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Miljö- och energidepartementet

Miljö- och energidepartementet har under 2019 bytt namn till Miljödepartementet men Länsstyrelsen har valt att följa den namnsättning som framgår av länsstyrelsernas regleringsbrev för 2019.

Efterbehandling av förorenade områden

Regleringsbrevsuppdrag 1.8

Länsstyrelserna ska redovisa hur de har arbetat med förorenade områden som är lämpliga att sanera för byggande av bostäder i enlighet med förordningen (2004:100) om avhjälpan av föroreningsskador och statligt stöd för sådant avhjälpan. Av redovisningen ska särskilt framgå hur länsstyrelserna har informerat kommunerna och andra aktörer om möjligheterna till bidrag, hur de har gett stöd till kommunerna samt en uppskattning av när områden är aktuella r bidrag. Arbetet finansieras delvis från anslaget 1:4 Sanering och återställnin förorenade områden under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Under 2019 har Länsstyrelsen genom särskild finansiering stöttat kommunerna i arbetet med att ta fram ansökningshandlingar och informera om möjligheterna att söka

bidrag. I juni beviljades Trelleborgs kommun 56 miljoner kr i statligt bidrag för sanering av ett f d gasverk inför bostadsbyggande. Arbete med ansökan om bidrag har pågått i kommunerna Simrishamn, Sjöbo och Hässleholm. En uppskattning är att Simrishamn, Hässleholm, Malmö och Sjöbo är aktuella för bidrag under 2020-2021. Lunds kommun kommer eventuellt att vara aktuell för bidrag efter 2021. Under året har information om möjligheten att söka bidrag för sanering inför bostadsbyggande hållits för kommuner i samband Länsstyrelsens presentation av bostadsmarknasanalysen. Länsstyrelsen har under året varit på kommunbesök och informerat 21 av länets kommuner om strategiskt arbete med förorenade områden. I samband med besöken genomfördes en uppföljning av vad som diskuterades vid kommunbesöken 2017 då länsstyrelsen informerade om bostadsbidraget.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen med arbete av efterbehandling av förorenade områden är att resultatet är utmärkt. Vi har under 2019 fortsatt att erbjuda vägledning och kommunbesök för att initiera nya bostadsbidragsprojekt och stötta och hjälpa kommunerna. De kommuner som redan har pågående ärenden med bostadsbidraget har vi en nära kontakt och ett bra samarbete med och responsen från kommunerna har varit mycket god.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Gränsöverskridande transporter

Regleringsbrevsuppdrag 1.9

Länsstyrelserna i Norrbottens, Gävleborgs, Stockholms, Västra Götalands och Skåne län ska, som tillsynsansvariga för gränsöverskridande transporter av avfall, redovisa hur den operativa tillsynen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall har bedrivits, hur tillgängligheten har ökat och vilka insatser som genomförts i detta syfte.

Länsstyrelsen Skåne har under 2019 bedrivit tillsyn genom hamnkontroller, trafikkontroller, kontroller av containrar och tillsynsbesök hos verksamheter som exporterar eller tar emot importerat avfall. Arbetet är till stor del egeninitierat men utförs i samverkan med Tullverket, Polismyndigheten, Kustbevakningen, andra länsstyrelser och kommuner. I takt med att länsstyrelsen ökat tillsynsinsatserna blir fler aktörer medvetna om lagstiftningen som reglerar deras verksamhet. Den generella kunskapsnivån kring gränsöverskridande transporter av avfall (GRÖT) hos

verksamheterna är ofta låg, vilket gör att effekten av tillsynen hos seriösa aktörer blir hög. Efter tillsynsbesök försöker de flesta aktörer justera sin verksamhet så att den bedrivs i linje med gällande lagstiftning.

Kvar finns de aktörer med oseriös affärsidé. De justerar istället sitt tillvägagångssätt för att undvika länsstyrelsens kontroller. Genom att länsstyrelsen arbetar tillsammans med andra myndigheter fångas de oseriösa aktörerna upp och deras verksamhet försvåras. Länsstyrelsens primära verktyg för att påverka verksamheternas beteende är miljöstraffavgifter, exportförbud samt anmälan om misstanke om brott mot miljöbalken.

Hur tillgängligheten har ökat och vilka insatser som genomförts

Under 2019 har länsstyrelsen fått utökade medel för ytterligare en årsarbetskraft. Den utökade bemanningen har ökat tillgängligheten, möjligheten att bemanna beredskapen och samverka med andra relevanta aktörer, samt att bedriva mer tillsyn.

Den 1 maj utökade länsstyrelserna sin tillgänglighet genom att upprätta en nationell beredskapsfunktion. Beredskapen sker i samarbete mellan GRÖT-länen och innebär att det numera går att få kontakt med en GRÖT-handläggare under kvällar och helger. I takt med att informationen om länsstyrelsernas utökade tillgänglighet spridits har antalet samtal under beredskapstid ökat och fler samverkande myndigheter har använt funktionen.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen med arbete med tillsyn av gränsöverskridande transporter är att resultatet är utmärkt. Vi har under 2019 bedrivit en stor mängd tillsynsbesök, både egna och i samverkan med andra myndigheter. Tillsynsarbetet har genererat gott resultat bland annat i form av att många aktörer justerat sin verksamhet i enlighet med lagstiftningen. En god och tydlig kommunikation finns ofta mellan tillsynsmyndigheten och aktörerna. Om delad mening råder mellan parterna har stor vikt lagts vid tydlighet och rättssäkerhet från länsstyrelsens sida. Länsstyrelsen har fortsatt att erbjuda vägledning till aktörerna för att uppmuntra att man gör rätt och följer lagstiftningen.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Samordning och ledning avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.

Regleringsbrevsuppdrag 1.10

Länsstyrelserna ska redovisa de åtgärder som har vidtagits för att samordna och leda det regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogram för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning. Redovisningen ska omfatta hur länsstyrelserna, i syfte att minska ärendebalanserna, har arbetat med att slutföra ärenden om naturreservat. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur, anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur och anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Biologisk mångfald – skötsel skyddad natur och åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

Förvaltning och skötsel av skyddad natur

Länsstyrelsen förvaltade 2019 tre nationalparker, 274 naturreservat/naturvårdsområden och 53 naturminnen, omfattande totalt ca 97 500 ha (varav ca 38 500 ha landyta). På uppdrag av Naturvårdsverket förvaltar Länsstyrelsen ca 190 statliga fastigheter omfattande totalt ca 11 400 ha, ca 80 byggnader och ca 380 nyttjanderätter varav 160 jordbruksarrenden. Länsstyrelsen är dessutom huvudman för de tre statliga naturum som finns i länet: Kullaberg, Söderåsen och Stenshuvud. Större fastighetsåtgärder under 2019 är nya solceller och energibesparande åtgärder på Stenshuvud och Kullaberg, rivning av äldre toalettbyggnader och hus på Söderåsen och Stenshuvud, samt renovering av servering på Kullaberg.

Kraftigt minskade anslag till naturvården i början av 2019 har medfört att Länsstyrelsen fått nedprioritera många skötselåtgärder i de skyddade naturområden. Vissa åtgärder har kunnat genomföras under hösten tack vare tillskott i vårbudgeten. Skånes naturområden är både välbesökta och mycket skötselintensiva. Det höga besöksstrycket kan förklaras med länets höga befolkningstäthet, många utländska besökare och en låg andel allemansrättsligt tillgänglig mark. Samtidigt präglas det skånska kulturlandskapet av stora arealer hävdberoende naturtyper och störst biologisk mångfald i landet. Grunden för prioriteringarna baseras på målen i Värna, Vårda, Visa Skåne – ett regionalt program för förvaltning av skyddad natur 2012-2020. Därutöver prioriteras åtgärder inom ramen för de EU-finansierade LIFE-projekt som Länsstyrelsen deltar i. Under året har Länsstyrelsen genomfört åtgärder inom BushLIFE (restaurering av träd-

och buskrika betesmarker) och Semiaquatic LIFE (restaurering av vattenmiljöer för att gynna hotade groddjur).

Trots de kraftiga besparingarna lyckades vi bibehålla samarbetet med Skogsstyrelsen kring arbetslag för skötselåtgärder i reservaten (liknande Naturnära jobb i fjol). Något som bidrog till att ca 100 nyanlända/långtidsarbetslösa arbetade med naturvårdsåtgärder.

Skötsel av skyddad natur – våra naturreservat och nationalparker

Med **våtmarkssatsningen** har det restaurerats och nyanlagts ett 15-tal våtmarker runt om i Skåne. Något som gynnar växter och djur samtidigt som negativa effekter av torka och översvämningar väntas minska. Det har även gjorts ett antal hydrologiska undersökningar.

Krisberedskap. Samarbetet med räddningstjänsten har utvecklats vidare under året på Söderåsen, Kullaberg och Stenshuvud, bla. med räddningspunkter i terräng för snabbare insatser, införskaffning av utrustning för eftersläckning och beredskap för brand i terräng, samt insatsplanering och kompetensinventering kring tex vatten- och elförsörjning.

Afrikansk svinpest har seglat upp som ett stort hot mot såväl tama som vilda grisar. Mycket informationsarbete har gjorts i sociala medier och genom skyltning i många reservat.

Det stora naturvårdsarbetet i våra naturreservat och nationalparker rör löpande skötsel av friluftsanordningar och skötselkrävande naturtyper och arter, främst betesmarker och ängar. Flertalet av länets skyddade områden behöver någon årlig åtgärd. De flesta har fått skötsel under året, men inte i samma omfattning som föregående år pga resursbrist. Något som har fått negativa konsekvenser för besökarna i form av sämre service när det gäller *friluftsanordningar* som toaletter, grillplatser och vandringsleder. Det kan dessutom få negativa konsekvenser för alla de *hävdberoende och skötselkrävande arterna och naturtyperna*. Det senare visar sig först nästa säsong, men på grund av bristfällig dokumentation/uppföljning av vilka växter och djur som funnits under senare år, försvåras bedömningen av skadeläge och omfattning. I de stora arealerna med öppen mark är betesdjuren de viktigaste naturvårdarna.

Stängselarbete i kombination med **röjning** är därför avgörande, vilket också har gjorts i drygt 50 naturreservat. Fjolårets torka har i landet inneburit att livdjur slaktats ut med minskat bete som följd. I våra kontakter med brukarna inför säsongen uppgav de flesta glädjande nog att de skulle fortsätta som tidigare. Även åtgärder som röjning, slåtter och naturvårdsbränning har gjorts i mindre omfattning pga resursbristen med lika ovissa konsekvenser. **Bränning av gräs** har genomförts i 15 reservat. För många ljuskrävande och känsliga ängsväxter är det avgörande att tjockt gräs bränns bort.

Skogsåtgärder. I skogsreservaten handlar åtgärderna ofta om att skapa variation mellan ungt och gammalt, dött och levande etc. Det får man genom att gallra, skapa luckor, skapa död ved, avverka träd som inte är typiska för området, ofta gran i Skåne.

Under året har gran avverkats i 4 reservat och ytterligare 15 områden har röjts. Dessutom har vi bland annat genomfört veteraniseringsåtgärder i Balsberget och friställt ekar till nytta för läderbaggen i Fulltofta gård.

I Söderåsens nationalpark har man gjort naturvårdsinsatser i jämnårig och homogen bokskog. Genom att skapa död ved, bestånd med träd i olika ålder och luckor med solinsläpp blir skogen mer attraktiv för våra sällsynta vedlevande skalbaggar, mossor och lavar.

Insatser redovisas mer i detalj i särskild redovisning till Naturvårdsverket för anslagen 1:3 och 1:14.

Artbevarande

Att arbeta för att bevara utrotningshotade och tillbakaträngda växter och djur är en viktig del i uppdraget som rör biologisk mångfald. I Skåne har skydds jakt och stängsel mot rovdjur som räv bidragit till en kraftig ökning av vadarfågeln *skärfläcka* i Flommens naturreservat. Här finns nu norra Europas största koloni med över 200 häckande par skärfläckor. Även Kentsk tärna har gynnats av åtgärderna, som ökade från ca 10 till nästan 100 häckande par bara sista året! Exempel på sällsynta växter som fått hjälp är gulyxne i Åsumallet samt utsättning av stor ögontröst i Södra Lökaröd. Andra arter som vi jobbat med under året är sumpviol, ängssilja och nyckelpigespindel.

Skydds jakt. Vi ser med oro på en stadigt ökande vildsvinsstam i Skåne. Skador orsakade av vildsvin och dovhjort har föranlett skydds jakt i nationalparkerna och i några naturreservat. I vissa områden ses vildsvinen som det största hotet mot den biologiska mångfalden.

Faunapassage. Fördämningen av Skärdammen i Skäralid (Söderåsens nationalpark) har länge utgjort ett hinder för bäckoringens möjligheter att vandra mellan nationalparkens bäckar och Rönneå som står i förbindelse med havet. Tack vare en nybyggd faunapassage (omlöp) kan både fisk och andra vattenlevande djur och växter numera passera obehindrat, vilket gynnar den biologiska mångfalden i Skärån, svämlövskogen och Natura 2000-området i dess helhet.

Invasiva främmande arter (IAS)

De invasiva främmande arterna (IAS) är ett hot mot biologisk mångfald och Skåne är inkörsporten. 21 av de 66 arterna på EU:s utrotningslista finns i Sverige. Flera utgör även ett hot mot infrastruktur och fastigheter genom sina kraftfulla rotsystem som förstör både asfalt, rörledningar och husgrunder. Kompetensen kring IAS är hög inom Länsstyrelsen Skåne som både tagit fram en handlingsplan och en strategi för bekämpning av invasiva främmande arter. En bekämpning som är mycket kostnadsintensiv.

Under året har Länsstyrelsen bidragit till kompetenshöjning kring IAS både *nationellt* genom experthjälp till Naturvårdsverket och *regionalt* genom informationsinsatser till

allmänhet, kommuner och markägare. Inom de skyddade områdena har vi bland annat arbetat med bekämpning av jätteloka i Esperöd och Fyledalen med hjälp av betesdjur. Parkslide och jättebalsamin har främst bekämpats med manuell röjning i områden som Västra Bosjökloster och Stenshuvud. Vi har även arbetat med arter som sykomorlön, sidenört, och skunkkalla. Åtgärderna är resurskrävande och flera har kunnat göras tack vare Skogsstyrelsens arbetslag.

Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

Tillståndet för den biologiska mångfalden i Skåne är under stark press, vilket gör arbetet med Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) angeläget. Länsstyrelsen samordnar arbetet med åtgärdsprogrammen i länet så att riktade åtgärder genomförs i sandmarker, träd- och skogsmiljöer, vattenmiljöer och våtmarker. Under året har framför allt restaurerings- och skötselåtgärder i landmiljöerna fått stå tillbaka på grund av kraftigt minskade anslag, medan åtgärder i de akvatiska har kunnat fortgå som tidigare. Det ekonomiska läget har även inneburit fler informationsåtgärder och färre kostsamma skötselåtgärder. Sammantaget har 124 åtgärder kunnat genomföras inom 31 åtgärdsprogram.

Speciellt för 2019 är det nordiska samarbetsprojektet för att hejda spridningen av svampsjukdomen *Batrachochytrium dendrobatidis* som infekterar groddjur. Något som inneburit samordning av såväl informationsinsatser som aktiva åtgärder. Även samarbetsprojektet om hotade åkerogräs genom kontrollerad insamling, odling och utsättningar, och konferensen om Biologisk mångfald i Skåne med ca 120 deltagare väntas gynna artbevarandet i länet. Förhoppningen är även att Länsstyrelsens nyproducerade informationsmaterial om pollinering ska leda till fler blommor och pollinerande insekter i inledningsvis de kommunala grönytorna under kommande år.

ÅGP-arbetet bidrar främst till att uppfylla Miljökvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker samt Levande sjöar och vattendrag.

SemiAquaticLife

Bevarandestatusen för groddjur och vattenlevande insekter inom art- och habitatdirektivet förväntas bli bättre genom insatser inom projektet SemiAquaticLife. Bara under 2019 har 17 nya våtmarker anlagts eller restaurerats i 6 olika Natura 2000-områden i Skåne. Samtidigt har lökgröda planterats ut på två lokaler. Förankringen genom olika markägaremöten och internationellt erfarenhetsutbyte vid nätverksträffar förväntas bidra till ökad förståelse och kunskap för att anlägga och restaurera våtmarker.

BushLife

Bevarandestatusen för växter och djur som är knutna till buskrika gräsmarker i skånska Natura2000-områden blir allt bättre tack vare åtgärderna i projektet BushLife (år 2014-2021). Här ingår områden som Bjärekusten, Åvarps fålad och Skoghejdan. Röjningar av

buskar och sly har genomförts i 13 reservat på totalt 60 ha. Avverkning av skog har utförts i 2 reservat på totalt 3 hektar. Bränning av 3 hektar gräs och sly har genomförts på Hallands Väderö.

Fladdermöss är inventerade i 15 av projektområdena och läderbagge i 2 områden. Broschyrer till de flesta områdena finns nu tillgängliga under Besöksmål på Länsstyrelsens webbplats. Informationsskyltar för de ingående områdena är tryckta.

Friluftsliv och naturvägledning

Handlingsplanen för Skånes friluftsliv (2018-2021) har beslutats och 20 av de 31 föreslagna åtgärderna har påbörjats eller genomförts vilket bidragit till ökad kunskap om och genomförande av friluftspolitikens mål i länet. Fokus har legat på att öka samverkan mellan olika aktörer bla. genom att Länsstyrelsen Skåne arrangerat en regional friluftsverkstad och medverkat i en nationell tankesmedja för friluftsliv. Även Länsstyrelsens informationsinsatser kring besöksmål, naturaktiviteter och allemansrätt på olika evenemang och i sociala medier väntas bidra till ett aktivare friluftsliv, ökad folkhälsa och bättre naturförståelse.

Friluftsanordningar som ger ökad service i fält och ökad kvalitet på besöket är två nya grillplatser i Västra Bosjöklöster och Skanörs Ljung, i det senare anlades även ett nytt vindskydd. På Söderåsen och Stenshuvud har äldre toaletter ersatts av nya.

Informationsskyltar. Under året har 22 nya reservatsskyltar producerats.

Vandringsleder är en annan typ av anordning av stor betydelse för friluftslivet, men som också kräver stort löpande underhåll och i vissa fall nyanläggningar. Ett 10-tal leder har restaurerats i bland annat Gyllebo, Rövarekulan och Skeingeborg.

Gränsmarkering har gjorts i 15 reservat, bland annat i Onslunda sten, Hallabäckens dalgång och Tyingemossen.

Skogsstyrelsens arbetslag (fd Naturnära jobb) med långtidsarbetslösa och nyanlända, är en viktig resurs när det gäller skötseln av våra friluftsanordningar. SLU:s utvärdering av projektet under åren 2016 till 2018 visar att deltagarnas hälsa och välbefinnande får mycket höga betyg. För Länsstyrelsens del bidrar projektet inte bara till naturvård, friluftsliv och hållbar utveckling utan även till folkhälsa och integration.

Prins Oscars naturlekplats i Skärålid färdigställdes i början av året. En given start och avslut bland de yngre besökarna. Naturintresset tros öka genom att naturleken knyter an till nationalparkens värden.

Hållbar turistdestination. På Söderåsen och Kullaberg pågår även arbetet med destinationsutveckling och hållbarhetscertifiering enligt EUROPARC Federation i nära samarbete med berörda kommuner. Detta inkluderar även volontärarbete, bla. inom Junior Ranger programmet som engagerar ungdomar i arbetet för en hållbarare utveckling i reservatet.

Naturum på Kullaberg, Söderåsen och Stenshuvud är några av Sveriges mest välbesökta naturum. Tillsammans kom 306 000 besök under 2019 (jmf. 366 000 år 2018), som fick ta del av naturums kunniga och inspirerande personal, pedagogiska utställningar och mångfacetterade och aktiviteter. Att besöksiffrorna gått ned beror på minskat öppethållande som följd av minskad budget.

Skolverksamhet. Under året har knappt 4 000 skolbarn (jmf. 6 000 elever 2018) inspirerats i naturkontakt genom naturum mycket tack vare samarbeten med kommuner och naturskolor. Ytterligare ett stort antal skolor använder sig av vårt självguidande material.

Barnguidningar. Förutom skolverksamheten har naturum Stenshuvud haft barnexkursioner för 340 barn, med teman som håvning, naturspaning med fokus på växter, insekter & däggdjur.

Tillfälliga utställningar med olika teman under året är viktigt för återkommande besökare och för att nå olika målgrupper på naturum. Exempel på teman är Svenska däggdjur, Insekter och pollinering, Skånska dinosaurier och andra jättegamla djur, Rinnande vattendrag, Plast i naturen, Plast i havet, Pride under ytan.

Besökarundersökning eller ”tankelistning” (det besökarna tänker på när de går hem) ligger till grund för utvecklingen av den pedagogiska verksamheten vid tex naturum Söderåsen. Här arbetar man även med aktörsutbildning, en vidareutveckling av diplomeringen (kvalitetssäkring) av externa guider.

Fler naturguidningar med digital kalender – genom att gå från tryckt kalender (2018) till digital kalender (2019) har vi mer än fördubblat antalet marknadsförda aktiviteter samtidigt som antalet arrangörer har gått från 40 till 50 stycken. I kalendern samlar Länsstyrelsen naturaktiviteter runt om i Skåne som arrangeras av allt ifrån privata företag, ideella föreningar till Stiftelsen skånska landskap och alla naturum. Genom skyltar, kartor, foldrar, nyhetsbrev och självguidningsmaterial når vi ut till många som vi inte når via dessa möten, ett viktigt komplement inte minst i välbesökta reservat som saknar bemanning.

På länsstyrelsen Skåne hr vi fyra **webbplatser** och fyra olika **instagram & facebook**-konton om natur, naturvård och friluftsliv; *Kullabergs*, *Söderåsens* och *Stenshuvuds* och en för *Skånsk natur* (övriga drygt 300 statliga och kommunala naturreservat/nationalpark. Viktiga och välanvända kanaler för att locka till besök och naturintresse. Det totala antalet följare är ca 15 000 och antalet besök på hemsidorna är flera hundra tusen årligen.

För att kvalitetssäkra lagringen och öka tillgängligheten till publikationer och foton har vi skapat en molnbaserad **Bildbank** (ca 15 000 foton inom naturområdet). Arbetet med ett gemensamt **publikationsarkiv** (knappt 1 000 rapporter inom naturområdet) har påbörjats.

Resultatmått. Antal besök på våra naturum under perioden 2017-2019

	2017	2018	2019
Naturum Stenshuvud	102 000	101 000	95 000
Naturum Söderåsen	122 000	135 000	107 000
Naturum Kullaberg	113 000	130 000	104 000

Grön infrastruktur (GI)

För att stärka den biologiska mångfalden i Skåne har vi under 2019 påbörjat arbetet med att genomföra åtgärderna i handlingsplanen för Grön infrastruktur som beslutades hösten 2018. Åtgärderna bidrar till att knyta ihop värdefulla miljöer och skapar därmed en grön infrastruktur för växter och djur.

Uppstartsåret 2019 har i första hand handlat om att förankra de fastställda åtgärderna med viktiga aktörer. Inte minst internt med alla berörda enheter, då Länsstyrelsen ansvarar för genomförande eller samordning i 59 av de totalt 75 åtgärderna. Länsstyrelsen har även tagit fram en nulägesbeskrivning, som blir ett viktigt kunskapsunderlag vid planering och genomförande av åtgärderna i landskapet.

Ett annat viktiga verktyg som vi arbetat med under året är Åtgärdswebben. Vidare bidrar Länsstyrelsen Skånes medverkan i den nationella myndighetsgruppen och i den nationella GIS-IT gruppen till ökat kompetensstöd till länets aktörer.

Ytterligare ett värdefullt underlag i arbetet med Grön infrastruktur blir Skogsstyrelsens och Länsstyrelsens sammanställning över värde-trakter för ädellövskog. Det är samma trakter som i den nya Strategin för formellt skydd av skog i Skåne län.

2019 har även inneburit en ökad kunskap om GI externt (kommuner, markägare, universitet, föreningar) genom Länsstyrelsens informationsarbete med såväl olika föreläsningar och symposium som produktion av film och Pod-sändning (Nörderiet) om Grön infrastruktur.

Andra samarbetsprojekt, som infrastrukturensamarbete med Trafikverket, Svenska kraftnät och E.ON (naturvårdande åtgärder i gräsmarker) och med Jordbruksverkets (Skötsel av ängs- och betesmarker), väntas ge positiva effekter för mångfalden i våra gräsmarker.

Ekosystemtjänster

Kunskapen om naturens nyttor eller ekosystemtjänster ökar genom Länsstyrelsens informations- och nätverksarbete för att integrera ekosystemtjänster i relevanta beslut och planarbeten i Skåne. Som exempel lyfts nu ekosystemtjänsterna i Länsstyrelsens arbete som rör reservatsbildning och naturprövningsärenden. Samtidigt pågår arbetet med att även integrera dem i andra regionala beslutsprocesser. Ett viktigt verktyg i arbetet med att få in dessa tjänster i planarbetet runt om i länet är nulägesbeskrivningen som Länsstyrelsen färdigställt under året. Här presenteras de olika ekosystemtjänsterna översiktligt.

Länsstyrelsen Skåne har även arbetat för att integrera ekosystemtjänsterna i planprocesser nationellt. Det har vi dels gjort genom att medverka i fem stormöten med ca 100 planhandläggare och naturvårdare från 18 länsstyrelser på fem olika platser under hösten 2019. Dels genom att lägga grunden för ett nationellt nätverk mellan länsstyrelserna som kan vara pådrivande i att utveckla arbetet med den här typen av tvärasektoriella uppdrag.

Under året har Länsstyrelsen även sjösatt miljömålsrådsåtgärden ”Ekosystemtjänster i fysisk planering” (2019-2020) och genomfört workshoppar och webinarier med utgångspunkt i länsstyrelseguiden ”Ekosystemtjänster i planprocessen” (Länsstyrelsen Skåne 2018).

Viltförvaltning

Viltförvaltningsdelegationen. Länsstyrelsen har under året aktivt deltagit i klövviltsutskottet samt genomfört utbildning för ledamöterna i Viltförvaltningsdelegationen.

Vild & Bortskämd. Länsstyrelsen har genom projektet Vild & Bortskämd samlat aktörer som nu arbetar gemensamt för en viltstam i balans med naturens förutsättningar att producera foder. Tillsammans arbetar vi för att se till att det skapas naturligt växande foder, att sådan utfodring som kan ge skador på skogs- och jordbruk och ha negativa konsekvenser för djurens hälsa undviks samt att landskapet blir artrikare och vackrare. Under hösten 2019 har projektet beviljats fortsättning.

Älg. Samtliga älgförvaltnings- och älgskötselplaner i länet har granskats och beslutats eftersom de 2019 gick in i en ny treårsperiod. Intygsskrivare för otjänlig älg har utbildats och förordnats av länsstyrelsen för att förenkla för jägare att få en otjänlig älg kasserad och befriad från fällavgift.

Kronhjort. Den regionala förvaltningsplanen för kronhjort har reviderats och enhälligt beslutats av Viltförvaltningsdelegationen. Länsstyrelsen har utvecklat inventeringen av kronhjort för att få bättre data och öka delaktigheten samt förtroendet för förvaltningen genom att ta fram en kompletterande inventeringsmetod, så kallad ”Brunstobs” som markägare och jägare själva kan delta i. Vi har arbetat för att öka medvetenheten kring rapporteringsskyldigheten för fälld kronhjort utanför kronhjortsområde genom en informationssatsning för att få bättre kunskap om stammens utveckling. Informationsmaterial om kronhjort har tagits fram för att förbättra informationen på hemsidan.

Djurskyddsområde. För att främja effekten av den nya ekodukten över E65 har länsstyrelsen inrättat ett djurskyddsområde med syfte att minska störningen på viltet i form av mänsklig aktivitet. Vi har även sett över föreskrifter och utökat befintligt djurskyddsområde i Vombs fure för att minska störningen på kronviltet.

Rovdjur

På grund av årets minskade anslag har inventering av rovdjur prioriterats framför informationsarbetet. Länsstyrelsens information om den statliga rovdjurspolitiken, de stora rovdjuren och Länsstyrelsens roll i rovdjursförvaltningen har därför främst riktats via sociala medier. Exempel på andra insatser är informationsmöte om varg, lo och kungsörn och tillsammans med Svenska Jägareförbundet bett allmänhetens om hjälp att rapportera rovdjur.

Inventering av de stora rovdjuren pågår löpande under inventeringssäsongen. Länsstyrelsen utökade under 2018 antal viltkameror inom länet.

Stora rovdjur och tamdjur. Under året har Länsstyrelsen besiktigat ett antal döda tamdjur som man misstänkt varit dödade av stora rovdjur. Än så länge har ett tamdjur bedömts vara rovdjursangripet (lodjur). Vi har besiktigat och godkänt tio rovdjursavvisande stängsel. Nio lodjursobservationer har dokumenterats. Preliminärt finns en familjegrupp lodjur som delas mellan Skåne och Blekinge. Två lodjur har trafikdödats. Länsstyrelsen har även låtit inventera häckande kungsörn under 2019. Av 11 kända revir gick sju till häckning. Endast *ett* kungsörnspar lyckades med häckningen och totalt två ungar levde länge nog för att lämna boet 2019.

Lokala naturvårdssatsningen

Lokala naturvårdssatsningen (LONA) fortsätter att vara ett viktigt verktyg i länets naturvårdsarbete.

Efter vårändringsbudgeten (VÄB) kunde Länsstyrelsen Skåne bevilja medel till 4 våtmarksprojekt för totalt 6 miljoner kronor och 16 projekt inom ordinarie LONA för totalt 2,7 miljoner kronor. Vidare har Länsstyrelsen under året godkänt 32 äldre, slutredovisade projekt. Under årets länsnaturträff har vi informerat om LONA liksom under LONA-dagarna för allmänheten.

Områdesskydd med N2000 och tätortsnära natur

Den snabbt varierande tillgången till markåtkomstmedel innebär stora påfrestningar i alla led i områdesskyddsprocessen. Det är framför allt förhandlingskonsulterna som har svårt att hinna med. Länets ram för markåtkomst, som tilldelas under början av respektive år, har minskats med 5 mkr per år sedan 2016 och med 10 mkr sedan 2018 vilket har medfört att arbetet med flera pågående områdesskydd har fått avbrytas eller skjutas på framtiden. Det drabbar framför allt markägare som får oklara besked om ekonomiska ersättningar vilket leder till oro och svårigheter att planera ekonomin. Under slutet av respektive år har betydande summor oförbrukade markåtkomstmedel omfördelats mellan länen vilket lett till att utfallet för markåtkomstmedel har fördubblats under december de senaste åren.

Länsstyrelsen arbetar aktivt i förebyggande syfte med att skydda värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljökvalitetsmål, etappmål för biologisk mångfald och friluftslivsmålen. Under 2019 har 30 beslut (varav av 6 kommunala) som berör

områdesskydd vunnit laga kraft. Den sammanlagda arealen som har skyddats är 1 572 ha. Besluten bidrar till att uppfylla de uppsatta målen. Arbetet följer prioriteringsanvisningarna i regleringsbrevet vilket har fått till följd att skydd av objekt i myrskyddsplanen, odlingslandskapet och limniska miljöer fått skjutas på framtiden. Endast 4,3 procent av den totala landytan och 11,6 procent av de marina miljöerna är skyddade i Skåne.

Tre nya marina *Natura 2000*-områden har beslutats för tumlare och förslag på 35 terrestra områden ligger hos regeringen och väntar på beslut sedan 2015. Under 2019 har även tre nya naturminnen och ett biotopskyddsområde vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen Skåne har uppdaterat Strategin för formellt skydd av skog i Skåne, där ädellövskogstrakter har setts över i samarbete med *Skogsstyrelsen*. Vidare har kunskapen ökat genom inventeringar i skogs- och marina miljöer inför kommande skyddsarbete.

På uppdrag av *Havs- och vattenmyndigheten* och regeringen har *Länsstyrelsen Skåne* lämnat förslag på nya skyddade marina områden enligt de internationella samarbetena *Helcom* och *Ospar*.

Länsstyrelsen har även i år arrangerat en länsnaturträff med olika aktörer för dialog om områdesskydd. Länets samrådsgrupp för naturvård, som bildades 2010, har haft två sammanträden under året. Vidare genomför vi regelbundet återkommande informella samrådsmöten med flera ideella organisationer och markägareorganisationer.

Skydd av skogar och marina områden prioriteras

Under 2019 har 353 ha produktiv skogsmark fått ett långsiktigt skydd. Cirka 5,5% av länets areal produktiv skogsmark berörs av någon form av områdesskydd. Motsvarande siffra för marina miljöer är cirka 11,6%. Länsstyrelsen Skåne har remitterat förslag på marint naturreservat Skånska Kattgatt, som kan bli det näst största marina naturreservatet i utsjömiljö i Sverige. Vidare har vi producerat ett underlag till kommande skyddsarbete, genom inventering av fyra värdefulla skogsområden i södra Skåne.

Översyn av ordningsföreskrifter och skötselplaner

Arbetet med översyn av naturreservatens ordningsföreskrifter har fortsatt under 2019 och revideringar i naturreservat inom Höganäs kommun har påbörjats. Vidare arbetar länsstyrelsen med revidering av äldre skötselplaner.

Uppdraget ”Tätortsnära natur”

Länsstyrelsen har under året arbetat vidare med Genomförandeplan för skydd av tätortsnära natur i Skåne 2016-2020. Under året har det tagits beslut om tre statliga och tre kommunala naturreservat inom planen. Ytterligare två statliga naturreservat har varit ute på remiss. I och med bildandet av de statliga naturreservaten Kjugekull i

Kristianstad och Torups bokskog i Svedala kommun har den förra genomförandeplanen (2010-2015) genomförts till 93%.

Skydd av intrångsersatta fastigheter och mark som ägs av Naturvårdsverket

Under 2019 har objekt som innehåller oskyddade, intrångsersatta eller av Naturvårdsverket inlösta fastigheter prioriterats för områdesskydd. Under året har två av Naturvårdsverkets fastigheter (ca 375 ha) i länet fått ett permanent områdesskydd

Ärendebalanser

Länsstyrelsen har under året haft ett särskilt uppdrag att slutföra ärenden om naturreservat i syfte att minska ärendebalanserna. Länsstyrelsen har fått särskilda medel för det under 2019. Ärendebalansen har under året minskat från 23 till 10 öppna ärenden. Vidare finns kontaktpersoner utsedda för ett 15-tal planerade kommunala naturreservat.

Markåtkomst

Årets "länsram" för markåtkomst har varit 10 mkr. Utfallet blev 11,7 mkr. Utöver länsramen har länet fått ytterligare medel för markåtkomst i samband med vårändringsbudgeten (12,8 mkr). I samband med omfördelning av oförbrukade medel från andra län överfördes ytterligare 2,4 mkr till länet. I samband med höständringsbudgeten anmälde länet affärer på cirka 50 mkr som bedömdes vara möjliga att slutföra under december 2019 men tilldelningen blev endast 9,6 mkr! Det totala utfallet blev 39,8 mkr (inklusive försäljningar), dvs mindre än häften i jämförelse med 2018.

Natura 2000

Natura 2000 är det största nätverket av värdefulla naturområden inom Europa. Arbetet har under året varit fokuserat på att jobba med marina planer, både bevarandeplaner för SPA-områden (fågeldirektivet) och skötselplaner för naturreservat. För ökad medvetenhet kring Natura 2000 och Länsstyrelsens arbetsprocess till markägare är en folder under framtagning som beräknas skickas ut i början av 2020. Även informationen på Länsstyrelsens webbplats har utökats.

Under året har fyra marina bevarandeplaner uppdaterats, tre för SPA-områden (fågeldirektivet) och en för SCI-området (art- och habitatdirektivet). Särskilda marina medel har finansierat detta. En skötselplan har reviderats för naturreservat Domsten-Viken, som går på remiss vid årets slut.

En årlig tillsyn av Natura 2000-områden gjordes tillsammans med förvaltarna sommaren 2019 och under 35 dagar besöktes cirka 25 Natura 2000-områden där bevarandestatus, naturtyper och skötselbehov diskuterades på plats.

Arbetet med att uppdatera Natura naturtypskartan (NNK) på Naturvårdsverkets verktyg Vic Natur har försenats pga. de ekonomiska förutsättningarna. Under början av 2020 kommer utbildningar att hållas och sedan kan arbetet starta i Skåne.

Resultatbedömning

De kraftiga besparingarna inom skötsel och förvaltning av skyddade områden har haft negativa effekter på verksamheten. Inom naturum har vi tvingats minska öppettiderna och inom naturvårdsförvaltningen stoppades delar av vårens skötselarbete såsom nystängsling, röjning, större friluftslivsåtgärder och uppföljning då vi inte visste om vi skulle få mer pengar i vårändringsbudgeten. Även service, såsom viss sophantering och helgbemanning på förvaltningen drogs in under våren. Många planerade arbeten kunde inte genomföras under våren och sommaren vilket gjorde att det blev mycket åtgärder som skulle genomföras på hösten.

Efterfrågan av information om och åtgärder mot invasiva främmande arter (IAS) har ökat markant under året. Genom omfördelning av medel inom anslag 1:3 har vi under året kunnat utföra flera bekämpningar och kunnat ta fram utkast till en strategi för det fortsatta arbetet samt informationsmaterial om IAS. För arbetet med hotade arter (ÅGP) innebär 2019 en utmaning med kraftigt nerdragna anslag (1:3). Framför allt skötseln av Skånes rikkärr har fått stå tillbaka vilket kan bidra till sämre förutsättningar för arter knutna till dessa miljöer. Den snabbt varierande tillgången till markåtkomstmedel innebär stora påfrestningar i alla led i områdesskyddsprocessen. Årets mål för områdesskydd har dock uppnåtts tack vare flera lyckade förhandlingar och beslut om reservat som redan har varit intrångsersatta.

I övrigt har arbetsuppgifterna på enheterna löpt på bra med ett gott resultat.

Vi kommer framöver att få se om neddragningarna har lett till sämre förutsättningar för biologisk mångfald. Vi har redan nu sett att antalet besökare till naturum minskade jämfört med 2018 samt att servicen till besökarna var sämre, främst under helger, vilket även resulterat i minskat förtroende för myndigheten. För personalen har detta bidragit till arbetsrelaterad stress och en allmän oro/otrygghet i frågan om bland annat anställning då det, på grund av besparingarna, under nästan hela året legat ett varsel som aldrig behövde verkställas. Sammanfattningsvis kan sägas att förändringarna i de ekonomiska ramarna och den politiska styrningen (den utdragna regeringsbildningen) har föranlett en viss ineffektivitet i den löpande verksamheten trots intern styrning och kontroll.

Detta uppdrag omfattar en mängd insatser på olika områden. Vår sammantagna bedömning är att det finns ett utvecklingsbehov samtidigt som de delar som vi genomfört uppfyller verksamhetskraven i hög grad.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Åtgärder mot övergödning

Regleringsbrevuppdrag 1.11

De länsstyrelser som får bidrag från Havs- och vattenmyndigheten för arbete med åtgärdssamordning ska underlätta och aktivt stödja kommuner och lokala aktörer vid vidtagande av åtgärder i relevanta avrinningsområden så att förutsättningarna för det lokala åtgärdsarbetet förbättras. De länsstyrelser som är vattenmyndigheter ska uppdatera geografiska dataunderlag, inklusive erosionskartor, och öka tillgängligheten till dessa underlag för kommuner och lokala aktörer. Berörda länsstyrelser ska redovisa hur detta arbete har bedrivits. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Finjasjön

Vi har tillsammans med lokala aktörer deltagit aktivt i arbetet med att förbättra statusen i Finjasjön som är ett av pilotområdena som finansieras via Havs- och vattenmyndigheten. Vi har bl.a. gjort en beräkning av fosforflödena till och från sjön för att bedöma reduktionsmål. Förberedelser för kommande sedimentundersökningar har gjorts.

Vi medverkar också i ett nationellt Life-projekt om internbelastning i sjöar där skånska sjöar ingår.

Extrasatsning mot övergödning (villkor 15)

Ett omfattande uppsökande arbete har genomförts. Kontakter har främst tagits med markägare i områden i Skåne med stora övergödningssproblem men där åtgärder hittills varit sparsamma. Pådrivande arbete har genomförts gentemot vattenråd i de aktuella regionerna och i samarbete med LEVA-projekt som pågår i länet. Kontakterna har lett till att flera nya våtmarksprojekt påbörjats, vilka väntas genomföras under nästa eller kommande år. Målet är att bygga upp en projektbank med genomförbara projekt, då åtgärdsarbetet tar tid men finansiering ofta ges med kort tidshorisont.

Lokala vattenvårdsåtgärder (LOVA)

I och med förstärkningen av LOVA har många fler projekt kunnat genomföras. För att minska internbelastning av fosfor har olika åtgärder genomförts bland annat genom reduktionsfiske i flera sjöar, anläggning av våtmarker och strukturkalkning. Intresset för multifunktionalitet i våtmarker där näringsrening kombineras med bevattning har ökat.

Landsbygdsprogrammet

Pådrivande arbete har genomförts för att hinna genomföra de våtmarksprojekt som påbörjats då programperioden löper mot sitt slut. En stor insats har gjorts för att utveckla det kommande landsbygdsprogrammet på nationell nivå genom deltagande i Jordbruksverkets kompetensgrupp inom vattenbeställningen från näringsdepartementet. Vårt pådrivande arbete avseende möjligheten för lantbrukare att lyfta momsen i våtmarksprojekt har gett utdelning genom positivt besked från skatterättsnämnden. Ny information på nationell nivå väntas från Skatteverket under nästa år.

Minskad övergödning genom stärkt lokalt åtgärdsarbete

Länsstyrelsen har delat vår kunskap inom övergödningsarbetet med övergödningsutredningen. Starka vattenråd med resurser att driva och medfinansiera åtgärder som genomförs med stöd av nationell och EU-finansiering i samarbete med intresserade markägare och en Länsstyrelse som agerar åtgärdsmotor är en framgångsfaktor.

Kunskapsunderlag för miljöprövning

Länsstyrelsen Skåne har med stöd av anslaget kunnat beställa en sammanställning av utsläpp till skånska recipienter från samtliga tillståndspliktiga verksamheter. Information om påverkan på berörda vattenförekomster, deras statusklassning och miljökvalitetsmål samt vilka kritiska faktorer som föreligger kommer också sammanställas. Materialet ska kunna användas som underlag vid tillståndsprövning och tillsyn för att kunna rikta åtgärder så att miljökvalitetsnormerna för vatten bättre ska kunna nås.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen genom olika insatser underlättat och aktivt stöttat kommuner och lokala aktörer att vidta åtgärder för minskad övergödning. Arbetet har skett i god samverkan med vattenråd, kommuner, högskolan och LEVA-projekt samt inkluderat såväl prövning, tillsyn, vattenförvaltning, som lokalt vattenvårdsarbete.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Miljökvalitetsnormer för luftkvalitet

Regleringsbrevsuppdrag 1.12

Länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Gotlands, Skåne, Västra Götalands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län ska, för de kommuner eller områden där det fastställts eller under året kommer att fastställas åtgärdsprogram med syfte att nå miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet, redovisa i vilken grad åtgärderna har genomförts, vilken effekt åtgärderna bedöms ha haft på luftföroreningshalterna och om miljökvalitetsnormerna följs. I de fall Europaparlamentets och Rådets direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa samt Europaparlamentets och Rådets direktiv 2004/107/EG om arsenik, kadmium, er, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften överträds ska berörda länsstyrelser bedöma hur länge överträdelserna kan antas bestå. Arbetet med miljökvalitetsnormerna är reglerat genom bestämmelser i 2 och 5 kap. miljöbalken och normerna för utomhusluft baseras huvudsakligen på krav i de ovan nämnda direktiven.

I Skåne har det tagits fram två åtgärdsprogram för utomhusluft. Åtgärds-programmet för överskridande av miljökvalitetsnormen för kvävedioxid i Helsingborg avslutades 2016 och programmet för överskridande av miljökvalitetsnormen för kvävedioxid i Malmö avslutades 2017. Inför avslut av respektive åtgärdsprogrammen undersöktes resultat av uppmätta halter och beräknade halter. Dessa visade att normerna klarades i båda kommunerna. Länsstyrelsen informerade om vikten av ett kontinuerligt arbete i kommunerna avseende uppföljning av luftkvalitet och planering av bebyggelse och trafik så att inte överskridanden uppkommer igen.

Kommunerna är skyldiga att årligen rapportera om luftkvalitet, mätningar, beräkningar och kvalitetssäkring. Detta säkerställer att inget överskridande av miljökvalitetsnormerna sker utan att ställningstagande om behov av åtgärdsprogram görs.

Kontroll av utomhusluft i relation till miljökvalitetsnormerna sker samordnat och administreras av Skånes luftvårdsförbund tillsammans med miljöförvaltningen i Malmö stad. Alla kommuner i Skåne ingår i Luftvårdsförbundet och validerande mätningar utförs enligt ett kontrollprogram.

Resultatbedömning

I dagsläget har inga kommuner i länet rapporterat överskridande av någon miljökvalitetsnorm.

Resultatbedömning:

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Näringsdepartementet

Samverkan och finansiering inom regionalt tillväxtarbete

Regleringsbrevsuppdrag 1.13

Länsstyrelserna ska, inom ramen för sitt regionala tillväxtarbete, i enlighet med förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete, redovisa inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering av insatser har skett under året med landstingen respektive Gotlands kommun. Redovisningen ska innehålla vilka resultat denna samverkan har medfört eller förväntas medföra. Redovisningen ska även omfatta genomförandet av de regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020 och territoriellt samarbete.

Samverkan med Region Skåne

Region Skåne initierade en utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) i början av 2018 och arbetet har fortsatt under 2019. Ett tjugotal specialister inklusive länsledningen har deltagit i detta arbete. Under 2019 har våra specialister deltagit i sakområdesspecifika avstämningar över textförslag som regionens skrivargrupper tagit fram. Under 2019 har vi dessutom yttrat oss:

- Gällande identifierade prioriteringar avseende det framtida regionala tillväxtarbetet i Skåne, inklusive sammanhållningspolitiken 2021-2027
- Över förslaget på ny regional utvecklingsstrategi (pågår)

I våra yttranden har vi framfört önskemålet att regionen, gärna i samarbete med länsstyrelsen, prioriterar RUS målsättningar och skapar en formaliserad genomförandeorganisation för RUS. De befintliga samverkansplattformarnas (finns redovisade i 2017 och 2018 års redovisning för Länsstyrelsen Skåne) operativa roll i genomförandet av RUS:en behöver i detta sammanhang förtydligas.

Landsbygdsutveckling är exempel på ett viktigt område där Länsstyrelsen behöver ha dialog med Regionen. Ett annat viktigt område där samverkan med regionen behöver utvecklas är fysisk planering för bästa möjliga samarbete mellan staten och regionen i sin roll som regionplaneorgan.

Gemensam finansiering av insatser med Region Skåne

Vi beviljar medel från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder i högre andel (64%) än under 2018 (30%) till projekt i samarbete med Region Skåne. Medfinansiering till ERUF-projekt har också ökat från 11% år 2018 till 29% år 2019.

De regionala strukturfondsprogrammen och territoriellt samarbete

Länsstyrelsen Skåne tar aktiv del i EU:s vision om ett sammanlänkat, jämlikt, hållbart och demokratiskt Europa genom deltagande olika EU-finansierade projekt och genom att främja fondsamverkan.

Øresunddirekt

Øresunddirekt är sedan år 2000 en gränsregional informationstjänst som förmedlar offentlig information från myndigheter till invånare och näringsliv i Öresundsregionen. Øresunddirekt Sverige och informationscentret är ett unikt myndighetssamarbete mellan Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket. Länsstyrelsen Skåne är samordnande myndighet och har en verksamhetsansvarig placerad på informationscentret. Verksamheten finansieras av de samverkande myndigheterna samt Region Skåne.

I syfte att öka gränspendlingen länderna emellan samt verka för att fler företag gör affärer över sundet arbetar Øresunddirekt aktivt med olika informations- och integrationsinsatser för individer och företag samt samarbetar med andra offentliga aktörer:

- På Øresunddirekts informationscenter får kunden hjälp på ett ställe av myndighetspersonal som är experter på lagar och regler i gränsöverskridande situationer med särskilt fokus på bland annat arbetsmarknad, skatt, socialförsäkring, a-kassa och pension.
- Øresunddirekts företagsvägledare agerar som vägledare för företag som vill etablera sig, bedriva handel eller marknadsföra sig mot Sverige eller Danmark.
- Øresunddirekt arbetar även med gränshinder i samarbete med Nordiska ministerrådet, Greater Copenhagen Committee och övriga nordiska gränsregionala informationstjänster och deltar i samrådsmöten med Sveriges och Danmarks representanter i Nordiska ministerrådets gränshinderråd.

Under 2019 har Øresunddirekts verksamhet haft en fortsatt positiv utveckling inom de olika verksamhetsområden.

Fondsamordning - Det finns på tjänstemannanivå en etablerad samverkan mellan Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska Socialfonden (ESF), Landsbygdsprogrammet (LBP) och Havs- och Fiskeriprogrammet (HFP). Fokus ligger på informationsöverföring och kunskapsutbyte. Deltagande organisationer är Region Skåne, Region Blekinge, länsstyrelserna i Skåne och Blekinge, Tillväxtverket, ESF-rådet, Leader, Kommunförbundet Skåne och Malmö stad.

Partnerskapet för Landsbygd och Fiske är ett viktigt forum där vi identifierar gemensamma prioriteringar och mål för verksamheten 2019/20 inom

landsbygdsprogrammet (se text nedan). Region Skåne ingår som en av flera parter. Länsstyrelsen är ansvarig för partnerskapet.

Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet är ett kraftfullt utvecklingsverktyg och under 2014-2020 beräknas cirka 2,5 miljarder investeras i miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder i Skåne. Landsbygdsprogrammet omfattar ett flertal olika åtgärder som miljöersättningar och miljöinvesteringar, företags- och projektstöd, stöd till bredbandsinvesteringar, samt kompetensutveckling för företagare. Vissa frågor väver ihop stad och landsbygd och omfattar därför flera olika program och ansvarsområden. Exempel på sådana frågor är bredband och service.

Länsstyrelsen deltar även i följande forum för fondsamverkan:

- Partnerskapet för landsbygdsprogrammet
- Strukturfondspartnerskapet Skåne-Blekinge
- Interreg Öresunds styrkommitté
- Strukturfondspartnerskapets regionala samråd
- Europeiska socialfondens beredningsgrupp

EU-projekt - Genom EU-projekten skapar vi ett antal mervärden:

- Kompetens och kunskapsdelning – genom internationellt samarbete ges våra medarbetare möjligheter till kompetensutveckling, samtidigt som vi delar med oss av den samlade kunskap vi har i vår organisation.
- Synlighet – genom deltagande i transnationella projekt stärker vi vårt varumärke som en kompetent och kunskapsintensiv myndighet.
- Ekonomi – genom att använda vår medelstilldelning som medfinansiering i olika EU-projekt bidrar vi till att skala upp kostnadseffektiviteten och bidrar därmed till ökad samhällsnytta.

Kärnvärdet i vårt EU-arbete är samverkan. I princip alla våra EU-projekt genomförs i samverkan med andra aktörer i regionen; kommuner, akademi, ideella organisationer, näringsliv och Region Skåne.

Tematiskt fokuserar vårt EU-arbete på de uppdrag vi har som myndighet och på hur vår omvärld utvecklas. Aktuella EU-finansierade projekt för länsstyrelsen under 2019 omfattar bland annat:

- Minskat klimatpåverkan/energiomställning
  - Från energislöseri till värdeskapande kommunal fastighetsförvaltning – ERUF
  - Incitament för energieffektivisering – Nationella regionfonden
  - Fossilbränslefria kommuner i norra Skåne (avslutat) – ERUF
  - Fossilbränslefria kommuner i södra Skåne (avslutat) – ERUF

- Fossilbränslefria kommuner i Skåne 2.0, pågår – ERUF
- Elbilslandet – ERUF
- Klimatanpassning
  - FAIR (förebygga översvämningar) – Interreg North Sea Region
  - Building with Nature - Interreg North Sea Region
- Kompetensförsörjning
  - South Baltic Bridge (För att unga ska välja utbildningar och yrken inom de gröna och blå näringarna) – Interreg South Baltic
  - Bred kompetens i Skåne – Europeiska Socialfonden
- Digitalisering
  - FABS, Fiber till alla i Blekinge och Skåne – ERUF
  - BLING, Blockchain in Government – Interreg North Sea Region
  - ProAktiv (öppna data) – Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak
- Hållbar turism
  - Together we can (Kullabergs naturreservat är nu det första skyddade området i Sverige som fått European Charter for Sustainable Tourism certifieringen) – Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
- Landsbygdsutveckling
  - Möjligheter i mellanrum (Bryta den nedåtgående trenden av försämrad tillgång till service på landsbygderna) – Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Vårt geografiska fokus för EU-projekten ligger huvudsakligen på vårt närområde Öresund.

Resultatbedömning

Vid utvärderingen av den regionala utvecklingsstrategin har samverkan med Region Skåne fungerat mycket bra med engagerat deltagande från Länsstyrelsens och regionens sida. Detta ger bra förutsättningar för ett fortsatt samarbete när strategin är antagen. Dock behöver konsensus nås om vilka prioriteringar och vilken samverkan som ska stå i fokus framöver såväl som hur arbetet kommer att styras, organiseras och följas upp. Länsstyrelsen hade fram till årsskiftet som plan att i högre grad erbjuda medfinansiering från 1:1 anslaget Regionala tillväxtåtgärder till egna projekt som söker EU-medel. Detta är inte längre en möjlig strategi då regeringen beslutat att flytta över alla kvarstående 1:1 medel till regionen. Vi vill påpeka att det är viktigt för Länsstyrelserna att kunna medfinansiera egna EU projekt om vi ska kunna agera som en statlig partner för regionen i genomförandet av RUS:en. Länsstyrelsens arbete med att söka medel från de regionala strukturfonderna är framgångsrikt. Medel sökes vid behov och ansökningarna har hög beviljandegrad.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Beslut om tilldelning av medel för regionala tillväxtåtgärder

Regleringsbrevsuppdrag 1.14

Länsstyrelserna ska redovisa hur beslut om tilldelning av medel från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt, som länsstyrelsen har fattat, har bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen. Av redovisningen ska det framgå hur hänsyn tagits till de förutsättningar som råder i olika delar av länet och hur det har påverkat för en av medel inom länet

Utbetalda medel för 2019 är sammanlagt 800 781 kr plus Nyps-avgiften för Tillväxtverkets ärendehanteringssystem 58 000 kr (6% av totala 1:1-medel som Länsstyrelsen Skåne förfogar över), och 98 219 kr i arbetstid för att följa upp projekten. Alla beviljade projekt bidrar till att hantera utmaningarna i den regionala utvecklingsstrategin/Agenda 2030. Sammanlagt har under 2019 medel från 1:1 anslaget betalats ut till sju olika projekt. Projekten har en bra spridning över Skånes geografi (en målsättning som länsstyrelsen har för beviljande av 1:1 anslag) och bidrar till en bred skala av målsättningar i linje med Agenda 2030, den nationella tillväxtstrategin och den regionala utvecklingsstrategin.

Det finns fortfarande stor potential att utveckla kopplingen till de regionala strukturfondsprogrammen . 230 781 kr (jämfört med 100 000 kr 2018) har betalats ut i medfinansiering till strukturfondsprojekt (dessa projekt har haft en totalbudget på 30 miljoner kr). Under 2019 gjorde Länsstyrelsen Skåne platsbesök hos fem av sju projekt som erhöll medel. Syftet med besöken är att följa upp projektresultat på plats och ge det stödet projektledarna behöver med projektredovisningar och administration.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen uppfyller målen i hög grad. Medel från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder bidrar till målsättningarna i Agenda 2030 och den regionala utvecklingsstrategin men kan i ännu högre grad bidra till utförandet av det regionala strukturfondsprogrammet.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Genomförande av Landsbygdsprogrammet och Havs- och Havs- och fiskeriprogrammet

Regleringsbrevsuppdrag 1.15

Följande likvärdiga målsättningar ska vara vägledande för länsstyrelsernas hantering av EU-stöd:

en effektivisering och förenkling för företag och myndigheter,

en minskning av de administrativa utgifterna,

en strävan efter att stöden i så stor utsträckning som möjligt kan betalas ut så tidigt som regelverket tillåter, och

en minskning av andel fel i stödhanteringen

Vid genomförandet av Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020 och Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 (prop. 2014/15:1, utg.omr 23, bet. 2014/15:MJU2, rskr. 2014/15:88) ska länsstyrelserna:

Redovisa genomförandet av programmen, samt

Handläggningstider och måluppfyllnad utifrån de mål som satts inom ramen för styrnings- och uppföljningssystemet SUSS_LB för projekt- och företagsstöd respektive system SUSS-JBR för jordbruksstöd.

Jordbrukarstöden

Inför 2019 hade Länsstyrelsen Skåne stora ärendebalanser inom jordbrukarstöd. Den stora merparten av ärendebalanserna är hänförliga till *Vallodling*, *Betesmarker och Slätterängar* samt *Ekologisk produktion* för åren 2015-2018. Dessa utbetalningar har inte varit möjliga att färdigställa på grund av ett outvecklat systemstöd och avsaknad av arbetsrutiner.

Länsstyrelsen och Jordbruksverket har tillsammans gjort prioriteringar för att säkerställa att de stora utbetalningarna når lantbrukarna så tidigt som möjligt.

Delar av 2015 till 2019 års handläggning kommer att kunna slutföras först under 2020. De handläggningsmoment som kvarstår från tidigare år ökar i komplexitet och därmed även risken för fel. Det krävs ett omfattande manuellt merarbete för att bibehålla god struktur och ordning i handläggningen.

Arbetet med att ta fram prioriteringar och åtgärdsförslag och följa beslut och utbetalningsläge har varit viktiga gemensamma frågor för länsstyrelserna. Att länsstyrelserna agerat gemensamt i så stor utsträckning anses ha varit avgörande för resultatet för året. Arbetet har skett i samverkan på olika nivåer där representanter från

länsstyrelserna, Jordbruksverket och Näringsdepartementet träffas. Särskilt viktiga frågor i år har varit att ha en gemensam bild av förutsättningar, behov och prioriteringar.

Enligt Styrnings- och uppföljningssystemet för jordbrukarstöden (SUSS-JBR) ska minst 95% av direktstöden för 2019 vara klara för utbetalning inom december månad. Det totalt sökta stödbeloppet för direktstöden uppgår till 1 331 945 tkr. Måluppfyllelsen för Länsstyrelsen Skåne uppgår till 1 317 609 tkr vilket motsvarar 98%.

Landsbygdsstöden

Under 2019 nådde vi slutet av vår tilldelade budget i flera insatsområden samtidigt som vi återförde 15,5 miljoner kr av länets budgetmedel för perioden 2014-2020 till en nationellt gemensam avropspott som hanteras av Jordbruksverket. För insatsområden där vi i stället hade regional budgetbrist har vi äskat och beviljats ca 3 miljoner kr från den nationella avropspotten.

Många lantbrukare drabbades hårt ekonomiskt under 2018, vilket resulterade i ett lägre inflöde av ansökningar under 2019.

Som en reaktion på torkan 2018 ökade intresset för att anlägga bevattningsdammar och våtmarker under 2019, bl.a. för att värna den biologiska mångfalden och för att skapa vattenreservoarer för bevattning. Bristen på tillgängliga medel inom Landsbygdsprogrammet för miljöinvesteringar har hindrat stöd till flera bra projekt.

Det totala antalet inkomna ansökningar om LB-stöd 2019 var 212 st, ca 7% lägre än 2018 och 11% lägre än 2017, medan antalet ansökningar om utbetalning under året var 321 st, 50% högre än 2018 och en tredubbling i förhållande till 2017.

Under 2019 fattades beslut i totalt 670 ärenden om landsbygdsstöd (VHT 602).

Ärendebalansen för landsbygdsstöden har under året minskat från 475 till 360 ärenden. Stora ärendebalanser skapades när landsbygdsstöden öppnade 2014, medan Jordbruksverkets IT-system för beslut om stöd blev operativa först under våren 2016. Måltiden för ansökan om stöd (180 dagar) nåddes till 96% för miljöinvesteringar, 27 % av projektstöden och till 8% gällande företagsstöd.

Måltiden för ansökan om utbetalning (120 dagar) nåddes till 80% för miljöinvesteringar, 76% av projektstöden och till 95% gällande företagsstöd (se tabell G ” Handläggningstider för ärendeslag med gemensamma mål”, i kapitlet Ekonomistyrning).

Jordbruksverkets IT-system har fortfarande stora brister men förenklingsarbetet gällande handläggningsrutinerna började ge resultat under senare delen av 2018 och har fortsatt under 2019. Antalet beslutade ärenden ökar och handläggningstiderna kortas. Ett återkommande problem är att handläggningstiden inkluderar parametrar som länsstyrelserna inte kan påverka. Exempelvis räknas handläggningstiden från det att ansökan är inlämnad via Jordbruksverkets e-tjänst, men mer än hälften av

ansökningarna innehåller vid den tidpunkten inte de uppgifter som behövs för att fullt ut kunna handlägga ärendet. Handläggningstiden för utbetalningar inkluderar även Jordbruksverkets hantering av kontroller på plats hos den stödsökande.

Europeiska havs- och fiskeriprogrammet

Efter omfördelningen av medel inom fonden tillfördes nya medel till *Startstöd för vattenbruk* och *Miljöinvesteringar inom vattenbruk* samt till *Investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk* och *Diversifiering inom fiske*. Omfördelningen resulterade 14 st. ansökningar till Länsstyrelsen Skåne. Av dessa avsåg sex stycken Startstöd till vattenbruk, fyra stycken Miljöinvesteringar inom vattenbruk, två Investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk, en Diversifiering samt en Selektiva redskap. Total summa sökt stöd uppgick till 12 516 000 kr. Samtliga inkomna ansökningar, bortsett från dem som avsåg miljöinvesteringar inom vattenbruk, beviljades.

Därefter har, under resterande ansökningsomgångar, under 2019 inkommit sex ansökningar om stöd till miljöinvesteringar inom vattenbruk vilka samtliga har avslagits p.g.a. medelsbrist.

Länsstyrelsen har under 2019 arbetat med att ta fram egna projekt inom ramen för insatsområdena *Bevarandeprojekt för skyddade områden*, *Öka kunskapen om havsmiljön* samt *Skydd av havsmiljön*.

Resultatbedömning

Vi har, trots stora brister i IT-system, klarat målsättningen att 95% av direktstöden ska vara klara för utbetalning under december månad. Däremot har vi inte lyckats hålla de målsatta handläggningstiderna för landsbygdsstöden. Detta till följd av en otillräcklig IT-funktionalitet och bristfälliga ansökningar. Stort fokus har lagts på att effektivisera interna arbetsrutiner. I en rad viktiga frågor, såsom att formulera en gemensam bild av förutsättningar, behov och prioriteringar, har länsstyrelserna agerat gemensamt.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Bistå Jordbruksverket och Näringsdepartementet

Regleringsbrevsuppdrag 1.16

Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket och Näringsdepartementet i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2021–2027 (GJP), framför allt vad gäller framtagandet och arbetet med en nationell strategisk plan för GJP 2021–2027.

Länsstyrelsen Skåne bistår såväl Jordbruksverket som Näringsdepartementet i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP), främst genom ett ha en representant i länsstyrelsernas gemensamma nationella arbetsgrupp. Dessutom medverkar handläggare i flera av de arbetsgrupper som definierats i syfte att snabbt ta sig an de beställningar som kommer från Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Länsstyrelsernas gemensamma GJP-arbetsgrupp ansvarar för samordning av arbetet med och länsstyrelsegemensamma svar på remisser och förslag från Jordbruksverket. Den nationella arbetsgruppen har även löpande direktkontakt med Näringsdepartementet i arbetet med GJP 2021-2027. Beställningar görs av Näringsdepartementet till Jordbruksverket varefter länsstyrelserna involveras i varierande grad.

Länsstyrelsen Skåne har under 2019 medverkat i GJP-arbetsgrupper gällande *Stöd till Unnga, Gräsmarker och Åtagandeplaner, Investeringsstöd till företagare* och stöd till *Vattenåtgärder* och *Miljöersättningar*.

Som del i det nationella arbetet representerar vi i GJP-gruppen även länsstyrelserna i olika nationella konferenser, hearings samt fondgemensamma dialoger.

Resultatbedömning

Arbetet med den gemensamma Jordbrukspolitiken (GJP) 2021-2027 bygger på ömsesidig dialog och erfarenhetsutbyte mellan Länsstyrelsen, Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Under 2019 har det fungerat bra. Länsstyrelsernas förslag till förbättringar bromsas emellanåt av brist på resurser, främst i utvecklingsarbetet av Jordbruksverkets IT-system. Det är viktigt att tekniken fungerar som en stödfunktion till nya GJP, inte ett hinder.

Det aktuella RB-uppdraget kan innebära stora kostnader för de län, t.ex. Skåne, som arbetar i den nationella arbetsgruppen eller bistår Jordbruksverket med kompetens och erfaren personal.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Bidra till att uppfylla målen för den nationella livsmedelsstrategin

Regleringsbrevsuppdrag 1.17

Länsstyrelserna ska redogöra för och bedöma hur myndighetens verksamhet har bidragit till att uppfylla de av riksdagen fastlagda målen för livsmedelsstrategin – det övergripande målet samt tillhörande mål för strategins strategiska områden inom myndighetens ansvarsområde. Rapporteringen ska baseras på av länsstyrelserna valda indikatorer eller andra bedömningsgrunder.

Länsstyrelsen antog under 2018 tre strategiska verksamhetsmål som all verksamhet styr mot. Ett av dem är ”Robust livsmedelsförsörjning”. Under 2019 har arbetet fortsatt för att definiera delmål som förtydligar de strategiska målen. Här betonas vikten av att bevara jordbruksmark och beredskap i länet som kopplar tydligt till livsmedelsproduktionen.

Livsmedelsstrategin har tre strategiska områden:

1. Regler och villkor
2. Konsument och marknad
3. Kunskap och innovation

Länsstyrelsen har under året arbetat med samtliga dessa strategiska områden, främst inom de uppdrag som genomförs på Länsstyrelsens landsbygdsavdelning, men när det gäller matsvinn har framförallt miljöavdelningen och landshövdingen varit drivande.

Landsbygdsavdelningens verksamhet syftar till att stärka livsmedelsproduktionen i länet och har ett väl fungerande samarbete med företrädare för jordbruksnäringen i länet, inte minst inom ramen för landsbygdsprogrammet. Samverkan sker på olika nivåer i organisationen och är en del i vårt arbete att förstå och ta hänsyn till livsmedelsproducenternas situation i vår verksamhetsutövning.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen deltar i den av Region Skåne sammansatta samordningsgruppen för Skånes regionala livsmedelsstrategi, FIRS livsmedelsgrupp. (*Forsknings och innovationsrådet i Skåne – FIRS*)

Inom Livsmedelsstrategins område **”Regler och villkor”** arbetar länsstyrelsen, främst landsbygdsavdelningen, med att skapa tydlighet kring djur- och livsmedelslagstiftning och kontrollbesök samt skapa utveckling och miljönytta via stöd inom landsbygdsprogrammet. Målet är bl.a. att bidra till en säker livsmedelsproduktion, underlätta för företagare, främja ett gott bemötande och skapa rimliga förväntningar.

Som ett led i att underlätta för landsbygdsföretagare och livsmedelsproducenter att utvecklas och växa har ett samarbete mellan Länsstyrelsen, LRF och Region Skåne påbörjats. Det har även som utgångspunkt att ge myndigheter och kommuner möjlighet till en dialog med företagarna tidigt i processen.

Inom området **”Konsument och marknad”** arbetar länsstyrelsen tillsammans med andra aktörer för att minska matsvinn och öka kunskapen om livsmedelsproduktion, resurshushållning och betydelsen av konsumenters val. Via utmaningen ”Rädda Maten” har länsstyrelsen bl.a. medverkat på Malmöfestivalen med frukostseminarier, i mässmonter och andra massaktiviteter.

Fem projekt, till ett totalt värde av ca nio miljoner kronor, har under året avslutats inom den s.k Samarbetsåtgärden (åtgärd 16 i Landsbygdsprogrammet). Projekten har, genom insatser såsom ursprungsmärkning, kortare leveranskedjor, upplevelseaktiviteter kopplade till mat och dryck mm. främjat flera av de punkter som lyfts under ”Konsument och marknad”.

Inom området **”Kunskap och Innovation”** har ett stort antal rådgivnings- och kompetensutvecklingsinsatser genomförts under året och många av dem har haft en tydlig koppling till livsmedelsstrategin, t.ex. kurser i äggproduktion och äppelodling. Härutöver har insatser utförts för att främja mervärden med betesbaserad köttproduktion och ett hållbart odlingslandskap. Omläggning till ekologisk odling och djurhållning är ett uttalat mål i den nationella strategin och flera av ovanstående kurser har haft ekologisk inriktning.

Stora delar av länsstyrelsens ordinarie verksamheter påverkar, och påverkas av, livsmedelsstrategin. Detta kan tydliggöras bättre än idag. Det är särskilt viktigt att identifiera ev. svagare områden där länsstyrelsen kan utveckla och initiera nya projekt och samverkansformer internt eller med externa aktörer.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Bedöma måluppfyllelse för de operativa målen i kontrollplanen för livsmedelskedjan

Regleringsbrevsuppdrag 1.18

Länsstyrelserna ska redovisa en bedömning av måluppfyllelsen för de operativa målen i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan som rör myndigheternas verksamhet inom livsmedelskontroll, kontroll av djurskydd, foder, animaliska biprodukter, djursmittskydd samt veterinärmedicinska preparat och rests substanser. Redovisningen ska inkludera en kortfattad analys av orsakerna till eventuell utebliven måluppfyllelse och länsstyrelsernas operativa förutsättningar att bedriva verksamheten inom dessa områden. Länsstyrelserna ska även redovisa arbetet med revisioner av kommunernas livsmedelskontroll.

Livsmedelskontroll

Operativt mål 12: Senast den 31 december 2019 ska offentlig kontroll ha utförts vid 250 anläggningar som torkar spannmål för livsmedelsändamål, för att verifiera att företagarna vidtar lämpliga åtgärder för att förhindra eller reducera bildning av ochratoxin A i spannmålen.

Arbetet påbörjades 2017 och har fortsatt under 2018 och 2019. Under 2019 utfördes kontroll vid 20 anläggningar. Vi har därmed bidragit med kontroll av totalt 44 av de 250 anläggningarna som skulle kontrolleras nationellt.

Måluppfyllelse: Målet är i hög grad uppfyllt.

Revision av kommunal livsmedelskontroll

Under 2019 utfördes inga revisioner av den kommunala livsmedelskontrollen på grund av oplanerad frånvaro. Länsstyrelsen har under flera år haft en hög ambition inom revisionsverksamheten och ligger därför väl i fas. Att nedprioritera detta område tillfälligt under ett år för att sedan återuppta revisionerna bedömdes därför acceptabelt.

Djurskydd

En väsentlig del av Länsstyrelsens arbete inom område Djurskyddskontroll har redovisats i särskild ordning till Jordbruksverket. Resultatet av arbetet med detta uppdrag är som följer.

För uttag av normalkontroller har SToRK (Jordbruksverkets risk-klassificeringssystem) huvudsakligen använts. Registervård har påbörjats under året för att förbättra uttaget.

Utförda kontroller inom animalieproduktionen utgör 3,4% av det totala antalet kontrollplatser med livsmedelsproducerande djur i djurskyddskontrollregistret (DSK),

målet är 10%. Länsstyrelsen bedömer inte att målet går att nå med nuvarande resursfördelning.

Anmälningssärenden prioriteras efter den nationellt framtagna prioriteringsordningen. Länsstyrelsen har ett stort antal inkommande anmälningar och vi bedömer att vi inte kan göra en hårdare prioritering än idag utan att försämra djurskyddet avsevärt. En hårdare prioritering 2019 av resursfördelning har resulterat i en högre andel normalkontroller i förhållande till antalet anmälningsskontroller.

Anmälningssärenden avslutas till 93% inom 3 månader, och 6 kap 4 § DL-tillståndsärenden avslutas till 85% inom 3 månader. För båda är målet 90%. Däremot är måluppfyllelsen hur snabbt kontrollrapporten skickas ut efter besöket 97% (Målet är 90% ska skickas ut inom 21 dagar), vilket visar på en snabb handläggning.

Förprövningsärenden avslutas till 100% inom 56 dagar. Kontrollrapporter skickas till 97% ut till brukaren inom 3 veckor, målet är 90%.

Kompetensrosen (det verktyg som tagits fram nationellt för länsstyrelserna att använda för att verifiera kompetens inom djurskydd) används för inventering och planering av kompetensutveckling. Parallellkontroller har utförts under året. Ett arbetssystem har tagits fram för att få en mer likriktad och rättssäker kontroll på myndigheten. Länsstyrelsen har deltagit vid flera samsynsmöten inom och mellan länen tillsammans med näringen.

Länsstyrelsen har vid fler tillfällen under året gjort informationsinsatser hos olika branschorganisationer och skolor. Arbetet med informationsmaterial har pågått under många år och lämnas vid varje kontroll. I stort sett all personal har genomgått utbildning i motiverande samtal för att bättre kunna arbeta med att stärka djurhållarens egen vilja att förbättra sin djurhållning och därmed höja djurskyddet. Detta bör resultera i ett minskat behov av ingripande åtgärder såsom förelägganden och omhändertaganden, vilket gynnar alla parter: brukare, djur och samhället.

Måluppfyllelse: Delvis uppfyllt.

Foder

Inom området finns två övergripande mål, att skapa förutsättningar för en god foderkontroll och medvetna foderföretagare för god hantering av foder.

Måluppfyllelse: För 2019 fanns ingen specifik aktivitet för Länsstyrelserna planerad inom området, men vi har bidragit genom att utföra kontroller inom området.

Animaliska biprodukter

Det finns två övergripande mål för området animaliska biprodukter (ABP), ett som gäller medvetna verksamhetsutövare för god hantering av ABP och ett om att skapa förutsättningar för en god ABP-kontroll.

Måluppfyllelse: För 2019 finns ingen specifik aktivitet för Länsstyrelserna planerad inom området.

Djursmittskydd

Mål 1: Vi får analyserbara prover avseende BSE från minst 80% av de nötkreatur som omfattas av kravet på provtagning för BSE vid mellanhanteringsanläggningar.

Mål 2: Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter
Vi har prioriterat EHEC-ärenden högt och haft nära samarbete med Smittskyddsläkaren för att förhindra vidare smittspridning till människa. Vi har även haft informationskampanjer till djurhållare respektive allmänhet om vad som är viktigt att tänka på för att minska risken för att zoonoser som t ex campylobacter och EHEC överförs till människa.

Mål 3: Sperma och embryon som producerats för handel inom EU uppfyller djurhälsokraven.

Måluppfyllelse: För 2019 finns ingen specifik aktivitet för Länsstyrelserna planerad inom områdena inom mål 1 och 3 med vi har i hög grad uppfyllt mål 2.

Veterinärmedicinska preparat och rests substanser

Följande mål inom området gäller för Länsstyrelsen:

Mål: Mikrobiologiska risker– Sprida kunskap om antibiotikaresistens

- Årligen sprida information om one health och antibiotikaresistens till veterinärer i länet och djurhållare
- Kontrollera att hygienplaner finns i de veterinära verksamheter där de ska finnas (innan 31 december 2021)
- Kontrollera att veterinärerna följer K112 (MRSA, MRSP etc.)

Länsstyrelsen Skåne har under året spridit riktad information om antibiotikaresistens till djurhållarna i länet samt till allmänheten via sociala medier. Vi har också kontrollerat hygienplaner på 11 kliniker och har sedan kravet på hygienplaner infördes 2014 kontrollerat sammanlagt knappt 40% av de kliniker i länet som ska ha hygienplaner. Kontrollen av hygienplaner bedöms ha god effekt då kliniker som inte tagit fram planer har gjort detta i samband med vår kontroll. Under året har vi också haft ökad fokus på uppföljningar av både MRSA- och MRSP-fall (totalt 5 MRSA-fall och 9 MRSP-fall). Utifrån erfarenhet från tidigare år och utifrån att dessa infektioner fortfarande förekommer relativt sällan bedömer Länsstyrelsen att vägledning och stöttning till veterinärerna i samband med ett aktuellt fall är den viktigaste åtgärden för framgångsrik hantering framför mer regelrätt kontroll. Vi har därför under året tagit en större

vägledande roll i dessa sammanhang och har också haft ett större fokus på om infektionen bedömts som vårdrelaterad eller inte. Effekten av insatserna bedöms som goda utifrån den återkoppling som skett i de aktuella fallen.

Måluppfyllelse: Målet är i hög grad uppfyllt.

Mål: Läkemedel ska användas med återhållsamhet och bara då det finns behov av det.

- Informationsinsatser till hästveterinärer för att öka inrapporteringen av data
- Kontrollera veterinärer som beviljar villkorad läkemedelsbehandling varje år
- Kontrollera veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur vart tredje år
- Veterinärer som föreskriver läkemedel till övriga djur

Under året har resurserna för området varit kraftigt reducerade på grund av oväntad personalfrånvaro. Egeninitierade insatser kring det aktuella målet har därför varit mycket begränsade. De främsta insatserna som skett är stöd och vägledning till veterinärerna som hör av sig med frågeställningar som rör det aktuella målet samt enstaka informationsutskick till veterinärerna i länet.

Måluppfyllelse: Ej uppfyllt

Mål: Skapa bättre förutsättningar för effektiv kontroll av användning av läkemedel

Aktiviteter:

- Uppdatering av vägledning och checklistor för kontroll av djurhälsopersonal (Jordbruksverket i samarbete med Länsstyrelsen)
- Uppdatering av vägledning och checklista för kontroll av läkemedel på gård (Jordbruksverket i samarbete med Länsstyrelsen)
- Delta i utbildningsinsatserna som utförs
- Samverkan: Löpande utbyte av idéer, kontrollmetoder etc.

Jordbruksverket som har tagit fram vägledningarna och checklistorna har inte initierat något projekt kring uppdatering under året, varför dessa aktiviteter inte har varit aktuella. Länsstyrelsen har dock uppdaterat sina egna checklistor.

Länsstyrelsen har deltagit i de utbildningsinsatser som erbjudits och samverkar löpande med andra Länsstyrelser kring frågeställningar som rör området

Måluppfyllelse: Delvis uppfyllt.

Samlad resultatbedömning:

Vi har delvis nått de nationella målen.

Inom framför allt djurskyddskontrollen och kontrollen av veterinärmedicinska preparat är antalet kontrollobjekt i länet allt för stort för att kunna utföra kontroll i den

omfattning vi skulle önska med nuvarande resurstilldelning. Oplanerad frånvaro och andra uppdrag för länsveterinärer under året har medfört att revision av den kommunala livsmedelskontrollen, kontroll av animaliska biprodukter och även kontrollen av djurhälsopersonal inte nått uppsatta mål.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap

Regleringsbrevsuppdrag 1.22

Länsstyrelserna ska rapportera uppgifter om det stöd som varje år lämnas för ersättning för skada på fisk och fiskeredskap av länsstyrelsen till Havs- och vattenmyndigheten, enligt 11 d § viltskadeförordningen (2001:724) genom ändring SFS 2017:920, statsstödslagen lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Åtterrapporering

Uppdraget har redovisats till Havs- och vattenmyndigheten inom föreskriven tid. Deadline var den 15 februari 2020.

Stöd för att förebygga skada av vilt och ersättning för skada på vilt

Regleringsbrevsuppdrag 1.23

Länsstyrelserna ska redovisa uppgifter om det stöd som varje år lämnas för att förebygga skada av vilt och som ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap, till Naturvårdsverket för myndighetens årliga rapportering av statligt stöd till Europeiska kommissionen enligt lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Länsstyrelserna ska vidare redovisa sin uppföljning av det årliga stöd av mindre betydelse som lämnas av länsstyrelserna enligt förordningen (201 om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador

Inga ärenden och ingen ersättning för omsådd har utbetalats under året enligt förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador.

Verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Regleringsbrevsuppdrag 1.24

Länsstyrelserna ska redovisa hur de har verkat för att behovet av bostäder tillgodoses, vad det strategiska arbetet bidragit till och vilka utmaningar som finns. Länsstyrelserna ska även fortsatt verka för att behovet av bostäder tillgodoses enligt förordningen med länsstyrelseinstruktion.

Hur har Länsstyrelsen verkat för att behovet av bostäder tillgodoses och vad har arbetet lett till?

Bostadsbyggande berör ett flertal sakområden inom Länsstyrelsen. Det kan till exempel handla om handläggningstider för överklagade bygglov, strandskyddsdispenser och bidrag för förorenad mark. Internt kan det även handla om att expertis inom kulturmiljö, naturvård, klimatanpassning, vatten, risker, infrastruktur och förorenad mark, kommer in i PBL-ärenden tidigt.

Skånskt bostadsnätverk

Skånskt bostadsnätverk har lett till bättre samarbete mellan Länsstyrelsen, Region Skåne och Kommunförbundet Skåne. Under sex år har nätverket ordnat cirka 30 arrangemang, såväl större konferenser som mindre seminarier.

Startat internt team

Hösten 2018 startade Länsstyrelsen ett tvärsektorielt team med personer från enheterna för samhällsplanering, samhällsetablering och integration samt social hållbarhet för att arbeta bättre internt med bostadsförsörjning. Enheten för samhällsetablering och integration ser att intern organisering med nära samverkan och delat ansvar mellan förvaltningar ger positiva effekter i mottagandet av nyanlända. Enheten ser också att kommunerna har god relation med allmännyttan och andra fastighetsägare samt att bra rutiner och aktivt stöd till de nyanlända har gett positiva effekter. Samtidigt är det en utmaning för kommunerna att hitta hållbara och långsiktiga boendelösningar för de anvisade nyanlända.

Uppmärksammar att fysisk planering ska grundas på riktlinjerna

Alla kommuner har tagit fram riktlinjer för bostadsförsörjningen, varav två riktlinjer har varit på samråd under 2019.

Länsstyrelsen uppmärksammar kopplingen mellan riktlinjer för bostadsförsörjning och översiktsplanering i aktuella översiktsplaneärenden. Riktlinjerna ska utgöra ett underlag och vara vägledande för bland annat översiktsplaneringen. Att kopplingen ska finnas är något vi uppmärksammar i alla yttranden om översiktsplan på samråd samt i de sammanfattande redogörelser som arbetats med under året.

Fler enheter berör bostadsförsörjning

Arbetet på flera enheter påverkar om behovet av bostäder blir tillgodosett. Flera enheter är remissinstanser i ärendena om fysisk planering. Andra exempel är att Länsstyrelsen stöttar och vägleder kommuner i arbetet med att ta fram ansökningar om statligt bidrag för sanering av förorenade områden inför bostadsbyggande. (Se RU 1.8 Efterbehandling av förorenade områden för bostadsbyggande för ytterligare redovisning). Under 2019 beviljade Naturvårdsverket 56 miljoner för åtgärder till Trelleborgs kommun och det finns planer på cirka 170 bostäder när saneringen är klar. Arbete med ansökningar pågår även i kommunerna Hässleholm, Simrishamn och Sjöbo.

Vilka utmaningar finns kvar?

Många människor ställs helt utanför, eller har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden. Utmaningen för länets aktörer är fortfarande att hantera det nya tillståndet på bostadsmarknaden där hemlösheten och utanförskapet ökar samtidigt som det byggs många nya bostäder.

Det finns ett glapp mellan det demografiska behovet av bostäder och den köpkraftiga efterfrågan som driver bostadsbyggandet. Glappet förväntas öka framöver om byggandet minskar. Det finns också ett historiskt glapp, på grund av ett lågt byggande under många år.

Delar av Skåne är ett sårbart län för en marknadsstyrd bostadsmarknad och bostadsbyggande, på grund av låg sysselsättning och relativt låga inkomster. Det finns en tydlig social och ekonomisk situation som gör det svårt att lösa bostadsförsörjningen med dagens ramverk.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens faktiska möjlighet att verka för att behovet av bostäder tillgodoses består huvudsakligen av två delar. Dels handlar det om att analysera och kommunicera kring vilka utmaningar Skåne har samt vilka faktorer som påverkar utvecklingen framöver. Dels handlar det om att vi själva ska förstå vilka delar av vår myndighetsutövning som har direkt eller indirekt påverkan på ett bostadsprojekt. Inom båda dessa områden har

vi höjt kunskapsnivån såväl bland Skånes kommuner som på vår egen Länsstyrelse. Det finns dock potential till fortsatt utveckling inom området.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Medverka i att säkerställa nationell uppföljning av det regionala tillväxtarbetet

Regleringsbrevsuppdrag 3.30

Länsstyrelserna ska medverka i Tillväxtverkets uppdrag att säkerställa nationell uppföljning av det regionala tillväxtarbetet och följa upp användningen av medel från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Vi hanterar och dokumenterar alla beslut om 1:1 anslag genom Tillväxtverkets Nypsystem. Hur medel beviljats och med vilka resultat under 2019 redovisas under Regionala tillväxtåtgärder (1:1 anslaget). Länsstyrelsen Skåne har lämnat utgiftsprognoser, utfall och användningen av beställningsbemyndigandet enligt anvisningar från Tillväxtverket.

Resultatbedömning

Vi har rapporterat i tid och enligt instruktioner.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Fortsätta förenklingsarbetet för företag

Regleringsbrevsuppdrag 3.34

Länsstyrelserna ska fortsätta förenklingsarbetet för att det ska bli enklare att starta och driva företag. Särskilt fokus ska vara på åtgärder som underlättar för företagen att göra rätt.

Det finns en förväntan från företag, organisationer och privatpersoner att kunna kontakta länsstyrelsen digitalt. Utveckling och förvaltning av myndighetens e-tjänster är

gemensamma för alla länsstyrelser och sker inom tretton förvaltningsobjekt. Våra e-tjänster sker med en standard för informationsöverföring (SHS) där informationen är krypterad, dvs att skicka in sin ansökan eller anmälan via en e-tjänst är ett betydligt säkrare sätt än att skicka informationen med vanlig e-post. E-tjänsterna utgår från en standardiserad plattform som kan anpassas utifrån vårt behov av bilagehantering, e-signering och digital karta.

Aktuella e-tjänster finns att tillgå via Länsstyrelsernas webb. För den interna samordningen finns e-tjänsterna i webbversion samlade på förvaltningsobjektens samverkansytor tillsammans med motsvarande testversion i Platinas utbildningsmiljö och information om e-tjänsten. Informationen används på webben och kan även användas vid marknadsföring av e-tjänsten via nyhetsbrev, upplysning i beslut och liknande. E-tjänsterna åtföljs ibland av nationella mallar, handläggningsrutiner och bedömningskriterier. Vanligtvis framtagna i nationellt samarbete.

För näringslivet finns följande e-tjänster att tillgå enbart på miljöområdet:

- Anmälan om driftstörning enligt miljöbalken och Sevesolagen (utökad med driftstörning Seveso)
- Ansökan om tillstånd till yrkesmässig överlåtelse/privat hantering av särskilt farliga kemiska produkter
- Kommunens överlämnande av kopia på inkommen anmälan om miljöfarlig verksamhet (ny 2019)
- Transport och hantering av avfall
- Underrättelse om ändrad verksamhetsutövare (ny 2019)
- Underrättelse om upptäckt förorening (ny 2019)
- Ändring av tillståndspliktig verksamhet, enligt miljöprövningsförordningen
- Medelstora förbränningsanläggningar (ny 2019)
- Anmälan till nationella prövningsplanen för vattenkraft (ny 2019)

Genom att använda våra myndighetsgemensamma e-tjänster underlättas det administrativa arbetet samtidigt som behovet av kompletteringar minskar vilket bidrar till kortare handläggningstider.

Under året har Länsstyrelsen, i olika samverkanskonstellationer, haft en nära och direkt dialog med företrädare för det skånska näringslivet. Ett visst fokus har legat på miljöprövningsprocessen. I det följande redovisas ett antal exempel på initiativ och aktiviteter som genomförts under året.

Miljötillståndsdagen är en årlig konferens, som 2019 hade fokus på tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet samt Hållbara transporter. Konferensen är ett samarrangemang mellan Sydsvenska Industri -och Handelskammaren, Länsstyrelsen i Skåne samt Sydsvenska Miljörättsföreningen. Konferensen lockar allt från företag, konsulter, jurister, miljöstrateger, tillsynsmyndigheter och akademi. Dessutom har Länsstyrelsen under 2019 tillsammans med Sydsvenska Industri- och Handelskammaren

och ett antal skånska företag, juridiska företrädare och kommuner genomfört dialogmöten i syfte att diskutera miljöprövningsprocessen och gemensamt försöka hitta metoder för att effektivisera processen från samråd till beslut. Under dessa möten har Länsstyrelsen även väglett hur processen går till och vilka lagkrav som styr olika delar samt vilka syften de olika processtegen tjänar.

Vattendagen arrangeras av Länsstyrelsen i Skåne, Krinova Incubator & Science Park, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren samt Sydsvenska Miljörettsföreningen. Temat för 2019 års konferens var Vattenkris/hot och möjligheter. Syftet med Vattendagen är att skapa dialog och mötesplats för företag, myndigheter och akademi.

Sydsvenska Handelskammaren, Länsstyrelsen Skåne och Malmö stad har våren 2019 arrangerat konferensen Legala förutsättningar för cirkulära affärsmodeller – möjligheter och utmaningar. Under konferensen presenterade skånska företag olika affärsmodeller. Bland annat analyserades avfallsbegreppet, kommunala avfallsmonopolet och miljötillståndens rättskraft avseende relevant affärsmodell.

Länsstyrelsen har under året slutfört det nationella projektet Näringslivet och Miljömålen i samverkan med Svenskt Näringsliv och Företagarna. Flera vägledningar har publicerats, dels till företag om arbete med miljömålen och den miljömässiga dimensionen i Agenda 2030, dels till myndigheter om hur dessa kan stödja företagen i detta arbete.

I november anordnade Länsstyrelsen ett seminarium för verksamhetsutövare, konsulter och juridiska ombud kallad miljöprövningsdagen. Målgruppen var främst verksamhetsutövarna och dagen hade som mål att utöka kunskapen om syftet med miljöprövning enligt miljöbalken samt att ge information om de delar som ofta orsakar fördröjningar i processen. Initiativet var mycket lyckosamt och ett nytt seminarietillfälle planeras under våren 2020.

För att företagen ska få bättre vägledning av kommunerna har en informationskampanj gentemot miljökontoren och miljöförbund i Skåne och Blekinge inletts med syfte att öka kommunernas kunskap om prövningsprocessen samt vilken uppgift kommunerna har i dessa ärenden. Detta leder även till att kommunerna kan vägleda företagen bättre. Under 2019 har fem kommuner besökts. Besöken kommer fortsätta under kommande år.

Broschyren ”Prövning av miljöfarlig verksamhet” har uppdaterats och är nu en mer komplett skrift med verksamhetsutövarna som målgrupp. Den täcker hela processen från samråd till beslut och eventuell överklagan. Den innehåller även checklistor och länkar till källor till mer information. Broschyren översätts för närvarande till engelska.

Handläggningstider

När det gäller de fyra ärendetyperna förprovning av djurstallar, samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken, provning av miljöfarlig verksamhet samt anmälan om ändring av tillståndspliktig verksamhet kan konstateras att såväl mediantiden som måluppfyllelsen förbättrats för tre av fyra ärendetyper jämfört med 2018. Ansökan om förprovning av djurstallar ligger fortsatt kvar med en måluppfyllelse på 100 procent.

För miljöprövningsärenden har alla rutiner och mallar uppdaterats med anledning av nya lagkrav och nya stödfunktioner. Med uppdaterade rutiner har en snabbare handläggning kunnat möjliggöras. Personal har genomgått kompetensutveckling som en grundläggande del av verksamheten med syfte att korta handläggningstider och att skapa korrekta, rättssäkra och moderna beslut.

Resultatbedömning:

Länsstyrelsen har under året utifrån en rad olika initiativ arbetat med att förenkla och effektivisera företagets kontakter med myndigheten och underlätta för företagen att göra rätt från början. Initiativen har i många fall handlat om direkta dialogmöten för information och vägledning men också genom att i hög takt implementera olika typer av digitala lösningar och arbetssätt. Insatser för att minska handläggningstiderna har givit positivt resultat.

Sammantaget möter våra insatser de utvecklingsbehov som bland annat tidigare års brukarundersökningar visat på, kortare handläggningstider och svårigheter i att komma i kontakt med rätt handläggare. I förlängningen ger detta företagen bättre planeringsförutsättningar och besparingar i form av tid och pengar.

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Bistå Sverige kommuner och landsting i genomförandet av en ökad digital förvaltning för företag

Regleringsbrevsuppdrag 3.35

Länsstyrelserna ska, utifrån sitt tillsynsansvar avseende kommunal kontroll och handläggningen av vissa ärendetyper och myndighetsområden kopplade till bl.a. alkohollagstiftningen och livsmedelskontrollen, bistå vid genomförandet av regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (N2017/04297/FF). Överenskommelsen omfattar tillstånd som krävs för restaurang- och besöksnäringens verksamhet, och syftar till att underlätta för företagande genom en ökad digital förvaltning.

Länsstyrelserna har bistått i framtagandet av lösningar till den digitala plattformen verksamt.se, bland annat i Jordbruksverkets uppdrag om Digitala tjänster i livsmedelskedjan som bedrivs i samverkan med Tillväxtverket och Livsmedelsverket. En tjänst för vattenbruk har tagits fram där länsstyrelserna har bidragit med kunskaper vad gäller miljöprövning av framförallt fiskodlingar. Genom kunskapsutbyte och workshops har digitala tjänster och en checklista till en samtjänst för vattenbruk utarbetats. Tjänsten erbjuder, efter ifylld information av brukaren, svar på vilka olika tillstånd och uppgifter som krävs för den tilltänkta verksamheten. I detta arbete har länsstyrelsernas gemensamma IT-organisation fungerat som en kanal in till länsstyrelserna och den digitala förvaltningen. En fullt ut digital ärendehantering gör det lättare för företag att göra rätt från början, att få en snabbare ärendehantering och att lättare få besked om ärendestatus.

Länsstyrelsen Skåne

Samarbetet inom *Digitalt först – smartare miljöinformation* fortgår inom ramen för Miljöskyddsprogrammet, Naturprogrammet och Vattenprogrammet. I uppdraget sker samarbete mellan ett flertal statliga myndigheter samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Samarbete kopplat till näringslivet sker främst inom Miljöskyddsprogrammet. Under året har länsstyrelserna bl.a. deltagit i diskussioner med Naturvårdsverket kring införande av ett svenskt avfallsregister för att uppfylla EU-direktivet om ökad spårbarhet av avfall (FASS), en förstudie kring genomförandet av en samlad digitaliserad tillsynsvägledning samt diskussioner om hur den nationella rapporteringen till följd av att MKB-direktivet ska genomföras. I det senare fallet har Länsstyrelsen inkluderat kraven i pågående regeringsuppdrag om statistik för miljöprövning samt framtagande av manual för likartad registrering inklusive planerade utbildningsinsatser.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen deltar aktivt inom främst miljöområdet för att utveckla digitala tjänster i linje med regleringsbrevsuppdraget att stödja SKR:s arbete med enklare företagande med digital förvaltning.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Socialdepartementet

Arbetet med länsstrategier för jämställdhetsintegrering

Länsstyrelserna ska med utgångspunkt i uppdraget om länsstrategier för jämställdhetsintegrering (S2016/07873/JÄM), redovisa hur de arbetar med genomförandet av dessa. Redovisningen ska innefatta beskrivningar av förankringsarbetet såväl internt som regionalt och en analys av hur strategierna bidrar till länsstyrelsernas arbete med andra strategier, uppgifter och uppdrag som har bäring på de jämställdhetspolitiska målen. Länsstyrelserna ska också göra en bedömning av hur arbetet med strategierna främjar jämställdhetsintegrering i länet och bidrar till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen på länsnivå.

Förankringsarbete

Länsstyrelsen Skåne har inkorporerat våra regeringsuppdrag inom jämställdhet i länsstrategin *Ett jämställt Skåne* som tillsammans med länsstyrelsens handlingsplan (se 16-2) utgör ramen för arbetet som även innefattar den regionala strategin och handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin har tagits fram av Länsstyrelsen Skåne och Kommunförbundet Skåne i samverkan med Region Skåne. Problemformuleringarna i strategin har gjorts under flera workshops tillsammans med kommuner, myndigheter som finns regionalt, idéburen sektor och näringsliv. Vi har också tagit vår utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin för Skåne (RUS) liksom länsstyrelsens arbete med föräldraskapsstöd, integration, folkhälsa och andra uppdrag inom framförallt social hållbarhet men även hållbar landsbygdsutveckling liksom stadsplanering. Ett utkast av strategin skickades på synpunktsrunda till kommuner, myndigheter, idéburenssektor och fackförbund innan den färdigställdes. Förankringsarbetet har varit centralt både i framtagandet av strategin samt i genomförandet. En av de prioriterade strategierna för att uppnå målen i länsstrategin *Ett jämställt Skåne* är samverkan för att uppnå ett aktivt ägarskap. Samverkan, tydlig målstyrning, och systematisk uppföljning utgör tillsammans med ett kunskapsuppbyggande stöd, målsättningarna för genomförandet av strategin.

Länsstyrelsens handlingsplan - förankring internt och hur länsstyrelsens arbete bidrar

För förankringsarbetet internt har vi utifrån målsättningarna i länsstrategin samlat målen som länsstyrelsen har rådighet över i en handlingsplan för länsstyrelsen 2018-2020. Den utgör tillsammans med *handlingsplanen för lika rättigheter och möjligheter* samt *rutin för kränkande särbehandling* exempel på planer med bäring på de jämställdhetspolitiska målen. Samtliga dessa handlingsplaner bidrar också till uppfyllandet av målsättningarna i Agenda 2030. Det finns även en arbetsgrupp med

särskilt fokus på mäns våld mot kvinnor kopplat till programförklaringen *Skåne tillsammans mot brott* med tillhörande handlingsplan.

Nedan görs en resultatanalys av verksamheter under jämställdhet (VÅS 80) utifrån de prioriterade strategierna för att uppnå de regionalt anpassade jämställdhetspolitiska målen i länet.

Målstyrning och systematisk uppföljning

Under året har vi följt och bidragit till SCB:s, Jämställdhetsmyndighetens liksom SKR:s arbete med uppföljning och indikatorer för jämställdhetspolitiken. Vi har också med hjälp av SCB tagit fram könsuppdelad statistik för länet; *Jämställdhetsstatistik i Skåne 2019* utifrån de jämställdhetspolitiska målen. Denna kommun- och könsuppdelade statistik utgör också ett underlag för uppföljningen av länsstrategin. Vi har också genomfört en kartläggning av vilket stöd kommunerna erbjuder våldsutsatta utifrån den nationella strategin rörande mäns våld mot kvinnor. I början av året, som en del av en enkät för att följa upp arbetet i länet, sammanställdes vilka av de jämställdhetspolitiska frågorna som de anslutna till länsstrategin arbetar minst respektive mest med. Mest arbetade de med *makt och inflytande* liksom *mäns våld mot kvinnor* och minst med delmålet *jämn fördelning av det obetalda hem och omsorgsarbetet*.

Kunskapsspridning och kompetens

Jämställt föräldraskap

Utifrån ett fördjupningsarbete kring det delmål de anslutna arbetade minst med undersökte vi hur arbetsgivare kan arbeta för att bidra till målet om en jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete. Rapporten *Jämställt föräldraskap – En arbetsgivarfråga* visar att kunskap om hur arbetsgivare kan arbeta med aktiva åtgärder är bristfällig. Rapporten innehåller även en sammanställning av aktuell forskning på området samt förslag och tips på hur arbete kan bedrivas. Ett samarbete kring frågan har också inletts med *Jämställd utveckling Skåne* som har undersökt hur män i privat sektor ser på uttag av föräldraledighet. Presentation av resultaten skedde på nätverksträffen för *Ett jämställt Skåne* i november. Detta fördjupningsarbete har också resulterat i ett samarbete med Antidiskrimineringsbyrån i Malmö för fortsatt utbildning för kommunerna i frågan och kring diskrimineringslagens krav om aktiva åtgärder. Länsstyrelsen Skåne var också del i en nationell konferens *jämställt föräldraskap – gynnar både arbetstagare och arbetsgivare* som ägde rum på Malmö universitet. Det var ett samarbete med Länsstyrelserna nationellt, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (Mfof) samt Malmö Universitet där forskare, arbetsgivarorganisationer och fackförbund presenterade sitt arbete.

Mäns våld mot kvinnor

Länsstyrelsen har under året bidragit till att öka kunskapen inom hela området mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, våld i nära relationer samt prostitution och människohandel. Länsstyrelsen har fortsatt arbetat med tre

prioriterade områden där ett är att stärka och främja det våldsförebyggande arbetet i länet. En del i detta arbete har varit att fördela utvecklingsmedel. Fokus i utlysningen har varit att bidra till våldsförebyggande insatser som bedrivs i enlighet med de framgångsfaktorer som har identifierats för verkningsfulla våldsförebyggande åtgärder. Därför har projekt som har en genusförändrande ansats, som är kunskapsbaserade och genomförs på ett systematiskt sätt prioriterats. 16 aktörer har beviljats medel under 2019. Dessa bedriver nu våldsförebyggande arbete, flera med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck samt barn och unga, runt om i länet. Genom utvecklingsmedlen har också några av de mindre skånska kommunerna getts möjlighet att arbeta mer strukturerat inom området våld i nära relationer.

Under året har vi också fortsatt vår samverkan med Kompetenscentrum mot våld i nära relationer. Detta är ett led i arbetet med att ge kompetensstöd och bidra till kompetensförsörjning inom området för länets kommuner. Antalet kommuner som har avtal med Kompetenscentrum har stadigt ökat sedan starten 2014 och är nu uppe i 19 anslutna kommuner.

Länsstyrelsen har under året förstärkt arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Vi har bland annat startat ett nytt regionalt forum för nätverkande och erfarenhetsutbyte. Ett samarbete med Malmö stad och Kompetenscentrum mot våld i nära relationer har också påbörjats för att undersöka möjligheterna att skapa en regional stödstruktur för kommunernas arbete med hedersrelaterat våld. Vidare har Länsstyrelsen samverkat med Boulevardteatern som spelat 21 föreställningar av teatern Stjärnlösa nätter i sju kommuner. Detta har möjliggjort för dessa kommuner att förstärka redan pågående förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld.

Samverkan och samordning av jämställdhetsarbetet i länet

För att skapa ett aktivt ägarskap och främja jämställdhetsintegrering i länet liksom samverkan kring ojämställdhetsproblem kan man ansluta sig till målsättningarna i länsstrategin Ett jämställt Skåne (<https://ettjamstalltskane.nu/>). Bredden av aktörer har ökat och vi ser en ökad andel privata företag som ansluter sig. Under året har länsstyrelsen på efterfrågan hållit flera olika utbildningar i jämställdhetsintegrering för ledningar i fler av de anslutna organisationerna samt i samverkansprojekt. Vi har haft fyra nätverksträffar på olika efterfrågade teman för anslutna aktörer såsom *jämställt föräldraskapastöd -en arbetsgivarfråga*, *könsuppdelad statistik* och *jämställd och breddad rekrytering*. Som tvåårsjubileum för strategin anordnade vi en regional konferens ”Kraft och Kunskap” med 250 deltagare. Syftet var att öka den vetenskapligt förankrade kunskapen om jämställdhet och samtidigt lyfta fram praktiska exempel på konkret jämställdhetsarbete inom varje jämställdhetspolitiskt delmål. Konferensen resulterade bland annat i närmare kontakter mellan forskning och praktik på regional nivå. Nätverksträffarna för Ett jämställt Skåne har även varit öppna för icke-anslutna som ett sätt att tillgodose efterfrågan på utbildningar, som är större än vi kan tillgodose. Vi ger

också ut nyhetsbrev till anslutna med vad som är på gång regionalt inom jämställdhetsområdet.

Utöver dessa sektorsövergripande nätverksträffar sammankallar Länsstyrelsen till sektorsspecifika nätverk inom jämställdhetsområdet:

- Myndigheter med uppdrag om Jämställdhetsintegrering i Myndigheter (JiM) och Jämställdhetsintegrering i Högskola och Universitet (JiHU) i Skåne
- Kommunnätverk för jämställdhetsstrategerna
- Regional samverkan mot prostitution och människohandel
- Nätverk för kvinnofridsamordnare i länets kommuner

Nätverken skapar forum för erfarenhetsutbyte i länet och bidrar till regional och lokal samverkan utifrån målsättningarna i strategin. Till exempel har kommunnätverksträffarna bidragit till att vi kunnat dela erfarenheter av hur arbetsgivare kan arbeta med delmål 6 rörande mäns våld mot kvinnor.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att arbetet med länsstrategin Ett Jämställt Skåne bidrar till att främja jämställdhetsintegrering i länet och till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen i Skåne. Detta genom att vi bidragit till höjd kunskap och kompetens inom området genom utbildningar och erfarenhetsutbyte. Genom vårt systematiska uppföljningsarbete har vi kunnat identifiera var vi ska lägga våra resurser och på bäst sätt kunna bidra till kunskapspåfyllnad. Genom samverkan och samordning av ojämställdhetsproblemen och förändringsarbetet i länet har länsstyrelsen bidragit till ett mer effektivt och ändamålsenligt jämställdhetsarbete i länet. Strategin utgör ett ramverk för att bedriva ett systematiskt jämställdhetsarbete i länet i samverkan med viktiga aktörer. Under året har antalet anslutna vuxit till 105 aktörer.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Tabeller enligt bilaga 2 till regleringsbrev

Nedanstående tabeller redovisas i enlighet med bilaga 2 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2019: Mallar för redovisning av statistik.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (tabell 1.1)

	2019	2018	2017
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal	7	22	16
Årsarbetskrafter inom området djurskydd	24,8	24,8	22,8
Årsarbetskrafter inom området livsmedelskontroll	2,0	2,0	1,6
<i>varav</i> Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av livsmedel i primärproduktionen	1,05	0,99	0,87
Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av foder i primärproduktionen	0,17	0,09	0,19
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter	2	12	15

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World, ärendehanteringssystemet Platina, Djurskyddskontrollregister

Kommentar till Tabell 1.1 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Minskningen av kontroller inom både djurhälsopersonal och animaliska biprodukter beror på en oförutsedd minskning av antalet länsveterinärer under en stor del av året (från planerat ca 4,8 åa till ca 3,3 åa), huvudsakligen på grund av oplanerad frånvaro.

Fiske (tabell 1.2)

	2019	2018	2017
Antal fiskevårdsområden	65	65	65
Antal fiskelicenser	123	139	150
Antal personliga fiskelicenser	1	1	1
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	6	12	9

Källa:

Kommentar till tabellen Tabell 1.2: Fiske

I Skåne behövs ytterligare ca tio fiskevårdsområden bildas och Länsstyrelsen kommer under 2020 initiera ett bildande av dessa.

Antal licenser minskar på grund av kollapsen i torskbeståndet i Östra Östersjön. År 2018 hade dock inte mer än 69 licensierade fiskare i Skåne en nettointäkt från fisket, dvs 50%. Denna andel kommer minska ytterligare under 2019 och 2020 på grund av torskfiskestoppet och Länsstyrelsen bedömer att ca 40 fiskare kommer ha en nettointäkt under 2020. Antalet fiskelicenser visar inte denna nedgång då kravet för att behålla en licens är en bruttoinfiskning värd ca 2000 kronor.

Länsstyrelsen bedömer att antalet inkomna ansökningar ur EHFF kommer minska då stödmedlen är slut inom flertalet av de stöd som Länsstyrelsen beslutar om.

**Kostnader för strukturfondsadministrationen (tkr),
programperiod 2014 – 2020 (tabell 3.1)**

	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbets- krafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	529	734	1,1
varav Förvaltande myndighet	0	0	0
varav Attesterande myndighet	0	0	0
varav Kontroller i territoriella program	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell 3.1: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2014–2020

Kulturmiljö (tabell 4.1)

Länsfakta kulturmiljö	2019	2018	2017
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	24 477	23 625	27 708
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen	183	184	185
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturmiljölagen	467	467	469
Riksintresseområden för kulturmiljövården, antal	100	100	100
Kulturresevat, antal	1	1	1
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	39	39	39

Källa:

Fornlämningar – Riksantikvarieämbetets system för fornminnesinformation Forsök.

Byggnadsminnen – Länsstyrelsens förteckning över länets byggnadsminnen.

Kyrkobyggnader – Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Riksintresseområden – Riksantikvarieämbetets GIS-skikt, Riksintressen kulturmiljövård

Kulturresevat – VicNatur, Kulturresevat.

Andel kommuner med kulturmiljöprogram – Länsstyrelsens underlag för indikatorn ”Planering kulturmiljö” från Boverkets miljömålsenkät från 2018.

Kommentar till Tabell 4.1: Kulturmiljö

Antalet byggnadsminnen har minskat med ett (1) under året till följd av ett upphävande efter brand.

Länsstyrelsen har ingen uppdaterad statistik för hur stor andel kommuner i länet som har kulturmiljöprogram. Uppgiften baseras därför på äldre data från Boverkets miljömålsenkät från 2018.

Utbetalade bidrag för kulturmiljö (tabell 4.2)

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2019	2018	2017
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	24 147	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	0	16 585	12 336

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell 4.2: Utbetalade bidrag för kulturmiljö

Under 2019 har Länsstyrelsen helt tagit över utbetalningar av bidraget som tidigare legat på Riksantikvarieämbetet.

Summa bidragsmedel utgörs av 2019 års ram för utbetalning 2019 samt ram för utbetalning av bemyndigande från 2016, 2017 och 2018. Samtliga av Riksantikvarieämbetet beslutade medel har inte betalats ut till bidragsmottagarna under året. 374 805 kr har istället återbetalats till Riksantikvarieämbetet.

Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter Folkhälsa (tabell 5.1)

	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH) ¹⁾	8 595	9,0

1) Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11).

Tabellen ska innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Uppgifter i tabellen ska endast redovisas för senaste räkenskapsåret.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till tabellen Tabell 5.1: Folkhälsa

Verksamhetskostnaderna har ökat jämfört med tidigare år. Detta förklaras bland annat av att det fanns oförbrukade medel över från 2018 inom det brottsförebyggande uppdraget och som har kunnat användas under 2019. Samtliga tjänster inom folkhälsa har varit besatta hela året vilket inte var fallet 2018. Tjänsten som folkhälsstrateg har under året ökat från 60 till 100 procent av en heltid.

Jämställdhet (tabell 6.1)

	2019	2018	2017
Verksamhetskostnader inkl. OH ¹ (tkr)	8 292	8 515	6 237
<i>varav ramanslag 5:1, netto (tkr)</i>	3 212	4 011	1 788
<i>varav övrig finansiering (tkr)</i>	5 079	4 504	4 444
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,60	1,67	1,39
Verksamhetsintäkter	7 207	3 977	3 493

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World.

Kommentar till tabellen Tabell 6.1: Jämställdhet

Jämställdhetsarbetet har i högre grad finansierats från övrig finansiering jämfört med 2018. Övrig finansiering utgörs av sakanslag inom delmål mäns våld mot kvinnor. Under året har Länsstyrelsen även beviljats medel från Socialstyrelsen för fortsättning på ett särskilt informationsprojekt. Det ökade verksamhetsintäkterna beror på ökade anslag inom uppdraget mäns våld mot kvinnor.

Annat beslut från regeringen

Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18

Myndigheterna ska bistå rådet i arbetet med att samverka och med att identifiera samarbeten och åtgärder som bidrar till en utveckling av hållbara städer. Arbetet ska ske inom ramen för myndigheternas verksamhetsområden och befintliga anslag.

Myndigheterna ska bilda ett nätverk där experter från myndigheterna ingår samt där även en expert som representant för länsstyrelsen och en expert som representant för kommuner som utses av Sveriges Kommuner och landsting (SKL) ska kunna ingå. Nätverket ska med sin sakkunskap stödja rådet i arbetet med underlag och konsekvensbedömningar.

Respektive myndighet ska senast 1 februari varje år ta fram en åtgärdslista med konsekvensbeskrivna åtgärder som publiceras på respektive myndighets webbplats. Listan ska omfatta åtgärder som respektive myndighet har genomfört och avser att genomföra. Åtgärderna ska vara uppföljningsbara och rymmas inom myndigheternas verksamhetsområden. Åtgärderna ska genomföras integrerat i de berörda myndigheternas ordinarie processer och ska förhålla sig till andra relevanta åtgärder och program.

Myndigheterna ska i sina årsredovisningar redogöra för hur arbetet fortlöper.

Regeringen inrättade i december 2017 ett Råd för hållbara städer som ska verka för att genomföra regeringens politik för hållbar stadsutveckling. Rådets uppdrag är att stärka kommunernas förutsättningar att utveckla levande och hållbara städer. Länsstyrelserna ingår som en av 13 medlemmar i Rådet. Länsstyrelsernas representant i rådet är landshövdingen i Uppsala län. Länsstyrelsen Skåne bidrar med en expert i expertnätverket som representerar samtliga länsstyrelser.

Rådet ska årligen redovisa en gemensam åtgärdslista av genomförda och planerade åtgärder som främjar en hållbar stadsutveckling och som myndigheterna avser utföra i samverkan. Rådet ska även redovisa förslag till regeringen på strategiskt viktiga frågor som helt eller delvis ligger utanför Rådets ansvarsområde samt lämna förslag på eventuella frågor som behöver utredas. Den 1 mars 2019 lämnade Rådet en åtgärdslista och redovisade arbetet under år 2018 i en rapport till regeringskansliet².

² https://www.hallbarstad.se/radet-nyheter/wp-content/uploads/sites/127/2019/03/Rapport_2019-Radet_for_hallbara_stader.pdf

Under 2019 har bland annat ett strategiskt dokument med övergripande mål och strategier för arbetet 2019-2022 tagit fram, ett nytt kansli har inrättats vid Boverket, Rådets webbplats hallbarstad.se har flyttats över från ArkDes till Boverket och arbete har påbörjats med att vidareutveckla webbplatsen. Rådet har även arrangerat ett gemensamt seminarium under Almedalsveckan 2019. Till rådet har knytits ett kommunnätverk, ett forskningsnätverk och ett företagsnätverk. Inledande möten med resp nätverk har ägt rum under 2019.

Länsstyrelserna har under 2019 bidragit med att synkronisera rådets arbete med det arbete som bedrivs i Miljömålsrådet. Vidare har länsstyrelserna i rådets arbete poängterat vikten av att få en samlad och tydlig stat gentemot kommunerna och att det är viktigt att Agenda 2030, och då särskilt mål 1,1 står i fokus för rådets arbete.

Resultatbedömning

Under 2019 har Rådets arbete börjat hitta sina former. För ett nyinrättat råd med myndigheter som normalt inte samverkar har uppstartsfasen varit utdragen. Länsstyrelserna har genom sitt deltagande på ett mycket bra sätt medverkat till rådets utveckling. Länsstyrelserna har stor fördel genom att det är samma landshövding som representerar länsstyrelserna i rådet som är ordförande i Miljömålsrådet. Länsstyrelserna har stor erfarenhet av samverkan. Utvecklingen av rådets arbete är god.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Året i siffror i enlighet med regeringsbeslut S2012/4487/SFÖ

Verksamhetskostnader (Tkr) 2017 – 2019 (tabell A)

VÄS- KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2019	2018	2017
20-21 exkl. 201 ¹⁾	Övrig förvaltning	17 988	16 591	15 871
201 ¹⁾	Allmänna val	4 037	8 555	870
25	Trafikföreskrifter m.m.	1 884	1 561	1 339
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	28 028	26 763	22 848
30	Regional tillväxt	5 576	7 468	6 196
34	Infrastrukturplanering	1 938	1 724	1 514
40	Hållbar samhällsplanering och boende	17 188	14 288	15 180
41	Stöd till boende	3 374	3 702	2 748
42	Energi och klimat	16 104	13 548	8 952
43	Kulturmiljö	9 510	8 828	8 894
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	17 543	22 265	13 375
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	17 670	19 328	16 064
51	Skydd av områden och arter, förv. och skötsel av skyddade områden	63 661	78 724	71 252
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	7 338	6 682	6 406
53	Vattenverksamhet	18 846	14 196	11 527
54	Mineral- och torvfyndigheter	31	62	16
55	Miljöfarlig verksamhet	20 406	18 590	17 282
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	2 531	1 693	1 518
57	Förorenade områden, efterbehandling	5 146	4 651	4 310
58	Restaurering	4 451	5 188	4 159
60	Lantbruk och landsbygd	63 257	56 753	56 062
62	Fiske	9 741	9 102	10 023
70	Folkhälsa	8 595	6 994	5 098
80	Jämställdhet	6 302	6 851	4 766
81	Nationella minoriteter	105	43	73
82	Mänskliga rättigheter	4 592	2 571	1 193
85	Integration	29 027	25 275	22 278
	SUMMA PRODUKTION	384 870	381 996	329 814
10	Myndighetsövergripande verksamhet	25 468	25 132	23 364
11	Administration och intern service	99 060	94 985	89 438
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	509 398	502 112	442 616

99	Resurssamverkan ²⁾	9 757	8 841	6 531
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN	519 155	510 952	449 147

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21) fr o m 2018

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod (och tresiffernivå avseende VÅS 201 Allmänna val).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentarer Tabell A –

2019 ser vi en mindre ökning av verksamhetskostnaderna i jämförelse med föregående år, ca 8 mnkr eller 1,6%.

Vi har haft en ökad aktivitet inom framförallt områdena 40 - Hållbar samhällsplanering och boende, 42 - Energi och klimat, 53 - Vattenverksamhet, 60 - Lantbruk och landsbygd, 82 - Mänskliga rättigheter och 85 - Integration. Även kostnaderna för 11 - Administration och intern service har ökat. Mest markant minskning ser vi inom 201 - Allmänna val, 45 - Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar samt 51 - Skydd av områden och arter etc. Ökningar och minskningar speglar årets budgetförändringar tämligen väl i kombination med ökad eller minskad extern finansiering.

Verksamhetskostnader 2019 (tabell B)

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH-kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21 exkl. 201 ¹⁾	Övrig förvaltning	17 988	3,53%	6 648	5,41%	24 636	4,85%
201 ¹⁾	Allmänna val	4 037	0,79%	1 491	1,21%	5 529	1,09%
25	Trafikföreskrifter m.m.	1 884	0,37%	794	0,65%	2 678	0,53%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	28 028	5,50%	9 964	8,10%	37 992	7,48%
30	Regional tillväxt	5 576	1,09%	1 122	0,91%	6 698	1,32%
34	Infrastrukturplanering	1 938	0,38%	774	0,63%	2 712	0,53%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	17 188	3,37%	7 072	5,75%	24 261	4,78%
41	Stöd till boende	3 374	0,66%	1 405	1,14%	4 779	0,94%
42	Energi och klimat	16 104	3,16%	4 802	3,91%	20 905	4,12%
43	Kulturmiljö	9 510	1,87%	3 301	2,68%	12 811	2,52%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	17 543	3,44%	5 955	4,84%	23 497	4,63%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	17 670	3,47%	6 211	5,05%	23 882	4,70%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	63 661	12,50%	15 179	12,35%	78 840	15,53%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	7 338	1,44%	3 081	2,51%	10 418	2,05%
53	Vattenverksamhet	18 846	3,70%	6 667	5,42%	25 513	5,02%
54	Mineral- och torvfyndigheter	31	0,01%	12	0,01%	43	0,01%
55	Miljöfarlig verksamhet	20 406	4,01%	7 621	6,20%	28 028	5,52%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	2 531	0,50%	995	0,81%	3 526	0,69%
57	Förorenade områden, efterbehandling	5 146	1,01%	1 963	1,60%	7 109	1,40%
58	Restaurering	4 451	0,87%	641	0,52%	5 092	1,00%

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

60	Lantbruk och landsbygd	63 257	12,42%	21 856	17,78%	85 113	16,76%
62	Fiske	9 741	1,91%	967	0,79%	10 708	2,11%
70	Folkhälsa	8 595	1,69%	2 775	2,26%	11 370	2,24%
80	Jämställdhet	6 302	1,24%	1 989	1,62%	8 292	1,63%
81	Nationella minoriteter	105	0,02%	27	0,02%	132	0,03%
82	Mänskliga rättigheter	4 592	0,90%	1 306	1,06%	5 898	1,16%
85	Integration	29 027	5,70%	8 324	6,77%	37 351	7,36%
	SUMMA PRODUKTION	384 870	75,55%	122 942	100%	507 812	100%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	25 468	5,00%				
11	Administration och intern service	99 060	19,45%				
	SUMMA VERKSAMHETS- KOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	509 398	100%			507 812	100%
99	Resurssamverkan ²⁾	9 757		1 585		11 342	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	519 155				519 155	
Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på:							
	Nivå 1 (113-115)	63 082	21,81%				
	Nivå 2 (110-112, 116-119)	35 978	12,44%				
	Nivå 3 (100-109)	25 468	8,81%				
	Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	289 189					

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Årsarbetskrafter 2017 – 2019 (tabell C)

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2019			2018	2017
		totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
20-21, exkl. 201 ¹⁾	Övrig förvaltning	21,7	11,9	9,8	21,0	21,1
201 ¹⁾	Allmänna val	4,0	3,0	0,8	4,7	1,4
25	Trafikföreskrifter m.m.	2,7	2,5	0,2	2,3	2,0
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	33,6	26,2	7,4	34,3	31,2
30	Regional tillväxt	3,9	2,9	1,0	4,7	4,7
34	Infrastrukturplanering	2,4	2,3	0,0	2,2	1,8
40	Hållbar samhällsplanering och boende	21,2	14,2	6,9	18,0	19,6
41	Stöd till boende	5,0	2,4	2,6	5,5	4,1
42	Energi och klimat	16,0	7,9	8,1	16,3	12,8
43	Kulturmiljö	10,9	6,8	4,0	11,3	11,8
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	19,0	8,8	10,2	19,8	15,0
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	19,7	13,3	6,4	21,7	18,5
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	54,7	27,9	25,9	68,1	64,7
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	10,8	8,4	2,3	10,5	10,1
53	Vattenverksamhet	23,7	12,1	11,6	17,7	17,4
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	24,8	18,9	6,0	24,1	23,0
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	3,3	1,7	1,6	2,3	2,3
57	Förorenade områden, efterbehandling	6,0	3,4	2,6	6,3	6,3
58	Restaurering	2,4	0,6	1,9	3,4	3,9
60	Lantbruk och landsbygd	80,1	53,6	26,5	73,7	75,4
62	Fiske	3,0	1,0	2,0	2,6	2,8
70	Folkhälsa	9,0	6,5	2,4	7,9	5,7
80	Jämställdhet	6,1	5,9	0,2	5,5	4,9
81	Nationella minoriteter	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
82	Mänskliga rättigheter	4,0	3,9	0,1	2,9	1,4
85	Integration	28,9	16,9	12,0	29,3	32,3
	SUMMA PRODUKTION	417,1	263,4	152,7	416,3	394,1
10	Myndighetsövergripande verksamhet	17,3	7,9	9,4	17,2	15,5

11	Administration och intern service	54,8	39,1	15,7	52,4	55,3
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	489,2	310,4	177,8	485,9	464,9
99	Resurssamverkan ²⁾	4,2	2,9	1,3	3,8	5,1
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	493,5	313,4	179,0	489,7	470,1

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffrignivå.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentarer Tabell C

Antal årsarbetskrafter ökar med ca 3,8. Årsarbetskrafterna ökar framförallt inom 40 - Hållbar samhällsplanering och boende, 53 - Vattenverksamhet, 60 - Lantbruk och landsbygd och 11 - Administration och intern service. Årsarbetskrafterna minskar framförallt inom 51 - Skydd av områden och arter etc.

Representation (tabell D)

Kostnader för representation	2019		2018		2017	
	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor
Intern representation (konto 496* i baskontoplanen)	343	694	272	556	170	362
Extern representation (konto 552* i baskontoplanen)	773	1 567	962	1 965	1 089	2 317

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentarer Tabell D

Det råder en återhållsamhet i organisationen för den här typen av kostnader och representationskostnaderna minskar totalt sett per årsarbetskraft något även 2019. Trenden med en ökning av interna representationen samtidigt som den externa minskar beror till stor del på förändrade konteringsrutiner.

Lokaler (tabell E)

Lokalkostnader ¹⁾	2019	2018	2017
Residens			
Lokalkostnader (tkr) ²⁾	2 520	2 736	2 289
Lokalyta (m ²)	2 012	2 012	2 012
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 252	1 360	1 138
Lokaler ³⁾			
Lokalkostnader (tkr)	24 197	23 254	20 632
Lokalyta (m ²)	12 338	12 338	12 338
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 961	1 885	1 672
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr) ¹⁾	49	47	44
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	25	25	26
Kontorslokaler ⁴⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	11 218	11 218	11 218
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	23	23	24
SUMMA LOKALKOSTNADER	26 717	25 990	22 921

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentarer Tabell E

Både lokalkostnad och lokalyta är tämligen stabila sedan flytten av Malmökontoret 2017. Under 2019 har inga lokalförändringar genomförts och sannolikt inte heller under 2020.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2019 (samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl upprättade ärenden)	Antal upp-rättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och intern service (10-11)	122	611	873	1 448	158	8
Övrig förvaltning (20-21) exkl 201	1 704	11 359	1 303	13 063	1 303	286
Allmänna val (201)	10	419	32	451	10	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	83	775	77	889	46	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	747	5 142	1 749	6 519	1 119	17
Regional tillväxt (30)	9	15	13	17	20	0
Infrastrukturplanering (34)	13	115	6	121	13	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	197	2 834	30	2 829	232	3
Stöd till boende (41)	1 787	3 480	0	2 052	3 215	0
Energi och klimat (42)	15	128	46	148	41	2
Kulturmiljö (43)	494	1 918	108	2 016	504	17
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	59	208	75	177	165	2
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	236	879	64	848	331	8
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	322	410	413	854	291	43
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	374	1 374	65	1 431	382	6
Vattenverksamhet (53)	180	579	112	660	211	9
Mineral- och torvfyndigheter (54)	2	4	1	7	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	409	1 056	233	1 204	494	27

Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	66	812	100	863	115	4
Förorenade områden, efterbehandling (57)	105	62	36	85	118	16
Restaurering (58)	20	12	37	37	32	1
Lantbruk och landsbygd (60)	23 405	31 874	105	38 307	17 077	7 917
Fiske (62)	23	295	38	323	33	0
Folkhälsa (70)	21	25	113	148	11	0
Jämställdhet (80)	5	41	32	76	2	0
Nationella minoriteter (81)	0	1	0	1	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	3	38	22	59	4	0
Integration (85)	15	157	61	215	18	0
Summa	30 426	64 623	5 744	74 848	25 945	8 366
<i>varav</i> Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0
<i>varav</i> Miljöprövningsdelegationens ärenden	112	45	0	79	78	17

¹⁾ Under 2019 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, vilket medför att delar av handläggningen ännu ej gått att genomföra och att rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) därmed inte är möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd och miljöersättning för betesmarker och slätterängar. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2019 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Kommentarer Tabell F

Ingående balans 2019 är högre än utgående balans 2018. Detta beror på att vi i år har större tillgång till data från Jordbruksverket avseende jordbrukar- och landsbygdsstöden.

Under året har vi avgjort fler ärenden än vad som kommit in vilket totalt sett ger en lägre utgående balans. I huvudsak är det jordbrukar- och landsbygdsstöden som står för minskningen. I övrigt så har trenden, med ett fåtal undantag, under året varit en ökande ärendebalans.

Handläggningstider för ärendeslag med gemensamma mål (tabell G)

Ärendeslag		Mål dagar		Utfall %		Medelantal dagar		
VÄS	Beskrivning	2017-2019	2019	2018	2017	2019	2018	2017
202	Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	97	97	97	9	10	12
204	Begravningsfrågor ¹⁾	45	99	99	99	6	5	6
212	Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	100	100	100	50	69	61
282	Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ Djurskyddslagen ²⁾	90	85	88	92	45	35	24
282	Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	90	33	29	37
282	Anmälningsärenden djurskydd	90	93	93	94	34	33	36
403	Överklagande av lov, förhandsbesked ³⁾	150	100	100	99	51	50	50
403	Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder ³⁾	120	97	99	99	53	37	39
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	97	99	100	86	62	41
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. föfattn	180	94	95	93	89	98	94
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	56	49	71	48	51	44
526	Granskning av kommunal strandskyddsdispens ⁴⁾	21	92	91	91	14	15	25
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken – Ansökan om tillstånd (konc4) ^{2,5)}	180	53	48	54	247	246	237
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	81	79	81	58	96	55
562	Prövning av avfall och producentansvar	40	98	94	85	10	20	29
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	30	99	99	91	4	3	13
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{6,7)}							
	Företagsstöd	180	8	4	6	681	799	602
	Projektstöd	180	27	36	38	436	326	305
	Miljöinvesteringar	180	96	71	52	67	126	202
622	Ansökan om stöd från Fiskerifonden ^{6,7)}							
	Företagsstöd	180	24	8	7	198	242	354
	Projektstöd	180						
602	Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{7,8)}							
	Företagsstöd	120	95	73	83	65	103	87
	Projektstöd	120	76	56	86	93	124	70

	Miljöinvesteringar	120	80	71	53	99	93	108
622	Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden ^{7,8)}							
	Företagsstöd	120						
	Projektstöd	120						
623	Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	100	100	100	5	6	4
623	Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	78	100	79	37	23	25

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Uppdrag 3.39 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2019.

⁴⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁵⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁶⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁷⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁸⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentarer Tabell G

Länsstyrelsens arbete med ärendebalser och effektivare handläggning syns fortsatt i måluppfyllelsen avseende handläggningstider. Undantaget VÄS 602 och 622 (se nedan) når vi målet om 90% i 13 av 18 ärendeslag.

VHT 602 och 622 Ansökan om stöd

Landsbygdsprogrammet öppnade för ansökningar om företagsstöd för djurstallar och projektstöd för bredband i september 2014 och från 2015 för övriga stödformer. Fiskerifonden öppnade för ansökningar 2015. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om ansökan om stöd i landsbygdsprogrammet öppnade inte förrän vintern 2015/2016 och för fiskerifonden kunde länsstyrelserna börja ta beslut först efter Jordbruksverkets avropsbeslut i september 2016. Länsstyrelserna har haft en ackumulerande ärendebalans från programmets start vilken nu minskat i slutet av programperioden. Dock finns fortfarande äldre ärenden som påverkar måluppfyllnaden och medeltal för handläggningstid negativ, när ärendebalanserna minskas. Detta förklarar den låga måluppfyllelsen. Inom Fiske fattar länsstyrelserna beslut om stöd efter urval och medelsfördelning av Jordbruksverket.

Ansökan om utbetalning – VHT 602 och 622

Gällande utbetalningar av landsbygdsstöd så öppnade möjligheten för kund att söka delutbetalning och förskott i april 2016 och slututbetalning i maj 2016. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om förskott/delutbetalningar öppnade sommaren 2016 och först i december 2016 kunde beslut om slututbetalning ske i alla stödformer. Inom Fiske

handlägger länsstyrelserna ansökan om utbetalning. Jordbruksverket fattar beslut om utbetalning på länsstyrelsens handlagda ansökningar.

Styckkostnader (Tabell H)*

VÄS	Styckkostnad			Kostnad inkl OH			Antal ärenden		
	2019 ¹⁾	2018 ¹⁾	2017 ¹⁾	2019 ¹⁾	2018 ¹⁾	2017 ¹⁾	2019 ²⁾	2018 ²⁾	2017 ²⁾
206 Stiftelser	0,6	0,5	0,7	2 817	2 370	2 284	4975	4709	3452
212 Bevakningsföretag	0,3	0,5	0,4	1 178	1 479	1 284	3550	3116	3160
214 Delgivning, viten, diverse förordnanden	1,3	1,1	1,1	1 869	1 749	1 474	1474	1562	1283
282 Djurskydd	5,3	4,9	3,7	27 654	25 935	22 365	5204	5277	5977
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	7,6	5,8	6,6	8 686	6 325	7 313	1143	1090	1116
431 Fornminnen	3,4	2,8	2,5	4 647	3 520	3 668	1358	1247	1488
555 Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	7,8	6,3	6,2	8 105	7 032	6 911	1037	1119	1123

¹⁾ Urvalet av styckkostnader i tabellen baserar sig på ärendeslag som finns i länsstyrelsens ärendehanteringssystem Platina och innehåller ärendeslag med fler ärenden än 1000 stycken.

¹⁾ Uttryckt i tkr.

²⁾ Avser antalet beslutade ärenden.

Kommentarer Tabell H

Länsstyrelsen Skåne har valt att utgå från ärendeslag med minst 1 000 ärenden i analysen av styckkostnader. Denna utgångspunkt ger oss utfall på sju ärendegrupper. Variationen mellan åren är tämligen liten både vad gäller antal ärenden och kostnad per ärende.

Övriga återrapporteringskrav

Avsnittet innehåller övriga återrapporteringskrav enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Avgiftsbelagd verksamhet, enligt 3 kap. 2 §

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2017 ackumulerat utfall	2018 utfall intäkter	2018 utfall kostnader	2018 netto utfall	2019 budget intäkter	2019 utfall intäkter	2019 budget kostnader	2019 utfall kostnader	2019 netto budget	2019 netto utfall	2019 ackumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet											
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-2 105	2 105	4 380	-2 275	2 300	1 949	3 700	4 488	-1 400	-2 539	-6 918
Registreringsavgift för jaktområden	280	5	24	-20	20	0	20	97	0	-97	163
Delgivning	414	225	193	32	200	238	300	533	-100	-295	151
Övrig offentligrättslig verksamhet	913	784	566	218	750	933	1 000	1 151	-250	-218	912
Uppdragsverksamhet											
Resurssamordning	-3 361	11 690	11 917	-228	22 000	10 919	22 000	10 117	0	802	-3 182
Övrig uppdragsverksamhet	-677	4 300	5 126	-827	4 500	3 510	4 500	4 190	0	-680	-2 199
Summa totalt	-4 536	19 108	22 207	-3 099	29 770	17 548	31 520	20 576	-1 750	-3 028	-11 073
- fördelat på											
Offentligrättsligt	-498	3 119	5 163	-2 045	3 270	3 120	5 020	6 270	-1 750	-3 150	-5 692
Uppdragsverksamhet	-4 039	15 989	17 044	-1 054	26 500	14 429	26 500	14 307	0	122	-5 381

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 BW

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta beror på: 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person 2) Att kontroller efter anmälan ska ske utan förvarning innebär att vi har många bomkörningar. 3) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 4) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

Uppdragsverksamhetens upparbetade negativa saldo bygger på tidigare års utfall. 2019 var verksamheten i princip i balans vad gäller avgift i förhållande till kostnadsutfall.

Kompetensförsörjning i enlighet med 3 kap. 3 §

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3 § ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

I framtagandet av kravprofiler för anställningar beaktas nuvarande men även kommande kompetensbehov utifrån sakområdet som anställningen omfattar. Myndigheten tillämpar kompetensbaserad rekryteringsmetod vid samtliga anställningsprocesser. För att bredda perspektivet vid framtagning av kravprofilen ingår representant för myndighetens personalenhet i arbetet tillsammans med berörda chefer för sakområdet. Antalet sökande per utannonserad tjänst är fortsatt tillfredsställande.

Under året har myndighetens satsning, inom ramen för avtal om omställning, på att ge samtliga anställda gemensam kompetens i målarbete (målmatris) samt god kommunikation (SAVI) avslutats. Efter årets utbildningsinsatser har nu samtliga anställda på myndigheten genomgått utbildningarna. Tanken med kompetenspåfyllnad i dessa delar är att underlätta eventuella framtida anpassningar av verksamheten utifrån förändringar av myndighetens uppdrag, genom att all personal delar metod för god kommunikation och metod för hur mål för verksamheten tas fram.

Samtliga nyanställda genomgår en introduktion med såväl individuella som gemensamma insatser. Introduktionen omfattar delar som statlig värdegrund, jämställdhet, mänskliga rättigheter, förvaltningsrätt med mera. Introduktionsutbildningen ges en gång per halvår.

Könsfördelningen bland myndighetens personal ligger fortsatt utanför förhållande 60/40. För 2019 har det i genomsnitt varit 64,7% kvinnor respektive 35,3% män anställda vid myndigheten. Detta är en marginell försämring jämfört med 2018 och 2017. Myndigheten strävar efter att ha en jämn könsfördelning och att även i övriga delar spegla det demografiska förhållandet i det omgivande samhället. Länsstyrelsen arbetar aktivt med jämställdhetsintegrering och beaktar att språkbruk och kompetenskrav som kan snedvrider attraktionen utifrån kön, exempelvis när vi utannonserar lediga anställningar.

Personalomsättningen för tillsvidareanställningar för 2019 avseende antalet avgångna anställningar är 13,2% (antal avgångna tillsvidareanställda i förhållande till genomsnittligt antal tillsvidareanställda under året). Värdet är i stort det samma som för föregående två år (13,7% 2018 respektive 12,4% 2017). Personalomsättningen avseende antalet nya tillsvidareanställningar är värdet för 2019 13,0% vilket är en

minskning jämfört föregående två år (19,4% 2018 respektive 22,2% 2017) men då myndigheten de senaste åren varit inne i en kraftig expansion som stabiliserats under 2019 kan värdet för 2019 snarare ses som en återgång till mer normala omsättningssiffror.

En samlad bedömning är att kompetensförsörjningen är god utifrån det uppdrag som Länsstyrelsen har.

Sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3 §

Kön	Ålder	2019			2018		
		Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	≤ 29	9	1,6%	0,0%	14	1,9%	0,0%
	30 - 49	108	2,7%	54,5%	102	1,7%	26,4%
	50 ≥	75	3,2%	53,4%	80	2,2%	36,0%
	Alla	192	2,9%	53,0%	196	1,9%	28,9%
Kvinnor	≤ 29	20	3,4%	66,2%	22	5,8%	77,1%
	30 - 49	213	4,8%	68,0%	203	4,0%	56,9%
	50 ≥	120	4,0%	58,3%	115	3,5%	46,3%
	Alla	353	4,5%	64,9%	340	3,9%	56,0%
Samtliga	≤ 29	29	2,8%	59,2%	35	4,4%	67,4%
	30 - 49	321	4,1%	65,0%	305	3,2%	52,0%
	50 ≥	195	3,7%	56,9%	195	2,9%	43,5%
	Alla	545	3,9%	62,1%	535	3,2%	50,9%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

* Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Jämfört med föregående år ökade den totala sjukfrånvaron, från 3,2% 2018 till 3,9% 2019. Ökningen med drygt 18% mellan åren innebär att vi är tillbaka på ungefär samma nivå som 2017 och att trenden med sjunkande sjukfrånvaro som inleddes 2016 har brutits. Ökningen av sjukfrånvaron omfattar både gruppen kvinnor som gruppen

män, i samtliga ålderskategorier undantaget en minskning inom gruppen kvinnor 0-29 år där sjukfrånvaron minskat från 5,8% till 3,4%.

Skillnaden mellan gruppen kvinnor respektive gruppen män avseende sjukfrånvaro håller i sig med en högre sjukfrånvaro i gruppen kvinnor, 4,5%, jämfört med gruppen män, 2,9%. Dock har sjukfrånvaron i gruppen män ökat mer än i gruppen kvinnor. Ökningen är drygt 47% för gruppen män och knappt 13% i gruppen kvinnor. Ökningen av den totala sjukfrånvaron handlar till stor del om en ökning av sjukfrånvaro som är 60 dagar eller längre. Från att ha utgjort 50,9% av den totala sjukfrånvaron 2018 är motsvarande siffra för 2019 62,1%. Särskilt stor är ökningen i gruppen män där andelen sjukfrånvaro som är 60 dagar eller längre ökat från 28,9% 2018 till 53% för 2019.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

	2019	2018	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	288 359	272 645	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	30 788	33 650	2
Intäkter av bidrag	228 327	199 703	3
Finansiella intäkter	130	93	4
Summa	547 604	506 090	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-349 317	-337 613	5
Kostnader för lokaler	-29 498	-29 345	6
Övriga driftskostnader	-136 259	-139 632	7
Finansiella kostnader	-340	-828	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-3 741	-3 535	9
Summa	-519 155	-510 952	
Verksamhetsutfall	28 449	-4 862	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	31 346	31 726	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-31 346	-31 726	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	9 455	9 088	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	413 888	357 743	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	16 449	50 764	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	31	147	15
Lämnade bidrag	-472 382	-406 473	16
Saldo	-32 559	11 268	
Årets kapitalförändring	-4 110	6 406	17

Balansräkning

TILLGÅNGAR (TKR)	2019-12-31	2018-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Summa	0	0	18
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	656	1 022	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	5 805	8 478	
Summa	6 461	9 500	19
Utlåning			
Utlåning	805	805	
Summa	805	805	20
Varulager m.m.			
Pågående arbeten	0	0	
Summa	0	0	
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	2 462	1 378	21
Fordringar hos andra myndigheter	27 993	37 832	22
Övriga kortfristiga fordringar	119 707	151 248	23
Summa	150 161	190 458	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	7 526	6 972	
Upplupna bidragsintäkter	78 749	71 414	
Övriga upplupna intäkter	2 112	1 697	
Summa	88 387	80 083	24
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	37 307	19 466	
Summa	37 307	19 466	25
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	78 275	105 273	26
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	63 580	31 753	27
Kassa och bank	13 695	12 712	28
Summa	155 550	149 738	
Summa tillgångar	438 672	450 050	

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2019-12-31	2018-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	73	73	
Balanserad kapitalförändring	144 990	138 584	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-4 110	6 406	
Summa	140 953	145 063	29
Fonder			
Fonder	223	254	
Summa	223	254	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	120	160	30
Övriga avsättningar	4 788	4 087	31
Summa	4 907	4 247	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	6 091	9 502	32
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	32 775	26 884	33
Leverantörsskulder	20 209	23 733	34
Övriga kortfristiga skulder	22 857	23 898	35
Depositioner	63 583	32 043	36
Summa	145 514	116 060	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	30 607	28 384	
Oförbrukade bidrag	116 377	156 042	
Övriga förutbetalda intäkter	90	0	
Summa	147 074	184 426	37
Summa kapital och skulder	438 672	450 050	

Anslagsredovisning

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 Länsstyrelserna m.m.	4 070	291 625	2 000	0	297 695	-297 302	393	38
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	0	957	0	0	957	-957	0	39
Summa	4 070	292 582	2 000	0	298 652	-298 259	393	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	2 800	2 582	
2537 Miljöskyddsavgift Täckavgift	22 000	22 854	
2552 01 Stiftelser, tillsynsavgift	800	741	
2552 02 Stiftelser, registerhållningsavgift	1 100	1 056	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	550	537	
2714 01 Sanktionsavgifter	2 350	3 019	
2811 9 Övriga inkomster	125	559	
Summa	29 725	31 346	10

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden 2019	Utestående åtaganden 2019	Utestående åtagandenas fördelning per år				NOT
				2020	2021	2022	2023	
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	2 000	427	429	429	0	0	0	39

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2020.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Vid redovisningen av de uppgifter som avses i 2 § 1–3 förordningen med länsstyrelseinstruktion ska myndigheten inte tillämpa bestämmelserna 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats vad gäller volym och kostnader.
- Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Indikatorer

Enligt ESV: s föreskrifter till 3 kap. 1 § ska myndigheten ta fram resultatindikatorer och redovisa enligt dessa, om det inte medför kostnader som menligt påverkar verksamheten.

Det finns områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat:

- svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Styckkostnader

Enligt 3 kap. 1 § FÅB ska styckkostnader för handläggning av ärenden inom ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden redovisas. Myndigheten bedömer enligt ESV: s föreskrifter till bestämmelsen självständigt vad som avses med ett stort antal ärenden. Länsstyrelsens bedömning är att en ärendemängd över 1 000 ärenden ska betraktas som ett stort antal.

Enligt ESV: s allmänna råd till bestämmelsen i 3 kap. 1 § bör de ärendeslag som redovisas vara väsentliga att redovisa samt utgöra verksamhetens prestationer.

Styckkostnaderna per ärendeslag bör beräknas som totala verksamhetskostnader, inklusive andel av gemensamma kostnader men exklusive transfereringar.

Länsstyrelsens beräkning av styckkostnader (som återfinns i Tabell H) beräknas enligt följande:

- Totala verksamhetskostnader (S-kod 4-6999) inklusive overhead (konto 9800) men exklusive transfereringar för respektive ärendeslag på 3-ställig VÄS-nivå under angiven period dividerat med antalet *beslutade* ärenden inom respektive ärendeslag på 3-ställig VÄS-nivå under angiven period.

Länsstyrelsen har följande kommentarer om den valda beräkningsmetoden:

- Att *beslutade* ärenden utgör nämnaren i beräkningarna beror på att detta begrepp bäst motsvarar begreppet *prestation*.
- Det kan finnas undergrupperingar av ärendeslag inom en VÄS-kod på 3-ställig nivå, vilket gör att begreppet ärendeslag tolkas extensivt i vissa fall.
- De kostnader som finns redovisade under respektive VÄS-kod på 3-ställig nivå avser inte enbart kostnader för beslutade ärenden, utan även för t ex inkomna (ännu ej beslutade ärenden) vilket får styckkostnaden för beslutade ärenden att skenbart bli något högre än vad den de facto borde vara.
- Det finns ingen automatisk systemkoppling mellan vilken VÄS-kod ett ärende redovisas under och till vilken VÄS-kod en kostnad hänförs. Detta leder till att fullständig korrelation inte nödvändigtvis föreligger.
- Vad som utgör ett stort antal avgörs enbart utifrån 2019 års ärendemängd. Det innebär att ett ärendeslag som tidigare år har uppfyllt kriterierna för vad som bedöms vara ett stort antal riskerar att inte beräknas och vice versa.
- Kostnader på VÄS-gruppernas egna övergripande koder har inte fördelats till respektive ärendeslag inom gruppen, eftersom det i många fall registrerats ärenden på de övergripande koderna.

- I beräkningarna inkluderas endast uppgifter om ärendeantal som finns att tillgå i ärendehanteringssystemet Platina.
- Länsstyrelsen gör bedömningen att den valda beräkningsmetoden trots ovanstående är tillräckligt tillförlitlig att dra slutsatser från.

Tabell G i tidigare årsredovisningar

Tidigare årsredovisningar har innehållit statistik om överklagade ärenden (tidigare Tabell G). Efter analys har det framkommit att kvaliteten på denna data är bristfällig. Därför har statistiken exkluderats i årets årsredovisning i väntan på att nya rapporter tas fram i ärendehanteringssystemet Platina.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Beloppsgräns är fastställd till 20 tkr. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras halvårsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Under 2019 har översyn av tillämpade avskrivningstider gjorts utifrån *ESV:s handledning 2016:49 Att redovisa materiella anläggningstillgångar*. För att på ett bättre sätt avspeglade kostnaderna mot den faktiska förbrukningen är avskrivningstiden förlängd när det gäller egenutvecklade/köpta IT-system, maskiner och andra fordon. Tillämpning sker på nyanskaffningar från den 1 september 2019. Korrigeringsplan avseende tidigare anskaffade tillgångar bedöms inte som meningsfullt.

	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Materiella anläggningstillgångar	
- <i>Förbättringsutgift på annans fastighet</i>	Högst 7 år
- <i>Maskiner, inventarier m.m.</i>	
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	Ingen avskrivning
- <i>Pågående nyanläggningar</i>	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Lönegarantifordran värderas kollektivt med 85 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Transfereringar

Övergång till länsstyrelsen från Riksantikvarieämbetet av bidragsutbetalning gällande kulturmiljöåtgärder

Balansposter

Under året har länsstyrelsen påbörjat ett arbete med att hantera och skriva av äldre lönegarantiärenden. Detta medför att ett flertal balansposter påverkas. Länsstyrelsen har också hanterat ett flertal äldre och avslutade projekt med kvarvarande projektmedel/överskott som också påverkar balansposterna extraordinärt.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp angivna i tkr.

	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	13 000	15 000	20 000	14 000	16 000
Utnyttjad	6 091	9 502	12 057	3 556	4 315
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	16 300	21 000	20 000	19 500	19 000
Räntekonto					
Ränteintäkter	76	61	21	21	13
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	29 770	22 030	22 420	21 660	15 660
Utfall mot budget	17 548	19 108	19 999	21 100	21 243
Utfall enligt resultaträkning	30 788	33 650	34 502	27 814	29 831
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	29 725	26 075	24 300	18 100	17 050
Utfall	31 346	31 726	27 631	23 795	19 059
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01 – Rikets styrelse</i>					
<i>01 05 001 Länsstyrelserna m.m.</i>					
Beviljad	8 554	8 446	10 265	9 772	9 510
Utnyttjad	393	0	0	0	
<i>Utgiftsområde 19 – Regional tillväxt</i>					
<i>19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder</i>					
Beviljad	95	95	95	96	90
Utnyttjad	0	0	0	0	
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01 – Rikets styrelse</i>					
<i>01 05 001 Länsstyrelserna m.m.</i>					
Summa anslagssparande	393	4 070	3 844	6 212	6 701
<i>Utgiftsområde 19 – Regional tillväxt</i>					
<i>19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder</i>					
Summa anslagssparande	0	0	20	0	0
Bemyndiganden					
Tilldelat	2 000	2 000	2 000	2 000	1 500
Åtaganden	429	427	900	391	895

Personal					
Antal årsarbetskrafter ²	493	490	470	449	425
Medeltal anställda ¹	546	535	516	492	469
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 044	1 035	949	934	964
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-4 110	6 406	11 755	12 274	10 005
Balanserad kapitalförändring	144 990	138 584	128 084	113 725	103 719

¹ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

² Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning (kronor)	Andra uppdrag
Landshövding		
Hulthén, Anneli	1 532 182	
Länsråd/Länsöverdirektör		
Melin, Ola	1 058 056	
Insynsråd		
Kinhult, Pia	1 500	Linnéuniversitetet Krinova Science Park AB
Larsson, Rikard	3 000	
Påander, Agneta	4 500	
Ramel, Hans	3 000	
Schroeder, Håkan	4 500	
Stennabb, Bo	4 500	
Tham, Kerstin	3 000	Medeon AB
Tode Lindberg, Åsa	4 500	

Noter till resultaträkningen

Not 1	Intäkter av anslag	2019	2018
	01 05 001 Förvaltningsanslag	288 498	272 982
	Årets minskning av semesterlöneskulden före 2009	-445	-627
	01 05 001 Förvaltningsanslag	288 053	272 356
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	306	289
	Summa intäkter av anslag	288 359	272 645

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2019	2018
	Offentligrättsliga avgifter	3 182	3 349
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	21 929	24 415
	Intäkter av andra ersättningar	5 678	5 886
	Summa	30 788	33 650

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

	Intäkter uthyrning	1 116	883
	Intäkter utbildning/konferenser	3 284	3 705
	Intäkter konsultuppdrag	15 159	17 498
	Intäkter övriga 4 § avgifter	2 370	2 329
		21 929	24 415

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Gruppen intäkter av andra ersättningar har utökats utifrån att verksamhet angående omhändertagande av djur övertogs från Polisen den 1 juni 2018 och är anslagsfinansierad. Verkställighetskostnader minus ersättning för försålda djur anses utgöra sanktionsavgift och redovisas här.

Not 3	Intäkter av bidrag	2019	2018
	Bidrag från statliga myndigheter	178 380	179 347
	varav		
	Naturvårdsverket	45 137	53 112
	Länsstyrelsen i Örebro län	43 229	40 244
	Statens jordbruksverk	27 341	22 731
	Havs- och vattenmyndigheten	16 678	14 155
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	8 367	10 637
	Statens energimyndighet	6 501	4 148
	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	6 390	6 826
	Kammarkollegiet	4 538	5 486
	Socialstyrelsen	2 607	1 724
	Länsstyrelsen i Stockholms län	2 087	-26
	Riksantikvarieämbetet	1 970	1 715
	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1 600	2

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

Skatteverket	1 530	6 707
Länsstyrelsen i Dalarnas län	1 363	693
Tillväxtverket	1 169	3 561
Arbetsförmedlingen	1 127	2 556
Övriga motparter	6 747	5 074
Bidrag från övriga	49 947	20 357
varav bidrag från EU:s fonder		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	4 519	10 417
ESF - sociala fonden	1 763	-3 052
Interreg North Sea (lead partner)	313	0
Summa	228 327	199 703

"Bidrag från övriga" har ökat kraftigt 2019 i jämförelse med 2018. Detta beror på att vi under året avslutat ett antal äldre projekt med överskott mot kapitalförändringen.

Not 4 Finansiella intäkter	2019	2018
Räntekonto i Riksgälden	76	61
Övriga finansiella intäkter	54	32
Summa	130	93

Not 5 Kostnader för personal	2019	2018
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-236 109	-228 914
varav		
Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-882	-2 846
Övriga kostnader för personal	-113 208	-108 698
Summa	-349 317	-337 613

Kostnader för personal ökar med ca 3,5% jämfört med föregående år. Den årliga lönerevisionen motsvarar ca 2,2%-enheter. Antal årsarbetskrafter på myndigheten har ökat med knappt 1 %.

Not 6 Kostnader för lokaler	2019	2018
Kostnader för lokaler	-29 498	-29 345

Not 7 Övriga driftskostnader	2019	2018
Övriga driftskostnader	-136 259	-139 632

Not 8 Finansiella kostnader	2019	2018
Räntekostnader i Riksgälden	-290	-499
Övriga finansiella kostnader	-50	-329
Summa	-340	-828

Not	9 Avskrivningar och nedskrivningar	2019	2018
	Avskrivningar och nedskrivningar	-3 741	-3 566

Avskrivningskostnaderna bygger till merparten på investeringar i samband med flytten av Malmökontoret 2017. Dessa kommer succesivt att avta från och med år 2020.

Differensen mellan not 9 och resultaträkningen avseende 2018 beror på en försäljning som gav en intäkt på 31 tkr på konto 6731 vilken ingår i resultatposten avskrivningar i fliken resultaträkningen.

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2017	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019
	netto utfall	netto utfall	budget intäkter	utfall intäkter	budget kostnader	utfall kostnader	netto budget	netto utfall	Akkumulerat utfall	
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål										
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	-7 680	-7 277	2 800	2 582	0	10 654	2 800	-8 072	-23 029	
2528 Avgifter vid bergstaten	-3	-70		0	0	0	0	0	-73	
				22			22			
2537 Miljöskyddsavgift	510	3 232	22 000	854	0	17 154	000	5 700	9 442	
2552 Övriga offentligt rättsliga avgifter	-830	-87	2 450	2 333	0	2 543	2 450	-209	-1 125	
varav	0	0				0				
- Avgifter enligt stiftelseförordning	-445	-405	1 900	1 796	0	2 346	1 900	-550	-1 400	
- Avgifter enligt avfallsförordningen	-384	318	550	537	0	197	550	340	275	
- Övriga avgifter	0	-84	0	0	0	191	0	-191	-276	
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	2 324	5 107	2 475	3 577					7 431	
2714 Sanktionsavgifter	2 258	5 077	2 350	3 019					7 336	
2811 Övriga inkomster	66	30	125	559					96	
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	-5 679	906	29 725	346		30 351		-2 581	76	

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende länsstyrelserna. Noterna är uppdelade på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. På de avgifter som har bestämt ekonomiskt mål är lönekostnaderna hämtade utifrån redovisning på respektive verksamhetskod med finansiering förvaltningsanslag. På de kostnaderna läggs OH på utifrån Tabell B.

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

Not	11	Medel som tillförts statens budget från uppbördsvksamhet	2019	2018
		Medel som tillförts statens budget från uppbördsvksamhet	-31 346	-31 726

Not	12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2019	2018
		01 05 001 000 Förvaltningsanslag	8 804	8 420
		19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	651	668
		Summa	9 455	9 088

Not	13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2019	2018
		Från myndighet		
		Kammarkollegiet	271 527	243 075
		Naturvårdsverket	68 477	68 964
		Havs- och vattenmyndigheten	29 277	21 658
		Riksantikvarieämbetet	22 205	0
		Socialstyrelsen	14 219	14 414
		Länsstyrelsen i Örebro län	5 745	7 900
		Tillväxtverket	872	1 527
		Statens energimyndighet	766	21
		Länsstyrelsen i Jönköpings län	500	0
		Skogsstyrelsen	138	0
		Polismyndigheten	105	180
		Post- och telestyrelsen	58	0
		Statens jordbruksverk	0	4
		Summa	413 888	357 743

Bidrag från Kammarkollegiet avser utbetalade lönegarantimedel vilka har ökat i omfattning 2019. Ökningen av bidrag från Riksantikvarieämbetet beror på att bidragen från och med 2019 betalas ut via Länsstyrelserna. Till och med 2018 fattade Länsstyrelserna beslut, men utbetalningen gjordes av Riksantikvarieämbetet.

Not	14	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2019	2018
		Life - program för miljö- och klimatpolitik	7 086	0
		Lönegaranti rekonstruktioner	5 123	11 577
		ESF - sociala fonden	2 914	513
		Region Skåne	1 886	2 677
		Kommuner	1 204	1 006
		Bygdemedel	36	0
		Nordiska Ministerrådet	3	0
		Malmö stad	0	19
		Privata	0	1
		Älgvårdsfonden	-67	-147
		Lönegaranti konkurser	-1 736	35 117
		Summa	16 449	50 764

Variationen mellan 2019 och 2018 avseende lönegaranti konkurser beror på att vi under året avslutat och skrivit av ett större antal äldre lönegarantiärenden.

Not	15	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2019	2018
		Ingående balans	254	401
		Årets förändring	-31	-147
		Utgående balans	223	254
		Uppdelat på		
		Älgvårdsfonden		
		Ingående balans	245	392
		Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-67	-147
		Utgående balans	178	245
		Bygdemedel		
		Ingående balans	9	9
		Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	36	0
		Utgående balans	45	9
		Villkorsmedel		
		Utgående balans	0	0
		Flottgodsmedel		
		Utgående balans	0	0

Not	16	Lämnade bidrag	2019	2018
		Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-120 487	-104 577
		Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-351 896	-301 896
		Summa Lämnade bidrag	-472 382	-406 473
		inom verksamhetsområden		
		Lönegaranti	-305 810	-275 335
		Efterbehandling av förorenade områden	-53 566	-43 435
		Miljömål	-31 276	-35 203
		Frågor inom mänskliga rättigheter	-14 219	-14 112
		Byggnadsvård	-11 429	0
		Integrationsfrågor	-9 524	-6 915
		Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-8 957	0
		Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-8 765	0
		Regional projektverksamhet	-7 116	-7 089
		Jämställdhetsfrågor	-4 685	-9 099
		Kalkning av försurade vatten	-3 252	-3 432
		Stöd till fisket	-2 800	-2 754
		Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-2 584	-2 454
		Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd	-2 020	0
		Övriga verksamhetsområden	-6 379	-6 644
			-472 382	-406 473
		varav finansiering genom EU-fonder		
		Life - program för miljö- och klimatpolitik	-7 086	0
		ESF - sociala fonden	-2 914	-513

Vi ser en stor ökning av utbetalade lönegarantimedel med anledning av ett ökat antal konkurser under året. Utmärkande för året är också ett antal nya poster inom olika former av kulturmiljö att göra (Byggnadsvård, Kulturhistoriskt värdefulla miljöer). Tidigare har riksantikvarieämbetet betalat ut dessa bidrag.

Not	17 Årets kapitalförändring	2019	2018
	Verksamhetsutfall		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-3 028	-3 099
	Avslutade externa medel RTA	31 392	-1 763
	Semesterlöne- och löneskuld	445	627
	Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-445	-627
	Summa verksamhetsutfall	28 364	-4 862
	Uppbörd		
	Transfereringar		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	-495
	Lönegaranti konkurser	-33 440	10 830
	Lönegaranti rekonstruktioner	1 360	1 230
	Avsl externa medel och ANL SCR	-478	-296
	Summa Transfereringar	-32 559	11 268
	Summa årets kapitalförändring	-4 195	6 406

Avslutade externa medel RTA har ökat kraftigt, vilket beror på att vi avslutat ett antal äldre projekt med överskott.

Under året har vi också hanterat en större mängd avslutade men ej avskrivna konkurser inom lönegarantiverksamheten. Detta återspeglas i att Lönegaranti konkurser har ett kraftigt negativt värde för 2019.

Differensen (85 tkr) mellan not 17 och resultaträkningen avseende 2019 beror på en finansiär som inte är korrekt. Detta kommer att utredas för rättning i balansräkning under våren 2020.

Noter till resultaträkningen

Not	18	Immateriella anläggningstillgångar	2019-12-31	2018-12-31
		Balanserade utgifter för utveckling		
		Bokfört värde	0	0
		Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
		Ingående anskaffningsvärde	57	57
		Utgående anskaffningsvärde	57	57
		Ingående avskrivningar	-57	-57
		Utgående avskrivningar	-57	-57
		Bokfört värde	0	0
		Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0

Not	19	Materiella anläggningstillgångar	2019-12-31	2018-12-31
		Förbättringsutgifter på annans fastighet		
		Ingående anskaffningsvärde	2 666	2 666
		Årets försäljning, utrangering	-125	0
		Utgående anskaffningsvärde	2 542	2 666
		Ingående avskrivningar	-1 645	-1 197
		Årets avskrivningar	-366	-448
		Årets försäljning, utrangering	125	0
		Utgående avskrivningar	-1 886	-1 645
		Bokfört värde	656	1 022
		Maskiner, inventarier, installationer mm.		
		Ingående anskaffningsvärde	19 179	18 704
		Årets anskaffning	853	1 324
		Årets försäljning, utrangering	-431	-771
		Utgående anskaffningsvärde	19 601	19 257
		Ingående avskrivningar	-10 778	-8 431
		Årets avskrivningar	-3 376	-3 118
		Årets försäljning, utrangering	359	771
		Utgående avskrivningar	-13 795	-10 778
		Bokfört värde	5 805	8 478
		Pågående nyanläggningar		
		Bokfört värde	0	0
		Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	6 461	9 500

Årets anskaffningar har varit låga vilket innebär att utgående värdet på materiella anläggningstillgångarna minskar. Merparten av ingående anskaffningsvärdet avser investeringar i samband med flytten av Malmökontoret som genomfördes 2017.

Not 20 Utlåning	Lånefordringar IB	Amortering	Avskrivning	Lånefordringar UB	Reservering låneförlust IB	Årets förändring	Reservering låneförluster UB	Lånefordringar efter reservering UB
-----------------	-------------------	------------	-------------	-------------------	----------------------------	------------------	------------------------------	-------------------------------------

Lånefordringar med villkord återbetalningsskyldighet

Fiskerilån	136	0	0	136	0	0	0	136
Räntestöd	670	0	0	670	0	0	0	670

Summa utlåning **805** **0** **0** **805** **0** **0** **0** **805**

Amortering avräknas mot inkomsttitel

Summa amortering

Not 21 Kundfordringar	2019-12-31	2018-12-31
-----------------------	------------	------------

Kundfordringar	2 462	1 378
----------------	-------	-------

Not 22 Fordringar hos andra myndigheter	2019-12-31	2018-12-31
---	------------	------------

Diverse fordringar andra myndigheter	19 372	28 760
Mervärdesskatt	8 620	9 072
Summa	27 993	37 832

Fordringar av andra myndigheter minskar med drygt 9 mnkr. Största fordran är gentemot Kammarkollegiet, ca 16 mnkr, vilket är en minskning med ca 6,5 mnkr jämfört med 2018.

Not 23 Övriga kortfristiga fordringar	2019-12-31	2018-12-31
---------------------------------------	------------	------------

Lönegarantifordringar	118 018	150 102
Uppbördsfordringar	1 445	891
Övriga kortfristiga fordringar	244	255
Summa	119 707	151 248

Lönegarantifordringarna minskar kraftigt, vilket beror på att vi under året avslutat och skrivit av en mängd gamla ärenden.

Not 24 Periodavgränsningsposter	2019-12-31	2018-12-31
---------------------------------	------------	------------

Förutbetalda kostnader

Förutbetalda hyror	6 549	6 211
Övriga förutbetalda kostnader	977	762
Summa förutbetalda kostnader	7 526	6 972

Upplupna bidragsintäkter

Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter varav	53 383	45 960
Statens jordbruksverk	41 832	39 422
Naturvårdsverket	5 250	1 015
Tillväxtverket	1 276	1 557

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	1 241	371
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	1 009	513
<i>Statens energimyndighet</i>	857	251
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	449	482
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	428	287
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	387	0
<i>Länsstyrelsen i Södermanlands län</i>	242	0
<i>Övriga myndigheter</i>	411	2 062
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner <i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	25 366	25 454
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	15 613	19 561
<i>ESF - sociala fonden</i>	716	769
<i>Interreg North Sea (lead partner)</i>	313	0
Totala upplupna bidragsintäkter	78 749	71 414
Övriga upplupna intäkter	2 112	1 697
Summa periodavgränsningsposter	88 387	80 083

Not 25 Avräkning med statsverket

2019-12-31

2018-12-31

Uppbörd

<i>Ingående balans</i>	-891	-4 982
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-31 346	-31 726
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	30 792	35 817
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-1 445	-891

Anslag i icke räntebärande flöde

<i>Ingående balans</i>	0	-1
Redovisat mot anslag (+)	957	957
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-957	-957
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	-1

Anslag i räntebärande flöde

<i>Ingående balans</i>	-4 070	-3 844
Redovisat mot anslag (+)	297 302	281 402
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-293 625	-281 628
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-393	-4 070

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

<i>Ingående balans</i>	3 452	4 079
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-445	-627
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	3 008	3 452

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto

<i>Ingående balans</i>	20 975	10 769
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	579 615	561 805
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-564 453	-551 599
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	36 137	20 975

Summa utgående balans avräkning med statsverket	37 307	19 466
--	---------------	---------------

Not 26 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2019-12-31	2018-12-31
---	-------------------	-------------------

Räntekonto i Riksgälden	78 275	105 273
-------------------------	--------	---------

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2019-12-31	2018-12-31
---	-------------------	-------------------

Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	63 580	31 753
---	--------	--------

Merparten, ca 49 mnkr, av utgående belopp avser ett större ärende som inkommit under året.

Not 28 Kassa och bank	2019-12-31	2018-12-31
------------------------------	-------------------	-------------------

Valutakonto 1	13 695	12 712
---------------	--------	--------

Summa	13 695	12 712
--------------	---------------	---------------

Not 29

	Statskapital	Donationskapital	Balanskapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2018	73	0	0	-4 536	143 120	6 406	145 063
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	-4 536	0	-3 594	-8 130
Avslutade externa medel RTA	0	0	0	0	4 620	-1 763	2 857
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	116 847	10 830	127 676
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	20 363	1 230	21 593
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	1 290	-296	994
Ingående balans 2019	73	0	0	-4 536	143 120	6 406	145 063
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	-3 594	10 000	-6 406	0
<i>Årets förändring varav</i>							
Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	0	0	0	0	100	100
Länsstyrelsen i Kalmar län	0	0	0	0	0	0	0
Länsstyrelsen i Västerbottens län	0	0	0	0	0	2	2

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

Havs- och Vattenmyndigheten	0	0	0	0	0	-17	-17
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	-3 028	-3 028
Avslutade externa medel RTA	0	0	0	0	0	31 392	31 392
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	0	-33 440	-33 440
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	0	1 360	1 360
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	0	-478	-478
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	-4 110	-4 110
Utgående balans 2019	73	0	0	-8 130	153 120	-4 110	140 953

Not 30	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	2019-12-31	2018-12-31
---------------	---	-------------------	-------------------

Ingående avsättningar	160	389
Årets pensionsutbetalningar	-40	-229
Utgående avsättning	120	160

Not 31	Övriga avsättningar	2019-12-31	2018-12-31
---------------	----------------------------	-------------------	-------------------

Lokalt omställningsarbete		
Årets förändring	701	300
Utgående balans	4 788	4 087

Omstruktureringsåtgärder		
Årets förändring	0	0

Summa övriga avsättningar	4 788	4 087
----------------------------------	--------------	--------------

Medlen är avsedda för lokala omställningsåtgärder och hanteras i samråd mellan myndigheten och de fackliga organisationerna. Under 2020 förväntas åtminstone 2020-års genererade medel (ca 700 tkr) att förbrukas.

Not 32	Lån i Riksgäldskontoret	2019-12-31	2018-12-31
---------------	--------------------------------	-------------------	-------------------

Ingående balans	9 502	12 057
Under året upptagna lån	347	1 684
Årets amorteringar	-3 758	-4 240
Utgående balans	6 091	9 502

Beviljad låneram	13 000	15 000
------------------	--------	--------

Lånet bygger till merparten på finansiering av investeringar i samband med flytten av Malmökontoret 2017.

Not 33	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2019-12-31	2018-12-31
---------------	--	-------------------	-------------------

Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	21 726	15 286
--	--------	--------

LÄNSSTYRELSEN SKÅNES ÅRSREDOVISNING 2019

Lagstadgade arbetsgivaravgifter	9 953	11 376
Mervärdesskatt	1 096	222
Summa	32 775	26 884

Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal samt lönegaranti.

Not 34	Leverantörsskulder	2019-12-31	2018-12-31
	Leverantörsskulder	20 209	23 733

Not 35	Övriga kortfristiga skulder	2019-12-31	2018-12-31
	Personalens källskatt	5 323	5 121
	Övriga kortfristiga skulder	17 534	18 777
	<i>Bestående av</i>		
	<i>Preliminärskatt lönegaranti</i>	3 210	4 755
	<i>Transfereringar under utbetalning</i>	32	186
	<i>EU-medel för vidarebefordran</i>	13 695	12 712
	<i>Övrigt</i>	597	1 125
	Summa	22 857	23 898

Not 36	Depositioner	2019-12-31	2018-12-31
	Depositioner	63 583	32 043

Merparten, ca 49 mnkr, av utgående belopp avser ett större ärende som inkommit under året.

Not 37	Periodavgränsningsposter	2019-12-31	2018-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl social avg	1 437	2 408
	Upplupna semesterlöner inkl social avg	25 934	24 231
	Övriga upplupna kostnader	3 236	1 745
	Summa upplupna kostnader	30 607	28 384
	Öförbrukade bidrag från annan myndighet	98 072	116 600
	<i>varav</i>		
	<i>Naturvårdsverket</i>	58 867	58 736
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	18 245	19 730
	<i>Statens jordbruksverk</i>	6 561	15 492
	<i>Statens energimyndighet</i>	3 981	6 489
	<i>Kammarkollegiet</i>	3 247	2 219
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	2 264	133
	<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	1 058	1 495
	<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	1 021	1 066
	<i>Länsstyrelsen i Uppsala län</i>	578	578
	<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	576	2 576
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	484	2 218
	<i>Övriga myndigheter</i>	1 190	5 871

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:

- Inom tre månader	9 800	11 600
- mer än tre månader till ett år	29 400	35 000
- mer än ett år till tre år	49 000	58 150
- mer än tre år	9 872	11 850

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner

	18 305	39 441
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	16 906	7 301
<i>ESF - sociala fonden</i>	-1 935	2 795

Summa oförbrukade bidrag **116 377** **156 042**

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer minskar kraftigt, vilket beror på att vi avslutat ett antal äldre projekt med överskott.

Övriga förutbetalda intäkter

Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga	90	0
Summa förutbetalda intäkter	90	0

Summa periodavgränsningsposter **147 074** **184 426**

Noter i anslagsredovisningen

Belopp i tkr

	Anslag/Benämning	Villkor	Tilldelat Belopp	Utfall
NOT 38	01 05 001	Anslagskredit	8 544	0
	Länsstyrelserna m.m.,	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	8 544	393
	Skåne län	Kredit på räntekonto	16 300	0
		Låneram för anläggningstillgångar	13 000	6 091
		Finansiering av förvaltningskostnader hos Skåne läns landsting	6 465	6 465
		För Landshövdingens deltagande i den europeiska sambandsgruppen (European Association of State Territorial Representatives) får användas högst	85	51
NOT 39	19 01 001	Anslagskredit	95	0
	Regionala	Anslagsbehållning som disponeras	0	0
	tillväxtåtgärder,	Uppföljning och utvärdering	0	0
	Länsstyrelsen i Skåne län	Beställningsbemyndigande	2 000	429

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2019

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Malmö den 19 februari 2020

Anneli Hulthén
Landshövding